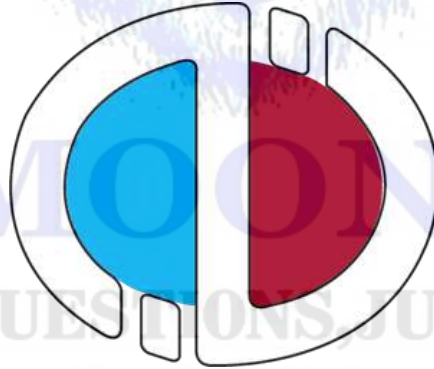

YENİLENEN
SİSTEME
GÖRE!

ÇGE209U AİLE EĞİTİMİ

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...
ÜNİTE ÖZETLERİ
ÜNİTE SORULARI
ARA SINAV-FİNAL
DENEME SORULARI
ONLINE DÖNEM

SINCE 2020

ÜNİTE 1: AİLENİN TARİHSEL, KURAMSAL VE TOPLUMSAL TEMELLERİ

AİLE KURUMUNUN TARİHSEL TEMELLERİ

Toplumun en önemli kurumlarından biri olan aile hemen her çağda karşılaştığımız bir toplumsal gruptur ancak farklı dönemlerde yaşayan toplumların değerleri ve yaşam biçimleri ile şekillenmiştir. Yani, aile tarih boyunca toplumsal, kültürel, siyasal ve ekonomik koşullara bağlı olarak değişim gösteren dinamik bir kurum olmuştur. Bu dinamizm geniş aileden çekirdek aileye, ailenin üretim birimi olmasından tüketim birimi olmasına, kamusal bir kurum olarak tartışılmasından özel alana kayması ve eğitim ve sağlık gibi bazı işlevlerini başka kurumlara devretmesi gibi pek çok değişimi içermektedir.

Avcı ve Toplayıcı Toplumda Aile

Avcı ve toplayıcı toplumlar günümüzden 10000 yıl öncesinde yaşamıştır. Önceleri çoğunlukla 30-40 kişilik göçebe topluluklardan, sonraları ise klan tipi küçük örgütlenmelerden oluşan bu toplumlarda insanlar, doğadaki hayvanları avlayarak ve bitkilerin meyvelerini toplayarak işbölümü içinde yaşamlarını sürdürmüştür. Bu yaşam biçiminde erkeklerin savaşıllığı, kadınların ise toplayıcı rolü öne çıkmakla birlikte kadının doğurganlığının toplumda kadına saygınlık getirdiği ve kadınlar ve erkeklerin eşit statüde olduğu iddia edilmektedir. Özel mülkiyet kavramının gelişmediği bu topluluklarda cinsiyete dayalı işbölümü ile elde edilen yiyecekler eşit paylaşılmıştır. İşbölümü, paylaşım ve ortak mülkiyet bu toplumlarda cinsiyetler arası ilişkilerin de eşitlikçi olması sonucunu doğurmuştur.

Avcı ve toplayıcı toplumlarda aile yaşamının ilk örnekleri, göçebelikten yavaş yavaş yerleşik düzene geçmiş olan anaerkil klanlarda kendini göstermektedir. Klan tipi örgütlenmelerde kadınların etkin rol aldığı küçük çaplı tarımsal faaliyetlerin ilk örneklerine rastlanır. Erkeklerin avlanmak için uzakta olduğu bu topluluklarda kadınlar klanın ekonomik yaşamı ve yönetiminde etkin olmuştur.

Kadınların doğurganlık yoluyla kazandıkları saygınlık, üretimdeki etkin rolleri ve soyun anaya göre belirlenmesi avcı ve toplayıcı toplumlarda anaerkil yapının temelini oluşturmuştur.

Tarım Toplumda Aile

Tarım toplumlarına geçiş süreci basit üretim aletlerinin yapımı, hayvanların evcilleştirilmesi, tarım tekniklerinin geliştirilmesi ve tüketilenden fazla besinin üretilmesi (artık ürün) gibi gelişmeleri içermektedir. Artık ürününün üretilmesi ile topluluktaki üyelerin bazıları üretim sürecinin dışında kalmış; yeni meslekler ortaya çıkmaya başlamış ve erkekler üretim araçları yaparken kadınlar ev aletlerinin yapımına yönelmiştir. Mirasın aktarımı ve soyun devamı için tek eşli evlilik de bu dönemde ortaya çıkmıştır. Tek eşlilik, ataerkil sistemi ve erkeğin ekonomik çıkarlarını koruyan bir aile tipi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Köleci toplumdan feodal topluma geçişte ise toprak sahipliği önemli hale gelmiş ve geniş aile şeklinde yaşayan üç aile tipi ortaya çıkmıştır. Bunlar soylu

aileleri, köylü aileleri ve esnaf-zanaatkâr aileleridir. Çekirdek aile yapısının kökenleri de feodal toplumda dini otoritelerin çok eşlilik, evlat edinme, yeniden evlenme ve boşanma konusunda getirdiği yasaklarla atılmıştır.

Geniş aileler bu dönemde en yoğun görülen aile yapısıdır. Bu dönemdeki farklı ailelere gelirsek, soylu aileler toprağın ve köylülerin ürettiği artık ürünün sahibidir. Evliliklerinde baba ve kral söz sahibi olup, evlilik yoluyla ekonomik ve politik çıkarların gözetilmesi temel amaçtır. Köylü ailesi ise bütün üyeleriyle birlikte soylunun toprağında çalışır ve aile bir üretim birimidir. Esnaf ve zanaatkâr ailelerinin de tüm üyeleri üretimde aktif rol aldığından bu ailenin de üretim birimi olma özelliği vardır. Çocuklar tarım toplumu döneminde ebeveynlerinden duygusal yakınlık görmemişlerdir. Çocuğun bakımından, köylü ailesinde akrabalar ve yaşlılar, soylu ailesinde ise hizmetçi ve dadılar sorumlu olmuştur. Çocuğun toplumsallaşmasında ebeveynlerden çok diğerleri rol oynadığı için bugün anladığımız anlamda kadınların annelik rolü belirgin değildir.

Sanayi Toplumda Aile

Bu dönemin özellikleri bilimsel alandaki gelişmeler, coğrafi keşifler endüstri ve ulaştırma sektöründeki gelişmeler ve bunlara paralel olarak artan kentleşme ve kırdan kente göçtür. Bu dönemde ailelerin küçüldüğü; geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına bir geçiş olduğu kabul edilmektedir. Ahlaki değerler burjuva ailesi için önemlidir. Temel rolü annelik olan burjuva kadını, çocuğuna duygusal yakınlık gösterir ve çocuğun ahlaki gelişimine önem verir.

Sanayi toplumunda işçi sınıfı ailelerinde ise değerler ve etkinlikler farklıdır. Bu ailelerde çocuklar da dâhil olmak üzere tüm aile bireyleri çalışma yaşamına katılmıştır. Burjuva ailelerinin sahip olduğu ataerkil yapı, sermayesi olmayan işçi sınıfında etkin olmamış; baba, kadın ve çocuklar için bir otorite figürü haline gelmemiştir.

Sanayi Sonrası Toplumda Aile

Sanayi sonrası toplum 1980'li yıllardan itibaren gelişmiş olup günümüze kadar uzanmaktadır. Bu toplumun temel özellikleri arasında bilgi teknolojilerinin gelişmesi, hizmet sektörünün gelişmesi ve bilginin temel sermaye olması vardır.

Bilgi teknolojilerinin kullanımı ile dönüşüme uğramış, çalışan kitle büyük ölçüde hizmet sektöründe yoğunlaşmıştır. Hizmet sektörü eğitim, sağlık, medya, turizm gibi alanları içermektedir. Sanayi sonrası dönemde orta sınıf veya "beyaz yakalılar" olarak tanımlanan ve profesyonel ve teknik işleri yapan bir toplumsal sınıf önem kazanmıştır. Bu sınıfta, mühendisler, bilim insanları, sağlık çalışanları, yöneticiler ve teknisyenler gibi daha çok zihin emeği ile çalışan önemli meslek grupları bulunmaktadır. Evlilik ve çocuk yapma yaşının yükselmesi, üreme ve gen teknolojilerinin gelişmesi, daha az sayıda çocuk sahibi olma ve nüfusun yaşlanması da sanayi sonrası dönemde aile kurumunu etkileyen önemli faktörlerdir.

AİLE EĞİTİMİ

Ailede ataerkil yapı halen varlığını sürdürse de kadının ekonomik yaşama daha fazla katılması çekirdek aile içindeki gücünü ve saygınlığını artırmıştır. Günümüz toplumunda çocuk ailelerin merkezindedir ve çocuğun eğitim ve bakımı için tüm kaynaklar seferber edilir. Ailenin eğitim işlevi ise bu dönemde okullara devredilmiştir. Sanayi sonrası toplumda geniş aile çoğunlukla kırsalda varlığını sürdürmekte ancak çekirdek aile de hem kırsal hem de kentsel alanlarda en yaygın görülen aile yapısı olarak karşımıza çıkmaktadır.

AİLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Günümüzde çekirdek ve geniş aileler dışında alternatif aile yapılarının ve yaşam biçimlerinin ortaya çıkması geleneksel aile ve evlilik tanımlarının kapsamını tartışmaya açmıştır. Yalnız yaşama, birlikte yaşama, eşcinsel evlilikleri, sandviç aile, tek ebeveynli aileler, babasız aileler ve üyelerin ayrı hanelerde yaşadığı aileler gibi pek çok aile yapısı ve yaşam biçimi, sınıflandırma ve tanımlama yapmayı zorlaştırmaktadır. Aile, evlilik, kan bağı, evlat edinme veya tercih yoluyla ilişkili olan, iki ve daha fazla sayıda kişinin oluşturduğu toplumsal grup şeklinde tanımlanmaktadır.

FARKLI AİLE YAPILARI

Aile yapıları kapsamında bu bölümde sosyolojik sınıflandırmalara dayalı olarak geniş aile, çekirdek aile, üvey aile ve tek ebeveynli aileye yer verilmiştir. Türkiye’de yapılan sınıflandırmalarda ise kent ailesi, kır ailesi, gecekondü ve geçiş ailesi gibi sınıflandırmalara da başvurulmaktadır. Bu sınıflandırmalar Türkiye’nin önemli sorunlarından biri olan iç göç ve kentleşme ile ilişkilidir.

Geniş Aile

Büyük aile olarak da adlandırılan geniş aile, aynı hanede yaşayan ve birlikte çalışan, karı koca ve beraber yaşadıkları akrabalarını içeren büyük aile yapısıdır.

Geniş ailede yeni evli çift, kadının annesinin akrabaları ile kalıyorsa buna matrilokal yerleşim; erkeğin babasının akrabaları ile yaşıyorsa buna patrilokal yerleşim denilmektedir.

Yeni evli çiftin matrilokal veya patrilokal yerleşimden tercih şanslarının olduğu tipe ise ambilokal yerleşim denilmektedir. Ambilokal yerleşim kalıcı bir tercih olmayıp çiftler gerekli gördüklerinde diğer ailenin yanına yerleşebilmektedir.

Yeni evli çiftlerin erkeğin dayısının yanına yerleştiği durumlara ise avunkulokal yerleşim adı verilmektedir. Bu yerleşim türünde miras kadın yoluyla aktarılmakta ve erkeğin saygınlığını kadın belirlemektedir.

Çekirdek Aile

Küçük aile olarak da adlandırılan çekirdek aile evlilik bağı ile bağlı karı koca ve evlenmemiş çocuklardan oluşan küçük aile yapısıdır.

Çekirdek aile içinde yeni evli çift kendi ailelerinden bağımsız bir hane kuruyorsa buna neolokal yerleşim denilmektedir. Neolokal yerleşim ve çekirdek aile yapısı, sadece evli çiftleri ve çocuklarını içerdiği için ailenin göç etmesine yani coğrafi hareketliliğe olanak sağlamaktadır.

Üvey Aile

Boşanma, terk veya eşlerden birinin ölümü nedeniyle tekrar evlenenler ve eşlerden en az birinin önceki ilişkisinden çocuğunun olduğu aileler üvey aile yapısı içinde değerlendirilmektedir.

Tek Ebeveynli Aile

Bu aileler ölüm, boşanma, ayrı yaşama veya terk gibi nedenlerle parçalanmış aileler veya evlilik yapmadan çocuk sahibi olma gibi sebeplerle tamamlanmamış veya parçalanmış ailelerdir. Tek ebeveynli aileler, anne ve çocuk/lar veya baba ve çocuk/lardan oluşur. Yani çeşitli sebeplerle parçalanmış aileleri ve tamamlanmamış/ babasız aileleri kapsamaktadır.

EVLİLİK TÜRLERİ

Aile kavramıyla ilişkili olan evlilik en genel tanımıyla insanların toplumca tanınan ölçütlere göre oluşturdukları ve eşlerin aile üyesi olarak birbirleri üzerindeki hakları ve sorumluluklarına meşruiyet kazandıran bir birlikteliktir.

- Evlilik çocukların yasal ebeveynlerini tayin eder.
- Eşlere birbirleri üzerinde cinsel haklar tanır.
- Eşlere birbirlerinin emeği ve mülkü üzerinde haklar tanır.
- Eşlere çocukların bakımı ve yetiştirilmesinde sorumluluklar yükler.
- Eşlerin karı koca olarak görev ve sorumluluklarını belirler.
- Eşlerin ailelerine de miras ve velayet hakları ve sorumlulukları verir.
- Mirasın kuşaklar arasında aktarılmasına yasal zemin hazırlar.
- Evlilikle akrabalık ilişkileri kurulur.

Çevre ölçütüne göre yapılan sınıflandırmada iki tür evlilik vardır. Endogami ve egzogami.

Endogami

Endogami (içerden evlenme) kişilerin mensup oldukları sosyal grup içinden yani aynı veya benzer ırk, din, sosyal sınıf, yöre veya ulustan kişilerle evlenmesidir.

Egzogami

Egzogami (dışardan evlenme) ise kişilerin kendilerinden farklı sosyal gruplardan kişilerle evlenmesidir.

Eş sayısına göre yapılan sınıflandırmada evlilikler monogami ve poligami şeklinde sınıflandırılmaktadır.

MONOGAMİ

Monogami (tekeşlilik) modern zamanların kabul gören ve en sık görülen evlilik türü olup kişilerin aynı anda tek kişi ile evli olmasıdır. Ancak eşlerden birinin ölümü veya boşanma gibi durumlarda bireyler yeniden evlenebilir. Eşzamanlı olmamak kaydıyla bireylerin birden fazla evlilik yapması ise seri monogami olarak adlandırılmaktadır.

Poligami

Poligami (çokeşlilik) ise kişilerin eş zamanlı olarak birden fazla eşle evli olmasıdır ve çok yaygın değildir. Poligaminin, polijini ve poliandri şeklinde adlandırılan iki tipi vardır. Polijini (çokkarınlık) bir erkeğin birden fazla kadınla eş zamanlı olarak evli olması iken

AİLE EĞİTİMİ

poliandri (çokkocalılık) bir kadının birden fazla erkekle eş zamanlı olarak evli olmasıdır.

Levirat

Levirat türü evlilikte, dul kalan kadın, kaybettiği kocasının erkek kardeşi (kayınbirader) ile evlenir.

Sorarat

Sorarat türü evlilikte ise dul kalan erkek, kaybettiği karısının kardeşi (baldız) ile evlenir.

Berder

Berder türü evlilikte hem kız hem erkek çocukları olan iki aile karşılıklı olarak kız ve oğullarını evlendirirler.

Taygeldi

Taygeldi evlilik türünde ise karşı cinsten çocukları olan dul kadın ve erkeğin kendilerinin evlenerek çocuklarını da evlendirmeleri söz konusudur. Bu tipte önce çocukların, daha sonra ise dul kadın ve erkeğin evlenmesi beklenmektedir.

FARKLI KURAMSAL YAKLAŞIMLARDA AİLE

Toplumsal yapı içinde aileyi ve aile bireylerinin ilişkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı olan kuramlar makro ve mikro düzeyde kuramlar şeklinde sınıflandırılmaktadır. Makro düzeydeki kuramlar aileyi toplumsal bir kurum olarak sınıflandırarak ailenin toplumdaki diğer kurumlardan (din, ekonomi, siyaset vb.) nasıl etkilendiğine ve toplumu nasıl etkilediğine, mikro kuramlar ise ailedeki bireylerin aile yaşamını nasıl deneyimlediğine odaklanmaktadır. Makro düzeydeki kuramlar aileyi bir bütün olarak incelerken, mikro düzeydeki kuramlar bu bütünün parçası olan aile üyeleri ile ilgilidir. Makro kuramlar; yapısalışlevselci çatışma, ekolojik kuram ve feminist kuramlar.

Mikro kuramlar ise sembolik etkileşimci kuram ve sosyal mübadele kuramıdır.

Yapısal-İşlevsel Kuram

Yapısal işlevsel kuram toplumu yaşayan bir organizma gibi ele alır ve toplumda sürekliliğin sağlanmasında çeşitli toplumsal kurumların işleyişine dikkat çeker. Yapısal işlevsel kurama göre toplumun tüm kurumları bazı işlevleri yerine getirerek toplumsal yapının devamını sağlamaktadır. Yapısal işlevsel kuramın temsilcilerinden Talcott Parsons'a göre de ailenin temel işlevi çocukların birincil toplumsallaşması ve kimliklerin dengelenmesidir.

Yapısal işlevselci kurama göre sanayileşme ile ortaya çıkan modern toplumda ailenin ekonomik işlevi azalmış, çocuk yetiştirme, toplumsallaştırma ve üreme daha önemli hale gelmiştir. Bu kuramda genel olarak ailenin toplumsal yapıya katkısı çocukların toplumsallaşması, çocuklara ırk, din ve sosyal sınıf gibi kimlikler kazandırarak toplumsal statünün devam ettirilmesi, aile üyelerine ekonomik ve duygusal destek sağlanması ve üreme işlevleri ile olmaktadır.

Aile içinde erkek araçsal rolleri kadın ise duygusal rolleri üstlenmiştir. Araçsal roller, dış dünya ile ilgili olup rekabet, akılcılık, kendine güven ve rahatlık gibi özellikleri gerektirir. Duygusal roller ise ev içi alanda ihtiyaç duyulan sıcaklık, özen, hassasiyet, duygusallık gibi özelliklerle ilişkilidir. Bu kuramın eleştirildiği noktalar erkek ve kadın arasındaki cinsiyete dayalı işbölümünü doğal göstermesi, çocuğun

toplumsallaşmasında medya, eğitim ve devlet gibi diğer kurumların rolünü göz ardı etmesi ve çekirdek aileden farklı aileleri dikkate almayıp bunları olumsuz değerlendirmesidir.

Çatışma Kuramı

Çatışma kuramı yapısal işlevsel kuramın toplumla ilgili tezlerini eleştiren farklı kuramcıların tezlerini içermektedir. Bu kuram temel olarak toplumdaki eşitsizliklere ve çatışmalara dikkat çeker. Bu yönüyle çatışmacı kuramın temeli Karl Marx'ın ve Hegel'in fikirlerine dayanır. Çatışma içindeki gruplara toplumsal sınıflar (örneğin işçi sınıfı ve kapitalist), kadın-erkek, köylü-kentli, ebeveyn-çocuk, farklı ırk, etnik grup ve dine mensup topluluklar örnek verilebilir. Çatışma kuramının eleştiri aldığı konular ise şöyle sıralanmaktadır: Aile içinde sevgi ve bağlılığa yer vermeden çatışma ve rekabete odaklanmaktadır; farklılıkları çatışma kaynağı olarak sunmaktadır ve ilişkilerin mahrem yaşandığı aile içinde çatışmanın nasıl öçüleceği konusunda açıklama yapmamaktadır.

Ekolojik Kuram

Ekolojik kavramını ilk kez bir biyolog olan Ernst Haeckel, sosyal bilimlerinde ise ilk kez 1965 yılında Roger Baker kullanmıştır. Sosyoloji alanında da Ted Huston ekolojik kuramın kavramlarına evlilik ve romantik ilişkileri açıklamada başvurmuştur. Ekolojik kuram ailenin yaşadığı fiziksel, kültürel, sosyal ve ekonomik çevreden nasıl etkilendiğine ve çevreyi nasıl etkilediğine odaklanmaktadır. Özellikle eğitim alanında sıklıkla başvurulan ekolojik kuramı Ürie Bronfenbrenner geliştirmiştir. Bronfenbrenner, insan gelişimini beş farklı düzeydeki çevresel sistemle (mikrosistem, mezosistem, egzosistem, makrosistem ve kronosistem) ilişkilendirerek açıklamakta ve her düzeyde yer alan ilişkiler ve etkileşimlerin insan gelişimini etkilediğini vurgulamaktadır.

Feminist Kuram

Feminist kuram ailenin toplumsal cinsiyet rolleri yoluyla eşitsizlikleri devam ettirdiğine dikkat çekerek ailenin sağladığı duygusal desteği ve yapısal-ışlevselci kuramın doğal gösterdiği cinsiyete dayalı işbölümünü sorgular. Feminist kuram içinde farklı yaklaşımlar olup toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine ataerkillik, kapitalizm ve ırk temelli farklı açıklamalar getirirler. Bu yaklaşımlar radikal feminizm, liberal feminizm, sosyalist feminizm, siyah feminizm ve post modern feminizm şeklinde genel başlıklarla açıklanabilir. Radikal (köktenci) feminizm kadınlara karşı yapılan ayrımcılığın, sömürünün ve eşitsizliğin temelinde ataerkilliği görür ve özellikle kadın bedeni üzerinde yoğunlaşır. Liberal feminizm ise kadınların kamusal alanda karşılaştığı eşitsizliğe vurgu yaparlar ve erkeklerle eşit haklara sahip olmaları yönünde yasaların değişmesi gerektiğini savunurlar. Sosyalist feminist düşünce Marx ve Engels'in fikirlerine dayalı olarak gelişmiştir. Bu düşüncede toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin temelinde hem ataerkillik hem de kapitalist ekonomik sistem vardır. Ataerkillik ve kapitalist ekonomi birbirini destekler. Siyah feminizm ise orta sınıf ve beyaz kadınların deneyimlerine odaklanan

AİLE EĞİTİMİ

diğer feminist yaklaşımları eleştirir ve ortak bir kadın kimliğine karşı çıkar.

Siyah feminizm, alt sosyoekonomik sınıflarda olan, gelişmemiş ülkelerdeki ve siyah kadınların yaşadığı ayrımcılık ve eşitsizliğin orta sınıf ve beyaz kadınlardan daha fazla olduğunu vurgular.

Post modern feminizm ise kadınları tek bir kategoriye indirgeyerek toplumsal cinsiyet eşitsizliğini açıklayan her türlü sınıflandırmayı reddeder. Toplumsal katmanların çeşitliliğine dikkat çeker ve bu çeşitliliği meta açıklamalara indirgemeye karşı çıkar. Post modern feministlere göre ortak bir kadın kimliğinden ziyade farklı gruplardaki kadınları ötekileştiren söylemlere odaklanılmalı ve bu eril söylemler “yapı bozumuna” uğratılmalıdır.

Sembolik Etkileşimci Kuram

Sembolik etkileşimci kuram ailede gündelik yaşama ve aile içinde üyelerin birbiri ile nasıl etkileştiğine odaklanmaktadır. Bu kuramın temel kavramları etkileşim, yorumlama, semboller, roller, benlik ve anlamlandırma. Aile üyelerinin etkileşim sürecinde çeşitli durumları nasıl yorumladıklarını ve yükledikleri ortak anlamlara dayalı olarak davranışlarını nasıl düzenlediklerine işaret eder.

Etkileşim sürecinde kullanılan semboller (dil) bedenimiz, jest ve mimiklerimiz davranışa anlam katar ve kişilerin bu davranış veya durumlara yükledikleri anlamlar sembolik etkileşimci kuramın merkezindedir. Çeşitli durumlarda aile üyelerinin nasıl ortak anlam çıkardığı ve bu anlamlandırmanın aile üyeleri arasındaki ilişkileri nasıl etkilediği bu kuram için önemlidir.

Sosyal Mübadele Kuramı

Sosyal mübadele kuramı bireylerin ilişkilerinde faydamalılık temelli davranışlarda bulunduğu ve ödülleri artırmaya yönelik hareket ettiklerine dikkat çeker. Bu kuramın temel kavramları ödüller, eşitlik, fayda-maliyet ve kaynaklardır. Örneğin, aile içinde karı koca birbirlerine verdikleri ve aldıkları üzerinde sürekli konuşmaz ve aralarında karşılıklılığa dayalı bir ilişki geliştirirler.

Sosyal mübadele kuramı özellikle evlilik ilişkilerinin geliştirilmesi, sürdürülmesi ve bozulmasında etkili olan faktörleri açıklamada kullanılmaktadır. Bu kuramda eşlerin karşılıklı olarak birbirlerinin sağladığı desteği değerlendirdiği, bu doğrultuda ilişkiyi sürdürme ve sonlandırma kararı aldıkları ifade edilmektedir.

Bu kuramın eleştirildiği konular ise fayda (ödü) ve maliyet kavramlarının yeterince tanımlanmadığından kuramın test edilememesi, karşılık beklemeden yapılan yardımsever davranışlara açıklama getirememesi, insanları rasyonel hesap makinaları gibi göstermesi ve kuramın grup davranışlarını göz ardı ederek bireyci bir açıklama sunmasıdır.

TÜRKİYE'DE AİLE YAPISI VE AİLELERE YÖNELİK HİZMETLER

Türkiye'de aile yapısını etkileyen ve ailelerin toplumsal örüntüsünde belirleyici olan olguların başında iç göç gelmektedir. İç göç süreci 1950'li yıllardan itibaren başlamıştır. Göçü tetikleyen unsurlar arasında ise sanayileşme, kentleşme, hizmet sektörünün büyümesi,

kırsal alanlarda nüfusun artması ve toprağın bölünmesi ve tarımda makinaların kullanımıyla artan işsizlik gösterilmektedir.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü' nün (ASAGEM) 2010 yılında hazırlanmış olduğu rapora göre en çok göç alan bölgelerimiz sırasıyla, Doğu Marmara, İstanbul, Batı Anadolu, Ege, Batı Marmara, Akdeniz ve Doğu Karadeniz'dir. En çok göç veren bölgeler sırasıyla, Güneydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu, Orta Anadolu, Batı Karadeniz'dir. Göç alan bölgelerde uyum sorunları, mekânsal yerleşim, çocukların çalışması, eğitim sorunları ve ekonomik sorunlar yaşanmaktadır. Göç veren bölgelerde ise ailelerin dağılması, mevsimlik işçiliğin getirdiği sorunlar ve yerel ekonomik zayıflık önemli sorunlar arasında gösterilmektedir.

Göç veren bölgeler için aile açısından en önemli sorun ailenin dağılmasıdır. Çoğunlukla ailede erkeğin uzakta çalıştığı, kadının yalnız kaldığı ve babasız aile olarak tanımlanabilecek bir aile yapısı ortaya çıkmaktadır. Bu ailelerde kadınlar hem yalnız olduğu için toplumsal baskı altında yaşamakta hem de çocukların bakımında ve kontrolünde zorlanmaktadır. Çoğu zaman eşinden yeterince ekonomik destek alamayan kadınlar bu aile yapısında yoksullukla mücadele etmektedir. Göç veren bölgelerde görülen diğer bir sorun ise geçici mevsimlik işçilerdir. Özellikle tarım sektöründe çalışan bu aileler Güneydoğu Anadolu Bölgesinden diğer bölgelere fındık, pamuk, patates ve benzeri ürünlerin ekim ve hasatında çalışmak için mevsimsel olarak göç etmektedir. Bu durumda ailelerin çocuklarının okula devam etmedikleri veya okuldan erken ayrıldıkları görülmektedir.

Türkiye'de aile yapısında görülen en önemli değişim ailenin küçülmesidir. Ailenin küçülmesi hem çekirdek ailenin başat hale gelmesini hem de tek ebeveynli ailelerin sayısının artmasını içermektedir. Çekirdek ailelerden çocuklu olanlar kentlerde, çocuklarını evlendirmiş çocuksuz çekirdek aileler ise kırsal alanlarda yoğunlaşmaktadır. Tek ebeveynli aileler de kentlerde kırsal alana göre sayıca daha fazladır.

Doğurganlık ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı ile ilgili olup ailelerin sosyoekonomik düzeyiyle değişiklik göstermektedir. Kentlerde eğitim düzeyinin daha yüksek olması ve kadınların ekonomik hayata daha fazla dâhil olması ile de bağlantılı olarak kadınlar özellikle kentlerde daha geç yaşta ve daha az sayıda çocuk sahibi olmaktadır. Doğurganlığın azalmasının göstergelerine örnek olarak 1 ve 2 çocuk olan çekirdek ailelerin oranı yaklaşık %41 artarken, 3 ve daha fazla çocuğun olduğu çekirdek aile sayısının %81 oranında azalmış olması verilebilir.

Türkiye'de aile kurma ve evliliğe ilişkin özellikler de aile yapısında görülen değişimlerden. Bu özellikler, evlilik yaşı, nikâh türü, evlilik kararı ve akraba evliliğini içermektedir. Eğitim, cinsiyet, sosyoekonomik statü ve bölgesel farklılıklar aile kurma ve evliliğe ilişkin özellikleri etkilemektedir.

Türkiye'de Aile Politikaları ve Destek Hizmetleri

AİLE EĞİTİMİ

Aile politikaları faaliyet alanlarına ve politika amaçlarına göre farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Faaliyet alanlarına göre yapılan sınıflamada aile politikaları üç başlıkta incelenmektedir. Bunlar, aile davranışının yasal düzenlenmesi, aile gelirini destekleyen politikalar ve aile hizmetlerine ilişkin politikalar olmaktadır.

Aile davranışının yasal düzenlenmesine yönelik politikalar evlilik, boşanma, cinsellik, doğum kontrolü ve kürtaj, ebeveyn hak ve sorumlulukları ve çocukların korunmasına alanlarında kanunları içermektedir. Aile gelirini destekleyen politikalar vergi indirimleri, aile ve çocuk yardımları, doğum izni ve yardımları ve çocuk desteğinin güçlendirilmesini içermektedir. Aile hizmetlerine ilişkin politikalar ise çocuk bakım hizmetleri, devlet destekli konut, sosyal hizmetler ve halk sağlığı konularında verilen hizmetlere yöneliktir. Aile politikalarını amaçlarına göre sınıflandıran yaklaşımda ise aileyi güçlendirme, aileyi koruma ve aileyi destekleme amaçlarına yer verilmektedir. Güçlendirme politikaları kapsamında alınan önlemler arasında çalışan ebeveynler için doğum öncesi ve sonrasında izinler, çocuğun hastalığı gibi durumlarda eğitim amaçlı izin kullanımı, çocuk sayısı veya çalışmayan eşten dolayı yapılan vergi indirimleri, sosyal yardımlar ve sosyal güvenlik sisteminde emeklilik ve çocuk yardımı gibi konularda gözetilen haklar yer almaktadır.

Aileyi koruyucu politikalar aile hayatını geliştirmeye yönelik eğitim ve danışma hizmetlerini kapsamaktadır. Koruyucu politikalara eşler arası iletişim, sorun çözme becerileri, çocuk yetiştirme, aile planlaması, kadın sağlığı, ailenin yasal ve sosyal hakları, doğum kontrolü gibi konularda eğitim hizmetleri ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri örnek verilebilir. Son olarak, aileyi desteklemeyi amaçlayan politikalar kreş ve gündüz bakımevi, koruyucu aile hizmeti, yaşlı bakımı gibi ailenin yerini alabilecek kurumların sunduğu hizmetlerle ilgilidir.

Türkiye'de aile politikaları kapsamında aileler için oluşturulmuş pek çok sosyal program ve hizmet bulunmaktadır. Ailelere sunulan bu hizmetlerden bazıları evlilik teşvikleri, sosyal güvenlik ve annelerin emeklilik hakları, doğum öncesi ve sonrası anne ve babaların izin kullanımı, süt izni, evde bakım hizmetleri, eş ve çocuk yardımları, özel gereksinimli çocuklar için eğitim desteği, aile sağlığı, aile danışmanlığı ve rehberliği, okul öncesi eğitim hizmetleri, ayni ve nakdi yardımlar, yaşlı ve engelli bireylerin bakımı şeklinde sıralanabilir. Bu hizmetlerde etkin olan resmi kurumlar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığını içermektedir.

SORU-CEVAP

SORU:

İnsanlık tarihinin geçirdiği dönemler kabaca nasıl sıralanabilir?

CEVAP:

Sosyolojik ve antropolojik çalışmalar insanlık tarihinin geçirdiği dönemleri insanların üretim biçimleri ve üretim ilişkileri çerçevesinde sınıflandırmaktadır. Buna göre insanlık tarihi kabaca avcı ve toplayıcı toplum; tarım toplumu, sanayi toplumu ve son olarak günümüzün bilgi toplumunu da niteleyen sanayi sonrası toplum şeklinde dört temel dönemi içermektedir (Köse, 2012)

2

SORU:

Avcı ve Toplayıcı Toplumlarda kadın ve erkek arasındaki iş bölümü ve ilişki nasıldır?

CEVAP:

İşbölümü, paylaşım ve ortak mülkiyet bu toplumlarda cinsiyetler arası ilişkilerin de eşitlikçi olması sonucunu doğurmuştur. Bu eşitlikçi yapı bireylerin cinsellik anlayışına da yansımış olup topluluk içindeki kadın ve erkekler istedikleri kişilerle cinsel birliktelikler yaşamışlardır. Ancak, bu serbest cinsel ilişkilere çocuk-ebeveyn arası ve kardeşler arası ilişkiler yani ensest de dâhildir. Çok eşli bu düzen içinde dünyaya gelen çocukların sorumluluğu da topluluk içinde paylaşılmıştır (Köse, 2012).

3

SORU:

Tarım Toplumundaki ailede kadının rolü nasıl değişmiştir?

CEVAP:

Genel olarak tarım toplumunda toprak sahipliği ve artık ürünün ortaya çıkması ekonomik olarak bu toplumlara değiştirmiş ve kadının toplumdaki konumunu da olumsuz etkilemiştir. Tarım toplumunda insanlar avcı toplayıcı toplumlar gibi göç etmemiştir. Bu da tarım toplumunda maddi birikim ve artık ürün elde edilmesine zemin oluşturmuştur. Artık ürününün üretilmesi ile topluluktaki üyelerin bazıları üretim sürecinin dışında kalmış; yeni meslekler ortaya çıkmaya başlamış ve erkekler üretim araçları yaparken kadınlar ev aletlerinin yapımına yönelmiştir. Değerli görülen üretim araçlarının erkeklerin olması ve bu doğrultuda özel mülkiyet anlayışının ortaya çıkması erkeğin egemen olduğu ataerkil sistemin temelini kurmuş ve kadını toplum içinde ikinci plana itmiştir.

4

SORU:

Sanayi toplumunda işçi sınıfı ailelerde gözlemlenen farklılıklar nelerdir?

CEVAP:

Sanayi toplumunda işçi sınıfı ailelerinde ise değerler ve etkinlikler farklıdır. Bu ailelerde çocuklar da dâhil olmak üzere tüm aile bireyleri çalışma yaşamına katılmıştır. Burjuva ailelerinin sahip olduğu ataerkil yapı, sermayesi

AİLE EĞİTİMİ

olmayan işçi sınıfında etkin olmamış; baba da bu anlamda kadın ve çocuklar için bir otorite figürü haline gelmemiştir. Endüstriyel üretimin çeşitli alanlarında zor koşullarda ve erkeklerden daha düşük ücretlerle çalışan "mavi yakalı" işçi sınıfı ailelerinin kadın ve çocukları da sağlık sorunları yaşamışlar, küçük çocuklar sokaklarda büyümüşler, çoğu işçi erkek ise alkol ve fuhuş gibi kötü alışkanlıklara yönelmiştir.

5

SORU:

Anthony Giddens (2008) 'a göre sanayi sonrası toplumda aile ile ilgili günümüzdeki gelişmeleri nasıl özetleyebiliriz?

CEVAP:

Anthony Giddens (2008) da aile ile ilgili günümüzdeki gelişmeleri şöyle özetlemektedir :

- Akraba topluluklarının aile üzerindeki etkileri azalmaktadır.
- Eş seçiminde özgürlük eğilimi artarken düzenlenmiş (görücü usulü gibi) evlilikler azalmaktadır.
- Kadınların aile içinde karar verme ve evliliği başlatma konusunda hakları tanınmaya başlamıştır.
- Çocukların haklarının genişletilmesi yönünde bir eğilim vardır.
- Cinsel özgürlükler ve eşcinsel birlikteliklerin toplumca kabulü artmıştır.

6

SORU:

Sandviç aile oluşumu nasıldır?

CEVAP:

Bu aile tipinde, evden evlenerek ayrılmış çocuklar ebeveynlerinin yanına taşınarak veya kendi hanelerinde yaşarken hem yaşlanmış ebeveynlerinin hem de kendi çocuklarının bakımından sorumlu olmaktadır. Bu aile bireyleri yaşlı ebeveynleri ile kendi çocuklarının sorumlulukları arasında çift yönlü sıkıştığı için sandviç aile yapısı tanımlanmaktadır.

7

SORU:

Geniş Aile kavramının kendi içerisinde ayrıldığı birden fazla çekirdek aile sisteminin, aile bireylerinin birbirleriyle yaşama durumlarına göre isimleri nelerdir?

CEVAP:

Geniş ailede yeni evli çift, kadının annesinin akrabaları ile kalıyorsa buna matrilokal yerleşim; erkeğin babasının akrabaları ile yaşıyorsa buna patrilokal yerleşim denilmektedir. Yeni evli çiftin matrilokal veya patrilokal yerleşimden tercih şanslarının olduğu tipe ise ambilokal yerleşim denilmektedir. Ambilokal yerleşim kalıcı bir tercih olmayıp çiftler gerekli gördüklerinde diğer ailenin yanına yerleşebilmektedir. Yeni evli çiftlerin erkeğin dayısının

yanına yerleştiği durumlara ise avunkulokal yerleşim adı verilmektedir.

8

SORU:

Evlilik kavramının tüm toplumlarda ortak özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Her toplumda bireylerin kimlerle ve kaç kişi ile evlenebileceği, evlenenlerin nerede yaşayacağına dair normlar ve kurallar farklı belirlenmiştir ancak tüm toplumlarda evlilik kavramının ortak özellikleri bulunmaktadır (Dündar, 2012; Strong, DeVault & Cohen, 2011):

- Evlilik çocukların yasal ebeveynlerini tayin eder.
- Eşlere birbirleri üzerinde cinsel haklar tanır.
- Eşlere birbirlerinin emeği ve mülkü üzerinde haklar tanır.
- Eşlere çocukların bakımı ve yetiştirilmesinde sorumluluklar yükler.
- Eşlerin karı ve koca olarak görev ve sorumluluklarını belirler.
- Eşlerin ailelerine de miras ve velayet hakları ve sorumlulukları verir.
- Mirasın kuşaklar arasında aktarılmasına yasal zemin hazırlar.
- Evlilikle akrabalık ilişkileri kurulur.

9

SORU:

Türkiye'de örnekleri görülen tercihli evlilikler nelerdir?

CEVAP:

Tercihli evlilikler ise farklı kültürlerde görülebilen ve farklı değerleri yansıtan evlilik türleridir. Bu ölçüte göre Türkiye'de örnekleri görülen levirat, sororat, berder ve taygeldi evlilikleri örnek verilebilir. Levirat türü evlilikte, dul kalan kadın, kaybettiği kocasının erkek kardeşi (kayınbirader) ile evlenir. Sororat türü evlilikte ise dul kalan erkek, kaybettiği karısının kardeşi (baldız) ile evlenir. Berder türü evlilikte hem kız hem erkek çocukları olan iki aile karşılıklı olarak kız ve oğullarını evlendirirler. Taygeldi evlilik türünde ise karşı cinsten çocukları olan dul kadın ve erkeğin kendilerinin evlenerek çocuklarını da evlendirmeleri söz konusudur.

10

SORU:

Makro ve mikro düzeyde kuramlar aileyi nasıl ele alır?

CEVAP:

Toplumsal yapı içinde aileyi ve aile bireylerinin ilişkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı olan kuramlar makro ve mikro düzeyde kuramlar şeklinde sınıflandırılmaktadır. Makro düzeydeki kuramlar aileyi toplumsal bir kurum olarak sınıflandırarak ailenin toplumdaki diğer

AİLE EĞİTİMİ

kurumlardan (din, ekonomi, siyaset vb.) nasıl etkilendiğine ve toplumu nasıl etkilediğine, mikro kuramlar ise ailedeki bireylerin aile yaşamını nasıl deneyimlediğine odaklanmaktadır. Bu deneyimler ailenin içinde olup bitenler, sorumlulukların paylaşımı, aile üyelerinin günlük etkileşimleri, birbirleri ile etkileşimleri ve iletişimleri ile ilgilidir.

11

SORU:

Makro düzey kuramlardan çatışma kuramının temelleri neye dayanmaktadır ve nasıl açıklanabilir?

CEVAP:

Bu kuram temel olarak toplumdaki eşitsizliklere ve çatışmalara dikkat çeker. Bu yönüyle çatışmacı kuramın temeli Karl Marx'ın ve Hegel'in fikirlerine dayanır. Toplumda istikrar ve düzeni vurgulayan yapısal işlevselci kurama karşı çatışmacı kuramda toplumsal yaşam doğal bir çatışma ve mücadele alanı olarak görülmektedir. Bu kurama göre çatışma kaçınılmazdır çünkü toplumda farklı çıkarları ve değerleri olan gruplar ve bireyler vardır ve bunlar kıt kaynaklar için rekabet ederler. Aile, eğitim, din ve devlet gibi toplumsal kurumlar da bazı gruplara, özellikle güçlü olanlara ayrıcalık sağlamaktadır. Çatışma içindeki gruplara toplumsal sınıflar (örneğin işçi sınıfı ve kapitalist), kadın-erkek, köylü-kentli, ebeveyn-çocuk, farklı ırk, etnik grup ve dine mensup topluluklar örnek verilebilir (Bozkurt, 2012). Bu bağlamda aile kurumu da toplumsal sınıfları yeniden üretirken eşitsizliklerin sürdürülmesine katkıda bulunur.

12

SORU:

Feminist kuram içerisindeki 5 farklı yaklaşım nedir?

CEVAP:

Bu yaklaşımlar radikal feminizm, liberal feminizm, sosyalist feminizm, siyah feminizm ve post modern feminizm şeklinde genel başlıklarla açıklanabilir. Radikal (köktenci) feminizm kadınlara karşı yapılan ayrımcılığın, sömürünün ve eşitsizliğin temelinde ataerkilliği görür ve özellikle kadın bedeni üzerinde yoğunlaşır. Liberal feminizm ise kadınların kamusal alanda karşılaştığı eşitsizliğe vurgu yaparlar ve erkeklerle eşit haklara sahip olmaları yönünde yasaların değişmesi gerektiğini savunurlar. Sosyalist feminist düşünce Marx ve Engels'in fikirlerine dayalı olarak gelişmiştir. Bu düşüncede toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin temelinde hem ataerkillik hem de kapitalist ekonomik sistem vardır. Siyah feminizm ise orta sınıf ve beyaz kadınların deneyimlerine odaklanan diğer feminist yaklaşımları eleştirir ve ortak bir kadın kimliğine karşı çıkar. Siyah feminizm, alt sosyoekonomik sınıflarda olan, gelişmemiş ülkelerdeki ve siyah kadınların yaşadığı ayrımcılık ve eşitsizliğin orta sınıf ve beyaz kadınlardan daha fazla olduğunu vurgular. Post modern feminizm ise kadınları tek bir kategoriye indirgeyerek toplumsal cinsiyet eşitsizliğini

açıklayan her türlü sınıflandırmayı reddeder. Toplumsal katmanların çeşitliliğine dikkat çeker ve bu çeşitliliği meta açıklamalara indirgemeye karşı çıkar. Post modern feministlere göre ortak bir kadın kimliğinden ziyade farklı gruplardaki kadınları ötekileştiren söylemlere odaklanılmalı ve bu eril söylemler "yapı bozumuna" uğratılmalıdır. Erkeklerin dünyayı iyi-kötü, güzel-çirkin gibi ikili karşıtlıklar şeklinde gördüğünü savunurlar ve bu eril dünya görüşünde kadına "öteki" rolü biçilmesine karşı çıkarlar. Bu yaklaşımlar arasında liberal feminizm pratik anlamda kadınların yaşamına en fazla katkıyı sağlamış, savunu faaliyetleri ile kadınlar lehine pek çok yasanın geçirilmesine ön ayak olmuşlardır (Giddens, 2008).

13

SORU:

Türkiye'de göçle ortaya çıkan ve aileleri etkileyen sorunlar nelerdir?

CEVAP:

Göçle ortaya çıkan ve aileleri etkileyen sorunlar göç alan ve göç veren bölgeler için farklıdır. Göç alan ve veren bölgelerde yaşanan farklı sorunlar şöyle özetlenebilir (ASAGEM, 2010): Göç alan bölgelerde uyum sorunları, mekânsal yerleşim, çocukların çalışması, eğitim sorunları ve ekonomik sorunlar yaşanmaktadır. Göç veren bölgelerde ise ailelerin dağılması, mevsimlik işçiliğin getirdiği sorunlar ve yerel ekonomik zayıflık önemli sorunlar arasında gösterilmektedir.

14

SORU:

Türkiye'de akraba evliliğinin bölgeleri göre oranı nedir?

CEVAP:

Akraba evliliği Türkiye genelinde %21,3 olup, akrabalarla evlenme kırsal alanlarda kentten daha yaygın görülmektedir. Akraba evliliğine en az Batı Marmara'da (%7) en fazla ise Güneydoğu Anadolu'da (% 43.6) rastlanmaktadır. Eğitim düzeyi yükseldikçe ise akraba evliliği yapmış olanların sayıları azalmakla birlikte eğitimli grupta da akraba evliliği oranları yüksek görünmektedir (Beşpınar, 2014a).

15

SORU:

Türkiye'de boşanma durumunun istatistiksel verileri nasıldır?

CEVAP:

Türkiye'de boşanma oranlarının genel olarak düşük olduğu bildirilse de son yıllarda artışa geçtiği ve bu artışın devam edeceği yönünde resmi veriler mevcuttur (Çavin, 2014). TÜİK'in 2012 yılı boşanma istatistiklerine göre boşanmaların %40'ı evliliğin ilk beş yılında yaşanmakta ve kendi tercihiyle evlenenlerin ailesi tarafından

AİLE EĞİTİMİ

evlendirilenlere göre daha yüksek oranda boşandığı görülmektedir. Boşanma, 2011 verilerine dayalı olarak en yaygın olarak İstanbul, Ankara ve İzmir'de, en az ise Kuzeydoğu Anadolu, Doğu Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Ortadoğu Anadolu'da görülmekte ancak kır ve kent arasında ciddi farklılıklar bulunmamaktadır. Genel olarak nüfus içinde en az bir kez boşananların oranı %4,4'tür.

16

SORU:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (2015) ailelere yönelik eğitim, danışma ve destek hizmetleri nelerdir?

CEVAP:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (2015) ailelere yönelik eğitim, danışma ve destek hizmetlerinden bazıları şunlardır:

- Aile Eğitim Programı (AEP) • Evlilik Öncesi Eğitim Programı
- Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı
- Özel Aile Danışma Merkezleri
- Afetlerde Psikososyal Destek Birimi Çalışmaları
- Suriye Vatandaşlarına İlişkin Psikososyal Destek Çalışmaları •
- Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP)

17

SORU:

Türkiye'de kadına yönelik şiddet verileri nasıldır?

CEVAP:

Resmi veriler 2002 yılından itibaren şiddete maruz kalan kadın sayısının son yıllarda hızla arttığını bazı bölgelerde ise bu mağduriyetin daha fazla olduğunu göstermektedir. Kadına yönelik Şiddet Araştırması (2008) verilerine göre Türkiye'de hayatının herhangi bir aşamasında fiziksel veya cinsel şiddet mağduru olan kadınların oranı %27.2 ile %55.7 arasında değişmektedir (TÜİK, 2014). Lise ve üzeri eğitilmiş şiddet mağduru kadınlar eğitilmiş olmayanlara göre daha az şiddete maruz kalsa bile yüzde 27'lik bir oran çok yüksektir. Evlilik içinde yaşanan tartışmalarda kadın ve erkeklerin verdikleri tepkiler de şiddetin bu görünümünü teyit eder içeriktedir. Kadınların sorun yaşadıkları zaman, daha çok küsme, sessiz kalma gibi tepkilerine karşın erkeklerin kadınlardan daha yüksek oranda sesini yükseltme, azarlama ya da mekânı terk etme, eşyalara zarar verme, zor ya da fiziksel şiddet kullanma şeklinde tepkiler verdiği görülmektedir (Beşpınar, 2014a).

18

SORU:

Mikro düzeyde olan Sembolik Etkileşimci Kuram neye odaklanır ve temel kavramları nelerdir?

CEVAP:

Sembolik etkileşimci kuram ailede gündelik yaşama ve aile içinde üyelerin birbiri ile nasıl etkileştiğine odaklanmaktadır. Bu kuramın temel kavramları etkileşim, yorumlama, semboller, roller, benlik ve anlamlandırma'dır. Aile üyelerinin etkileşim sürecinde çeşitli durumları nasıl yorumladıklarını ve yükledikleri ortak anlamlara dayalı olarak davranışlarını nasıl düzenlediklerine işaret eder. Dolayısıyla, aile üyelerinin algılama, yorumlama, gözleme, yargıya ulaşma gibi zihinsel süreçleri etkileşim sürecinde işe koşmaları öne çıkmaktadır. Etkileşim en az iki kişi arasında gerçekleşir ve sadece sözcüklerin kullanımı ve davranışa verilen tepkilerle sınırlı değildir. Etkileşim sürecinde kullanılan semboller (dil) bedenimiz, jest ve mimiklerimiz davranışa anlam katar ve kişilerin bu davranış veya durumlara yükledikleri anlamlar sembolik etkileşimci kuramın merkezindedir. Çeşitli durumlarda aile üyelerinin nasıl ortak anlam çıkardığı ve bu anlamlandırmanın aile üyeleri arasındaki ilişkileri nasıl etkilediği bu kuram için önemlidir. Bu kurama göre aile içi etkileşim ve ilişkilerde öznellik vurgulanır ve bu bağlamda sosyal roller de önemlidir. Bu rollere örnek olarak ebeveyn olma, eş olma, çocuk ve kardeş olmak verilebilir. Her bir sosyal rol farklı davranışları gerektirir. Dolayısıyla aile üyelerinin etkileşim sürecindeki davranışları da bu rollerden ne beklendiğine göre değişecektir

19

SORU:

Evlilik türlerinde eş sayısına göre yapılan sınıflandırmadaki türler nelerdir?

CEVAP:

Eş sayısına göre yapılan sınıflandırmada evlilikler monogami ve poligami şeklinde sınıflandırılmaktadır. Monogami (tekeşlilik) modern zamanların kabul gören ve en sık görülen evlilik türü olup kişilerin aynı anda tek kişi ile evli olmasıdır. Ancak eşlerden birinin ölümü veya boşanma gibi durumlarda bireyler yeniden evlenebilir. Eşzamanlı olmamak kaydıyla bireylerin birden fazla evlilik yapması ise seri monogami olarak adlandırılmaktadır. Poligami (çokeşlilik) ise kişilerin eş zamanlı olarak birden fazla eşle evli olmasıdır ve çok yaygın değildir. Poligaminin, polijini ve poliandri şeklinde adlandırılan iki tipi vardır. Polijini (çokkarlılık) bir erkeğin birden fazla kadınla eş zamanlı olarak evli olması iken poliandri (çokkocalılık) bir kadının birden fazla erkekle eş zamanlı olarak evli olmasıdır

20

SORU:

Evlilik türlerinde çevre ölçütüne göre yapılan sınıflandırmada kaç tür evlilik vardır?

CEVAP:

Çevre ölçütüne göre yapılan sınıflandırmada iki tür evlilik vardır. Endogami ve egzogami. Endogami (içerden evlenme) kişilerin mensup oldukları sosyal grup içinden

yani aynı veya benzer ırk, din, sosyal sınıf, yöre veya ulustan kişilerle evlenmesidir. Egzogami (dışardan evlenme) ise kişilerin kendilerinden farklı sosyal gruplardan kişilerle evlenmesidir.

ÜNİTE 2: TÜRKİYE'DE AİLE ÇALIŞMALARI

AİLE ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ VE TÜRKİYE'DE AİLE ÇALIŞMALARININ TARİHÇESİ

Değişen koşullar altında anne babalığın gerektirdiği becerilerin de değişmesi ve karmaşıklaşması, aile içi rollerin değişmesi, ailenin sosyal ve psikolojik ihtiyaçları aile çalışmalarına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Aile çalışmaları kapsamında ebeveynlerin farkındalıklarını artırmak uzun vadede sosyal eşitsizliğin azaltılmasına da katkı sağlar. Bu doğrultuda çeşitli kurumlar tarafından aileye yönelik çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının aile eğitimi konusundaki girişimleri bu çalışmalara örnek verilebilir. Bu çalışmalarla, çeşitli toplumsal dönüşümler karşısında eğitsel, psikolojik, sosyal, ekonomik ve hukuki destek gereksinimleri artan ailelere ulaşılmaktadır.

İnsan yaşamında anne baba olmak ve anne babalık becerilerinin gelişimi kişinin hem kendisi için hem de bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı çocuklar yetiştirebilmesi için çok önemlidir. Bu bağlamda aile çalışmalarının amacı farklı yaklaşımlarla aileyi destekleyerek bütün aile bireylerinin yaşamına olumlu katkılar getirmek ve ailelere ihtiyaç duydukları bilgi, beceri, davranış ve tutumları kazandırmaktır. Bu amaca dönük olarak gerçekleştirilen aile çalışmaları her sosyoekonomik ve kültürel katmanda çocuğa ve aileye, dolayısıyla da topluma sayısız yarar sağlamaktadır.

Türkiye'de gerçekleştirilen aile çalışmalarının tarihsel süreçte ilk adımlarının Cumhuriyetin ilk yıllarında okuma yazma seferberliği kapsamında Ali Okulları, Millet Mektepleri gibi çalışmalarla atıldığı belirtilmektedir. Bu çalışmaları Türk Silahlı Kuvvetlerinin "Ali Okulları" izlemiştir. Türkiye'de aileleri desteklemeye yönelik çalışmaların en önemlisi "Anne-Babalara Haftalık Sohbet Toplantıları" adıyla atılmıştır. Erken Destek Projesi de Türkiye'de gerçekleştirilmiş önemli bir çalışmadır. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere AÇEV, SERÇEV, Tohum Vakfı gibi sivil toplum kuruluşları ve belediyeler de ailelere yönelik çeşitli çalışmalar yürütmektedir.

KÜLTÜRÜN AİLE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Sosyokültürel ortam aile yaşamının ve insan gelişiminin önemli bir şekillendiricisidir. Türkiye'de özellikle kültürün aileyi ve bireylerini nasıl etkilediği kapsamında, J. Jensen Arnett'in toplumsallaşma kuramı ve Çiğdem Kağıtçıbaşı'nın aile değişim modelini incelemek yararlı olacaktır. Toplumsallaşma kuramından ve aile değişim modellerinden Türkiye'de aile yapıları ve işlevlerini kültürün ve yaşam koşullarının nasıl etkileyebileceği görülebilir. Refah düzeyi ve sosyoekonomik koşulların yüksek olduğu toplumsal bağlamlarda kültürel değerler aileyi geliştirici

etkilere sahipken aynı toplum içinde bazı ailelerin dar toplumsallaşma özellikleri taşıyan kültürel değerlerle çocuklarını yetiştirmesi mümkündür.

J. Jensen Arnett'in (1995) kuramında toplumsallaşma kültürel bir süreç olarak tanımlanarak farklı kültürleri ayıran iki tür toplumsallaşmadan bahsedilmektedir: Geniş toplumsallaşma ve dar toplumsallaşma.

- "Geniş toplumsallaşma" özelliği gösteren kültürler, bireyciliği, bağımsızlığı ve bireyin kendisini ifade etmesini, ailedeki ve yakın çevredeki toplumsallaşma kaynakları aracılığıyla destekler. Bu kültürlerde anne babalar kültürel çerçeveyi kendi kişilikleri ve tercihleri doğrultusunda değiştirme imkânına sahiptir.
- "Dar toplumsallaşma" özelliği gösteren kültürler ise itaati ve uyma davranışını en yüksek değer olarak kabul eder ve kültürel beklentilerin yerine getirilmemesi hoş karşılanmaz. Bu kültürlerde anne babalar çocuklarından itaat ve uyma davranışı göstermesini bekler. Toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki farkların da belirgin olduğu dar toplumsallaşma kültürlerinde kızların toplumsallaşması da erkeklerinkinden daha dardır.

Dar toplumsallaşma özellikleri gösteren ülkelere örnek olarak Japonya, Hindistan ve Suudi Arabistan gösterilmektedir.

Bu kapsamda günümüz Türkiye'sinde kültürün 'dar toplumsallaşma' özellikleri gösterdiği ve ailelerin de bu kültürün bir parçası olduğu ifade edilebilir. Bu yüzden anne babaların eğitilmesi çocuğun toplumsallaşma sürecine olumlu katkı sağlayacaktır.

Çiğdem Kağıtçıbaşı aileleri üç farklı model ile açıklamaktadır: Karşılıklı bağımlı aile, bağımsız aile ve psikolojik/duygusal aile. Bu modeller aile sisteminin ve işleyişinin sosyoekonomik koşullara göre farklılık gösterdiği öngörüsü üzerine temellendirilmiştir.

- Karşılıklı bağımlı aile modelinin tipik örnekleri özellikle ataerkil aile yapısının ve sıkı bağlarla örülmüş aile ve insan ilişkilerinin olduğu geleneksel ve kırsal toplumlarda görülmektedir. Çocuğun anne babaya bağlılığı itaate ve otoriteye dayalıdır. Otoriteye ve itaate dayalı sosyalleştirilen çocuklar aile ihtiyaçlarını karşılayan ve yaşlı anne babasına yatırım yapan "bağlı" çocuklara dönüşür. Bu nedenle bu aile modelinde bağımsız çocuk yetiştirmek uygun değildir. Çocuğun otoriteye ve itaate dayalı olarak sosyalleştirilmesi işlevsel geniş aile yapısını desteklemektedir.
- Bağımsız aile modeli bireyci, yüksek refah düzeyindeki kentleşmiş ve sanayileşmiş teknoloji toplumlarında görülmektedir. Birey ve aile hem maddi hem de duygusal alanda bağımsızdır. Çekirdek aile yapısının olduğu bu modelde aile bireyleri ve nesiller birbirinden ayrılmış bir özellik göstermektedir. Erkek çocuğun değeri ve genel anlamda çocuğun

AİLE EĞİTİMİ

ekonomik değeri azalırken çocuğa atfedilen psikolojik değer ön plana çıkmaktadır.

- Psikolojik/duygusal aile modelinde duygusal alanda karşılıklı bağlılık görülürken, maddi alanda birey ve aile arasında bağımsızlık görülmektedir. Bu model, bağlılık kültürüne sahip, gelişmiş ve kentleşmiş bölgelerde daha yaygındır. Ataerkil yapının önemini kaybetmesi ve kadının aile içindeki konumunun yükselmesi ve azalan erkek çocuk yapısı aile ilişkilerini şekillendirmektedir. Çocuk yetiştirme açısından hem bağlılık hem de özerklik bir arada görülür. Anne-babanın yetkili bir tutum sergilediği bu modelde çocuk yetiştirmede orta düzeyde denetim vardır.

AİLE ÇALIŞMALARINDA FARKLI YAKLAŞIMLAR

Ailelerin ve/veya aileyi oluşturan bireylerin aile ve toplum yaşamına olumlu katkılar sunmalarını hedefleyen ve ailelere çeşitli şekillerde destek sağlayan aile çalışmaları aile rehberliği, aile eğitimi, aile katılımı ve aile danışmanlığı/ terapisi gibi farklı yaklaşımlarla gerçekleştirilmektedir.

Aile Rehberliği Hizmetleri

1960'lı yıllardan sonra çocuğun tedavisinde tıbbi uygulamaların yanı sıra çocukların sorunlarına yardımcı olmada psikolojik desteğin de önemli olduğu anlaşılmış ve bu amaçla da psikolojik danışmanlık ve rehberlik çalışmaları başlatılmıştır. Böylece psikolojik sorunları ve özel eğitim gereksinimi olan çocukların tedavisinde ailelerin rolü de ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu kapsamda ailelerle yapılan çalışmaların başında gelen aile rehberliği, ailelerin çocukların gelişimine katkı sağlayabilmeleri için yürütülen sistemli ve düzenli çalışmalar olarak tanımlanmaktadır.

Aile Eğitimi

Anne baba olmanın en temel gereklilikleri çocuğun bakımı, beslenmesi, disiplini, en önemlisi de çocuğun desteklenmesi, çocuğa şefkat ve sevgi gösterilmesidir. Bu çerçeveden hareketle aile eğitimi, aile ve çocuk arasındaki ilişkinin gelişimini destekleyerek, anne babalığa ilişkin bilgi ve becerilerin kazanılması, kavranması ve anlaşılmasını destekleyen bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Çocuk gelişimi, gözlem yapma, disiplin ve problem çözme, ödüllerin kullanımı, gelişimi destekleme, kişisel destek kaynakları gibi temel konulara aile eğitimi verilmesi ailelere katkı sağlayacaktır.

Aile Katılımı

Çocukların gelişimi, aile, okul, komşu ve toplumu içeren farklı ekolojik katmanlardaki pek çok faktör tarafından etkilenmektedir. Çocuğun gelişimi için aile ve okulun işbirliği içinde çalışması önemlidir. Bu yüzden, okullarda çocukların diğer bireylerle etkileşimlerini artıracak ve onların evde ve toplumda gelişme ve öğrenmelerini destekleyecek fırsatlar sağlanması hem çocuğun hem de ailenin gelişimini olumlu yönde etkiler. Özellikle okul öncesi dönemde ailelerin katılımına öğretmenler önem vermeli ve aileden ayrı kaldıkları dönemin özellikleri göz önüne alınarak ailelerle iletişim sağlanmalıdır.

Aile Danışmanlığı/Terapisi

Aile danışmanlığı, Aile Yasası çerçevesinde verilen psikolojik destek hizmetleri olarak ifade edilebilir. Aile danışmanlığı, aileyi oluşturan bireylerin bir araya gelmesi ve yaşadıkları sorunları birlikte çözmeye çalışmaları üzerine kurulur. Aile danışmanlığının amacı bireysel veya grup seansları yoluyla ailede kişiler arası sorunlar veya tüm aileyi etkileyebilecek olaylarla (örn., ölüm, kronik hastalık, boşanma veya aile üyelerinin birinin evden ayrılması) ailenin baş edebilmesini sağlayacak becerileri kazandırmaktır.

Aile danışmanlığı konusunda açılan eğitim programları belirli meslek gruplarına açıktır. Aile danışmanlığı eğitimine sosyal hizmet, çocuk gelişimi, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, hemşirelik, tıp ve sosyoloji mezunları başvurabilir.

Aile danışmanlığı yapmayı planlayan veya yapan bireylerin ailelerle çalışmak konusunda hassas davranmaları, sahip oldukları donanımları ve yeterliklerini göz önünde bulundurmaları ve mesleki anlamda etik ilkelere dikkat etmeleri gerekmektedir.

TÜRKİYE'DE AİLE ÇALIŞMALARINDAN ÖRNEKLER

Türkiye'de aile çalışmaları kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Aile Eğitim Programı, Baba Destek Programı, OBADER, EBADER, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi 0-36 Aylık Gelişimsel Risk Altındaki Çocuklar Aile Destek Modüler Programı çalışmaları bulunmaktadır.

Bu çalışmalar ailelere yönelik eğitim çalışmaları olup farklı yaş ve ihtiyaç gruplarında ailelere sunulmaktadır. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın çalışmaları ise sadece ebeveynlikle ilgili konularda değil ekonomi, medya ve benzeri konularda da ailelere eğitim fırsatları sunmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları da her kuruluşun ilgi alanında özel eğitim programlarını içermektedir.

Örneğin Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV)'nin aile mektupları, dere tepe eğitim programı, anne destek programı, baba olmak güzel şey, sen benim babamsın kampanyası gibi çalışmaları farklı toplumsal kesimlere yaygın olarak ulaşan programlardır.

Tohum Otizm Vakfı ise aile eğitim seminerleri: bilmek anlamaktır eğitim semineri ve Anne-Babalara Yönelik EÖğrenme Portalı İle Otizmliler Çocukların Okul öncesi Eğitime Katılımlarının Artırılması çalışmaları ile otizmliler çocuklara sahip ailelere destek olmayı amaçlamaktadır.

SERÇEV de Gölbaşı Engelsiz Parkı Projesi, Bilinçli Aile Engelsiz Çocuk Projesi, Serebral Palsili Çocuklarda Erken Eğitim İçin Ailelerin Bilinçlendirilmesi Projesi beyin felçli çocuklar ve ailelerini desteklemiştir. Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı (KAEEP), 0-6 yaş arası gelişimsel geriliği olan çocukların ailelerine yönelik hazırlanmış bir erken eğitim programıdır. Ayrıca Türkiye'de farklı illerde belediyeler kapsamında kadın, aile ve çocuklara yönelik çalışmalarla örnekleri çoğaltmak mümkündür.

SORU-CEVAP

SORU:
AÇEV nedir?

AİLE EĞİTİMİ

CEVAP:

Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV)

27

SORU:

AÇEV nedir?

CEVAP:

Anne Çocuk Eğitim Programıdır.

28

SORU:

AÇEV hangi amaçla kurulmuştur?

CEVAP:

AÇEV kapsamında 5-6 yaş arasında olup da daha önce okul öncesi eğitimi almamış çocuklara ve bu çocukların annelerine okul öncesi eğitim konusunda destek verilmesi amaçlanmıştır.

29

SORU:

AÇEV ne zaman açılmıştır?

CEVAP:

Anne Çocuk Eğitim Programının ilk uygulamaları AÇEV-MEB işbirliği ile 1993 yılında başlamıştır.

30

SORU:

MEB-UNICEF tarafından hangi projeler yürütülmüştür?

CEVAP:

- MEB-UNICEF işbirliği ile 1993-2007 yılları arasında hazırlanan 0-4 Yaş Anne Çocuk Eğitim Programı
- MEB-UNICEF işbirliği ile 2005-2010 yılları arasında hazırlanan 0-6 Yaş Benim Ailem Programı

31

SORU:

MEB-AÇEV tarafından hangi projeler yürütülmüştür?

CEVAP:

- **MEB-AÇEV İŞBİRLİĞİ İLE 2003-2010 YILLARI ARASINDA HAZIRLANAN BABA DESTEK EĞİTİM PROGRAMI**
- **MEB-AÇEV İŞBİRLİĞİ İLE 2007-2010 YILLARI ARASINDA HAZIRLANAN AİLE İÇİ TEMEL EĞİTİM PROGRAMI**

32

SORU:

Aile çalışmalarında sosyal ve kültürel bağlamın önemi nedir?

CEVAP:

Sosyal ve kültürel bağlam, hangi tip ailelerle ne türden bir yaklaşım seçileceği konusuna da açıklık getirmede önemlidir çünkü ailelerin ihtiyaçları, işlevleri ve aile yapıları kültürel ve ekonomik dinamiklerine göre sürekli şekillenmektedir.

33

SORU:

Aile tiplerine ilişkin analizlerde aile kaç grupta sınıflandırılmaktadır?

CEVAP:

Aile tiplerine ilişkin analizlerde aile, çekirdek, geniş ve parçalanmış aile olarak sınıflandırılmaktadır.

34

SORU:

Barbara Helling ve George Helling'in bir Türk köyünde yaptığı antropolojik araştırmada hangi sonuca ulaşılmıştır?

CEVAP:

Barbara Helling ve George Helling'in bir Türk köyünde yaptığı antropolojik araştırma dikkat çekicidir. Bu araştırmada köydeki anne babaların, aile içinde sözlü açıklama ve mantık yürütme yerine gösterme, taklit ve psikomotor öğrenmeye dayalı öğretim tarzları kullandıkları belirlenmiştir.

35

SORU:

J. Jensen Arnett'in (1995) kuramında toplumsallaşma kaç grupta incelenir?

CEVAP:

J. Jensen Arnett'in (1995) kuramında toplumsallaşma kültürel bir süreç olarak tanımlanarak farklı kültürleri ayıran iki tür toplumsallaşmadan bahsedilmektedir: Geniş toplumsallaşma ve dar toplumsallaşma.

36

SORU:

Toplumsallaşma nedir?

CEVAP:

Toplumsallaşma, insanların içinde yaşadıkları sosyal dünyanın yani kültürün davranışlarını ve inançlarını kazanma sürecidir.

AİLE EĞİTİMİ

37

SORU:

Toplumsallaşmanın kaynakları nedir?

CEVAP:

Aile çocukların toplumsallaşmasını sağlayan en önemli kaynaktır ancak toplumsallaşma sadece anne babanın çocukla etkileşime girmesiyle gerçekleşmez. Çocuğun kardeşleri ve geniş aile içindeki akrabaları da ailelerin bir parçasıdır.

38

SORU:

Aile dışındaki diğer toplumsallaşma kaynakları kimlerden oluşur?

CEVAP:

Aile dışındaki diğer toplumsallaşma kaynakları akranlar, okul ve iş ortamı, içinde yaşanılan topluluk veya cemiyet, medya, yasal sistem ve kültürel değerler sisteminden oluşur.

39

SORU:

Geniş toplumsallaşma hangi özelliklere sahiptir?

CEVAP:

"Geniş toplumsallaşma" özelliği gösteren kültürler, bireyciliği, bağımsızlığı ve bireyin kendisini ifade etmesini, ailedeki ve yakın çevredeki toplumsallaşma kaynakları aracılığıyla destekler. Bu kültürlerde anne babalar kültürel çerçeveyi kendi kişilikleri ve tercihleri doğrultusunda değiştirme imkânına sahiptir.

40

SORU:

Dar toplumsallaşma hangi özelliklere sahiptir?

CEVAP:

"Dar toplumsallaşma" özelliği gösteren kültürler ise itaati ve uyma davranışını en yüksek değer olarak kabul eder ve kültürel beklentilerin yerine getirilmemesi hoş karşılanmaz. Bu kültürlerde anne babalar çocuklarından itaat ve uyma davranışı göstermesini bekler. Toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki farklarında belirgin olduğu dar toplumsallaşma kültürlerinde kızların toplumsallaşması da erkeklerinkinden daha dardır.

41

SORU:

Dar toplumsallaşmanın en çok görüldüğü ülkeler hangileridir?

CEVAP:

Dar toplumsallaşma özellikleri gösteren ülkelere örnek olarak Japonya, Hindistan ve Suudi Arabistan gösterilmektedir.

42

SORU:

Jensen Arnett'in çalışmalarında Türkiye ile ilgili hangi toplumsallaşma örneği görülmektedir?

CEVAP:

Arnett'in belirttiği kültürel toplumsallaşma, Türkiye'deki aileler için değerlendirildiğinde farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki Türkiye'de aile kurumu yapı olarak modern kabul edilen çekirdek aile özellikleri göstermesine rağmen etkileşimleri ve ilişkilerinde geniş aile özellikleri taşımaktadır. Diğer bir ifadeyle, çocuğun sosyal çevresini anne babanın dışında yakın akrabalar (örn. kardeşleri, teyze, dayı, amca) ve komşular oluşturmakta ve çocuk aile ile fazla zaman geçirmektedir. Bu durum doğal olarak çocuğun yaşamında ailenin hâlen en güçlü toplumsallaşma kaynağı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, itaat ve uyma davranışları hâlen yüksek bir değer olarak kabul görmektedir. Bu kapsamda günümüz Türkiye'sinde kültürün 'dar toplumsallaşma' özellikleri gösterdiği ve ailelerin de bu kültürün bir parçası olduğu ifade edilebilir. Bu yüzden anne babaların eğitilmesi çocuğun toplumsallaşma babaların eğitilmesi çocuğun toplumsallaşma sürecine olumlu katkı sağlayacaktır.

43

SORU:

Çiğdem Kağıtçıbaşı aile modeli açıklarken aileyi kaç gruba ayırmaktadır?

CEVAP:

Farklı sosyoekonomik tabakalarda aileler, aile yapıları ve işlevleri de farklılaşmaktadır. Bu kapsamda Çiğdem Kağıtçıbaşı aileleri üç farklı model ile açıklamaktadır: Karşılıklı bağımlı aile, bağımsız aile ve psikolojik/duygusal aile.

44

SORU:

Çiğdem Kağıtçıbaşı birbirleri ile etkileşim ve nedensel ilişki içinde olan aile modelini hangi bileşenlere ayırmıştır?

CEVAP:

Çiğdem Kağıtçıbaşı aile modellerini genel bir aile modeli üzerinden açıklar. Bu modelin birbirleri ile etkileşim ve nedensel ilişki içinde olan üç bileşeni vardır. Birinci bileşen bağlamdır. İkinci bileşeni aile yapısıdır. Üçüncü

AİLE EĞİTİMİ

bileşeni olan aile sistemi, sosyalleşme değerleri ve aile etkileşimi adlı alt sistemlerden oluşur.

45

SORU:
Bağlam nedir?

CEVAP:

Ailenin içinde bulunduğu yaşam koşulları ve kültür bağlamı oluşturur. Yaşam koşullarının göstergeleri yaşanan yerin kır-kent olması, sosyoekonomik düzey ve refah düzeyidir.

46

SORU:
Karşılıklı bağımlı aile özellikleri nedir?

CEVAP:

Karşılıklı bağımlı aile modelinin tipik örnekleri özellikle ataerkil aile yapısının ve sıkı bağlarla örülmüş aile ve insan ilişkilerinin olduğu geleneksel ve kırsal toplumlarda görülmektedir. Birey ve aile hem maddi hem de duygusal alanda bağımlıdır. Bu tipteki aileler yapı olarak genellikle işlevsel- geniş aile özelliği sergilemektedir.

47

SORU:
Bağımsız aile modeli hangi toplumlarda görülmektedir?

CEVAP:

Bağımsız aile modeli bireyci, yüksek refah düzeyindeki kentleşmiş ve sanayileşmiş teknoloji toplumlarında görülmektedir.

48

SORU:
Sosyal güvence sisteminin bulunmadığı durumlarda özellikle erkek çocukları yaşlılık için bir güvence olarak gören model hangisidir?

CEVAP:

İşlevsel geniş ailelerde farklı kuşakları birbirine bağlayan yakın akraba ilişkileri ve akrabalar arasında karşılıklı bağımlılık söz konusudur. Sosyal güvence sisteminin bulunmadığı durumlarda özellikle erkek çocukları yaşlılık için bir güvence olarak görülür ve ailenin çocuktan maddi beklentileri vardır. Bu aile modelinde, nesiller arası bağımlılık aile yaşamı boyunca yön değiştirir.

49

SORU:
Bağlılık kültürüne sahip, gelişmiş ve kentleşmiş bölgelerde daha yaygın görülen ataerkil yapının önemini

kaybetmesi ve kadının aile içindeki konumunun yükselmesi ve azalan erkek çocuk yapısının aile ilişkilerini şekillendirdiği model ne ad verilir?

CEVAP:

Psikolojik/duygusal aile modelinde duygusal alanda karşılıklı bağlılık görülürken, maddi alanda birey ve aile arasında bağımsızlık görülmektedir. Bu model, bağlılık kültürüne sahip, gelişmiş ve kentleşmiş bölgelerde daha yaygındır. Ataerkil yapının önemini kaybetmesi ve kadının aile içindeki konumunun yükselmesi ve azalan erkek çocuk yapısı aile ilişkilerini şekillendirmektedir. Diğer yandan, aile içinde paylaşılan etkinlikler, geleneksel karşılıklı bağımlılık modelinden farklılık göstermektedir.

50

SORU:
Ailelerin çocukların gelişimine katkı sağlayabilmeleri için yürütülen sistemli ve düzenli çalışmalara ne ad verilir?

CEVAP:

Ailelerle yapılan çalışmaların başında gelen aile rehberliği, ailelerin çocukların gelişimine katkı sağlayabilmeleri için yürütülen sistemli ve düzenli çalışmalar olarak tanımlanmaktadır.

51

SORU:
Aile eğitimi nedir?

CEVAP:

Aile eğitimi, aile ve çocuk arasındaki ilişkinin gelişimini destekleyerek, anne babalığa ilişkin bilgi ve becerilerin kazanılması, kavranması ve anlaşılmasını destekleyen bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

52

SORU:
Aile eğitiminin amacı nedir?

CEVAP:

Aile eğitimi, aile ve çocuk arasındaki sağlıklı iletişimin geliştirilmesini, anne babalığa ilişkin bilgi, beceri, davranış ve tutumların kazanılmasını destekler.

53

SORU:
Aile eğitimi kimlere nasıl verilir?

CEVAP:

Aile eğitimi genelde koruyucu ve önleyici niteliğe sahip olup çok sayıda aileye uygulanabilir. Aile eğitiminin ebeveynlerin anne baba olma sorumluluklarını kazanmalarına yardımcı olmak, aile bağı ve aile

AİLE EĞİTİMİ

yaşantısını güçlendirmek, çocuk eğitimi ve gelişimi konusunda aileleri bilgilendirmek ve ailelere destek olmak (özellikle dezavantajlı çocuklar ve aileleri) ve çocukları okula başlarken öğrenmeye hazır hâle getirmek gibi hedefleri vardır. Bu hedeflere ulaşmada, çocuğun gelişimi hakkında bilgi sahibi olma, gözlem yapma, disiplin ve problem çözme gibi konularda bilgi ve becerilerin anne babalar için önemli olduğu anlaşılmaktadır.

54

SORU:

Aile eğitimi programlarında hangi konular yer almaktadır?

CEVAP:

Aile eğitimi kapsamında; çocuğun gelişimi hakkında bilgi sahibi olma, gözlem yapma, disiplin ve problem çözme, ödülleri nasıl vereceğini bilme, duygusal, sosyal, bilişsel ve dil gelişimini destekleme ve kişisel destek kaynakları gibi temel konular yer almaktadır.

55

SORU:

Okul öncesi dönemdeki aile katılım etkinliklerinin içeriği nedir?

CEVAP:

Okul öncesi dönemdeki aile katılım etkinlikleri okulda yapılan çalışmalar hakkında ailenin bilgi sahibi olması, okulda verilen eğitimin evde nasıl ve hangi koşullarda destekleneceği ve okul aile arasındaki işbirliğinin nasıl gelişeceği konusunda ailelerle yapılan etkinlikleri içerir.

56

SORU:

Okul öncesi dönemde aile katılımı hangi çalışmalarla gerçekleştirilmektedir?

CEVAP:

Okul öncesi dönemde aile katılımı "aile eğitim etkinlikleri", "aile iletişim etkinlikleri", "ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı", "ev ziyaretleri", "evde yapılabilecek etkinlikler", "bireysel görüşmeler", "toplantılar", "yönetim ve karar verme süreçlerine katılım" şeklinde sınıflandırılan çalışmalarla gerçekleştirilmektedir.

57

SORU:

Aile katılımı çalışmalarında eğitimcilerin ailelere yaklaşımı hangi ilkelere bağlanmıştır?

CEVAP:

Aile katılımı çalışmalarında eğitimcilerin ailelere yaklaşımı temel bazı ilkelere dayanmalıdır. Bu ilkeler şöyle sıralanabilir:

- Tüm anne babalar belli düzeyde etkililik gücüne

sahiptirler ve eğitime katkı sağlayabilir.

- Her anne baba çocuğunun eğitimi açısından önemli ve anlamlı bir bakış açısına sahiptir.
- Tüm anne babalar çocuklarını önemser.
- Anne babaların etkinliklere katılmaması çocukların önemsenmeyeceği anlamına gelmemelidir.

58

SORU:

Aile danışmanlığı nedir?

CEVAP:

Aile danışmanlığı, Aile Yasası çerçevesinde verilen psikolojik destek hizmetleri olarak ifade edilebilir. Aile danışmanlığı, aileyi oluşturan bireylerin bir araya gelmesi ve yaşadıkları sorunları birlikte çözmeye çalışmaları üzerine kurulur.

59

SORU:

Aile danışmanlığının amacı nedir?

CEVAP:

Aile danışmanlığının amacı bireysel veya grup seansları yoluyla ailede kişiler arası sorunlar veya tüm aileyi etkileyebilecek olaylarla (örn., ölüm, kronik hastalık, boşanma veya aile üyelerinin birinin evden ayrılması) ailenin baş edebilmesini sağlayacak becerileri kazandırmaktır. Aileye bu becerilerin kazandırılması hedeflenirken aile üyelerinin birbirlerini daha iyi anlayabilmeleri önemlidir.

60

SORU:

Aile terapisinin amacı nedir?

CEVAP:

Aile terapisinin amacı, aile içinde ve çiftler arasında yaşanan zorlu ve sıkıntılı süreçlerin ele alınarak çatışmaların çözülebilmesi ve tüm aile üyelerinin sağlıklı yönde değişiminin ve gelişiminin sağlanmasıdır. Bu terapi ile hem aile içi ilişkilerin hem de diğer insanlar ve durumlar ile ilişkilerin düzenlenmesi hedeflenmektedir.

61

SORU:

Aile danışmanlığı konusunda açılan eğitim programlarına kimler başvurabilir?

CEVAP:

Aile danışmanlığı konusunda açılan eğitim programları belirli meslek gruplarına açıktır. Aile danışmanlığı eğitimine sosyal hizmet, çocuk gelişimi, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, hemşirelik, tıp ve sosyoloji mezunları başvurabilir.

AİLE EĞİTİMİ

62

SORU:

Aile eğitimi programları nasıl programlanmalıdır?

CEVAP:

Aile eğitimi programları ailelerin ve çocuklarının içinde bulunduğu bireysel, coğrafi, sosyal ve kültürel farklılıklar çerçevesinde değişik gelişim ve öğrenme ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde esnek olarak planlanmalıdır.

63

SORU:

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'in ailelere yönelik yapmış olduğu projeler nelerdir?

CEVAP:

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (2010) tarafından 0-18 yaş grubu çocukları olan ailelere yönelik Aile Eğitimi Kurs Programı hazırlanmıştır. Sonradan, 3-6 Yaş Anne Destek Eğitimi Kurs Programı ve 7-19 Yaş Aile Rehberliği Kurs Programı gibi aile eğitimi programları da bu eğitim programına dâhil edilmiştir. Ayrıca, 6-11 yaşlarında çocuğu alan babaları hedef alan Baba Destek Eğitimi Kurs Programı (BADEP), 7-11 Yaş Baba Destek Eğitimi Kurs Programı şeklinde değiştirilmiştir. Baba Destek Eğitimi Programı, anne eğitimlerine katılan annelerin taleplerinden ve babaların çocukların gelişimindeki öneminden yola çıkarak geliştirilmiştir. Bu programlara ek olarak Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanmak üzere hazırladığı Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER) ve 0-36 Aylık Çocuklar için Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (EBADER) bulunmaktadır.

64

SORU:

Aile Eğitimi Kurs Programı kapsamında neler var?

CEVAP:

Aile Eğitimi Kurs Programı kapsamında anne babaların çocuk gelişimi ve eğitimi, olumlu anne babalık becerileri, sağlık, beslenme, olumlu davranış kazandırma, temel alışkanlıklar kazandırma, toplumsal cinsiyet eşitliği, aile içi iletişim, aile içi şiddet, aile içi çatışma ve çatışma çözme teknikleri, temel insan hakları ve çocuk hakları, ergenlik dönemi gelişim özellikleri, ergenlik döneminde riskler ve sorunlar, okula hazır başlama, okul aile işbirliği gibi konularda eğitim verilerek daha sağlıklı ve başarılı nesiller yetiştirilmesi hedeflenmiştir.

65

SORU:

Aile Eğitimi Kurs Programı kimler tarafından uygulanmaktadır?

CEVAP:

Aile Eğitimi Kurs Programı (0-18 Yaş) Eğitici Eğitimi belgesi almış öğretmen, eğitimci, uzman ve usta öğreticiler tarafından uygulanabilmektedir.

66

SORU:

Aile Eğitimi Kurs Programı hangi kurumlar tarafından uygulanmaktadır?

CEVAP:

Başta halk eğitimi merkezleri olmak üzere, rehberlik ve araştırma merkezleri, okul öncesi eğitim kurumları, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları, aile danışma ve toplum merkezleri, aile sağlığı merkezleri, denetimli serbestlik ve yardım merkezleri, ceza infaz kurumları gibi aileye ve çocuğa hizmet götüren tüm kurumlar bu programı uygulayabilmektedir.

67

SORU:

Aile Eğitimi Kurs Programı hazırlanırken nelere dikkat edilmektedir?

CEVAP:

Aile Eğitimi Programı, "Kişinin yaşı, sosyal ve kültürel ortamı, ekonomik durumu ne olursa olsun, tüm bireyler öğrenme ve gelişmeye açıktır" felsefesine dayanmakta ve programda bireysel, sosyal, kültürel ve toplumsal özellikler ve farklılıklar dikkate alınmaktadır.

68

SORU:

3-6 Yaş Aile Eğitim Programının amacı nedir?

CEVAP:

3-6 Yaş Aile Eğitimi Kurs Programı ile ailelere çocuğun gelişimini çok yönlü bir şekilde nasıl destekleyecekleri, okul öncesi dönemin önemi, çocuk hakları, çocukla olumlu iletişim kurabilme yöntemleri, sağlık, beslenme ve çocuğu okula hazırlama ve yetersizlikten etkilenmiş bireylere duyarlılık geliştirme konularında ailelere bilinç kazandırmak amaçlanmaktadır. 3-6 Yaş Aile Eğitimi Kurs Programı, 3-6 yaş aralığında çocuğu bulunan anne-babalara ve çocuğa bakım veren bireylere yönelik bir programdır.

69

SORU:

AİLE EĞİTİMİ

OBADER nedir?

CEVAP:

Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER).

70

SORU:

OBADER çalışmalarını hangi alanlarda yapmaktadır?

CEVAP:

Okul Öncesi Eğitim Program Materyali arasında yer alan OBADER, Aile Eğitimi Çalışmaları ve Aile Katılımı Çalışmaları olmak üzere iki ana başlık içermektedir

71

SORU:

OBADER; Aile eğitimi çalışmaları kapsamında hangi başlıklara yer vermiştir?

CEVAP:

Aile eğitimi çalışmaları kapsamında; aile eğitimine hazırlık, aile eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler, aile eğitimi için örnek oturumlar gibi başlıklara yer verilmiştir

72

SORU:

OBADER; Aile katılımı çalışmaları kapsamında hangi başlıklara yer vermiştir?

CEVAP:

Aile katılımı çalışmaları başlığında ise ailelerle iletişim etkinlikleri, ailelerin okul etkinliklerine katılımı, ev ziyaretleri ve görüşmeler konusunda bilgi verilmektedir. Ailelerde özel gereksinimli bireylere yönelik farkındalık oluşturma ve kaynaştırma konusuna da OBADER'de yer verilmiştir.

73

SORU:

0-36 Aylık Çocuklar için Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (EBADER)'in içeriği nedir?

CEVAP:

Okul öncesi eğitim materyali olarak hazırlanan EBADER'in içeriğinde aile eğitimi çalışmalarının özellikleri, uygulama süreci ve değerlendirilmesi, aile eğitimine hazırlık, aile eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler, aile eğitimi için örnek oturumlar, aile katılım çalışmaları, ailenin eğitim etkinliklerine katılımı ve bireysel görüşmeler yer almaktadır.

74

SORU:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ailelere yönelik hazırlanmış olduğu programlar nelerdir?

CEVAP:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ailelere yönelik hazırlanmış olduğu en önemli eğitim programı Aile Eğitim Programıdır. Bu programın yanı sıra bakanlığın sosyal destek hizmetleri, aile danışmanlığı, evlilik öncesi eğitim programları da bulunmaktadır. Bakanlığın iki tane telefon hattı da vatandaşlara aile ve sosyal destek alanlarında bilgilendirme ve yönlendirme yapmaktadır.

75

SORU:

Aile Eğitim Programı (AEP) kaç alanda hazırlanmıştır?

CEVAP:

Aile Eğitim Programı (AEP) ailelerin, aile eğitimiyle ilgili temel ihtiyaçları dikkate alınarak geliştirilmiştir. Program aile eğitim ve iletişimi, hukuk, iktisat, medya ve sağlık olmak üzere 5 alanda toplam 26 modülden oluşmaktadır.

76

SORU:

AEP'i doğrudan yada işbirliği ile uygulayabilecek kurumlar hangileridir?

CEVAP:

AEP'nin doğrudan uygulamalarını yapabilecek veya işbirliği yapılabilecek bazı kurum ve kuruluşlar şunlardır: Sivil Toplum Kuruluşları, Kültür Merkezleri, Yükseköğretim Kurumları, Dini Kurumlar, Sağlık Kuruluşları, Alışveriş Merkezleri, Özel İşletmeler ve Kurslar, Psikolojik Danışma ve Terapi Merkezleri, Meslek Odaları, Birlik, Sendika, Kooperatif vb Kuruluşlar.

77

SORU:

STK'ların aile çalışmalarına katkısı nasıl olmaktadır?

CEVAP:

Türkiye'de yürütülen aile çalışmalarına farklı odakları olan sivil toplum kuruluşları (STK) da yerel veya ulusal ölçekte katkı sağlamaktadır. Örneğin, erken evlilikler, çocuk gelinleri önleme çalışmaları ve kadın hakları çalışmaları ile dikkat çeken Uçan Süpürge Derneği, korunmaya muhtaç çocuklar konusunda farklı illerde geniş kapsamlı çalışmalar yürüten Koruncuk Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı, hayati tehlike taşıyan bir hastalıkla mücadele eden 3 - 18 yaş arası çocukların hayallerini gerçekleştirmeyi

AİLE EĞİTİMİ

amaçlayan Bir Dilek Tut Derneği Türkiye’de önemli çalışmalara imza atmaktadır.

78

SORU:

Aile mektupları programında hangi konular ele alınmıştır?

CEVAP:

Programda anne ve babalara hamilelik öncesi, hamilelik süreci, bebeğin ilk üç yıldaki gelişiminde dikkat edilmesi gereken konular, aşilar, hastalıklardan korunma, beslenme, tuvalet eğitimi, aile içi iletişimin önemi gibi pek çok konuda bilgiler verilmektedir

79

SORU:

Kırsalda yaşayan kadınların ihtiyaçlarından yola çıkarak özel olarak hazırlanmış olan destek programına ne ad verilir?

CEVAP:

İhtiyacı olan her kesimden kadına ulaşma hedefi ile geliştirilen Dere Tepe Eğitim Kadın Destek Programı, kırsalda yaşayan kadınların ihtiyaçlarından yola çıkarak özel olarak hazırlanmış bir destek programıdır. Bu program kırsal alanda yaşayan genç kız ve kadınların yaşam becerilerinin eğitim yoluyla güçlendirilmesini amaçlamaktadır.

80

SORU:

Baba Olmak Güzel Şey adlı TV programının amacı nedir?

CEVAP:

Bu program Baba Destek Programı’nı tanıtmayı hedefleyen bir televizyon programıdır. Uygulamalardan görüntülerin de yer aldığı bu programla babalığın önemi, çocuğu dinleme, kendini ifade etme, aile tutumları, çocuğun gelişiminin desteklenmesi, çocuğa yönelik olumsuz disiplin yöntemlerinin azaltılması, aile içinde demokratik davranışların geliştirilmesi gibi konularda bilinç ve farkındalığın artırılması hedeflenmektedir.

81

SORU:

Anne Destek Programında (ADP) hangi konularda bilgiler verilmektedir?

CEVAP:

ADP kapsamında çocuğa yönelik olarak “tanışma, kadın ve anne olmak; çocuk ve aile tutumları, bedensel ve zihinsel, duygusal ve sosyal gelişim, çocuğu dinleme ve kendini ifade etme, olumlu davranışları geliştirme, olumsuz davranışları değiştirme, empati, çatışma çözme

ve öfke yönetimi, çocuğun sorumluluk kazanması, çocuğun gelişiminde okul-aile toplum ilişkileri, çocuk ve oyun, tuvalet eğitimi” konuları işlenmektedir. Annelere yönelik olarak ise üreme sağlığı ve cinsel sağlık gibi konularda bilgiler verilmektedir.

82

SORU:

Sen Benim Babamsın Kampanyası ne zaman hayata geçirilmiştir?

CEVAP:

AÇEV olarak 1999 yılından beri yürütülmekte olan Baba Destek Programı çerçevesinde, 17 Haziran 2012 Babalar Günü itibariyle hayata geçen Sen Benim Babamsın kampanyasında babalığın önemi ve babaların çocuğun hayatındaki ve aile içindeki rolü konusunda bilinçlendirme yapılması amaçlanmıştır.

83

SORU:

Sen Benim Babamsın Kampanyası ağırlıklı olarak hangi illerde uygulanmıştır?

CEVAP:

Sen Benim Babamsın Kampanyası Uluslararası platformlarda çeşitli kurumlar tarafından yürütülen bir babalık kampanyası olan Men Care’in Türkiye ayağı olan bu kampanya, ağırlıklı olarak Baba Destek Programının da uygulandığı Adana, İstanbul, İzmir, Sivas, Diyarbakır, Bursa, Gaziantep, Muğla, Kocaeli, Marmaris, Akhisar, Bandırma ve Ayvalık’ta gerçekleştirilmiş ve bu bölgelerde sergilenen çeşitli afişlerle kampanya mesajları duyurulmuştur.

84

SORU:

Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı (KAEEP) kimlere yönelik hazırlanmıştır?

CEVAP:

Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı (KAEEP), 0–6 yaş arası gelişimsel geriliği olan çocukların ailelerine yönelik hazırlanmış bir erken eğitim programıdır.

85

SORU:

Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı (KAEEP), Türkiye’ye ne zaman gelmiştir?

CEVAP:

Avustralya’da bulunan Macquarie Üniversitesi’nde hazırlanan bu program 1995 yılında Zihinsel Engellilere

Destek Derneği tarafından Türkiye'ye getirilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 2001 yılından beri çeşitli üniversiteler ile işbirliği içinde uygulanmaktadır.

ÜNİTE 3: AİLELERLE PROFESYONEL İLİŞKİLER VE İLETİŞİM

GİRİŞ

Günümüzde, ailelerle profesyonel ilişkilerde işbirliğinin gerekliliği araştırmalarla ortaya konulmuş ve çocuğun gelişimini en üst düzeyde desteklemek adına bu işbirliğinin gerekleri yerine getirme zorunluluğu yasalarda yerini almıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında ortaya konulan okul öncesi eğitimin temel ilkelerinden biri, "Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin aktif katılımı sağlanmalıdır" ilkesi, 2008 İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde, "okul ile aile ve çevrenin işbirliği sağlanır" ibaresiyle okullara bu konuda yüklenen görev de ifade edilmektedir. Bu görev ve sorumluluklar yasal düzenlemelerde var olmasına rağmen, alandaki uygulamalarda istenilen düzeye erişilmediği görülmektedir.

AİLELERLE PROFESYONEL İLİŞKİLERİN DİNAMİKLERİ

Ekolojik model bir çocuğun büyüme ve gelişimindeki iç ve dış etkileri incelemektedir. Bronfenbrenner'e göre bir çocuk, sosyal ve kültürel bir ortamda doğar ve büyür. Çocuk bir ailede doğar ve her ailenin kendi sosyal normları, kültürü, tarihi, değerleri ve kuralları bulunmaktadır. Aile, okul, cemiyyet ve diğer kurumlarla bağlantı içindedir.

Çocuğu en fazla etkileyen ortam ise ailedir. Bu nedenle çocuğun okulda ve hayatta, aileden bağımsız bir şekilde başarıya ulaşabileceği düşünülemez.

Atabey ve Tezel Şahin aile ortamının çocuğun İNFORMAL eğitiminin gerçekleştiği, okul ortamının ise FORMAL eğitiminin verildiği kurumlar olduğunu ve toplumsal amaçlara ulaşmada bu iki eğitim sürecinin birbiri ile bütünleşmesi ve tutarlılık göstermesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Turnbull, Turbiville ve Turnbull okul-aile ilişkilerinin tarihsel gelişimini incelemiş ve birbirini takip eden dört yaklaşım ortaya koymuştur:

- Aile rehberliği/psikoterapi, problemleri durumlarda ailelerin iyileştirilmesi, eğitilmesi ve sorunlarla baş etmek için nasıl davranacaklarının öğretildiği klinik bir yaklaşımdır. Hâkimiyet profesyonellerdedir.
- Aile katılımı, temelde çocukların eğitimine ailelerin de katılımının öngörüldüğü şekilde gerçekleşmesi isteğinden doğmuştur. Bu yaklaşımda ailelerle eğitimciler arasındaki iletişim genellikle ailenin acil çağırılmasını gerektirecek bir kriz olması durumunda, öğretmen-aile görüşmeleri ve veli toplantıları gibi belirli yöntem ve zamanlara sıkıştırılmış durumda gerçekleşmektedir. İletişim tek yönlü olma eğilimindedir; eğitimciden ailelere yöneliktir.
- Aile merkezli hizmetler, aileler ve profesyoneller arasında güç dağılımının dengelenmesi açısından önemli bir

yaklaşımdır. Allen ve Petr'in tanımına göre; aile merkezli hizmet yaklaşımı, disiplinler ve ortamlar arasında, ailenin bireylerin hayatının merkezinde olmasını öngören bir hizmet yaklaşımıdır. Uygulamalar, tamamen "ailelerin yaptığı ve farkında olduğu seçimlerle yönlendirilir ve bu ailelerin güçlü yönleri ve yetileri üzerinde odaklanır".

- Ortak yetkilendirme, kişiler arası ya da gruplar arasında belirlenen hedefte başarı için ortak çalışma ve sorumluluk özelliği olan ilişkilerdir. Bu tür ilişkilerde iki farklı taraftan çok bir grupta aynı hedefe yönelik çalışan bir kitleden bahsedilebilir. Kararlar ortak alınır; grup üyeleri arasında tartışılarak fikir birliğine varılır. Odak nokta, hizmete ihtiyaç duyan çocuktur ve hizmetlerin bireyselleştirilmesiyle birlikte çocuğun hayatına etki eden tüm sistemlere bir bütün, birbirinin devamı olarak odaklanılır.

Günümüzde artık ailelerle kurulan ilişkilerde dinamiklerin iki yönlü olması vurgulanmaktadır. Bu ilişkileri sağlayabilmek, işbirliği yaklaşımı ile mümkündür. Ailelerle profesyonel ilişkilerin yedi bileşeni olduğu yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur. Bu bileşenler;

- İletişim,
- Mesleki yeterlilik,
- Saygı,
- Üstlenme/adanmışlık,
- Eşitlik,
- Hak savunuculuğu ve
- Güvendir.

Bu bileşenlerden iletişim diğer bütün bileşenleri etkiler ve işbirliğinin gerçekleşmesi ve sürdürülmesinde çok önemlidir. SUMMERS, GOTTO, EPLEY VE ZUNA 'nın çalışmasında, profesyonellerle işbirliği tutumları daha yüksek ölçülen ailelerin çocuklarının öğretmenleri ile daha çok iletişim kurma ve okul etkinliklerine katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır. İşbirliği ilişkilerinde temel ilkeler;

- Aileler ve profesyoneller çocuğun faydası için çalışır,
- Karşılıklı taraflar birbirlerinin bu ilişkilere kazandırdığı beceri ve uzmanlığa saygı duyar,
- Güven, bu ilişkilerin temel yapı taşı olarak algılanır,
- İletişim ve bilgi paylaşımı açıktır ve tarafsızdır,
- Katılımcılar/paydaşlar ortak karar alırlar,
- Herkesin fikirleri tartışmaya ve uzlaşmaya açıktır.

Profesyonellik, pek çok mesleğin etik kurallarında da yer alan davranış ve tutumları içermektedir. Profesyonel mesafe, ailelerle çalışan kişi ve ilgili aile arasındaki ilişkilerde ve iletişimde olması gereken bir sınır olup profesyonelce olmayan tutum ve davranışlar bu sınırların ihlâlidir.

Corbo Crehan günlük hayattaki ilişkileri iki kategoriye ayırır:

- Kurmaya ve sürdürmeye karar verme şansımız olmayanlar ve

AİLE EĞİTİMİ

- Kurmaya sürdürmeye karar verebildiklerimiz.

AİLELERLE ÇALIŞIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Çocuğun yaşamının ilk yılları, özellikle öğrenme ve gelişimin en hızlı olduğu dönemler, ev ortamında ailenin içinde ve kendi kültürel çevresinde geçer. Bazı durumlarda kültürel, eğitimsel ve ekonomik farklılıklardan dolayı aile kültürü ile okul kültürü arasında uyumsuzluklar hatta çatışmalar olabilir. Bu farklılıkları ve davranışsal/tepkisel yansımalarını iyi anlayıp değerlendirmek ve soruna makul çözümler üretmek profesyonel ilişkilerin temelinde olmalıdır. Aileleri farklı kılan özelliklerin;

- Etnik köken,
- Dil,
- Dini inançlar,
- Yaşanılan bölge ve toplumsal özellikler,
- Eğitim seviyesi,
- Sosyal yapı ve sosyal roller olduğu söylenebilir.

Bu özelliklerin hangi aileleri nasıl etkilediği konusunda genellemeler yapmak çok zordur.

Kalyanpur ve Harry ailelerle profesyonel ilişkilerde kullanılabilecek "kültürel karşılıklık" kavramını ortaya koymuştur. Bu yaklaşım, "kişiler kendi düşünce ve davranışlarına rehberlik eden ön yargıların farkına varmadan, başkalarının kültürel farklılıklarına karşı duyarlılık geliştiremezler" düşüncesine dayanır. Ailenin geliri, doğrudan ve dolaylı olarak ailenin ve çocuğun üzerinde birçok etkiye sahip olmaktadır. Okulun taleplerine cevap verememenin baskısını yaşayan çocuk ve ailenin eğitimcilerin farkına varması ve sosyal deneyimlerden yoksunluk yaşayan çocuklar için eğitimcilerin çeşitli organizasyonlar düzenleyerek öğrencilerin bu tür deneyimler kazanmasını sağlayabilecekleri gibi bu tür süreçlere ailelerin ve çocukların katılımının tek yönlü bir kazanıma değil, çok yönlü bir kazanımlara sebep olduğunu hissettirmelidir. Ailelerin okulun etkinliklerine katılmasından dolayı bu etkinliklerin zenginleştiğini, diğer çocukların ve ailelerin de bu durumdan faydalandığını, farklılıklarımızın zenginlik olduğunu hissettirilmesi bu işbirliğine bambaşka bir boyut kazandıracaktır. Böyle bir yaklaşımla aileler, şartlarının kısıtlı olmasına ve farklılıklarına rağmen ortamda istediklerini ve katkılarının değerli olduğunu hissedeceklerdir.

AİLELERLE İLİŞKİLERDE BAŞVURULAN İLETİŞİM ŞEKİLLERİ

Ailelerle iletişim ve işbirliğinin artırılması konusunda bilimsel anlamda fikir birliği olmasına rağmen bazı araştırmalar bu konuda çeşitli sorunlara da işaret etmektedir. Kültürel çeşitliliğin/farklılıkların çok olduğu toplumlarda ailelerle iletişimin sorunlu olduğu çeşitli araştırmalar göstermekte ve bu sorunlar araştırmaların gerçekleştirildiği toplumlara göre değişmektedir. Çeşitli araştırmalarda eğitimciler açısından tespit edilen sorunların bazıları şöyle sıralanabilir:

- Ailelerle ilişkilerin bazı durumlarda gergin ve anlamsız görülmesi,

- Ailelerle en iyi nasıl iletişim kurulabileceğinin bilinmemesi,
- İletişim kurma konusunda duyulan kaygı,
- Ailelerle konuşma konusunda isteksizlik,
- Yeterli zaman olmadığının düşünülmesi.

Eğitimcilerin kullanmayı tercih ettiği iletişim tarzı, ailelerin tepkilerini güçlü bir şekilde etkilemektedir. Genel anlamda iletişim tarzı üçe ayrılır:

- Kapsayıcı iletişim, diyalogu teşvik eder, karşılıklı bilgi paylaşımı vardır, uzlaşmaya açıktır.
- Öğretici iletişim, bilgi verir, rehberlik eder ve diyaloga izin verir.
- Yönlendirici iletişim, tek yönlüdür; emretme ve hükmetme özellikleri gösterir.

Ailelerle işbirliği içinde olmak, sorumlulukları paylaşarak ortak hareket etmek, çocukların eğitimi için ortak çözümler üretilmesi için aileleri kapsayıcı, onların sürece katılımını sağlayan iletişim yaklaşımı sergilenmelidir. Ailelerin bilgi ve hizmetleri almaya yönelik tercihlerinin olduğunu çeşitli araştırmalar göstermektedir.

Ailelerle işbirliği süreçlerinde kullanılabilecek iletişim teknikleri yazılı ve sözlü olmak üzere ikiye ayrılır. İki iletişim türünde de mesajın anlaşılabilirliği ve alıcıda istenen etkiyi yaratabilmesi için teknik terimler veya jargon, uzun cümlelerden, etiketleyen, ayırıcı ve dışlayıcı ifadelerden kaçınılması gerekmektedir.

Yazılı iletişim teknikleri; HATIRLATMA NOTU, DAVET YAZISI, DİLEKÇE, YAZILI DUYURULAR, BROŞÜR, BÜLTEN, MESAJLAR, OKUL WEB SAYFASI, OKUL VE SINIF GAZETELERİ İLE İLETİŞİM DEFTERİ dir.

Sözlü iletişim teknikleri kendi içinde;

- Doğrudan ve
- Dolaylı yollarla gerçekleştirilen sözlü iletişim diye ikiye ayrılabilir.

DOĞRUDAN SÖZLÜ İLETİŞİM tarafların yüz yüze geldikleri ve konuştukları durumları ifade eder. Doğrudan sözlü iletişim bireysel yapılabileceği gibi, grup halinde de gerçekleştirilebilir.

DOLAYLI SÖZLÜ İLETİŞİM yöntemleri farklı iletişim araçlarını kullanarak tarafların yüz yüze olmadan uzaktan konuşmasını ifade eder. Dolaylı sözlü iletişim bireysel yapılabileceği gibi grup halinde de gerçekleştirilebilir.

BİREYSEL YÜZ YÜZE GÖRÜŞME, AİLE GÖRÜŞMESİ, ODAK GRUP, KONFERANS/SEMİNER, VELİ TOPLANTISI, ÖZEL GÜNLERİ KUTLAMAK VEYA ANMAK İÇİN TARAFLARI BİR ARAYA GETİREN TOPLANTILAR doğrudan sözlü iletişime örnek olarak gösterilebilir.

Dolaylı sözlü iletişim yöntemleri de TELEFON GÖRÜŞMELERİ, SKYPE, WATSAPP, FACEBOOK, MESSENGER İLE SESLİ/GÖRÜNTÜLÜ İLETİŞİM, SESLİ MESAJLAR dır.

Sözlü iletişimde BEDEN DİLİ, SORU SORMA, ETKİN DİNLEME VE OLUMLU TUTUMLARIN ETKİSİ unutulmamalıdır. Samimi olma, dostane davranma ve açık net olma iletişimi etkili kılacaktır.

AİLE EĞİTİMİ

AİLELERLE İLİŞKİLERDE HAKLAR, GÖREVLER VE SORUMLULUKLAR

Aile bireylerini ve profesyonelleri birer insan olarak değerlendirdiğimizde, her birinin var olan yasal düzenlemelere dayanan temel haklara sahip olduğunu, toplumsal ve profesyonel ilişkilerimizde öncelikle herkesin temel insan haklarına saygılı olmak zorunda olduğumuzu bilmeliyiz ve uygulamalıyız.

Yasaların her bireye tanıdığı haklar kısaca şöyle sıralanabilir:

- İnsan onur ve haysiyetinin dokunulmazlığı vardır.
- Her bireyin kendi seçimlerini yapma özgürlüğünü ve bağımsızlığını kapsayacak şekilde bireysel özerkliğe saygı gösterilmesi esastır.
- Hiçbir bireye ayrımcılık yapılamaz.
- Her bireyin tüm hak ve hizmetlerden yararlanması için fırsat eşitliğinin sağlanması esastır.
- Her birey uygun eğitimi alma hakkına sahiptir.

Çocuklar her şeyden önce getirildikleri dünyada sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşama temel hakkına ve bütün temel haklara da sahiptirler. Her çocuk, ihtiyaçlarının mümkün olan en iyi şekilde karşılandığı ve gelişiminin sağlıklı bir şekilde desteklendiği ortamda büyüme hakkına sahiptir.

Haklarından faydalanırken, içinde bulunduğu sistemlerin işleyişlerine uymakla yükümlüdür. Hak ve hizmetlerini kullanırken karşı karşıya kaldığı insanların temel hak ve özgürlüklerine saygılı olmalıdır. Kendisi için en iyi yaşamsal ve gelişimsel şartları sağlamaya çalışan paydaşlarla işbirliği yapma ve başarı için öngörülen görevlerini yerine getirmekle yükümlüdür. Ailelerin her bir ferdi yasal güvence altına alınmış olan temel insan haklarına sahip olup, her şeyden önce bu haklarına saygı gösterilerek muamele edilme hakkına sahiptirler.

Çocuğun haklarından en yüksek faydayı sağlaması ve ihtiyacı olan hizmetlere erişmesi için aileler "hak savunucu" görevini yüklenmelidirler. Hak savunuculuğun diğer bir işlevi ise sistemde bir kontrol ve takip mekanizması geliştirmek ve hizmet sağlayıcıların hesap verebilirliğini sağlamaktır. Aile ve çocuğun ihtiyaç duyacakları eğitim hizmetlerinin daha koordineli bir şekilde sağlanması için ailelerin dikkat etmesi Okul Öncesi Eğitim Programında sıralana maddelerden bazıları şöyle sıralanabilir:

- Aileler okulun aile katılım programını özenle takip etmelidirler.
- Çocuklarını diğer çocuklarla kıyaslamamalıdır.
- Okula hazırlığın sadece bilişsel gelişiminde, çocuğun tüm gelişim alanlarını eşit şekilde desteklemek gerektiğini unutmamalıdır.

Çeşitli kurumlarda ailelerle çalışanlar da temel insan haklarına sahiptirler. Öğretmenlerin profesyonel sorumlulukları ve bu sorumlulukları yerine getirirken uymaları gereken kurallar 657 Sayılı Devlet Memurları

Kanunu ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenmiştir.

Öğretmenler, öncelikle eğitim verdikleri alanda bilgi sahibi ve yasal gerekleri yerine getirmelidirler. Öğretmenler çocuklara sağlıklı ve güvenli, kendilerini iyi hissettikleri bir öğrenme ortamı sağlamakla yükümlüdürler. Ailelere karşı ilişkilerde de yükümlülükleri vardır. Profesyonel anlamda kendini, öğrencilerini ve ailelerle ilişkilerini periyodik olarak değerlendirmesi sonuçlarına göre de uyarlamalar yapması öğretmenin sorumluluğudur.

Düzenli olarak gerçekleştirilecek öz değerlendirmeler öğretmenlerin öz yeterliliklerinin düzeyini belirleme ve geliştirme imkânı sağlar ve yansıtmacı bir profesyonel olmalarına hizmet eder. YANSITMACI OLMAK, işinde yaptıklarını gözden geçirerek, neyi neden yaptığını düşündürmektir. Yaptıklarının işlevselliğini sorgulamak ve kendini gözlemlenme ve değerlendirme sürecidir. Öğretmenler yansıtmacı uygulamalarını şu şekilde geliştirebilirler:

- Hizmet verilen paydaşlardan geribildirim alma,
- Gözlemlerini, düşüncede yapılan değerlendirmeleri yazma,
- Deneyimler hakkında blog yazma,
- Video kayıtları yaparak geliştirilebilir.

ÇEŞİTLİ DURUMLAR İÇİN ÖNERİLEN İLETİŞİM BİÇİMLERİ

Çocuğun akademik başarısı ile ilgili endişe ve sıkıntılar hakkında en etkili iletişim yöntemi duruma problem çözme bakışından yaklaşımdır. Bu durumda şu adımlar izlenebilir:

- Problemi tanımlama,
- Çözüm arama,
- Çözümlere karar verme,
- Harekete geçme ve
- Takiptir.

Tipik olarak kabul edilebilecek nitelikte olmayan davranışlar davranış problemlerini oluşturur.

Davranışların problem davranış olarak nitelendirilmesi için şu özelliklere bakılabilir:

- Süreklilik göstermesi,
- Kişiyi ve çevresindekilere zarar vermesi,
- Belli bir örüntüye sahip olması,
- Belli bir ağırlık/ şiddet derecesine sahip olması.

Davranış problemleri farklı sebeplerden kaynaklanabilir. Öncelikle davranış probleminin neden kaynaklandığı bulunmalıdır. Uygulamalı Davranış Analizi yaklaşımına göre, türümüze has belli davranışların dışında bütün davranışlar öğrenilmiştir. Temel ilke davranışın kaynağına inerek olası sebepleri ve davranışın fonksiyonunu bulmak ve o sebebi ortadan kaldıracak çözüm yolları üretmektir. Bu süreçlerin hepsinde, EKOLOJİK SİSTEM YAKLAŞIMI önemlidir, yani davranışın kökünü bulmak için çocuğu etkileyen tüm çevreye bakma gereği vardır. Bu durumda farklı ortam ve paydaşlarla işbirliği kaçınılmazdır.

Ailelerle etkili bir işbirliği için iletişimde süreklilik önemlidir. İletişim sorunları;

AİLE EĞİTİMİ

- İçerik, iletişimin içeriğinden kaynaklı sorunlardır.
- Tutumlar, paydaşların çatışmalarla ve anlaşmazlıklarla mücadele etme stillerinin farklı olması iletişim problemi doğurabilir.
- Kültürel farklılıklar, Kültürel ton farklılıkları, yanlış varsayımlar, iletişim ve konuşma üslubundaki farklılıklar yanlış algılara sebep olabilir.
- Stres faktörleri, insanların hayatlarındaki stres faktörlerini anlamaya tanımaya çalışmadan iletişimlerini değerlendirmek yanlış algılara sebep olacaktır.
- Süreç, iletişim sürecinde sınırlı kanallar kullanıldığında iletişimin içeriği kısa zamanda unutulabilir ve böylelikle iletişim problemi doğar.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ilköğretimin temel ilkelerinden biri yöneltme olarak belirlenmiştir. Yöneltme, öğrencilerin kendi özel yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda eğitim öğretimde, hobilerinde, meslek ve iş seçiminde bilimsel ölçütlere uygun yaklaşımlar kullanılarak yönlendirilmesidir. Aileler okul ve öğretmenlerle aynı görüşte olmayabilir yönlendirmeyi kabul etmeyebilirler. Bu durumda yönlendirmenin bilimsel temeli vurgulanarak çocuk için getirisi ve götürüsü tartışılabilir. Aileye asıl önemli olanın çocuk ve çocuğun istedikleri olduğu ifade edilmelidir. Çocuğun özel eğitime yönelik tanılama için Rehberlik ve Araştırma Merkezi'ne gönderilmesi, aile çocuğun karşı karşıya olduğu alası sıkıntı veya engel konusunda ikna edilmemişse iletişim sorunları ve dolayısıyla işbirliği ile ilgili sorunlar ortaya çıkacaktır. Gönderme sürecinde doğabilecek problemleri önlemek için izlenebilecek adımlar şöyle sıralanabilir:

- Çocuğun kendisiyle görüşülerek problemin olası nedenleri bulunmaya çalışılmalı.
- Çocuğun hayatında etkisi olan bireylerle görüşülmesi ve gözlem yapılmalı.
- Çocuğun ailesiyle iletişim kurulup evde gözlem yapılmalı.
- Gözlem ve görüşmelerin sonuçlarına dayalı aile ile birlikte bir hareket planı geliştirilmeli ve uygulamaya konulmalı.
- Aile, okul idaresi, rehber öğretmen ve varsa özel eğitim öğretmeniyle birlikte toplantı yapılmalı. Bu süreçlerin hepsinde aile işbirliği içinde olması nedeniyle gönderme sürecinin gerekliliğine inandırmak zor olmayacaktır.
- Ailenin onayı alınınca gönderme formu doldurularak aile ve çocuk, Rehberlik ve Araştırma Merkezi'ne değerlendirme ve tanılama için gönderilir.

SORU-CEVAP

SORU:

Çalışanların ailelerle ilişkilerin de uymaları gereken profesyonellik nedir?

CEVAP:

Profesyonellik :Alınan kararlarda tarafsızlığı korumak, hizmet alanların talepleri karşısında duygusal korunma sağlamak ve bulunulan konumu geliştirmek için çalışan ve hizmet alanlar arasında doğru mesafenin kurulması' anlamı taşımaktadır.

2

SORU:

Okulun ve öğretmenlerin ,ailelerle etkili profesyonel ilişkilerinin bileşenlerini belirtiniz?

CEVAP:

Bu bileşenler iletişim, mesleki yeterlilik, saygı, üstlenme/adanmışlık, eşitlik, hak savunuculuğu ve güvendir,

3

SORU:

Kalyanpur ve Harry ailelerle profesyonel ilişkilerde kullanılabilecek "kültürel karşılıklık" kavramın da nasıl bir yaklaşım ortaya koymuşlardır?

CEVAP:

"Kişiler kendi düşünce ve davranışlarına rehberlik eden ön yargıların farkına varmadan, başkalarının kültürel farklılıklarına karşı duyarlılık geliştiremezler"

4

SORU:

Ailelerle profesyonel ilişkilerin tarihçesi incelendiğinde, nasıl bir gelişimsel süreç olduğu gözlenmektedir.

CEVAP:

Yönlendirici iletişimden öğretici iletişim ve son olarak da kapsayıcı iletişime doğru bir gelişimsel süreç olduğu gözlenmektedir.

5

SORU:

Eğitimci Atabey ve Tezel Şahin'e göre, okul ile aile arasında etkili bir iletişim ve işbirliği neden son derece önemlidir?

CEVAP:

Atabey ve Tezel Şahin,"Aile ortamının çocuğun informal eğitiminin gerçekleştiği, okul ortamının ise formal eğitimin verildiği kurumlar olduğunu ve toplumsal amaçlara ulaşmada bu iki eğitim sürecinin birbiri ile bütünleşmesi ve tutarlılık göstermesi gerektiğini vurgulamışlardır."

6

SORU:

AİLE EĞİTİMİ

Çocuğun akademik başarısı ile ilgili endişe ve sıkıntılarını çözmek için hangi bakış açısından ve basamaklardan yararlanmalıyız?

CEVAP:

Problem çözme yaklaşımı kullanılmalıdır. Problemi tanımlama; çözüm arama, çözümlere karar verme, harekete geçme ve takip.

7

SORU:

Ailelerle iletişim ve işbirliğinin artırılması konusunda eğitimciler açısından tespit edilen sorunlar nelerdir?

CEVAP:

- **AİLELERLE İLİŞKİLERİN BAZI DURUMLARDA GERGİN VE ANLAMSIZ GÖRÜLMESİ**
- **AİLELERLE EN İYİ NASIL İLETİŞİM KURULABİLECEĞİNİN BİLİNMEMESİ**
- **İLETİŞİM KURMA KONUSUNDA DUYULAN KAYGI**
- **AİLELERLE KONUŞMA KONUSUNDA İSTEKSİZLİK**
- **YETERLİ ZAMAN OLMADIĞININ DÜŞÜNÜLMESİ**

8

SORU:

Öğretmenlerin Mesleki yeterliğe sahip olmalarının göstergeleri nelerdir?

CEVAP:

- **BİLİMSEL TEMELLERE DAYALI YÖNTEMLERİ UYGU- LAMAK**
- **KALİTELİ EĞİTİM SAĞLAMAK**
- **ÖĞRENCİLERİ İÇİN YÜKSEK HEDEFLER GÜTMEK**
- **BİREYSEL FARKLILIKLARA VE İHTİYAÇLARA HİTAP ETMEK**

9

SORU:

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında ortaya konulan ve okul-aile ilişkisine yönelik okul öncesi eğitimin önemli vurgulayan temel ilkesini belirtiniz?

CEVAP:

"Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin aktif katılımı sağlanmalıdır"

10

SORU:

Eğitimde yazılı iletişim teknikleri nelerdir?

CEVAP:

DAVET YAZISI, DİLEKÇE, DUYURULAR, BROŞÜR, BÜLTEN, WE B SAYFASI, MESAJLAR, İLETİŞİM DEFTERİ, OKUL VEYA SINIF GAZETESİ

11

SORU:

Eğitimciler, farklı ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardan gelen ailelerin ve çocukların okul etkinliklerine katılımlarını sağlamak için neler yapabilirler?

CEVAP:

Ailelerin okulun etkinliklerine katılmasından dolayı bu etkinliklerin zenginleştiğini, diğer çocukların ve ailelerin de bu durumdan faydalandığını, farklılıklarımızın zenginlik olduğunu hissettirmesi gerekir.

12

SORU:

Bir öğretmenin mobilyacı bir aile ile ilişkisin de, aileden mobilya alma konusunda özel beklentiye girmesi , öğretmen ve aile arasında çıkar ilişkileri kurulması öğretmen-aile ilişkilerinde hangi ilkeye zarar verir?

CEVAP:

Profesyonelliği,

13

SORU:

"Problemli durumlarda ailelerin eğitilmesi ve sorunlarla baş etmek için nasıl davranacaklarının öğretilmesi yaklaşımın da bilgi, destek ve iletişim profesyonellerden ailelere doğrudur ve hâkimiyet profesyonellerdedir." Bu bilgiler okul-aile işbirliğinde yer alan hangi yaklaşıma aittir?

CEVAP:

Aile danışmanlığı/terapisi yaklaşımı,

14

SORU:

Amacı insanı hayata hazırlamak olan eğitim, hayatın her alanında etkili olabilecek bireyler yetiştirmek için bireylerin hangi gelişim alanlarını desteklemelidir?

CEVAP:

Eğitim, çocuğun bir bütün olarak sosyal, psikolojik, bedensel ve bilişsel gelişim alanlarının desteklenmesi ile mümkündür.

AİLE EĞİTİMİ

15

SORU:

Öğretmenin yansıtmacı bir profesyonel olması ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Yansıtmacı olmak: İşinde yaptıklarını (uygulamalarını) gözden geçirerek, neyi neden yaptığını düşünmektir. Yaptıklarının işlevselliğini "işe yarıyor mu?" gibi sorularla sorgulama ve kendini gözlemleyerek değerlendirmektir.

16

SORU:

Eğitimde doğrudan sözlü iletişim teknikleri nelerdir?

CEVAP:

Aile görüşmesi, BİREYSEL YÜZ YÜZE GÖRÜŞME, ODAK GRUP, KONFERANS/ SEMİNER, VELİ TOPLANTISI, ÖZEL GÜNLERİ KUTLAMA TOPLANTILARI,

17

SORU:

Eğer bir eğitimci, ailelerle işbirliği içinde olmak, sorumlulukları paylaşarak ortak hareket etmek, çocukların eğitimi için ortak çözümler üretmek istiyorsa hangi iletişim yaklaşımını kullanmalıdır?

CEVAP:

KAPSAYICI İLETİŞİM YAKLAŞIMINI,

18

SORU:

Çocukların öğrenme ve davranış ile ilgili sıkıntıları olduğunda ailelerin ve eğitimcilerin birbirlerini suçlama eğilimlerini azaltacak en önemli ve etkili yol nedir?

CEVAP:

Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesidir.

19

SORU:

Sözlü iletişimde, iletişimin etkili olabilmesi için mutlaka hatırlayıp uymamız gereken davranış özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Beden dili, soru sorma, etkin dinleme olumlu tutumlar, samimi olma, dostane davranma ve açık - net olma,

20

SORU:

Aileler ile okul çalışanları arasında iletişimde en sık yaşanan sorunlar ne ile ilgili olmaktadır?

CEVAP:

İletişimde içerik, tutumlar, kültürel farklılıklar, stres faktörleri ve süreçle ilgili sorunlar yaşanabilir.

ÜNİTE 4: AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMI

GİRİŞ

Aile eğitimi ve katılımı çocukların, ailelerin ve toplumun gelişimini etkilemektedir. Aile eğitimi ve katılımı çalışmaları ailelere çocukların gelişimi ve eğitimi konusunda rehberlik yapmayı hedefleyen uygulamaları kapsamaktadır.

Aile eğitimi ve katılımı çalışmaları okul aile arasındaki iş birliğini arttırmaktadır. Hem aile hem de okul çocuğa yönelik ortak hedeflere ulaşmak için ortak yollar kullanmaya başladığı zaman bu durum çocuk, aile ve okul üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır.

AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMININ KURAMSAL ALT YAPISI

Urie Bronfenbrenner'in ekolojik sistemler kuramı çocuğun toplumun bir üyesi olması için geçen süreci ele almakta ve çevresel sistem aracılığı ile bu süreci açıklamaktadır. Çocuğun yaşantısında çocuğu etkileyen farklı sistemler yer almaktadır.

Bu sistemler çocuğun gelişimini doğrudan ya da dolaylı etkileyen beş çevresel sistem üzerinde odaklanmaktadır:

- **Mikrosistem**, bireyin içinde yaşadığı ve doğrudan etkileşimde bulunduğu yakın ilişkiler ağını içermektedir. En üst düzeyde etkiye sahip olan bu sistem bireyin ailesini, akranlarını ve okulunu içermektedir.
- **Mezosistem**, çocuğun ilişkide olduğu en az iki farklı sistem arasındaki ilişkilere dir.
- **Ekzosistem**, çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı fakat gelişimini dolaylı olarak etkileyen etkileşimlerdir.
- **Makrosistem**, toplumsal çerçeveyi belirleyen bu sistem dolaylı olarak çocuğun gelişimini etkilemektedir.
- **Kronosistem**, zamana bağlı olarak tüm sistemleri etkileyen bir sistem olarak anlaşılabilir. Çocuğun zaman içinde yaşadığı çevrede zaman içinde olan değişimlerin, çocuğun gelişimini etkilemesini kapsamaktadır.

Swap okul ve aile ilişkilerini dört temel model çerçevesinde açıklamaktadır:

- **Koruyu model;** aile katılımına yer vermez, ailenin sorumluluğu çocuğun okula devam etmesini sağlamaktır. Çocuğun eğitimi öğretmenlerin sorumluluğundadır.
- **Okuldan eve geçişli model:** Bu modelde aile çocuk hakkında bilgi alınabilecek kaynak olarak görülür fakat çocukla ilgili karar alma sorumluluğu öğretmendedir.
- **ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ PROGRAM MODELİ:** Bu modelin amacı ailelerin, okulun

AİLE EĞİTİMİ

eğitim programının uygulama alanını genişletmesidir.

- **İŞ BİRLİĞİ MODELİ;** çocuğun gelişiminin desteklenmesi için aileler ve öğretmenlerin karşılıklı etkileşim ve iş birliği içinde olması beklenmektedir.

Swap, çocuk üzerindeki en etkili modelin işbirlikli model olduğunu vurgulamakla birlikte işbirlikli modelin her okul ve aile yapısında uygulanamayacağını da belirtmektedir. Başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öncelikle okul ve aile üyelerinin konu ile farkındalığının geliştirilmesi gerekmektedir.

Epstein, çocuğun ev, okul ve toplum içinde sürekli ve eş zamanlı olarak geliştiğini ifade etmektedir. EV, OKUL VE TOPLUM arasındaki 'KÖPRÜLER' ifadesi ile bu üçlünün arasındaki iş birliğini ve etkileşimi ifade etmektedir. Çocuklar ev, okul ve toplum arasındaki köprülerden sürekli olarak geçerek kendilerinin 'birey' olarak nasıl bir yerde olduklarını anlamlandırmaktadır. İyi yapılmış sağlam köprüler çocukların başarısını arttırmakta ve çocuğun eğitim yaşantısı boyunca ailenin katılımının gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Çocukların olumlu etkilenebilmesi için okullarla bağlantılı olan toplum temelli programların oluşturulması gerekmektedir.

AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMININ TANIMI, AMAÇLARI, İŞLEVLERİ VE İLKELERİ

Aile eğitimi, çocuklarla en yakın ve en yoğun ilişki halindeki aile bireylerini desteklemeye ve aile yaşantısını iyileştirmeye yönelik eğitsel girişimler olarak tanımlanmaktadır.

AİLE EĞİTİMİNİN TEMEL AMACI, ailelere çocuk yetiştirme konusunda rehberlik etmektir. Bu rehberlik kapsamında anne babaların çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirilmesi, aile bireylerinin etkili iletişim kurma becerilerinin geliştirilmesi, aile bireylerinin çocuklara olumlu davranış ve alışkanlık kazandırma yöntemlerinin ailelerle paylaşılmasını hedeflemektedir. Aile katılımı ise ailelerin çocuğun doğumundan yetişkinliğe kadar çocukların eğitim ve gelişmelerinin her aşamasında yer almaları şeklinde tanımlanmaktadır.

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının amaçları;

- Çocuğun tüm gelişimini desteklemek,
- Evdeki öğrenme ortamını zenginleştirmek,
- Aile bireyleri arasında sağlıklı iletişim kurulmasını sağlamak,
- Ailelerin okuldaki eğitime paralel tutum ve davranışları benimsemelerine yardım etmek,
- Ailelerin okuldaki eğitime katılımını arttırmak ve
- Onların davranış ve alışkanlıklarını düzenlemede değişik yolları öğrenmelerini sağlamak olarak sıralanabilir.

Yapılan bazı araştırmalar aile eğitiminin ve katılımının yeterli kalitede uygulandığında aileler ve çocuklar üzerinde olumlu etkilere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Aile eğitimi ve katılımı çalışmaları öncelikle ailelerin çocuğun öğrenme ve gelişim süreçlerine dâhil olmasını

sağlamaktır. Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının en önemli işlevi, ailelerin çocuğu ve kendilerini geliştirme konusunda farkındalıklarını artırma ve daha sonra sorunlar ortaya çıkmadan önce önleyici koşulları sağlayabilmektir.

FARKINDALIK GELİŞTİRME VE ÖNLEYİCİ İŞLEVLER:

- **Eğitime katılım:** Bu eğitimler çocuğun yüksek yararını sağlamak amacıyla aile ve okulun görüş birliği içinde planlamalar yapmasına fırsat vermektedir.
- **Ebeveynlik becerileri:** Aile eğitimi ve katılımı sayesinde aileler bilimsel bilgilerle, öz güvenlerini güçlendirecek çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili konularda bilgi ve becerilerini arttırmaktadır.
- **Çocuk gelişimini destekleme:** Aileler çocukların gelişimine duyarlı olmayı öğrenmekte ve onların gelişim alanlarını ve özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaktadır.
- **Kişisel gelişim:** Aileler bu eğitimler ve katılımları kapsamında bireysel gelişimlerini destekleyen konularda destek aldıkça kendilerine yönelik özgüvenleri ve öz yeterlikleri gelişmektedir.

DESTEKLEYİCİ İŞLEV-PROBLEMLERİN ÇÖZÜMÜ:

- **ÖZEL GEREKSİNİM:** Özel gereksinimli çocukların aile tarafından kabul edilmesi, ev ortamında desteklenmesi ve yaşlıları ile aynı ortamda aynı hizmetlerden yararlanabilmesi gelişimlerinin maksimum düzeyde olabilmesine olanak tanımlanmaktadır.
- **İÇSELLEŞTİRİLMİŞ PROBLEM DAVRANIŞLAR:** Başkaları tarafından kolayca gözlemlenemeyen, sosyal olarak içe kapanıklık, kaygılı, çekingen, depresif, üzgün olma şeklindeki davranışlardır.
- **DIŞSALLAŞTIRILMIŞ PROBLEM DAVRANIŞLAR:** Açıkça gözlenebilen, sözel ve fiziksel saldırıyı içeren davranışlardır.

Aile eğitiminin ve katılımının aileler, çocuk ve eğitimciler açısından başarılı olarak uygulanabilmesi için bu süreçte bazı ilkelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu ilkeler;

- Hazırlıklı olma,
- Saygılı olma,
- Özgün olma,
- Stratejik olma,
- Esnek olma,
- Yaratıcı olma,
- İş birliğine açık olma şeklinde sıralanabilir.

AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMININ KAPSAMI

Ailelerin genel olarak ihtiyaç duydukları konular, çocuk yetiştirmeye ilişkin konulardır.

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan araştırmada, ailelerin genel olarak;

- Disiplin yöntemleri,
- Kişilik gelişimi,
- Çocuk gelişimi,

AİLE EĞİTİMİ

- Okul-aile iş birliği,
- Aile içi iletişim konularında eğitim ihtiyacı duydukları tespit edilmiştir.

Ailelerin eğitime katılım düzeyleri ve üstlendikleri roller konusunda Epstein ve Gordon tarafından da çeşitli katılım biçimleri belirlenmiştir.

Aile katılım düzeyleri ile ilgili Epstein tarafından tanımlanan ve yaygın olarak kullanılan altı düzey bulunmaktadır:

- **DÜZEY-1: ANNE-BABALIK/ÇOCUK YETİŞTİRME:** Bu düzeyde ailelere çocuklarının yaş ve gelişim özelliklerine göre ebeveynlik becerilerini geliştirmeleri için destek sunulmaktadır.
- **DÜZEY-2: İLETİŞİM:** Bu düzeyde ailenin çocuğunun okul yaşantısı ile ilgili önemli bilgilerden haberdar olması sağlanmaktadır.
- **DÜZEY-3: GÖNÜLLÜLÜK:** Ailelerin okulda gönüllü olarak görev almalarını sağlamak için etkinlikler düzenlemesini içermektedir.
- **DüzeY-4: Evde Öğrenme:** Ailelerin çocuklarının akademik gelişimini desteklemek için ev ortamında çocuklarıyla birlikte uygulayabileceği etkinlikleri kapsamaktadır.
- **DÜZEY-5: KARAR ALMA SÜREÇLERİNE AİLE KATILIMI:** Ailelerin okuldaki karar alma süreçlerine katılımını destekleyen çalışmaları içermektedir.
- **DÜZEY-6: TOPLUMLA İŞ BİRLİĞİ:** Sivil toplum kuruluşları ve belediyeler gibi yerel yönetimlerle aileler arasında köprü kurmayı sağlayan uygulamalar düzenlenmesini içermektedir.

Her düzey farklı bir aile katılımı şeklini açıklamaktadır. Ortak hedef düzey altına erişmek olup, ailelerin tümünden aynı seviyede katılması beklenmemektedir. Gordon, ailelerin aile katılımında üstlendiği rollerin aile katılım düzeylerini belirlediğini savunmaktadır. Gordon tarafından oluşturulan daha sonra Gordon ve Breivogel tarafından tekrar güncellenen aile katılımında ailelerin üstlendiği roller şöyle sıralanabilir:

1. **SEYİRCİ OLARAK AİLE:** Aileler gözlemci olarak yer almaktadır.
2. **KARAR ALMA SÜREÇLERİNE KATILAN AİLE:** Aileler okul aile birliği gibi çalışmalarda yer alarak okulla ilgili alınacak kararlarda görüş belirtmektedir.
3. **SINIF GÖNÜLLÜSÜ OLAN AİLE:** Bu rolü üstlenen aileler sınıf ortamında gerçekleştirilen çalışmalara kendi yetenekleri doğrultusunda katılmaya başlamaktadır.
4. **Yarı profesyonel olan aile:** Aileler öğretmene yardımcı olmak için bazı etkinliklerde görev almaktadır.
5. **ÖĞRENEN AİLELER:** Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarında yer almaya başlayan ve devam eden ailelerdir.
6. **Çocuğun öğretmeni olarak aile:** Aile edindiği bilgi ve becerileri ev ortamında uygulamayı başarabilen ailelerdir.

Aile eğitimi ve katılımı çalışmaları;

- Okuldaki yöneticiler,
- Okul öncesi öğretmenleri ve yardımcıları,
- Rehber öğretmenler,
- Özel eğitim öğretmenleri ve
- Diğer çalışanların destek verebileceği çalışmalarıdır.

Bu bakış açısı ile hareket etmek çocukların ve ailelerin çoklu disiplinler tarafından desteklenmesini sağlayacaktır. Böylece çocuk ve aile için belirlenen hedeflere daha kolay ve kalıcı yollarla ulaşabilecek, çocuk ve aile farklı destek hizmetlerinden faydalanabilecektir.

AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMINI PLANLAMA VE UYGULAMA SÜRECİ

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarını planlama ve uygulama basamakları;

- Gereksinim belirleme,
- Hedef geliştirme,
- Hedeflere ulaştırılacak etkinlikleri belirleme ve uygulama planları geliştirme,
- Uygulama ve değerlendirme olmak üzere dört basamaktan oluşmaktadır.

Ailelerin çalışmalara katılımı ve bu çalışmalardan yararlanmaları için İLK ADIM GEREKSİNİM BELİRLEMEDİR.

Ailelerin gereksinimlerini belirlemek amacıyla ANKET, GÖRÜŞME, BEYİN FIRTINASI VE ÖNERİ KUTULARI gibi araçlar kullanılarak, AİLELERİN EĞİTİM İHTİYACI DUYDUĞU KONULAR, KATILABİLECEĞİ OKUL ETKİNLİKLERİ, AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMA YÖNELİK BEKLENTİLERİ ; bu çalışmalara katılabilmek için uygun gün ve saatler belirlenir. Ailelerin gereksinimleri ile katılım düzey ve gereksinimlerinin ayrı ayrı ele alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

Bu aşamadan sonra her aile için HEDEF BELİRLEME İKİNCİ AŞAMA yı oluşturmaktadır. Bu aşamada, gereksinim belirlemede edinilen bilgiler kullanılmalı ve her aile için bireysel hedefler belirlenmelidir. Aile eğitimi ve katılımı hedefleri ayrı ayrı ele alınmalı uzun vadeli hedefler arasında her ikisine de yer verilmelidir. Aile eğitimi ve katılımı etkinliklerini belirleme ve uygulama aşamasında kısaca gereksinim duyulan konulara ve belirlenen hedeflere yönelik etkinlikleri saptama ve uygulamayı kapsamaktadır. Bu aşamanın başarılı olabilmesi için öğrenen olarak yetişkinlerin özelliklerinin bilinmesi önemlidir.

Knowles yetişkinlerin çocuklardan farklı öğrenme özelliklerine sahip olduğunu savunur. Bu amaçla yetişkinlerin öğrenmesine yardım etme bilim ve sanatı olarak tanımladığı ' ANDROGAJİ ' kavramını geliştirmiştir.

Knowles, yaptığı bu tanımın ardından teorisini genişletmiş ve yetişkin öğrenmesini çocukların öğrenmesinden ayıran dört temele oturtmuştur:

- Kişi olgunlaştıkça benlik kavramı, bağımlı kişilikten öz yönelimli birey olmaya doğru ilerler.

AİLE EĞİTİMİ

- Zaman içerisinde artan bir yaşantı birikimi kazanılır ve bu öğrenme için artan bir kaynak olur.
- Kişinin öğrenme konusundaki hazır bulunuşluğu toplumsal rolleri ve yaşına paralel gelişim görevleri doğrultusunda olur.
- Zaman zaman bilgiyi uygulamanın sonraya ertelemesinden uygulamada şimdi ve hemene doğru değişir. Bu doğrultuda öğrenme yönelimi konu merkezli olmaktan çok sorun merkezli olma yönünde değişir.

Aile eğitimi ve katılımının değerlendirilmesi aşamasında uygulanan aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının amaca ulaşma durumunun değerlendirilmesini kapsamaktadır. Değerlendirmenin amacı, ailelere sunulan çalışmaların etkililiğini saptamaktır.

AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMI ETKİNLİKLERİ

AİLE EĞİTİM ETKİNLİKLERİ; çocuk sağlığı, çocuk gelişimi, davranış yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı gibi konularda ailelerin bilgi becerilerini geliştirmeye yönelik sistemli ve planlı eğitim çalışmalarıdır.

Kurumsal temelli eğitim uygulamalarında aile eğitimi çalışmaları yaygın olarak;

- Eğitim toplantıları,
- Konferans ve
- Söyleşi etkinlikleri şeklinde gerçekleştirilir.

EĞİTİM TOPLANTILARI, ailelerin çocukları ile ilgili konularda bilgi ve deneyimlerini paylaşmaları ve geliştirmelerini hedefleyen yüzyüze oturumlardır.

KONFERANSLAR, konu ile ilgili uzman bir kişinin ailelere yönelik bilgilendirici konuşmalar yapması olarak tanımlanabilir.

SÖYLEŞİLER , belirlenen konu ile ilgili iki uzmanın, katılımcıların aktif katılımını sağlayarak konu ile ilgili sohbet etmeleri şeklinde tanımlanmaktadır. Aileler söyleşi ortamında daha aktiftir ve soru sorarak uzmanlarla sohbet edilir. Bu durum ailelerin kendilerinin daha rahat hissetmesine neden olmaktadır.

Aile eğitimi etkinliklerinde gerek eğitim toplantıları gerekse konferans ve söyleşilerde ailelerin aktif katılımını sağlayacak tekniklerin kullanımına özen gösterilmelidir. Bu aktif öğrenme yöntem ve teknikleri şöyle sıralanabilir:

- Grup tartışması,
- Soru cevap,
- Örnek olay incelemesi,
- Rol oynama,
- Demonstrasyon,
- Beyin fırtınası,
- Buz kırma teknikleri

Aile katılım etkinlikleri;

- İletişim etkinlikleri ve
- Ailelerin eğitim etkinliklerine katılım çalışmaları olarak iki başlık altında incelenebilir.

İletişim etkinlikleri;

- Görüşmeler ve

- Bilgi paylaşımı etkinlikleri olmak üzere iki grupta ele alınabilir.

Ailelerle karşılıklı iletişim amaçlı olarak çeşitli görüşmeler yapılabilir. Bu görüşmeler şöyle sıralanabilir:

- Bireysel görüşmeler,
- Grup görüşmeleri,
- Telefon görüşmeleri,
- Geliş gidiş zamanlarında iletişim,
- Ev ziyaretleri.

Okuldan çocuk gelişimi ve eğitimi, etkili ebeveynlik becerilerine katkı sağlayabilecek çok çeşitli konularda; aileden de ev yaşamı ve aile deneyimleri konusunda bilgi akışı olması çok önemlidir. Bu amaçla kullanılabilen çeşitli araçlar şöyle sıralanabilir:

- Broşür ve kitapçıklar,
- Haber mektupları veya bilgi notları,
- Duyuru ve eğitim panoları,
- Anne-baba kütüphanesi ve makale kutusu,
- Ses ve görüntü kayıtları,
- Bülten/dergiler,
- Yazışmalar/iletişim grupları,
- Portfolya (gelişim dosyası) paylaşımı

Ailelerin okuldaki eğitim etkinlikleri içinde farklı şekillerde yer almasıdır. Bu çalışmalar ailelerin aidiyet duygusunu arttırmakta ve okul aile arasındaki iş birliğini güçlendirmektedir.

İlk olarak eğitimci ailelerin özelliklerini, etkinliklerini, etkinliklere katılma durumlarını saptayarak işe başlamalıdır.

Daha sonra ailelerin hangi sınıf etkinliklerine nasıl katılacaklarını, ailelerin rol ve sorumluluklarını belirlemelidir. Çocukların gereksinimleri ve ailelerin yetenek ve özelliklerine göre pek çok okul etkinliğine ailelerin katılımı sağlanabilir.

OBADER'de ailenin okul etkinliklerine katılım aşamaları şöyle sıralanabilir:

- Gözlemci olarak okulda bulunma,
- Materyal hazırlanmasında ve onarımında görev alma,
- Sosyal etkinlikler ve alan gezmeleri gibi açık hava etkinliklerinde öğretmene yardımcı olma,
- Çocuklarla birlikte yiyecek hazırlama etkinliği gerçekleştirme,
- Sınıfta yeteneğine uygun bir etkinlikte yer alma, çocuklarla birlikte oyun oynama, öykü okuma, sanat, müzik etkinlikleri gerçekleştirme,
- Sınıfta öğretmen tarafından planlanan bir etkinlikte görev almama.

AİLENİN EĞİTİMİ VE KATILIMINI ZORLAŞTIRAN ETKENLER

Olumsuz etkenler;

- Aile kaynaklı etkenler ve
- Okul personeli kaynaklı etkenler olarak değerlendirir.

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarına ailelerin gösterdiği ilginin azlığı ve ailenin zaman ayırma sıkıntısı, ailenin

AİLE EĞİTİMİ

sosyoekonomik düzeyi ve kültürel özellikleri şeklinde sıralanabilir.

Okulun ailelerin kolayca ulaşamayacağı bir noktada bulunması, okulun bu konuda kaynak yaratamaması gibi olumsuz etkenler olabilmektedir.

SORU-CEVAP

SORU:

"Ekolojik Sistemler Kuramı" nedir?

CEVAP:

Ekolojik Sistemler Kuramı:

Bronfenbrenner'in mikrosistem, mezosistem, ekzosistem, makrosistem ve kronosistem adını verdiği çevresel sistemler aracılığı ile çocuğun toplumun bir üyesi olma sürecini ele aldığı kuramdır.

2

SORU:

Ekolojik Sistemler Kuramının odaklandığı, çocuğun gelişimini doğrudan ya da dolaylı etkileyen çevresel sistemler nelerdir?

CEVAP:

Ekolojik Sistemler Kuramı çocuğun gelişimini doğrudan ya da dolaylı etkileyen beş çevresel sistem üzerine odaklanmaktadır:

1. Mikrosistem: Bireyin içinde yaşadığı ve doğrudan etkileşimde bulunduğu yakın ilişkiler ağını içermektedir. Bireyin gelişiminde en üst düzeyde etkiye sahip olan bu sistem bireyin ailesini, akrabalarını ve okulunu içermektedir.

2. Mezosistem: Çocuğun ilişkide olduğu en az iki farklı mikrosistem arasındaki ilişkilerdir. Örneğin çocuk, aile ve okul mikrosisteminin içinde yer almaktadır. Aile ortamında gerçekleşen olayların etkisi okul ortamına yansıdığı gibi okul ortamında gerçekleşen olayların etkisi de aile ortamına yansımaktadır.

3. Ekzosistem: Çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı fakat gelişimini dolaylı olarak etkileyen etkileşimlerdir. Örneğin iş yerinde işvereni tarafından baskı gören bir annenin ev ortamında çocuklarına baskıcı ve otoriter tavır içeren davranışlar sergilemesi.

4. Makrosistem: Çocuğun içinde yaşadığı toplumsal çerçeveyi belirleyen bu sistem dolaylı olarak çocuğun gelişimini etkilemektedir. Toplumun kültürel değerleri, yasalar bu sistemde yer almaktadır.

5. Kronosistem: Zamana bağlı olarak tüm sistemleri etkileyen bir sistem olarak anlaşılabilir. Çocuğun içinde yaşadığı çevrede zaman içinde olan değişimlerin, çocuğun gelişimini etkilemesini kapsamaktadır. Mikro, mezo, ekzo ve makrosistem içinde tarihsel süreçte meydana gelen değişimler ve bu değişimlerin aileyi, ebeveynleri ve çocukları etkilemesidir. Çocuğun okula başlama yaşı, zaman içinde ailelerin tutumlarında meydana gelen değişimler, günümüzde kadınların çalışma yaşamına katılma oranının artması, aile

yapısının geniş aileden çekirdek aile yapısına doğru değişimi bu sistem içinde değerlendirilebilir.

3

SORU:

Swap (1993) okul ve aile ilişkilerini hangi modellerle açıklar?

CEVAP:

Swap (1993) okul ve aile ilişkilerini koruyucu model, okuldan eve geçişli model, zenginleştirilmiş program modeli ve iş birliği modeli olmak üzere dört temel model çerçevesinde açıklamaktadır.

Bu model okul ve aile arasında anlamlı bir iş birliği oluşturulmasına engel olan durumlara açıklık getirmeyi ve bu engellerin ortadan kaldırılarak okul ve aile iş birliğinin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Swap'a göre okul aile iş birliği çocuğun başarısını, kendine olan güvenini, okula devam etme oranını artırmaktadır.

4

SORU:

"Aile Eğitimi" ve "Aile Eğitim Etkinlikleri" nasıl tanımlanır?

CEVAP:

Aile eğitimi, çocuklarla en yakın ve en yoğun ilişki halindeki aile bireylerini desteklemeye ve aile yaşantısını iyileştirmeye yönelik eğitsel girişimler olarak tanımlanmaktadır.

Aile eğitim etkinlikleri; çocuk sağlığı, çocuk gelişimi, davranış yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı gibi konularda ailelerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik sistemli ve planlı çalışmalar olarak da tanımlanmaktadır..

5

SORU:

Aile eğitimi ve katılımının amaçları nelerdir?

CEVAP:

Aile eğitimi ve katılımının amaçları:

- Çocuğun ailedeki öğrenme ortamına katkıda bulunmak
- Çocuğun tüm gelişimini desteklemek
- Aile bireyleri arasında sağlıklı iletişim kurulmasını sağlamak
- Ailelerin okuldaki eğitime paralel tutum ve davranışları benimsemelerini sağlamak
- Ailelerin okuldaki eğitime katılımlarını arttırmak
- Ailelerin davranış ve alışkanlıklarını düzenlemede değişik yolları öğrenmelerini sağlamak

6

SORU:

AİLE EĞİTİMİ

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının işlevi ve boyutları nelerdir?

CEVAP:

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının en önemli işlevi, ailelerin çocuğu ve kendilerini geliştirme konusunda farkındalıklarını artırma ve daha sorunlar ortaya çıkmadan önce önleyici koşulları sağlayabilmektir. Ancak, yaşam koşulları düşünüldüğünde her aile yaşadığı çevre, sosyoekonomik düzey, kültürel geçişler bakımından birbirinden farklı başedilmesi gereken birçok sorunlar yaşamaktadırlar.

Bu durumlarda da aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının farkındalık geliştirme ve önleyici işlevler ile destekleyici işlevler-problemlerin çözümü boyutlarından yararlanması gerekir.

7

SORU:

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının farkındalık geliştirme ve önleyici işlevleri nelerdir?

CEVAP:

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının farkındalık geliştirme ve önleyici işlevleri:

- Eğitime katılım
- Ebeveynlik becerileri
- Çocuk gelişimini destekleme
- Kişisel gelişim

8

SORU:

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının destekleyici işlevler-problemlerin çözümü boyutu neleri kapsamaktadır?

CEVAP:

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarının destekleyici işlevler-problemlerin çözümü boyutu:

- Özel gereksinim
- İçselleştirilmiş-dışsallaştırılmış problemleri kapsamaktadır.

9

SORU:

İçselleştirilmiş problem davranışlar nelerdir?

CEVAP:

İçselleştirilmiş Problem Davranışlar:

Başkaları tarafından kolayca gözlenemeyen, sosyal olarak içe kapanıklık, kaygılı, çekingen, depresif, üzgün olma şeklindeki davranışlardır.

10

SORU:

Dışsallaştırılmış problem davranışlar nelerdir?

CEVAP:

Dışsallaştırılmış Problem Davranışlar:

Açıkça gözlenebilen, sözel ve fiziksel saldırıyı içeren davranışlardır

11

SORU:

Aile eğitimi ve katılımının ilkeleri nelerdir?

CEVAP:

Aile eğitiminin ve katılımının aileler, çocuk ve eğitimciler açısından başarılı olarak uygulanabilmesi için bu süreçte bazı ilkelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu ilkeler şunlardır:

1. Hazırlıklı olma
2. Saygılı olma
3. Özgün olma
4. Stratejik olma
5. Esnek olma
6. Yaratıcı olma
7. İş birliğine açık olma

12

SORU:

Aile eğitiminde en çok gereksinim duyulan konular nelerdir?

CEVAP:

Aile Eğitiminde En Çok Gereksinim Duyulan Konular: Geçmişten günümüze kadar ailelerin endişe duymasına ve problemlerle karşılaşmasına neden olan konulardan biri çocuk yetiştirme. Ailelerin yaşadığı bu problemlerle ilgili çocuğun ve ailenin yaşam kalitesini artırmaya yönelik aile eğitimi ve katılımı çalışmaları, ailelerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik destek hizmetlerinden oluşmaktadır. Ailelerin anne-babalık hakkında kendini geliştirmek istediği konular çeşitli etmenlere bağlı olarak ve ailelerin gereksinimleri doğrultusunda değişebilmektedir. Önemli olan eğitimcilerin çalıştıkları gruplarda ailelerin gereksinimlerini ayrıntılı olarak belirlemesidir. Bu bağlamda, Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan bir araştırmada (2011), ailelerin genel olarak disiplin yöntemleri, kişilik gelişimi, çocuk gelişimi, okul-aile iş birliği, aile içi iletişim konularında eğitim ihtiyacı duydukları tespit edilmiştir. Dünyada ve ülkemizdeki aile eğitimi programları incelendiğinde de ailede iletişim, aile sağlığı, aile hukuku, aile ekonomisi, mesleki gelişim, ailede medyanın ve teknolojinin kullanımı ile çocuk gelişimi ve eğitimi konularına yer verildiği görülmektedir. Çocuk gelişimi ile ilgili konu başlıkları ise gelişim alanları ve özellikleri, etkili iletişim yöntemleri, olumlu davranış geliştirme yöntemleri ve etkili ders çalışma yöntemleridir.

13

AİLE EĞİTİMİ

SORU:

Yaygın olarak kullanılan aile katılım düzeyleri nelerdir?

CEVAP:

Aile katılım düzeyleri ile ilgili Epstein (2005) tarafından tanımlanan ve yaygın olarak kullanılan altı düzey bulunmaktadır:

- Düzen 1. Anne-babalık/Çocuk yetiştirme
- Düzen 2. İletişim
- Düzen 3. Gönüllülük
- Düzen 4. Evde öğrenme
- Düzen 5. Karar alma süreçlerine aile katılımı
- Düzen 6. Toplumla iş birliği

14

SORU:

Gordon ve Breivogel in belirlediği aile katılımında ailelerin üstlendiği roller nelerdir?

CEVAP:

Gordon da aile katılımı konusunda çocuğun gelişimi ve akademik başarısının aile okul ve toplum iş birliği ile artırılabilceğini ifade etmektedir. Gordon, ailelerin aile katılımında üstlendiği rollerin aile katılım düzeylerini belirlediğini savunmaktadır. Gordon (1970) tarafından oluşturulan ve daha sonra Gordon ve Breivogel (1976) tarafından tekrar güncellenen aile katılımında ailelerin üstlendiği roller aşağıdaki şekildedir:

1. Seyirci olarak aile
2. Karar alma süreçlerine katılan aile
3. Sınıf gönüllüsü olan aile
4. Yarı profesyonel olan aile
5. Öğrenen aileler
6. Çocuğun öğretmeni olarak aile

15

SORU:

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarını planlama ve uygulama basamakları nelerdir?

CEVAP:

Aile eğitimi ve katılımı çalışmalarını planlama ve uygulama basamakları:

1. Gereksinim belirleme,
2. Hedef geliştirme,
3. Hedeflere ulaştıracak etkinlikleri belirleme ve uygulama planları geliştirme
4. Uygulama ve değerlendirme.

16

SORU:

Knowles' a göre yetişkin öğrenmesini çocukların öğrenmesinden ayıran dört temel nedir?

CEVAP:

Knowles (1970, 2013) yetişkinlerin çocuklardan farklı öğrenme özelliklerine sahip olduğunu savunmaktadır. Bu amaçla yetişkinlerin öğrenmesine yardım etme bilim ve sanatı olarak tanımladığı 'andragoji' kavramını geliştirmiştir. Knowles, yaptığı bu tanımın ardından teorisini genişletmiş ve yetişkin öğrenmesini çocukların öğrenmesinden ayıran dört temele oturtmuştur:

1. Kişi olgunlaştıkça benlik kavramı, bağımlı kişilikten öz yönelimli (kendine yeten) birey olmaya doğru ilerler.
2. Zaman içinde artan bir yaşantı birikimi kazanılır (deneyim) ve bu öğrenme için artan bir kaynak olur.
3. Kişinin öğrenme konusundaki hazırbulunuşluğu toplumsal rolleri ve yaşına paralel gelişim görevleri doğrultusunda olur.
4. Zaman kavramı bilgiyi uygulamanın sonraya ertelenmesinden uygulamada şimdi ve hemene doğru değişir.

17

SORU:

Andragoji nedir?

CEVAP:

Andragoji; en yalın anlamı ile 'yetişkinlerin öğrenmesine yardım etme sanatı' olarak tanımlanmaktadır.

18

SORU:

Aile eğitim etkinlikleri nelerdir? Örneklendiriniz.

CEVAP:

Aile eğitim etkinlikleri; çocuk sağlığı, çocuk gelişimi, davranış yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı gibi konularda ailelerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik sistemli ve planlı eğitim çalışmalarıdır. Örnek; eğitim toplantıları, konferanslar, söyleşiler.

19

SORU:

Aile eğitimi etkinliklerinde kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?

CEVAP:

Aile eğitimi etkinliklerinde gerek eğitim toplantıları gerekse konferans ve söyleşilerde ailelerin aktif katılımını sağlayacak tekniklerin kullanımına özen gösterilmelidir. Bunlar; grup tartışması, soru cevap, rol oynama, demonstrasyon, örnek olay, buz kırma ve beyin fırtınası gibi aktif öğrenme yöntem ve teknikleridir.

20

SORU:

Okul-aile köprüsünü güçlendirerek ailenin çocuğunun eğitim sürecinin etkili bir bileşeni olmasını destekleyen katılım çalışmaları nelerdir?

CEVAP:

Okul-aile köprüsünü güçlendirerek ailenin çocuğunun eğitim sürecinin etkili bir bileşeni olmasını destekleyen katılım çalışmaları; iletişim etkinlikleri ve ailelerin eğitim etkinliklerine katılım çalışmaları olarak iki başlık altında incelenebilir.

İletişim etkinlikleri görüşmeler ve bilgi paylaşımını kapsar. Okul etkinliklerine katılım ise ailelerin okuldaki eğitim etkinlikleri içinde farklı şekillerde yer almasıdır.

ÜNİTE 5: AİLE DANIŞMANLIĞI

AİLE DANIŞMANLIĞININ KURUMSAL VE TARİHSEL TEMELLERİ

Sanayileşme, kentleşme, iç ve dış göç gibi etkenlere bağlı olarak yaşanan sosyal, ekonomik ve teknolojik değişimler her kurum gibi aileyi de etkilemekte ve zayıflatmaktadır. Ailenin üstlendiği işlevleri yerine getirmekte zorlanması ciddi sosyal sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Tarihsel açıdan bakıldığında, aile, zamanla pek çok işlevini başka sosyal kurumlara devretmiş olsa da bugün ailenin yerine getirdiği görevlerin tümüyle başka kurumlara devri olanaklı görünmemektedir. Bu bağlam içerisinde aile danışmanlığı hizmetlerine her geçen gün daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Aile Danışmanlığının Tanımı ve Amacı

Aile danışmanlığı ile ilgili olarak alan yazında birçok farklı tanım bulmak mümkündür. Kuzgun (1991) aile danışmanlığını "aile bireyleri arasındaki sağlıklı ortamın desteklenebilmesi için aile bireylerine sunulan psikolojik yardım" olarak tanımlamaktadır. Türkiye'de aile danışmanlığının nasıl anlaşıldığının gösterilmesi açısından aile danışmanlığı ile ilgili mevzuata bakmak yararlı olacaktır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından 2007 yılında çıkarılan Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği'nde, aile danışmanlığı, "ailenin sınırları ve aile üyeleri arasındaki ilişkiler üzerinde çalışarak aile üyeleri arasındaki bozuk ilişkileri düzeltmeyi ve bu süreçte kazanılan yeni iletişim ve etkileşim kalıpları sayesinde, aile bireylerinin sorun çözme yeteneklerini güçlendirmeyi amaçlayan özel teknik ve stratejileri içeren hizmet" olarak tanımlanmıştır.

Aile danışmanlığı temel amaç olarak aile sisteminin yeniden yapılandırılmasını önüne koysa da boşanma ve boşanma sonrası süreçler aile danışmanlığının temel konularındandır. Aile danışmanları ölüm, hastalık, boşanma gibi güç koşullarla başa çıkmak ve ilişkilerini geliştirmek için ailelere yardım ederler. Danışmanlar ailelerin sorunlarını belirlemelerine, sorunlarına çözüm bulmalarına ve geleceğe dönük amaçlar oluşturmalarına yardım ederek danışma süreci ile ailelere rehberlik ederler.

Bu alanda sıkça kullanılan bir diğer kavram da aile terapisi. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2011), aile terapisini, "aile üyelerinin birbiriyle

karşılıklı etkileşim örüntülerini keşfetme ve bu yolla aile içerisinde meydana gelmiş olan patolojik ilişki sistemini anlamayı hedefleyen, aile bireylerinin uyumsuz etkileşim süreçlerini, ailenin sahip olduğu içsel gücünü ve fonksiyonel kaynaklarını harekete geçirme yoluyla yeniden yapılandırmaya çalışan ve ailenin sorun çözme yeteneğini geliştirmeyi hedefleyen bir süreç" olarak tanımlamaktadır.

Aile Danışmanlığının Tarihçesi

Aile danışmanlığının dünyadaki tarihçesi kabaca 1940 öncesi ve sonrası olarak iki dönem halinde ele alınabilir. 1940 yılından önceki ilk dönemde özellikle danışmanlık alanında başat kuramlardan olan davranışçı kuram ve psikanaliz doğrudan bireyle ilgilenmekte ve aileyi sürecin dışında bırakmaktaydı. Aileyi dışarda bırakan kuramsal yaklaşımlar 1940'lı yıllardan önce aile danışmanlığının gelişimini zorlaştıran en önemli etkenlerdendir.

1940'lı yıllarla başlayan ikinci dönemde ise özellikle Amerika ve Avrupa'da aile danışmanlığı açısından önemli gelişmeler olmuştur. Bu süreç içinde beş önemli gelişmenin, aile danışmanlığının ilerlemesinde dikkat çekici rolü olduğu görülebilir (Goldenberg &Goldenberg, 2000). Bunlar; sistemin bir parçasındaki değişimin tüm sistemi etkileyeceği varsayımı ile hareket eden sistem teorileri, işlevsel olmayan aile modellerinin şizofreninin ortaya çıkmasında önemli bir rolü olduğunu gösteren şizofreni aileleri ile yapılan çalışmalar, eşlerin birbirleri ile yaşadıkları sorunların çözümünde her iki kişiye birlikte odaklanan çift terapilerinin gelişimi, çocuklara yapılacak rehberlikte tüm aileyi ele almanın gerekliliğini öne çıkaran çocuk rehberliği hareketi ve son olarak da grup dinamiklerini gözetilen bir tedavi yöntemi olarak ortaya çıkan grup terapisi.

1980'li ve 1990'lı yıllarda, aile danışmanlığı Amerikan Psikoloji Derneği tarafından da bir alan olarak tanınmış ve birçok yerel ve uluslararası örgüt kurulmuştur. Bu yıllarda aile danışmanlığı alanındaki araştırmalar ve yayınlar da hızla artmıştır. Son olarak 2000 yılından bu yana artık aile danışmanlığının çok disiplinli doğasının tartışılmadığı, tüm dünyada aile danışmanlığı yapabilmenin ölçütlerinin yerleştiği, "öyküsel" ve "işbirlikçi" terapiler gibi çeşitli postmodern yaklaşımların da devreye girdiği bir dönemden bahsedilebilir (Gladding, 2012).

Türkiye'de Aile Danışmanlığı Hizmetlerinin Gelişimi

Dünyada 1970'li yıllarda örgütlülüğünü tamamlayan aile danışmanlığı / aile terapisi alanının Türkiye'deki gelişimi 1980'li yıllarda hızlanmıştır. Ancak, bu alandaki çalışmaların henüz emekleme döneminde olduğu söylenebilir. Bu anlamda, Türkiye'de ilk derneğin (Aile ve Evlilik Terapileri Derneği) 1997 yılında kurulmuş olması önemli bir adımdır. 2000'li yılların başına kadar aile danışmanlığı alanında Türkçe yayımlanmış kitap veya konu ile ilgili bilimsel araştırma sayısı oldukça azdır. 2000'li yıllarla birlikte gerek aile danışmanlığı alanında açılan eğitim sayılarının artması, gerekse de ailelerden gelen danışmanlık taleplerindeki artış, aile danışmanlığı alanında gözle görülür bir genişleme yaratmıştır.

Türkiye'deki aile danışmanlığı mevzuat çalışmaları açısından önemli bir gelişme de 2013 yılında gerçekleştirilen Aile Danışmanlığı Meslek Standartları çalışmasıdır. Süleyman Demirel Üniversitesi ile Mesleki Yeterlilik Kurumunun işbirliğinde gerçekleştirilen bu çalışmada aile danışmanlığı meslek standartları belirlenmiş ve 18. 4. 2014 – 28976 tarih ve sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

AİLE DANIŞMANLIĞI TEMEL KURAMLAR

Aile danışmanlığı tarihçesi içerisinde birçok önemli kuramcı ve kuramdan bahsedilebilir. Bu bölümde özellikle günümüz aile danışmanlığı hizmetlerinde önemli yeri olan aile sistemleri teorisi, yapısal aile terapisi, yaşantısal aile terapisi ve bilişsel-davranışçı aile terapisi olmak üzere dört temel kuramdan ve bu temel kuramların kimi temel kavramlarından bahsedilecektir.

Aile Sistemleri Kuramı

Aile danışmanlığında psikanalitik yaklaşımlardan sonra ortaya çıkmış, psikanalitik yaklaşımdan derinlemesine etkilenmiş sistem kuramlarından ilki Murray Bowen'in Aile Sistemleri Kuramıdır. Bowen, aile terapileri kuramları arasında aileleri en detaylı ve sistemik bir biçimde ele alan kuramcılardan birisi olarak kabul edilebilir. Aile sistemleri teorisinde ailelerin ilişkilerine odaklanılmakta fakat bunu yaparken aile geçmişlerine de büyük önem verilmektedir.

Aile sistemleri kuramı büyük oranda benliğin farklılaşması kavramı üzerinde durmaktadır. Benliliğin farklılaşması kişinin kendisini ailesinden duygusal ve bilişsel olarak bağımsız bir biçimde ifade edebilmesi, bağımsız bir biçimde var olabilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Benliğin farklılaşması doğumdan ölümüne kadar bir süreç içerisinde gerçekleşmekte, ömür boyu sürmektedir.

YAPISAL AİLE TERAPİSİ

Aile terapileri arasında aileye bir sistem olarak bakan önemli terapi modellerinden biri de Salvador Minuchin'in yapısal aile terapisi modelidir. Özellikle suça sürüklenen ve yoksul çocuklarla yaptığı çalışmalarla, Minuchin ailedeki bir semptomu çözmek için sadece bireyle çalışmanın yetmeyeceğini ve ailedeki iletişim örüntülerine bakmak gerektiğini fark etmiştir. Bu model, aile yapısını aile üyelerinin birbirleri ile nasıl etkileşim kuracaklarını düzenleyen, görünmeyen veya saklı bir dizi işlevsel talep olarak tanımlanmaktadır (1974, Akt. Goldenberg & Goldenberg, 2000).

Yapısal aile terapisinde amaç işlevsel olmayan davranış ve iletişim örüntülerinin ortaya çıkarılması ve işlevsel hale getirilmesidir. Minuchin bu noktada özellikle yeniden çerçeveleme ve canlandırma gibi temel terapi tekniklerini çokça kullanmaktadır. Yapısal aile terapisi oldukça çok yönlü çalışma alanı (suça sürüklenen çocuklardan, eşler arası sorunlara kadar) ile iyi yapılandırılmış bir süreç yönetimi olarak diğer kuramlar arasında öne çıkmaktadır.

Yaşantısal Aile Terapisi

Yaşantısal aile terapisi 1960'lı yılların hümanistik psikoloji akımı ve varoluşçuluğun etkisi ile ortaya çıkan aile terapisi yaklaşımlarından biridir. Bu yaklaşımın en

önemli özelliği bundan önce bahsedilen yaklaşımlar gibi aile geçmişi ile çok fazla ilgilenmemesi bunun tam tersi "şimdi ve burada" yaklaşımını benimsemesidir. Bu yaklaşımın en önemli temsilcisi ve kurucusu olan Virginia Satir'in kişiliği, yaklaşımın gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Virginia Satir insanı anlamaya çalışırken buz dağı metaforunu kullanmaktadır. Ona göre buzdağının hemen üzerinde görülenler sadece davranışlarımızdır. Fakat sırası ile baş etme stratejilerimiz, duygularımız, duygularımız hakkındaki duygularımız, algılarımız, beklentilerimiz, özlemlerimiz ve benliğimiz sırası ile buz dağının altında bulunmaktadır.

Üçgen, diğer kuramlar gibi yaşantısal aile terapisinin de önemli kavramlarından biridir. Fakat Satir üçgeni olumsuz bir çağrışım ile ele almaz. Özellikle temel üçgen dediği anne baba çocuk üçgenini oldukça önemser ve çocukların öğrendikleri hemen her şeyi bu üçgenden öğrendiklerini ifade eder. Yaşantısal aile terapisi için önemli bir diğer kavram ise aile kurallarıdır. Aile kuralları her ne kadar aileler için önemli olsalar da bu kuralların uygulanabilir, esnek ve yaşa uygun olması Satir için önemlidir. Satir diğer birçok sistem kuramcısı gibi aileleri açık ve kapalı sistemler olarak ele alır. Açık sistemlerde bireylerin öz değerleri önceliklidir, kişinin eylemleri aynı zamanda inançlarını yansıtır; değişim korkulur bir şey olmaktan çok istenen bir şeydir, iletişim, sistem ve kurallar birbirine bağlıdır. Kapalı sistemlerde ise insanları temelde kötü oldukları, ilişkilerin güçle veya cezalandırma ile yönetilebileceği, en güçlüünün dediğinin hayata geçeceği bir sistem tanımlanmaktadır. Burada asıl olan öz değer değil, güçtür, eylemler en güçlüünün isteğine göre belirlenir ve değişim kabul edilebilir bir şey değildir. Satir, içinde yaşamak zorunda kalanların kapalı sistemlerde sadece yaşayabileceklerini, fakat bu sistemlerde gelişimden söz etmenin mümkün olmayacağını ifade etmektedir (Satir, 2001).

AİLE DANIŞMANLIĞI SÜRECİNDE TEMEL AŞAMALAR

Aile Danışmanlığına ilişkin tarihçe bölümüne bakıldığında aile danışmanlığının tarihte yerini almaya başladığı 1940'lı yıllardan bu yana oldukça fazla sayıda kuramın ortaya çıktığı ve her kuramın etkililiği açısından ciddi bilimsel bilginin olduğu görülebilir. Kuramlar arasındaki bakış açısı farklılıkları her ne kadar tekniklere yansısız da aile danışmanlığının temel aşamaları (telefonla ilk irtibat kurmaktan sonlandırmaya kadar geçen süreçler dikkate alındığında) her kuramda benzer özellikler göstermektedir.

BAŞLANGIÇ AŞAMASI

İnsanlar kendi durumlarının bir aile danışmanına gitmek için uygun olup olmadığını bazen kestiremeyebilirler. Aslında insanların içinde bulunduğu durumlar da bireylerin kendisine özgüdür ve birbirinden farklılık gösterir. Eğer bireyler bir danışmana gittiğinde kendisini daha iyi hissedeceğini düşünürler ve sorunlarının çözümünde bunun katkısı olacağına inanırlarsa, danışmana gitmek iyi bir seçim olabilir. Genelde ilk oturum kişilere bir fikir verecektir. İstedığı zaman danışmayı bırakmak olanaklıdır. Aile

danışmanlığı karşılıklı rıza ile başlayan ve sürdürülen bir süreçtir.

Aile danışmanlığı sürecinin aile ile ilk karşılaşma anı ile (Gladding, 2012) başladığı kabul edilse de bu ilk karşılaşma aile danışmanı ile ailenin fiziksel olarak ilk karşılaşmasından daha öte anlamlar da taşımaktadır. İlk görüşmenin temel hedefleri, özellikle bütün aile birlikte görülüyorsa, herkesin yaşanan soruna ilişkin bakış açısının ayrı ayrı alınması, beklentilerinin ifade edilmesi için kişilere zaman tanınması, ailenin içinde bulunduğu yaşam döngüsü ile ailenin yaşadığı süreçlerin birlikte değerlendirilmesi ve bir çalışma planı yapılmasıdır. Eğer ailenin yaşadığı sorunlar, danışmanın çalışma alanı içerisinde değilse, gerekli görülen yönlendirmeler de bu aşamada yapılmalıdır. Başlangıç aşamasında yapılan ilk görüşmeden sonra tedavinin de ilk evresi diyebileceğimiz bölüm gelecektir. Bu bölümde aile ile güven ilişkisini kurmak oldukça önemlidir. Bu evrede çoğu aile, danışmanlık hizmetine devam edip etmeyeceğine karar verecektir (Gladding, 2012).

MÜDAHALE AŞAMASI

Danışman çoğu zaman işe, aile üyelerini birbirleriyle iletişim için teşvik etmekle başlar. Danışma süreci başladığında kimi zaman aile üyelerinin uzun zamandır çok az konuştukları, birbirleri ile çok az iletişime geçtikleri görülür. Tarafsız üçüncü kişi olarak görev yapan danışman, aile üyelerinin korkularını, ilgilerini ve hayal kırıklıklarını paylaşmalarına yardım eder. Sorunların altında yatan nedenleri keşfetmeleri için aile üyelerine sıklıkla önceden tasarlanmış sorular sorarlar.

Sonlandırma Aşaması

Sonlandırma aşamasına gelindiğinde üç nokta önemlidir:

1. Sonlandırma kararının aile ile birlikte alınması
2. Sonlandırma sürecinin ve sonrasının aile ile tartışılması
3. Bir sonlandırma seansının yapılması Kimi özel durumlarda danışman belli bir süre geçtikten sonra bir izleme seansı ile ailedeki değişimin sürekliliğini değerlendirebilir. Fakat aile danışmanlığı içerisinde bunun sık görülen bir durum olmadığı da açıktır.

AİLE DANIŞMANLIĞINDA KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

Canlandırma

Canlandırma aile danışmanlığı içerisinde bir yandan sosyal beceri kazandırma amacı ile kullanılabilirken diğer yandan son yıllarda ortaya çıkan postmodern terapiler de dâhil olmak üzere birçok ekol tarafından bir müdahale tekniği olarak da uygulanmaktadır (Fışiloğlu, 2001).

Yeniden Çerçeveleme

Aile danışmanlığında başta sistem yaklaşımları olmak üzere birçok yaklaşımın ortak olarak kullandığı bir diğer teknik ise yeniden çerçeveleme tekniğidir. Yeniden çerçeveleme aslında var olan gerçekliği (olayı) değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelmektedir (Gladding, 2012).

Ev Ödevleri

Aile danışmanlığı ekollerinden birçoğu, ailedeki değişimi seansların dışında da sürdürmek amacı ile ev ödevlerini kullanırlar. Kuşaklar arası aile terapisi, yapısal aile terapisi, stratejik terapi veya davranışçı terapi bu ekollere örnek gösterilebilir. Yakın dönem post modern terapiler arasında da ödev verme oldukça yaygın kullanılan bir tekniktir.

Genogram/Aile Haritası

Genogram bireyin aile ağacının veya haritasının çeşitli evrensel şekillerle resmedilmesidir. Bugün genogramlar birçok farklı kuramda farklı adlar (aile haritası) altında kullanılsa da aile terapileri arasında hem bir değerlendirme hem de bir müdahale tekniği olarak en fazla önemi Bowen'ın aile sistemleri teorisinde görmektedir. Bowen'e göre genogramlar en az üç kuşağı kapsamalıdır. Genogramlarda ailede şu anda yaşanan veya geçmişte kalan her türlü olay resmedilmeli, tarihlere, kültürel değerlere, aile sırlarına, kayıplara özel olarak bakılmalıdır.

Hikâyeler ve Filmlerin Kullanımı

Aile danışmanlığının içerisinde hikâyelerin kullanımı çok da eskiye gitmeyen bir tekniktir. Buna rağmen, son yıllarda hikâyeler hem aile danışmanlığının hem de aile eğitimlerinin içerisinde sıklıkla kullanılmaktadır. Örneğin, Peseschkian (2014) Doğu Hikâyeleri ile Psikoterapi adlı kitabında danışmanlık sürecinde bireylere ve ailelere aktarılabilecek birçok hikâyeden bahsetmektedir. Aile danışmanlığı içerisinde hikâyelerin kullanımının işlevleri şu şekilde ifade edilebilir: Terapist bu şekilde vermek istediği mesajı kendisinden alarak bir hikâye kahramanına atfeder. Böylece danışan ile karşı karşıya kalmak yerine, danışan ile masal kahramanı karşı karşıya bırakılır. Yine hikâyelerin kullanımı ile danışanın anlatıdan model almasını sağlamak mümkün olabilmektedir. Sisteme giren ve benimsenen hikâye bundan sonrası için de danışanın kullanılabilirliği bir kaynağa dönüşürken aynı zamanda geçmişin doğrusunu bugüne taşıyabilmektedir (Fışiloğlu, 2001).

SORU-CEVAP

SORU:

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından 2007 yılında çıkartılan Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği'nde, aile danışmanlığı nasıl tanımlanmıştır?

CEVAP:

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından 2007 yılında çıkartılan Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği'nde, aile danışmanlığı, "ailenin sınırları ve aile üyeleri arasındaki ilişkiler üzerinde çalışarak aile üyeleri arasındaki bozuk ilişkileri düzeltmeyi ve bu süreçte kazanılan yeni iletişim ve etkileşim kalıpları sayesinde, aile bireylerinin sorun çözme yeteneklerini güçlendirmeyi amaçlayan özel teknik ve stratejileri içeren hizmet" olarak tanımlanmıştır.

2

SORU:

AİLE EĞİTİMİ

SHÇEK tarafından 2009 yılında çıkartılan Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Aile Danışma Merkezleri Hakkında Yönetmelik'te aile danışmanlığı nasıl ifade edilmiştir?

CEVAP:

SHÇEK tarafından 2009 yılında çıkartılan Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Aile Danışma Merkezleri Hakkında Yönetmelik'te ise aile danışmanlığı, "aile bireylerinin içinde geliştikleri veya işlevlerini yerine getirdikleri aile sistemini veya ilişkide buldukları diğer sosyal çevreleri değerlendirmeye dayanan ve bu anlayıştan yola çıkarak bireylere, çiftlere veya ailelere, sorunlarının çözümüne dönük değişim ve gelişime yönelik özel teknik ve stratejileri içeren hizmet" olarak tanımlanmıştır.

3

SORU:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2011)'na göre aile terapisi nasıl tanımlanmıştır?

CEVAP:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2011), aile terapisini, "aile üyelerinin birbirleriyle karşılıklı etkileşim örüntülerini keşfetme ve bu yolla aile içerisinde meydana gelmiş olan patolojik ilişki sistemini anlamayı hedefleyen, aile bireylerinin uyumsuz etkileşim süreçlerini, ailenin sahip olduğu içsel gücünü ve fonksiyonel kaynaklarını harekete geçirme yoluyla yeniden yapılandırmaya çalışan ve ailenin sorun çözme yeteneğini geliştirmeyi hedefleyen bir süreç" olarak tanımlamaktadır.

4

SORU:

Aile danışmanlığının ilerlemesindeki gelişmeler nelerdir?

CEVAP:

- I. SİSTEM TEORİLERİNİN GELİŞİMİ,
- II. ŞİZOFRENİ AİLELERİ İLE YAPILAN ÇALIŞMALAR,
- III. ÇİFT TERAPİSİNİN GELİŞİMİ,
- IV. ÇOCUK REHBERLİĞİ HAREKETİ,
- V. GRUP TERAPİSİ'DİR.

5

SORU:

1950'li yıllarda aile danışmanlığı alanındaki en önemli kuramcılar hangileridir?

CEVAP:

1950'li yıllar bu alanda daha önemli gelişmelerin olduğu dönem olarak kabul edilebilir. Nathan Ackerman, Gregory Bateson, Don Jackson, Milton Erickson, Carl Whitaker,

Murray Bowen bu dönemin aile danışmanlığı alanındaki en önemli kuramcılardır.

6

SORU:

2000 yılından bu yana hangi terapiler devreye girmiştir?

CEVAP:

2000 yılından bu yana artık aile danışmanlığının çok disiplinli doğasının tartışılmadığı, tüm dünyada aile danışmanlığı yapabilmenin ölçütlerinin yerleştiği, "öyküsel" ve "işbirlikçi" terapiler gibi çeşitli postmodern yaklaşımların da devreye girdiği bir dönemden bahsedilebilir

7

SORU:

Türkiye'de 1997 yılında atılan önemli adım nedir?

CEVAP:

Türkiye'de ilk derneğin (Aile ve Evlilik Terapileri Derneği) 1997 yılında kurulmuş olması önemli bir adımdır.

8

SORU:

Aile Sistemleri Kuramındaki temel kavramlar nelerdir?

CEVAP:

Aile Sistemleri Kuramında benliğin farklılaşması, toplumların duygusal süreçleri, çekirdek ailenin duygusal süreci, çok kuşaklı aktarım süreci, aile yansıtması, üçgenler ve duygusal ilişkiyi kesme temel kavramlardır.

9

SORU:

"Yapısal Aile Terapisi" aileyi nasıl tanımlamaktadır?

CEVAP:

Bu model, aile yapısını aile üyelerinin birbirleri ile nasıl etkileşim kuracaklarını düzenleyen, görünmeyen veya saklı bir dizi işlevsel talep olarak tanımlamaktadır.

10

SORU:

1960'lı yılların hümanistik psikoloji akımı ve varoluşçuluğun etkisi ile ortaya çıkan aile terapisi yaklaşımı hangisidir?

CEVAP:

Yaşantısal Aile Terapisi yaklaşımıdır.

11

SORU:

AİLE EĞİTİMİ

Yaşantısal aile terapisinin en önemli kavramı nedir?

CEVAP:

Yaşantısal aile terapisinin en önemli kavramı kendilik değeridir.

12

SORU:

Bilişsel davranışçı aile terapisinde en önemli kavram nedir?

CEVAP:

Bilişsel davranışçı aile terapisinde en önemli kavram öğrenme kavramıdır.

13

SORU:

Aile danışmanlığı sürecinde temel aşamalar nelerdir?

CEVAP:

Başlangıç Aşaması, Müdahale Aşaması, Sonlandırma Aşaması

14

SORU:

Sonlandırma aşamasına gelindiğinde üç nokta önemlidir. Bunlar nelerdir?

CEVAP:

1. Sonlandırma kararının aile ile birlikte alınması
2. Sonlandırma sürecinin ve sonrasının aile ile tartışılması
3. Bir sonlandırma seansının yapılmasıdır.

15

SORU:

Aile danışmanlığında benimsenen kuramsal yaklaşıma veya terapi ekollerine göre hangi yöntem ve teknikler kullanılmaktadır?

CEVAP:

Canlandırma, yeniden çerçeveleme, ev ödevleri, aile haritası, film ve hikayeler gibi uygulamalar aile danışmanlığı sürecinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

16

SORU:

Yeniden Çerçeveleme nedir?

CEVAP:

Var olan gerçekliği (olayı) değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelmektedir

17

SORU:

Bir genogram hazırlanırken ve incelenirken nelere dikkat edilmelidir?

CEVAP:

- I. **TEKRARLAYAN ÖRÜNTÜLER, ÜÇGENLER, KOALİSYONLAR VE DUYGUSAL KESMELERE MUTLAKA ODAKLANILMALIDIR.**
- II. **KAYIPLAR, SEMPTOMLARIN BAŞLADIĞI YAŞ ARASINDAKİ İLİŞKİLER VE RASTLANTILAR İNCELENMELİDİR.**
- III. **AİLE TARİHÇESİNDEKİ PLANLANMAMIŞ OLAYLAR, ZAMANSIZ DEĞİŞİMLERE BAKILMALIDIR.**

18

SORU:

Aile danışmanı ne demektir?

CEVAP:

Aile danışmanı, sorunları olan müracaatçılarına aile danışmanlığı kuramlarını kullanarak yardım etmeye çalışan bir ruh sağlığı çalışanıdır

19

SORU:

Etik karar verme süreci nasıl işlemektedir?

CEVAP:

1. Sorunun veya etik ikilemin net bir tanımının yapılması
2. İkilem kimin ikilemi
3. Olası etik ilke ve yönergelerin dikkate alınması
4. Olası eylem yollarının belirlenmesi
5. En iyi eylem yolunun seçilmesi
 - a. Evensellik • Başkalarına tavsiye eder misiniz? • Başkaları tarafından yapılsa göz yumar mısınız?
 - b. Başkalarına açıklık • Başka danışmanlara da açıklayabilir miyim? • Genel ortamlarda eylemlerimin ve gerekçelerimin incelenmesi beni rahatsız eder mi?
 - c. Adalet • Benzer durumlarda başka danışanlarım için de yapar mıyım? • Daha bilinen ve imtiyazlı birisine de aynı yöntemi dener miyim?
6. Sonucun Değerlendirilmesi

20

SORU:

Çocuk ve ergenlerin sorunlarının çözümünde aile danışmanlığının etkilerinedir?

CEVAP:

Çocuk ve ergenlerin yaşadıkları psikolojik sorunlar genellikle içselleştirme sorunları ve dışsallaştırma

AİLE EĞİTİMİ

sorunları olarak iki başlıkta incelenebilir. Dışsallaştırma sorunları genellikle saldırganlık ve davranış bozuklukları ile kendisini gösteren bir sorun olarak tanımlanırken, içselleştirme sorunları ise kaygılar, korkular, depresyon, içe kapanma gibi çocukların duygu durumları ile ilgili sorunlar olarak görülmektedir.

21

SORU:

Yetişkinlikte yaşanan sorunlarda aile danışmanlığının etkileri nelerdir?

CEVAP:

Yetişkinlerde önemli sorunlardan olan depresyon, madde kullanımı veya şizofreni ve bipolar bozukluk gibi kimi şiddetli psikolojik sorunlarda aile danışmanlığının kullanımının semptomların azalmasında oldukça etkili olduğu yapılan araştırmalar tarafından ortaya konmaktadır. Özellikle döngüsel bir nedensellik çerçevesinde ele alınabilecek önemli bir konu olan aile ilişkilerinde yaşanan bozukluk ve depresyon ilişkisi göz önüne alındığında aile içi ilişkilerin düzeltilmesine yönelik müdahaleler doğrudan depresyon semptomlarının azalmasına da sebep olmaktadır.

ÜNİTE 6: AİLE SİSTEMİNDE YAŞANAN SORUNLAR

AİLE SİSTEMİ VE YAŞAM DÖNGÜSÜ

Değişen toplumsal yapı içinde aile kavramını ele alan ve farklı bakış açıları içinde ailenin gelişimini, özelliklerini inceleyen çeşitli kuramlar bulunmaktadır. Aileyi bir sistem olarak ele alan, ailenin yapısı, etkileşimi, işlevleri, özellikleri ve yaşam döngüsü içinde değişimini ortaya koyan kuramlardan biri de Aile Sistemleri Kuramıdır. Bu kurama göre ailenin özellikleri ve yaşam döngüsü aşağıda verilmiştir.

Ailenin Özellikleri

Aile, paylaşılan geçmişi ve ortak bir geleceği olan insanlardan oluşan bir yapıdır. Kan, yasal veya tarihi bağlarla bir araya getirilen en az üç ve çoğunlukla dört ya da beş kuşağın bütün duygusal sistemini kapsar. Aile, insan davranışlarını biçimlendiren ve yönlendiren en yaygın sosyal gruplardan biridir. Ailenin bütün parçaları birbirleriyle etkileşim içinde olmakla birlikte bütün üyelerin birbirleriyle olan ilişkileri kendine has özellikler taşımaktadır. Aile sistemleri kuramının aileye ilişkin bazı temel varsayımları şunlardır (Özabacı ve Erkan, 2013):

- Her aile tek olmakla birlikte içinde sonsuz sayıda kişisel, kültürel ve ideolojik özellikleri barındırabilen bir çeşitliliğe sahiptir.
- Aile, kendini oluşturan unsurlarla etkileşimde bulunmanın yanında sınırlarını koruyan ve değişime farklı biçimlerde tepki veren bir yapıdır.
- Aile, her üyesinin gelişip kendi gereksinimlerini karşılayabileceği işlevleri olan bir yapıdır.
- Aile bütün üyelerini etkileyen değişim süreçlerinden geçer. Ancak her üyenin

değişimin getirdiği gerilimden etkilenme düzeyi farklıdır.

Aileleri anlayabilmek için her ailenin taşıdığı belirgin özelliklere bakmak gereklidir. Aile sisteminin beş temel karakteristik özelliği şunlardır (Özabacı ve Erkan, 2013):

AİLE KURALLARI: Aile üyeleri birlikte nasıl yaşayacakları konusunda kurallar geliştirerek, ailenin sabit duruşunu korurlar. Kimi kurallar açık ve keskin kimileri de açık olmayabilir. Aileler kuralları tartışarak nasıl değiştireceklerini ya da güçlendireceklerini bulabilirler.

AİLEDE ROLLERİN DÜZENLENMESİ: Aile içinde rollerin dağılımında kültür, geçmiş yaşantılar, ailenin büyüklüğü, deneyimleri, yaşam tarzı, etnik köken gibi etmenler belirleyicidir. Ailenin işlevselliğini korumak için roller konusunda açık davranmak ve hem fikir olmak önemlidir.

DİŞSAL VE İÇSEL AİLE SINIRLARI: Bütün aileyi okul, dini kurumlar, diğer aileler ve dışarıdaki insanlar gibi başka sistemlerden ayıran çizgiler dışsal sınırlardır.

AİLE ÜYELERİ ARASINDAKİ GÜÇ

DAĞILIMI: Aileler karar alma ve çatışmaları çözme konusunda kendilerine özgü yollar kullanabilirler. Güç dağılımı ailenin yapısına ve üyelerin gereksinimlerine göre değişebilir.

İLETİŞİM SÜRECİ: Bir ailede rollerin, kuralların düzenlenmesi ve diğer tüm etkinlikler iletişim yoluyla gerçekleşir. İletişim örüntüleri aile içindeki ilişkilerin nasıl gittiğini gösterir. İletişim biçimlerinde en önemli nokta ailenin istek ve gereksinimlerini karşılaması ve üyelerin birbirlerinin varlığına gösterdiği saygıdır.

Aile Yaşam Döngüsü

Aile yaşam döngüsü; bireyin yaşam sürecinin tüm boyutlarını içeren aynı zamanda ailenin bir bütün olarak vurgulanmasını sağlayan ve ailenin zaman içinde gelişimini açıklayan bir modeldir (Gladding, 2002). Aile zaman içinde değişmekte ve gelişmektedir. Aile yaşam döngüsü, bu değişimi ve gelişimi açıklayan ve sistem kavramları ile bütünleşen iyi bir modeldir.

Aile yaşam döngüsü, ailenin yaşam süresini gösteren zaman çizgisini boyunca farklı değerler taşıdığını vurgulamaktadır. Aile üyelerinin sayısının azalıp çoğalmasına bağlı olarak aile içi ilişkiler örgüsü, roller ve konumlar uygun olarak değişiklik göstermektedir. Bu nedenle konuyla ilgilenen sosyal bilimciler tarafından daha farklı döngüler de dile getirilmiş ve buna bağlı olarak farklı gruplamalar yapılmıştır. 1931 yılından günümüze kadar yapılan çalışmalarda farklı evre ve özellikleri içeren "Aile yaşam döngüsü" modelleri ortaya konmuştur. İlk çalışmalardan itibaren yaşam döngüsünde 4 ile 10 arasında evre tespit edilmiştir. Farklı çalışmalarda farklı ölçütlere dayalı olarak evreler belirlenmiştir (Özdemir, Torlak ve Vatandaş 2013).

Aile yaşam döngüsü, ailenin oluşumu, gelişimi ve çocukların değişimlerine göre ailenin yapısında görülen değişiklikleri çekirdek ya da tipik aile yaşam basamaklarına göre ortaya koyar. Aile değişen sınırları, kuralları, rolleri, güç dağılımı ve iletişim

özellikleri tanımlanan yaşam dönemlerinden geçmektedir. Her basamak aileye bir görev yüklediği gibi bir basamaktan diğerine geçiş sürecinde değişimler yaşanır. Bu geçişler, kimi zaman normal kabul edilirken, kimi zamanda oldukça gergin ve çatışmalı durumlar ortaya çıkabilir. Yaşanan gerginlik ya da kabul durumu farklı etmenlere bağlı olarak aileden aileye değişmektedir (Özabacı ve Erkan, 2013).

SORUN YAŞAYAN AİLELERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Aile oluşumundan itibaren iç ve dış etkilerle sürekli bir değişim içindedir. Aile yaşam döngüsü içinde bir çocuğun dünyaya gelmesi, ev değişikliği, okula başlama, çocukların özel gereksinimlerini karşılama, işten ayrılma, hastalık, kayıp, evden ayrılma, boşanma gibi pek çok etmen aile atmosferini ve koşulları etkiler. Her evrede ailenin karşısına çıkan yeni durum, olay ve değişikliklerle baş edebilmesi için yeni yollar, beceriler geliştirmesi gerekir. Aile içinde ya da dışında karşılaşılan yeni durumlarla ilgili çeşitli sorunlar, krizler yaşanabilmektedir. Bir ailede hiç sorun yaşanmaması mümkün değildir. Her ailede farklı dönemlerde yaşanan sorunlar vardır. Ancak, önemli olan ailede tüm üyelerin gereksinimlerinin gözetilerek sorunları çözme çabası gösterilmesidir. Aile yaşadığı çeşitli zorluklar ve değişimler nedeniyle kimi zaman sorunlarla baş etme ve yeniden uyum sağlama becerilerini etkili biçimde kullanamaz. Sorunlarla baş edememenin yansira görmezden gelme ya da durumu gerçekçi biçimde değerlendirememesi nedeniyle sorunlar büyüyüp kalıcı hale gelebilmektedir. Böyle durumlarda ailenin işlevlerini yerine getirmesi oldukça zordur.

Aile İçi Dinamikler

Aile dinamiklerinin temel ilkesi sistemler anlayışına dayanmaktadır. Bir üyenin davranışı doğrudan ya da dolaylı olarak diğerlerini etkiler. Ailede sorun yaşayan bireyin davranışları diğer üyelerin davranışlarını, tepkilerini ve davranışı değiştirmeye yönelik çabalarını etkilemektedir (Başak, 1997). Aile üyeleri sürekli birbiriyle etkileşimde buldukları için bağlılık ve uyum özellikleri gelişmektedir. Ailede eşler arasındaki ilişki temeldir. Eşler karşılıklı insan ilişkilerinde model olarak çocuğun aile içinde eğitilmesini sağlar. Farklılıkların tartışılması, gereksinimlerin karşılanması, birlikte karar alma, çatışmaları yönetme, bağlılık gereksinimlerinin giderilmesi, ileriye dönük konularda bir eşin diğerine karşı davranışları tüm aile üyeleri arasındaki iletişimi etkiler. Ayrıca, çocuk bakımı, beslenmesi, rehberliği ve disipliniinde esas sorumluluğu olan kişiler ebeveynlerdir. Ebeveynlerle etkileşim çocuklara otorite ve gücü elinde tutan kişilerle ilişki konusunda deneyim sağlar. Ebeveynlik tutumları ile ilgili yaşanan sorunlar ciddi kişilerarası çatışmalara ve çocuklarda aile düzenini reddetme ve evden kaçmaya neden olabilmektedir. Kardeşler arasındaki ilişkiler ise, çocuklarda tartışma kalıplarını geliştirme, işbirliği yapma, karşılıklı destek verme gibi konularda becerilerin kazanılmasını sağlar.

Aile sisteminin en önemli karakteristik özellikleri aile kuralları, aile rollerinin düzenlenmesi, dışsal ve içsel

aile sınırları, aile üyeleri arasında güç dağılımı ve iletişim sürecidir. Ailenin bu özellikleri aynı zamanda denge ve uyumun sağlanmasında önemli aile içi dinamiklerdir. Aileyi diğer sistemlerden ayıran dışsal sınırların, çocuk ve aileyi en az stres içeren ortamlarda bir araya getirmesi önemlidir. Ailenin hem bütünlüğü koruma hem de dış sistemler arasında bilgi akışına izin veren bir anlayış izlemesi ailede sağlıklı ortamların oluşmasına, işlevlerin yerine getirilmesine ve sorunların çözümüne katkı sağlamaktadır.

Sosyo-Psikolojik Özellikler

Ailede bütünlüğün korunması, denge ve uyumun sağlanmasında ailenin sahip olduğu sosyopsikolojik özellikler büyük önem taşımaktadır. Ailenin sosyal özellikleri; aile yapısı, sosyoekonomik durumu, eğitim düzeyi, yaşanan ortam ve özellikleri, eşlerin çalışma durumu ve koşulları, aile çevresindeki maddi ve manevi destek kaynakları gibi pek çok unsuru kapsamaktadır. Psikolojik özellikler ise, ailenin amaçları, inançları, değerleri, tutumları, çocuk yetiştirme anlayışları, iletişim özellikleri ve aile ilişkileri başta olmak üzere diğer bazı unsurlardan oluşmaktadır. Bu özellikler, ailenin zorluklara karşı dayanıklılığını, değişimlere uyumunu ve sorunlara yaklaşımını etkilemektedir.

Aile yaşam döngüsü içinde sürekli yeni durumlarla, değişikliklerle karşılaştığı için her değişim bir zorlanma ve sorunun kaynağı olabilir. Aile ortamında baskı, çatışma, kontrolünü yitirme ve belirsizlik durumlarının yaşanması sorunların ortaya çıkmasına neden olur. Aslında çatışma, gerginlik ve sorunlar da yaşamın bir parçasıdır. Ailede ekonomik güçlükler, çocuklar, yaşlanma, hastalık, ölüm gibi ortaya çıkan bazı durumlar aile üyelerinde hayal kırıklıkları, travmalar, incinmişlik, öfke ve depresyon oluşturabilir.

Çocukların Roller

Aile yaşamında bir çocuğu dünyaya getirme, ebeveyn olma çok önemli ve sorumluluk getiren bir karardır. Aile üyeleri bu kararı almadan önce çocuk için fiziksel, ruhsal koşullar ve zamanın uygunluğu, kendilerinin ebeveyn olmaya hazır olup olmadıklarını bilinçli bir biçimde sorgulamalıdır. Dünyaya gelen çocuk kendini karakteristik özelliklere ve yapıya sahip bir ailenin içinde bulur. Çocuğun sağlıklı bir yapı içinde olumlu yaşantılarla yetiştirilmesinde diğer sosyal grup ve etmenlere göre aile birinci önceliği taşımaktadır. Çocuğun gereksinimlerinin karşılanması, sevgi, ilgi ve güven veren bir aile ortamında bulunması onun tüm gelişim özelliklerini, kişiliğini ve yaşama bakışını etkiler. Aileler her zaman çocuğun dünyaya gelişine hazır olmayabilir. Ebeveynlerin yaşamlarının bazı dönemlerinde karşılaştığı zorluklar, eşler arası uyumsuzluk, iletişim bozuklukları aile ortamında karmaşa ve dengesizlik yaratır. Çocuğun böyle zamanlarda dünyaya gelmesi hem ebeveynler hem de çocuk bakımından zorlayıcı koşulları da beraberinde getirmektedir.

Sağlıklı bir aile ortamında çocuk kendine özgü gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları, gereksinimleri, becerileri, eğilimleri olan bakım, korunma ve desteğe ihtiyaç duyan bir varlıktır. Çocuğun öncelikle

AİLE EĞİTİMİ

çocukluğunu yaşayabileceği ve aynı zamanda gelecekteki rollerine hazırlanabileceği, bir insan olarak kendini inşa edebileceği bir anlayışa ihtiyacı vardır. Çocuklar için her zaman bu ortamı ve anlayışı oluşturmak mümkün olamamaktadır. Kimi zaman çocuk ekonomik bir kaynak, işgücü, gelecek güvencesi, cinsiyeti ile var olan, çalışan, kardeşlerine bakan, ev işleri yapan, itaatkâr ya da tam tersi karar veren biri olarak ailede varlığını sürdürebilmektedir.

FARKLI AİLE TİPLERİNDE YAŞANABİLECEK SORUNLAR

Toplumsal, sosyokültürel ve ekonomik yapının geçmişten günümüze kadar değişimiyle birlikte aile yapısı, işlevleri ve yaşanan sorunlar da değişime uğramıştır. Temel olarak çekirdek ve geleneksel geniş aile tipi olmakla birlikte aile dinamik bir yapıya sahip olduğu için koşulların değişmesiyle birlikte farklı aile tipleri de ortaya çıkmıştır. Bu bölümde farklı aile tiplerinde ortaya çıkabilecek sorunlara yer verilmiştir.

Çekirdek Ailelerde Yaşanabilecek Sorunlar

Anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan çekirdek aileyi geleneksel geniş aileden ayıran en önemli özellik aile üye sayısının ve işlevlerinin azalmasıdır. Çekirdek aile geniş akraba bağlarından yoksun olduğu için akrabaların aile üzerindeki denetimi azalmıştır. Eşler karar verme ve seçme sürecinde daha bağımsız hareket ederler. Çekirdek aile yapısı ve işleyişi cinsiyet ayrımı yapmadan her iki eşinde çalışmasına fırsat verir. Çekirdek ailenin toplum içindeki en önemli işlevlerinden biri, çocuk yapma ve çocuğu çok küçük yaşta sosyalleşmesini sağlamaktır. İkincisi ise, eşler arasındaki psikolojik uyum ve dengenin kurulmasıdır. Bu olumlu yanlarına rağmen, çekirdek aile kırılğan bir yapıya sahip olup geniş ailede olan dayanışma ve destekten yoksundur (Uçar, 2003; Zeybekoğlu Dünder, 2012). Çekirdek aileye özgü bazı özellikler bulunmakla birlikte her aile bu özellikleri tümüyle taşımaz.

Çekirdek ailede yaşanan sorunlar karşısında bir çocuk gelişimci, öncelikle çocuğun gelişimini, gereksinimlerini, güvenliğini, ruh sağlığını, haklarını ve ilişkilerdeki etik kuralları dikkate alarak çocuğun önceliğini ve üstün yararını gözetmelidir. Çocuk aile ile bir bütündür ve eşler arasındaki çatışmalar, duygusal yapı, etkileşim biçimi, ebeveyn tutumları, ailenin koşulları çocuğu doğrudan etkiler. Bu yüzden, ailenin kendi durumunu anlamasına, çocuğun gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi ve deneyim sahibi olmasına, iletişim, problem çözme, ebeveynlik becerilerini geliştirmeye yönelik planlamalar ve uygulamalar yapmak çok yararlı olacaktır.

Koruyucu veya Evlat Edinmiş Ailelerde Yaşanabilecek Sorunlar

Koruyucu aile hizmetleri; öz ailesi bulunan ancak öz ailesince bir süre için bakılamayan, çeşitli nedenlerle evlat edindirilme şansını tümüyle yitirmiş olan çocukların, bakım ve yetiştirilme sorumluluğunu devlet ile paylaşan kişi ya da ailelerin sunduğu, özel nitelikler gerektiren bir hizmettir. Bu hizmet, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri

Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamesi gereğince yürütülmektedir. Koruyucu aileler, sosyal çalışmacılar tarafından ayrıntılı sosyal inceleme ve değerlendirmelerle seçilen geçici anne babalardır.

AİLELERDE SIK KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Ailenin oluşumundan itibaren aile yapısı, üyelerin özellikleri ve çevre koşulları nedeniyle aileler sürekli bir değişim içindedir. Aileyi oluşturan kişilerin bir araya gelmesiyle birlikte çatışmalar, uyum sorunları, işsizlik, yoksulluk, şiddet, alkol ve madde bağımlılığı, aileden birinin kaybı gibi pek çok sorunla karşı karşıya gelebilirler. Aile üyeleri arasında etkili iletişim, sağlıklı ilişkiler ve bağlılık oluşmuşsa bu sorunların üstesinden gelip sağlam bir şekilde yola devam etmek mümkündür. Ancak, ailede olumsuz iletişim, sorunları görmezden gelme, problem çözme becerilerinin yetersizliği, baskı, güç dağılımında dengesizlikler gibi durumlar varsa sorunları çözmek oldukça zordur. Sorunların çözümsüz kalması ailenin parçalanmasına, dağılmasına neden olabilir.

SORU-CEVAP

SORU:

Aile sistemleri kuramında aileyle ilgili olarak yer alan dört temel unsur nedir? Kısaca açıklayınız.

CEVAP:

Aile sistemleri kuramında aileyle ilgili olarak aile yapısı, etkileşimi, işlevleri ve yaşam döngüsü olmak üzere dört temel unsur bulunmaktadır. Aile yapısı, ailenin kişisel, kültürel ve ideolojik olarak tanımlayıcı özelliklerini içermektedir. Aile etkileşimi, aile üyelerinin nasıl yönetileceğine ilişkin kuralları ortaya koyan sistemin merkezini oluşturur. Ailedeki bireylerin birbirlerine bağlanma düzeylerini, uyum sağlama durumlarını ve iletişim biçimlerini belirler. Aile işlevleri ise, var olan kaynakları kullanarak aile sisteminin gereksinimlerini karşılamak için uygun tepkiler üretir. Aile üyelerinin paradan sağlığa, duygulardan kendini ifade etmeye kadar neye gereksinimi varsa ona hizmet edilir. Diğer bir unsur da aile yaşam döngüsüdür. Aile sisteminin zaman içindeki değişimini gösterir.

2

SORU:

Ailenin sosyal özelekileri hangi unsurları kapsamaktadır?

CEVAP:

Ailenin sosyal özellikleri; aile yapısı, sosyoekonomik durumu, eğitim düzeyi, yaşanan ortam ve özellikleri, eşlerin çalışma durumu ve koşulları, aile çevre- sindeki maddi ve manevi destek kaynakları gibi pek çok unsuru kapsamaktadır.

3

SORU:

Ailenin psikolojik özellikleri hangi unsurları içermektedir ve neleri etkilemektedir?

AİLE EĞİTİMİ

CEVAP:

Psikolojik özellikler; ailenin amaçları, inançları, değerleri, tutumları, çocuk yetiştirme anlayışları, iletişim özellikleri ve aile ilişkileri başta olmak üzere diğer bazı unsurlardan oluşmaktadır. Bu özellikler, ailenin zorluklara karşı dayanıklılığını, değişimlere uyumunu ve sorunlara yaklaşımını etkilemektedir.

4

SORU:

Sağlıklı ailelerin temel özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Sağlıklı ailelerin temel özellikleri duyguları paylaşma, bireysel farklılıkları kabul etme, ilgi ve sevgi duygularının gelişimi, işbirliği, mizah duygusu, yaşamı sürdürmek için temel gereksinimlerin karşılanması, problem çözme, iletişim, geniş bir felsefi düşünce, taahhüt ve takdir duygularını ifade etme, birlikte zaman geçirme, maneviyat ve başa çıkma becerileridir.

5

SORU:

Ailenin sosyal özellikleri hangi unsurları içermektedir?

CEVAP:

Ailenin sosyal özellikleri; aile yapısı, sosyoekonomik durumu, eğitim düzeyi, yaşanılan ortam ve özellikleri, eşlerin çalışma durumu ve koşulları, aile çevresindeki maddi ve manevi destek kaynakları gibi pek çok unsuru kapsamaktadır.

6

SORU:

Aile üyeleri çocuk kararı almadan önce hangi faktörleri sorgulamalıdır?

CEVAP:

Aile yaşamında bir çocuğu dünyaya getirme, ebeveyn olma çok önemli ve sorumluluk getiren bir karardır. Aile üyeleri bu kararı almadan önce çocuk için fiziksel, ruhsal koşullar ve zamanın uygunluğu, kendilerinin ebeveyn olmaya hazır olup olmadıklarını bilinçli bir biçimde sorgulamalıdır.

7

SORU:

Ailede ölüm-kayıp durumunda ailenin güçlenmesi ve üyelerin uyumunu desteklemek için dört temel aile görevi bulunmaktadır. Bu görevler nelerdir?

CEVAP:

1. ÖLÜM VE KAYIP HAKKINDA ORTAK BİR AÇIKLA- MADA BULUNMAK;

2. KAYIPLA İLGİLİ DENEYİMLERİ PAYLAŞMAK;

3. AİLE SİSTEMİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ;
4. YAŞAM UĞRAŞLARI VE DİĞER İLİŞKİLERE YÖNELME.

8

SORU:

Ergen çocuklu ailelerde yaşanabilecek sorunlar nelerdir? Açıklayınız.

CEVAP:

Ergen çocuklu ailelerde, ebeveynlerin ergenin bağımsızlık isteği ve döneme özgü farklı gelişim özelliklerini kabul edip rehberlik etmesi önemlidir. Ebeveyn ergen çatışması, toplumsal, mesleki ve cinsel kimlikle ilgili rollerin seçimi, arkadaşlık ilişkileri, okul başarısı, sınav kaygısı, kötü alışkanlıklardan koruma gibi konular ebeveynler üzerinde ve karşılıklı ilişkilerde baskı yaratabilir. Ebeveynler aynı zamanda iş ve aile yaşamlarını yeniden gözden geçirmek ve yaşlı ebeveynlerin sağlık ve bakım sorunlarıyla ilgilenmek durumunda kalabilirler.

9

SORU:

Sistem anlayışına göre aile kavramını açıklayınız.

CEVAP:

Sistem anlayışına göre aile bir geçmişli paylaşan, duygusal bağı olan, aile üyelerinin ve ailenin bütününe gereksinimlerini karşılamak için stratejiler planlayan insanlardan oluşmuş karmaşık bir yapıdır.

10

SORU:

Ailelerde karşılaşılabilecek sorunların çözümünde kullanılacak disiplinler arası yaklaşım nedir?

CEVAP:

Disiplinler arası yaklaşım; belirli bir konu, kavram ya da sorunu birden fazla disiplinin yöntem ve anlayışıyla ele alan, değerlendiren yaklaşımdır.

11

SORU:

Çocuğun yetişkinle özdeşim kurması ne demektir?

CEVAP:

Özdeşim; çocuğun gelişim sürecinde etkisi altında kaldığı kişileri model alarak davranışları ve toplumsal rolleri kazanma çabasıdır.

12

AİLE EĞİTİMİ

SORU:

Koruyucu aile hizmetleri nedir ve hangi yönetmelik çerçevesinde yürütülmektedir?

CEVAP:

Koruyucu aile hizmetleri; öz ailesi bulunan ancak öz ailesince bir süre için bakılmayan, çeşitli nedenlerle evlat edindirilme şansını tümüyle yitirmiş olan çocukların, bakım ve yetiştirilme sorumluluğunu devlet ile paylaşan kişi ya da ailelerin sunduğu, özel nitelikler gerektiren bir hizmettir. Bu hizmet, Koruyucu Aile Yönetmeliği çerçevesinde yürütülmektedir.

13

SORU:

Aile sistemleri kuramının aileye ilişkin temel varsayımlarını sıralayınız.

CEVAP:

Aile sistemleri kuramının aileye ilişkin bazı temel varsayımları şunlardır:

- Her aile tek olmakla birlikte içinde sonsuz sayıda kişisel, kültürel ve ideolojik özellikleri barındırabilen bir çeşitliliğe sahiptir.
- Aile, kendini oluşturan unsurlarla etkileşimde bulunmanın yanında sınırlarını koruyan ve değişime farklı biçimlerde tepki veren bir yapıdır.
- Aile, her üyesinin gelişip kendi gereksinimlerini karşılayabileceği işlevleri olan bir yapıdır.
- Aile bütün üyelerini etkileyen değişim süreçlerinden geçer. Ancak her üyenin değişimin getirdiği gerilimden etkilenme düzeyi farklıdır.

14

SORU:

Aile sisteminin beş temel karakteristik özelliğini sıralayınız.

CEVAP:

- **AİLE KURALLARI**
- **AİLEDE ROLLERİN DÜZENLENMESİ**
- **DIŞSAL VE İÇSEL AİLE SINIRLARI**
- **AİLE ÜYELERİ ARASINDAKİ GÜÇ DAĞILIMI**
- **İLETİŞİM SÜRECİ**

15

SORU:

Aile yaşam döngüsünün evreleri nelerdir? Sıralayınız.

CEVAP:

1. **EVDEN AYRILMA-GENÇ YETİŞKİNLİK**
2. **EVLİLİK BAĞI İLE AİLENİN BİR ARAYA GELMESİ**
3. **KÜÇÜK ÇOCUKLU AİLELER**
4. **ERGEN ÇOCUKLU AİLELER**

5. **ÇOCUKLARIN EVDEN AYRILMASI VE ORTA YAŞTA İLERLEME**
6. **GEÇ YAŞTAKİ AİLELER**
7. **YAŞAMIN SONLARINA YAKLAŞAN AİLELER**

16

SORU:

Uyum nedir?

CEVAP:

Uyum; ailenin durumuna göre yapısını, rollerini ve kurallarını değiştirebilme yeteneğidir.

17

SORU:

Yas sürecinde geçirilen evreler hangileridir?

CEVAP:

1. Evre: Yadsıma
2. Evre: Öfke
3. Evre: Pazarlık
4. Evre: Depresyon
5. Evre: Kabullenme

18

SORU:

6-9 yaşlar arasındaki çocuklarda ölüm kavramının gelişimini açıklayınız.

CEVAP:

6-9 yaşlar arasında, çocuklar ölümün yeme, içme, konuşma, acı hissetme gibi biyolojik fonksiyonların durması ve bir bitiş olduğunu anlamaya başlarlar. 6 yaş ölüm kavramını anlamada önemli bir geçiş yaşıdır. 7 yaştan itibaren ölümün sürekliliğini, engellenemez ve evrensel bir olgu olduğunu kavramaya başlarlar.

19

SORU:

Aile nedir? Kısaca açıklayınız.

CEVAP:

Aile, aralarında duygusal, sosyokültürel ve kan bağları olan bireylerden oluşan, amaç ve görevleri olan bir yapıdır.

20

SORU:

Aile yaşam döngüsü nedir?

CEVAP:

Aile yaşam döngüsü; bireyin yaşam sürecinin tüm boyutlarını içeren aynı zamanda ailenin bir bütün olarak

vurgulanmasını sağlayan ve ailenin zaman içinde gelişimini açıklayan bir modeldir.

ÜNİTE 7: ÇOCUKLARDA PROBLEM DAVRANIŞLAR VE AİLELERİN DESTEKLENMESİ

ÇOCUKLARIN SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİMİ

Çocukların sosyal duygusal gelişiminin yeterince desteklenmemesi, gelişimi olumsuz etkileyen faktörler, çocuğun sosyal ve duygusal gelişiminde aksayan noktalar doğrudan ya da dolaylı olarak davranış problemlerine neden olabilmektedir. Çocuklarda problem davranışları ele alırken, öncelikle sosyal duygusal gelişim özelliklerinin incelenmesinde fayda vardır.

Çocukların Sosyal Gelişim Özellikleri

Sosyal gelişim; bireyin yaşadığı topluma, grup yaşamının kural ve zorunluluklarına karşı duyarlılık geliştirmesidir. Sosyal gelişim denildiğinde karşımıza pek çok kavram çıkmaktadır. Bunlar; sosyal beceri, sosyal yeterlik, benlik, sosyalleşme, sosyal zeka ve sosyal olgunluk kavramlarıdır.

Sosyal beceriler; problem çözme, karar verme, iletişim, kendini yönetme ve akran ilişkileri gibi diğerleriyle olumlu sosyal ilişkileri başlatmaya ve sürdürmeye izin veren becerilerdir. Çocukların tüm bu sosyal becerilerini akranları ile iletişim ve etkileşimlerinde uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri ise sosyal yeterlik olarak tanımlanır. Benlik, çocuğun kendisiyle ilgili olarak zihninde çizdiği görünümdür. Sosyalleşme; çocuğun içinde bulunduğu toplumun inançlarını, tutumlarını ve kendisinden beklediği davranışları öğrenmesidir. Sosyal zeka; bireyin çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesi olarak tanımlanırken, bireyin sosyal açıdan yaşına uygun davranışları gösterebilmesi ise sosyal olgunluk olarak tanımlanır.

Çocukların Duygusal Gelişim Özellikleri

Duygusal gelişim; çocuğun çevresi ile sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlarken çevresindeki kişilerin de duygu ve düşüncelerini anlamlandırmasını sağlayan bir süreçtir ve duygular, insan olmanın en önemli özelliğidir.

Duygusal gelişim denildiğinde karşımıza pek çok kavram çıkmaktadır. Bunlar; duygu, heyecan, tutku ve duygusal zeka kavramlarıdır. Duygu, duyu organları ve iç organlar aracılığıyla alınan duyum ve algılar sonucu ortaya çıkar. Zamanında karşılanan gereksinimler olumlu duygular yaratırken, karşılanmayan gereksinimler olumsuz duygular yaratabilir. Heyecan, hem psikolojik, hem de fizyolojik bir durumdur. Sürekli devam etmeyen, bir anda olup bir anda geçen duygu durumudur. Tutku, bireyi gerçekleri görmekten uzaklaştıran, şiddeti ve sürekliliği çok fazla olan bir duygu durumudur. Duygusal zeka ise, kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yoluna devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek tatminini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellenmesine izin vermeme, kendini başkalarının yerine koyabilme ve ümit besleyebilme olarak tanımlanmaktadır (Goleman, 2001; Baran, 2011).

Yaygın Ebeveyn Tutumları

Ebeveyn tutumları ile ilgili farklı sınıflamalar olsa da otoriter, serbest/ilgisiz, aşırı hoşgörülü, aşırı koruyucu, dengesiz ve kararsız ve demokratik tutum yaygın olarak rastlanılan tutumlardır.

OTORİTER TUTUM daha çok eğitim düzeyi düşük ve alt sosyo ekonomik düzeydeki ailelerde gözlenmektedir. Bu ailelerde ebeveynler çoğunlukla sert bir ailede yetişmiş, otoriter ebeveyn tutumuna maruz kalmış ve bu özellikleri ile kendi aile üyelerini model alırlar. Bu ailelerde; çocuğun istek ve ihtiyaçları dikkate alınmadan, anne baba tarafından belirlenen kural ve emirler katı bir şekilde uygulanır.

SERBEST/İLGİSİZ TUTUMU olan ailelerde çocuğun yaşayarak öğrenmesi esastır ve çocuğu merkeze alan bir tutumdur. Genellikle çok yoğun iş temposu olan ailelerde ya da çocuk sayısının fazla olduğu kalabalık ailelerde daha sık bu tutuma rastlanmaktadır. Bu ailelerde çocuğun davranışlarına rehber olunmaz, hatalı ya da doğru davranışları çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesi beklenir ve desteklenir.

Aşırı hoşgörülü tutuma benzer bir tutum da **AŞIRI KORUYUCU** tutumdur. Bu tutumda ebeveyn kontrol ve denetimi çocuğun hayata atılmasını ciddi şekilde zorlaştırır. Öyle ki adeta çocuklarını cam bir fanusta büyütürler Aşırı koruyup kollayan anne babalar çocuklarını kucaklarından indirmez, her şeyi onun adına düşünüp yaparlar.

DENGESİZ VE KARARSIZ EBEVEYN

TUTUMU nda; çocuğun bir davranışı anne babanın o anki psikolojik durumuna göre kimi zaman hoş karşılanırken kimi zaman cezalandırılabilir. Ailenin davranışı ve tepkileri günden güne farklılaşır. Bu tutum tutarsız tutum olarak da adlandırılmaktadır.

DEMOKRATİK TUTUM ; en sağlıklı, olumlu ve en başarılı olan tutumdur. Bu tutuma sahip aileler tutarlı, kararlı ve güven vericidir. Çocuğa verilen şartsız sevgi ve saygıyı, çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı olmayı, çocuğa her konuda iyi bir rehber olmayı davranışlarına yansıtmış ailelerin çocukları hayata daha güvenli ve sağlam hazırlanırlar. Ev kuralları birlikte konur ve hem ebeveynler hem de çocuklar bu kurallara uymak için gayret sarf ederler. Anne baba çocuk iletişimine önem veren bu tutumda, ebeveynler çocuğun ilk elden yaşam deneyimleri kazanmasına fırsat verirler ve bu deneyimlerinde her zaman çocuğun yanında ve destekleyicidirler.

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN UYUM VE DAVRANIŞ SORUNLARI

Davranış problemleri bireyin gözlenebilen ve ölçülebilen davranışlarında meydana gelir ve çocukların sorunlarını doğru bir şekilde anlamlandırıp, yansıtamaması, kendini ifade edemeyerek, içsel çatışmalarını davranışlarına aktarması şeklinde ortaya çıkar (Öztürk, 2014).

Çocuklarda bir davranışın problem davranış olarak değerlendirilmesi için yaşa uygunluk, aşırılık, süreklilik ve cinsiyete dayalı rol beklentileri ölçütlerinin göz önünde bulundurulması gerekir.

Korku

Çocukluk çağında korku probleminin pek çok nedeni olabilir. Aile üyelerinin korkuları, çocuklarda öğrenilmiş korkulara neden olabileceği gibi, anne babanın depresyon, öfke krizi gibi psikolojik problemleri, ailede boşanma, anne ya da babanın ölümü, aile içi şiddet gibi faktörler de çocukluk çağı korkularını tetikleyebilir. Bebeklik döneminde gürültü, tanımadığı yeni bir nesne bebeği korkutabilirken; iki yaş civarında gök gürültüsü gibi ani çıkan yüksek seslerden korkabilir. Anne babadan ayrı kalmanın çocuğu oldukça tedirgin ettiği üç yaş civarında; dilenci, hırslı, polis ya da canavar, öcü ve diğer doğaüstü varlıklar çocuğun korkusunun kaynağıdır. Çocuğun hayal gücünün de etkisiyle korkuları da büyüdükçe çeşitlenmeye başlayabilir.

Yalan Söyleme

Yalan, kasıtlı olarak gerçeğe ilgisi olmayan sözlerle başkasını bilerek aldatmak için söylenen geçiştirmeli sözlerdir. Çocuklar pek çok nedenle yalan söyleyebilirler. Çocuklar, anne-baba veya çevredeki yetişkinlerin ilgisini çekmek, hayranlığını kazanmak, cezadan kurtulabilmek, bazen özlem duydukları, olmasını istedikleri şeyler için yalana başvurabilirler.

Altını Islatma

Çocuklar 2 yaş civarında idrarlarını gündüz kontrol edebilirken, 3,5-4 yaş dolaylarında gece kontrol edebilirler. Çocukların idrar kontrolü nü kazandıkları 4 yaşından sonra alt ıslatmanın hala devam etmesi altını ıslatma (enürezis) olarak tanımlanır. Çocukta altını ıslatma uzun süre devam ederse, öncelikle organik bir bozukluk olup olmadığının kontrol edilmesi gerekir.

Dışkı Kaçırma

Çocuğun bağırsak kontrolünün sağlandığı (kakasını tutma ve bırakma işlevini kontrol edebilmesi) yaşa gelmesine rağmen, kakasını uygunsuz yerlerde yapması dışkı kaçırma adını alır. Tıbben enkoprezis olarak tanımlanan dışkı kaçırmanın tanısının konması için çocuğun 4 yaşından büyük olması ve bu davranışın en az 3 ay süre ve en az ayda bir kez ortaya çıkması gerekir. Çocukta enkoprezis probleminde, öncelikle organik bir bozukluk olup olmadığının kontrol edilmesi gerekir. Bağırsağın son bölümündeki anüs çıkışındaki kas dokusunun yeterince kontrol edilememesi, anal problemler, nörolojik, bilişsel ve fiziksel gelişme gerilikleri dışkı kaçırmaya neden olabilir. Organik bir bozukluk yok ise, psikolojik nedenlerin araştırılması gerekir.

ÖFKE

Öfke, engellenme, saldırıya uğrama, tehdit edilme, yoksun bırakılma, kısıtlanma gibi durumlarda hissedilen ve genellikle neden olan şeye ya da kişiye yönelik saldırgan davranışlarla sonuçlanabilen oldukça yoğun olumsuz bir duygu durumudur. Çocuklarda gelişimsel gerilik, genetik faktörler, aile içi şiddet ve çatışmalar, ihmal ve istismara maruz kalma, tutarsız ebeveyn tutumları öfkenin en önemli nedenleri olarak sıralanabilir. Bebeklik döneminde açlık, susuzluk, uykusuzluk, yorgunluk, gürültü bebekleri öfkelenirken, yürümeye başlama ile artık engellenme durumunda, reddedildiklerinde, haksızlığa uğradıklarını düşündüklerinde, yanlış anlaşıldıklarında;

sözel veya fiziksel şiddet içeren davranışlarla öfkelerini gösterebilirler.

Parmak Emme

Parmak emme anne karnında başlar ve yeni doğan bebekler, emme refleksi ile doğdukları için bebeklik döneminde doğal olarak parmaklarını emebilirler. Çocukluğun erken dönemlerinde beslenme amaçlı olmayan parmak, başparmak veya emzik emme çocuğun kendini düzenleme ve duygularını kontrol etme yetisinin gelişimi için önemli bir adım olarak kabul edilmektedir. Çoğunlukla başparmak ya da işaret parmağını emen bebeklerin, bazen ayak parmağını bile emdiği görülebilir ki bu davranış; bebeğin çevreyi tanıma ve keşfetme ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Bazı bebekler diş çıkarırken de yoğun olarak parmak emme davranışı gösterebilirler. Bunlara ek olarak çocuklar zorlukla karşılaştıklarında, utanma ve sıkılma belirtisi olarak parmaklarını emebildikleri gibi, uykuya dalabilmek için kendilerini rahatlatmak için de parmak emebilirler. Parmak emme davranışının nedenleri konusunda yapılan çalışmalarda en yaygın görüş, çocuğun kendini rahatlatmak amacı ile parmak emdiği yönündedir.

TANILANMIŞ ÖZEL SORUNU OLAN ÇOCUKLAR

Çocuklarda dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, özgül öğrenme güçlüğü, otizm spektrum bozukluğu gibi sorunların mutlaka bir uzman tarafından tanılanması gerekir. Bu sorunların tanılanması kolay değildir. Uzman kişiler tarafından, çok yönlü bir değerlendirme yapmak önemlidir.

DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite, ruhsal nedenlerden çok yapısal bir bozukluktan kaynaklanan, nörolojik temelli bir bozukluktur. Bu bozukluğun üç temel belirtisi bulunmaktadır. Bunlar; dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik ve dürtüselliktir (Ankay, 1992). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun nedenleri ile ilgili yapılan çalışmalar genetik faktörlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tanısı alan kişilerin beyin görüntülemelerinde beynin sağ ve sol ön lobları, beyincik ve bazal gangliyon adı verilen derin yerleşimli yapılar ile ilgili sorunlar saptanmıştır (Karaman, Türker, Kara, Durukan ve Fidancı, 2013).

ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Özgül öğrenme güçlüğü, bireysel olarak uygulanan standart testlerde, kişinin kronolojik yaşı, ölçülen zeka düzeyi ve aldığı eğitim göz önünde bulundurulduğunda, okuma, matematik ve yazılı anlatımın beklenenin önemli ölçüde altında olmasıdır (APA, 2001). Özgül öğrenme güçlüğü'nün pek çok nedeni vardır. Bunlar bebeğin doğumda oksijensiz kalması, kafa travmaları, akraba evliliği, gebelik ve doğum sırasında annenin geçirdiği kaza ve hastalıklar, annenin gebelikte alkol, ilaç ya da madde kullanımı, RH uyumsuzluğu, erken doğum ve beslenme yetersizliği gibi nedenlerdir (Gültekin Akduman, 2014). Özgül öğrenme güçlüğüne müdahale, ilaç tedavisi, özel eğitim ve psikolojik danışmanlık hizmetleri olarak üçayaklı biçimde sürdürülmelidir.

AİLE EĞİTİMİ

Otizm Spektrum Bozukluğu

Otizm Spektrum Bozukluğu; genellikle üç yaşından önce başlayan ve ömür boyu süren, sosyal etkileşime ve iletişime zarar veren, sınırlı ve tekrarlanan davranışlara yol açan bir bozukluktur. Bu bozukluğun çevresel etkilerle tetiklenen genetik temelli bir bozukluk olduğu düşünülmektedir (Özbey, 2005).

SORU-CEVAP

SORU:

Çocukların gelişim dönemleri kaçaya ayrılır, açıklayınız.

CEVAP:

Çocukların gelişim dönemleri genel olarak, doğum öncesi, bebeklik, ilk çocukluk, son çocukluk ve ergenlik dönemi olarak sınıflandırılmaktadır. Bebeklik dönemi (0-2 Yaş), motor yetenekler ve koordinasyon, dil becerisi ve duyuusal becerilerinin geliştiği; ilk çocukluk (3-6 Yaş) dönemi ise, çocuğun öz bakım becerilerini kazandığı, cinsiyet rollerinin farkına vardığı dönemdir. Son çocukluk (7-11 Yaş) döneminde çocukların okuma, yazma ve sayısal işlem yetenekleriyle, dünyayı anlama ve mantıksal düşünme tarzlarında önemli ilerlemeler görülür. Soyut düşünme ve cinsel olgunlaşma ise ergenlik (12-18 Yaş) döneminin özelliğidir.

2

SORU:

Sosyal beceri, sosyal yeterlik, benlik, sosyalleşme, sosyal zeka ve sosyal olgunluk kavramlarını açıklayınız.

CEVAP:

Sosyal beceriler; problem çözme, karar verme, iletişim, kendini yönetme ve akran ilişkileri gibi diğerleriyle olumlu sosyal ilişkileri başlatmaya ve sürdürmeye izin veren becerilerdir. Sosyal yeterlik, çocukların tüm bu sosyal becerilerini akranları ile iletişim ve etkileşimlerinde uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmeleridir. Benlik, çocuğun kendisiyle ilgili olarak zihninde çizdiği görünümüdür. Sosyalleşme; çocuğun içinde bulunduğu toplumun inançlarını, tutumlarını ve kendisinden beklediği davranışları öğrenmesidir. Sosyal zeka; bireyin çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesi olarak tanımlanır. Sosyal olgunluk, bireyin sosyal açıdan yaşına uygun davranışları gösterebilmesidir.

3

SORU:

Çocuğun sosyal gelişimini anlayabilmek için ne gereklidir?

CEVAP:

Çocuğun sosyal gelişimini anlayabilmek için sosyal beceri, sosyal yeterlik, benlik, sosyalleşme, sosyal zeka ve sosyal olgunluk kavramlarının oluşumunu ve birbirleriyle ilişkisini bilmek önemlidir.

4

SORU:

Sosyal gelişimde en önemli kuramlar nelerdir?

CEVAP:

Sosyal gelişimde en önemli kuramlar Sosyal Öğrenme Kuramı ve Erik Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramıdır.

5

SORU:

Sosyal Öğrenme kuramı neyi savunmaktadır? Öncüleri kimdir?

CEVAP:

Sosyal Öğrenme Kuramı'nın öncüleri; üç Amerikalı psikolog olan Neal Elgar Miller, John Dollard ve Albert Bandura'dır. Miller ve Dollard'ın görüşüne göre birey davranışları ve bu davranışların sonuçlarını gözlemleyerek, sonucu olumlu olan davranışları taklit ederken, sonucu olumsuz olanları taklit etmez. Bir davranışın öğrenilmesi için, bireyin bu davranışın sonucunu ya kendisinin yaşayarak öğrenmesi ya da gözlemlemesi gerekir. Örneğin; köpekten korkan bir birey ya kendisi bir köpek tarafından ısırılmıştır ya da bir köpek tarafından ısırılan birini gözlemlemiştir. Bandura "Sosyal Öğrenme" adı verilen kuramını, özellikle çocuklar üzerinde yaptığı deneysel çalışmaları temel alarak geliştirmiştir. Bandura'ya göre çocuklar, çevrelerinde var olan her türlü olayı gözlemleyerek, yaşayarak, bazen de model alarak öğrenirler.

6

SORU:

Pekiştireç nedir?

CEVAP:

Bir davranışın tekrarını sağlamak amacıyla verilen uyarıcıya pekiştireç adı verilir.

7

SORU:

Erikson Psikososyal Gelişim Kuramına göre gelişim dönemleri nasıldır? Bu dönemlerden birini açıklayınız.

CEVAP:

Temel Güvene Karşı Güvensizlik (0-1 Yaş)
Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku (1-3 Yaş)
Girişimciliğe Karşı Suçluluk (3-6 Yaş)
Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu (6-12 Yaş)

AİLE EĞİTİMİ

Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası (12-18 Yaş)
Girişimcilik Karşı Suçluluk (3-6 Yaş): Bu dönemde, çocuk bağımsız hareket edebilme becerisi geliştiği için, hareketli ve meraklıdır. Fiziksel ve sosyal çevreyi araştırmaktan çok büyük keyif alan çocuk, motor ve dil gelişimindeki ilerlemeler sonucu keşfetmek ister. Girişimleri yetişkinler tarafından engellenir ve eleştirilirse çocuk yaptıklarının yanlış olduğunu düşünerek suçluluk duygusuna kapılabilir.

8

SORU:

Akran grubu ile ilişkiler neden önemlidir?

CEVAP:

Akran grubu ile ilişkiler hem sosyal becerilerin, hem de toplumsal kural ve rollerin öğrenilmesinde önemlidir. Olumsuz akran etkileşimleri çocukların öğrenme deneyimlerini olumsuz yönde etkileyerek sosyalleşme açısından risk oluşturabilir. Akranlar tarafından reddedilme ve akranların şiddetine maruz kalma, ileri yıllardaki dışa yönelik davranış problemleri için risk oluşturmaktadır.

9

SORU:

Duygusal gelişim nedir?

CEVAP:

Duygusal gelişim; çocuğun çevresi ile sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlarken çevresindeki kişilerin de duygu ve düşüncelerini anlamlandırmasını sağlayan bir süreçtir ve duygular, insan olmanın en önemli özelliğidir.

10

SORU:

Duygusal zeka nedir?

CEVAP:

Duygusal zeka ise, kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yoluna devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek tatminini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellenmesine izin vermeme, kendini başkalarının yerine koyabilme ve ümit besleyebilme olarak tanımlanmaktadır.

11

SORU:

Duygusal gelişim ile ilgili kuramsal yaklaşımlardan psikanalitik ve bilişsel teoriyi açıklayınız.

CEVAP:

Psikanalitik teoriye göre, bağıllığın oluşmasında en önemli nokta, bebeğin beslenme ve diğer bakımı için gerekenlerin zamanında yapılmasıdır. Bu teorinin

temsilcilerinden Sigmund Freud; beslenmeyi daha çok anne sağladığı için, bebeğin öncelikle beslendikten sonra yaşadığı haz ile yavaş yavaş annesine (Anne yoksunluğu durumunda birincil bakım veren kişiye) bağlandığını ifade etmektedir.

Bilişsel teoriye göre, Jean Piaget, bağıllığın gelişmesi ile bilişsel gelişim arasında önemli bir ilişki olduğunu ifade etmiştir. Bebek, beyninin olgunlaşması ve çevresel uyarıların etkisi ile şemalar oluşturur. Giderek, tanıdığı ve tanımadığı kişileri birbirinden ayırt etmeye başlar. Bebek zamanla nesne ve kişi sürekliliğini de kazanır yani bir nesneyi veya kişiyi görmese de var olmaya devam ettiğini bilir. Bu bilişsel beceriler ile birlikte, bağıllık da gelişimini sürdürür.

12

SORU:

Duygusal gelişime ilişkin teorilerin en önemli noktalarından biri erken yaşlarda çocuğun yakın olduğu kişilerle geliştirdiği ilişkisinin niteliğidir. Yukarıda verilen ifadede boş bırakılan yeri uygun şekilde tamamlayınız.

CEVAP:

Duygusal gelişime ilişkin teorilerin en önemli noktalarından biri erken yaşlarda çocuğun yakın olduğu kişilerle geliştirdiği bağlanma ilişkisinin niteliğidir.

13

SORU:

Mary Ainsworth'un bağlanma teorisine göre, bağlanma şekilleri kaçaya ayrılır, açıklayınız.

CEVAP:

Dört farklı bağlanma şekli bulunmaktadır. Bunlar: Güvenli Bağlanmış Bebek/Çocuk: Güvenli bağ oluşturan bebek, annesi ile aynı ortamda iken rahat ve huzurludur. Annesi yakınında iken oynar, araştırır, rahat ve girişkendir. Annesi uzaklaştığında hafif protesto davranışları sergileyebilir; fakat stres durumlarında annenin yardımcı olacağını bilmektedir. Bebek, anneye tekrar kavuştuğunda ise olumlu duygular yaşar ve duygularını jest ve mimikleriyle ifade eder.

- Güvensiz Kaçınan Bebek/Çocuk: Güvensiz kaçınan bağ oluşturan bebekler, annesi ile aynı ortamda iken annenin varlığından habersizmiş gibi davranmaktadırlar. Çocuk ile bakım veren kişi arasındaki iletişim, çok azdır. Bakım veren kişi yanından uzaklaştığında pek tepki göstermez ve bakım veren tekrar yanına döndüğünde onunla iletişim içine girmez. Annenin tekrar geri dönmesi de çocuk için bir anlam ifade etmez.
- Güvensiz Dirençli Bebek/Çocuk: Annelerinin yardımcı olacağına ilişkin fazla güven geliştirmeyen çocuktur. Kendine bakım veren kişiyi yanından kısa süre bile olsa ayırmak istemez ve bu durumu aşırı ağlama davranışıyla protesto

AİLE EĞİTİMİ

eder.

• Güvensiz Dağınık Bebek/Çocuk: Bu tür çocuklar, şaşkın ve korkulu gözükür. Anne ya da bakım veren kişiden çok korktuğunu gösteren davranışlar sergilerler.

14

SORU:

Ebeveyn tutumlarına birkaç örnek veriniz.

CEVAP:

- **OTORİTER,**
- **SERBEST/İLGİSİZ,**
- **AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ,**
- **AŞIRI KORUYUCU,**
- **DENGESİZ VE KARARSIZ EBEVEYN TUTUMU**
- **DEMOKRATİK TUTUM OLARAK**

15

SORU:

Ebeveyn tutumlarının çocukların problem davranışlarıyla ilişkisini, birkaç farklı tutum ve yol açtığı problem davranış ile ilişkilendirerek açıklayınız.

CEVAP:

Otoriter tutum ile yetiştirilen çocuklar, başkaları ile iletişim kurmada zorlanan, bağımlı, ürkek, huysuz, utangaç, çekingen, rekabeti sevmeyen, okulda ve çevrelerinde başkalarına zarar veren, saldırgan, derslerinde başarısız olan çocuklar durumuna düşebilirler.

Serbest/ilgisiz ebeveyn tutumu ile yetiştirilen çocuklar, kurallara uymakta zorlanırlar ve özellikle ergenlik döneminde suç içerikli davranışlara kolayca karışabilirler.

Aşırı hoşgörülü tutumda yetişen çocuklar, abartılmış bir sevgi ortamında büyüdükleri için doyumsuz bir kişilik yapısı geliştirebilirler.

Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile yetişen çocuklar, günlük hayatta sahip olmaları gereken pek çok beceriyi zamanında kazanamazlar.

16

SORU:

Davranış problemleri nasıl ortaya çıkar? Çocuklarda problem davranış nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Davranış problemleri bireyin gözlenebilir ve ölçülebilir davranışlarında meydana gelir ve çocukların sorunlarını doğru bir şekilde anlamlandırıp, yansıtamaması, kendini ifade edemeyerek, içsel çatışmalarını davranışlarına aktarması şeklinde ortaya çıkar.

Çocuklarda bir davranışın problem davranış olarak değerlendirilmesi için yaşa uygunluk, aşırılık, süreklilik ve cinsiyete dayalı rol beklentileri ölçütlerinin göz önünde bulundurulması gerekir.

17

SORU:

Problem davranışların değerlendirilmesinde yaşa uygunluk, aşırılık, süreklilik ölçütlerini kısaca açıklayınız.

CEVAP:

Yaşa uygunluk: Çocuklarda her ne kadar bireysel farklılıklar olsa da gelişim özellikleri yaşlara göre farklılık göstermektedir. Örneğin iki yaşındaki bir çocuğun izinsiz aldığı bir oyuncak, o yaşlarda mülkiyet kavramı henüz gelişmediği için hırsızlık olarak değerlendirilemez.

Aşırılık: Davranıştaki aşırılık da davranışın değerlendirilmesinde önemlidir. Örneğin, öfke çocuğun kendisine, ailesine, akranlarına ya da eşyalara zarar verme halini alacak kadar aşırılaşmış ise problem davranış olarak değerlendirilebilir.

Süreklilik: Çocuk belirli bir davranışı uzun süre, ısrarlı biçimde devam ettiriyor ise o davranış süreklilik kazanmıştır.

18

SORU:

Duygu ve davranım bozuklukları nelerdir?

CEVAP:

Duygu ve davranım bozuklukları; korku, yalan söyleme, altını ıslatma (enürezis), dışkı kaçırma (enkoprezis), öfke, parmak emme, tınak yeme, kıskançlık, çalma, yeme bozuklukları ve uyku bozuklukları şeklinde örneklendirilebilir.

19

SORU:

2-7 yaş arasında çocuklarda hangi davranışlar yalan olarak değerlendirilmiz?

CEVAP:

2-7 yaşlar arasında çocukların anlattığı abartılı olaylar hayal ve gerçeği ayırt edememelerinden kaynaklandığı için yalan davranışı olarak değerlendirilemez.

20

SORU:

Dışkı kaçırma davranışını problem davranış olarak tanımlaması için ölçütler nelerdir?

CEVAP:

Tibben enkoprezis olarak tanımlanan dışkı kaçırmanın tanısının konması için çocuğun 4 yaşından büyük olması ve bu davranışın en az 3 ay süre ve en az ayda bir kez ortaya çıkması gerekir.

21

AİLE EĞİTİMİ

SORU:

Çocuklarda izinsiz bir şey alma hangi yaş aralığında "çalma" olarak değerlendirilmez?

CEVAP:

Çocuklarda mülkiyet kavramı 5-7 yaşlar arasında kazanıldığı için, bu yaşlardan önce izinsiz alma davranışı çalma olarak değerlendirilemez.

22

SORU:

Çocuklarda görülen yeme bozuklukları konusunda hangi uzmanlardan destek alınmalıdır?

CEVAP:

Yeme bozuklukları yalnızca fizyolojik sorunlardan kaynaklanmayıp ruhsal nedenleri de olduğu için hekim, diyetisyen, psikoterapist ve ilgili diğer uzmanların ortak çalışmalarını gerektiren bir alandır.

23

SORU:

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu nedir? Temel belirtileri nelerdir?

CEVAP:

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite, ruhsal nedenlerden çok yapısal bir bozukluktan kaynaklanan, nörolojik temelli bir bozukluktur. Bu bozukluğun üç temel belirtisi bulunmaktadır. Bunlar; dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik ve dürtüselliktir.

24

SORU:

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun tedavisinde ne kullanılır?

CEVAP:

Tedavide; ilaç tedavisi, davranışçı yöntemler, aile tedavisi, okul işbirliği, destekleyici uygulamalar kullanılabilir.

25

SORU:

Özgül Öğrenme Güçlüğü nedir?

CEVAP:

Özgül öğrenme güçlüğü, bireysel olarak uygulanan standart testlerde, kişinin kronolojik yaşı, ölçülen zeka düzeyi ve aldığı eğitim göz önünde bulundurulduğunda, okuma, matematik ve yazılı anlatımın beklenenin önemli ölçüde altında olmasıdır.

26

SORU:

Otizm Spektrum Bozukluğu nedir?

CEVAP:

Otizm Spektrum Bozukluğu; genellikle üç yaşından önce başlayan ve ömür boyu süren, sosyal etkileşime ve iletişime zarar veren, sınırlı ve tekrarlanan davranışlara yol açan bir bozukluktur. Bu bozukluğun çevresel etkilerle tetiklenen genetik temelli bir bozukluk olduğu düşünülmektedir.

27

SORU:

Çocuklarda görülen problem davranışlar ile ilgili ailelere sunulan destek ve hizmetler nelerdir?

CEVAP:

Rehberlik ve danışmanlık hizmetleri
Sosyal destek
Eğitim hizmetleri

28

SORU:

Oyun terapistleri kimdir? Ne gibi uygulamalar yapar?

CEVAP:

Oyun terapistleri, oyun terapisi eğitimi alan uzman kişilerdir. Psikologlar, Psikolojik Danışmanlar, Psikoloji Yüksek Lisans /Doktora Mezunları, Çocuk Gelişim Uzmanları, Aile Danışmanlığı Sertifikası alanlar bu eğitime katılabilirler. Oyun terapistleri, çocuklara duygusal sorunlarını ifade edebilmeleri için değişik çeşitte birçok oyun ve oyuncak sunarlar. Çocukların kendilerini sanat, drama ve oyunlar yoluyla ifade edebilmeleri için fırsat yaratılarak, çocuklar ile iletişim kurmaya, sorunları çözmelerine ve olumsuz davranışlarını değiştirmelerine yardımcı olan bir meslek grubudur.

ÜNİTE 8: ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLAR VE AİLELERİNİN DESTEKLENMESİ

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLAR

Gelişimi farklı olan bireyleri tanımlamak için alanda; "özürlü", "engelli", "özel gereksinimi olanlar", "gelişim farklılığı olanlar", "farklı gelişim gösterenler" ve "öğrenme farklılığı olanlar", "özel eğitim gerektiren bireyler" gibi terimler kullanılmaktadır (Baykoç, 2011). "Özürlü" ve "engelli" gibi ifadeler etiketlemeyi arttıran terimlere örnek; "özel gereksinimli", "farklı gelişen", "gelişim farklılığı olanlar", "özel eğitim gerektiren bireyler" gibi ifadeler de etiketlemeyi en aza indirmek için kullanılan terimlere örnek olarak verilebilir. Türkiye'de son olarak 2009 yılında yeniden düzenlenen Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (ÖEHY) ise "özel eğitime ihtiyacı olan birey" ifadesi kullanılarak, bu gruptaki bireyler "çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından beklenen düzeyden anlamlı

farklılık gösteren birey” olarak tanımlanmaktadır. Farklılık beklenenin altında ya da üstünde olabilir.

Özel Gereksinimli Çocuklarda Yetersizlik Alanlarının Sınıflandırılması

Özel gereksinimli terimi genellikle hem gelişimsel yetersizliği olan çocuğu hem de üstün yetenekli çocuğu kapsayacak şekilde kullanılır. Özel gereksinimli çocuklar, zihinsel özellikler; duysal yeterlilikler; iletişim yeterlilikleri; duygusal ve davranışsal gelişim ve fiziksel özellikleri bakımından normal çocuklardan farklılıklar gösterirler. Özel gereksinimli çocukların farklılıkları şu şekilde gruplandırılabilir (Kirk, Gallagher, Coleman & Anastasiow 2012):

- **ZİHİNSEL FARKLILIKLAR:** Zihinsel olarak ileri düzeyde olan çocukları (üstün zekâli) ve çok yavaş öğrenen çocukları kapsamaktadır.
- **İLETİŞİM FARKLILIKLARI:** Dil ve konuşma bozukluğu olan çocukları ve otizm gibi iletişimde bozulma ya da gecikme olan yetersizlikleri kapsamaktadır.
- **ÖĞRENME YETERSİZLİĞİ:** Sınıflarda öğrenme ve dikkat problemi olan çocukları kapsamaktadır.
- **DUYUSAL FARKLILIKLAR:** İşitme ve görme bozukluğu olan çocukları kapsamaktadır.
- **DAVRANIŞSAL FARKLILIKLAR:** Duygusal ya da sosyal olarak meydan okuyucu çocukları kapsar.
- **ÇOKLU VEYA AĞIR YETERSİZLİKLER:** Birden fazla yetersizliği olan çocukları kapsar (Örneğin, Serebral Palsi, zihinsel ve gelişimsel yetersizliği olan ya da hem işitme hem de görme yetersizliği olan çocuklar).
- **FİZİKSEL FARKLILIKLAR:** Hareket, sağlık ve fiziksel canlılığa engel olan duysal bozukluğu olmayan çocukları kapsar.

Yetersizlik Türlerinin Yaygınlık Oranları

Özel gereksinimli bireylere ilişkin sayısal bilgilere ulaşılması her dönemde güç olmuştur. Türkiye ve pek çok ülke yetersizliği olan bireylere ilişkin istatistiki bilgileri Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) tahminleri doğrultusunda vermektedir. WHO'nun raporlarına göre dünya nüfusunun yaklaşık %10'unun yetersizlik durumundan etkilendiği, bunların da 200 milyonunu çocukların oluşturduğu bilinmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2014-2015 yılı istatistiki verilerine göre temel eğitimden (ilkokul kademesi) faydalanan öğrenci sayısı 5,434,150 iken; özel eğitimden faydalanan öğrenci sayısı 9967'dir. Özel eğitimden ilkokul kademesinde faydalanan 8151 öğrencinin zihinsel yetersizlik grubundan olduğu görülmektedir. Sayısal veriler incelendiğinde zihinsel yetersizlik grubunu işitme, görme ve ortopedik yetersizlik grupları izlemektedir. Özel eğitim alanında okul öncesi ilköğretim ve kaynaştırma eğitimindeki toplam özel gereksinimli çocuk sayısı ise 259,282'dir. Ülkemizde özel gereksinimli bireylerin sadece %41'nin ilköğretim mezunu olduğu (çok azı ilköğretim sonrası eğitim almaktadır) dikkate alındığında, eğitim hizmetlerinden yararlanma oranlarının çok düşük olduğu söylenebilir.

Sık Rastlanılan Yetersizlik Alanlarının Genel Özellikleri

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Öğrenme güçlüğü ABD Ulusal Öğrenme Bozukluğu Kurulu tarafından yapılan tanıma göre; konuşma, dinleme, okuma, yazma, matematik ve akıl yürütme yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli derecede güçlüklerle kendini gösteren heterojen bir grup bozukluktur. Öğrenme güçlüğü terimi ilk kez 1962'de Kirk tarafından kullanılmıştır. Bu terimle nörolojik, duygusal ya da davranışsal bozukluklardan kaynaklanan konuşma, dil, okuma-yazma, aritmetik becerilerden bir ya da daha fazlasında gecikme ya da bozulma olması ifade edilmektedir. Zihinsel yetersizlik, duyu kusurları ve kültürel farklılıklar bu tanımın kapsamına alınmamıştır (Akt. Karaman, Kara ve Durukan, 2012). Öğrenme güçlüğü olan çocuk konuşma ve yazma dilini kullanmada ve anlamada zorluk çeker ve dinleme, düşünme, okuma, yazma, hecelemede zorluk gözlenebilir. Öğrenme güçlüğü matematikte de gözlenebilir.

Disleksi, disgrafi ve diskalkuli öğrenme güçlüğü'nün üç türüdür. Öğrenme güçlüklerinin bu türleri bir arada görülebildiği gibi tek başlarına da görülebilmektedir.

- Disleksi, okuma ve heceleme becerilerinde ciddi bozukluğu içerir.
- Disgrafi, el yazısında zorluğu içerir. Çok yavaş ve okunaksız yazma ve imla hataları yapma bu zorluklardandır.
- Diskalkuli, matematiksel işlemlerde zorluk çekmeyi içerir.

DİL VE KONUŞMA BOZUKLUKLARI

Dil ve konuşma bozuklukları, iletişim bozuklukları kapsamında ele alınmaktadır. İnsanların bir arada yaşayabilmelerinin en önemli gerekliliklerinden biri olan iletişim, diğer kişilere bilgi, duygu ve düşüncelerin aktarılması sürecidir. İletişim sürecinde en etkili araç olarak ilk akla gelenler dil ve konuşma olmaktadır. Dil, sembol ve kurallardan oluşmuş iletişim aracı; konuşma ise dilin sese dönüştürülmüş halidir.

Dil ve konuşma bozukluğunun nedenleri organik bozukluklar ve işlevsel bozukluklar olmak üzere iki grupta toplanabilir. Organik bozukluklar, bireyin sinir-kas mekanizmasındaki tanımlanabilir bir soruna bağlı olan bozukluklardır. İşlevsel bozukluklar ise, ne organik ne de sinir sistemine bağlı olarak tanımlanan bozukluklardır. Serebral Palsili ya da dudak damak yarıklığı olan bireylerdeki dil ve konuşma bozukluğu, organik bozukluklardandır. Kekemelik ve ses kaybı gibi bozukluklar ise işlevsel bozukluklardır (Maviş, 2011).

ZİHİNSEL YETERSİZLİK

Amerikan Zihinsel ve Gelişimsel Yetersizlikler Birliği (AAIDD)'nin 2010 yılında yapmış olduğu tanıma göre zihinsel yetersizlik, “zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda gözlenen önemli düzeyde sınırlılıkların karakterize ettiği; bilişsel, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren bir yetersizlik türüdür. Bu yetersizlik 18 yaşından önce ortaya çıkmaktadır”. Zihinsel yetersizlik çok çeşitli etmenlere bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir. Doğum öncesinde, sırasında ya

da sonrasında ortaya çıkan çeşitli biyolojik ve sosyal etmenlerin zihinsel yetersizliğe neden olduğu söylenebilir. Bazı durumlarda zihinsel yetersizliğin temel belirleyicisi biyolojik faktörler, bazı durumlarda ise sosyal faktörler olabilmektedir. Kimi durumlarda ise çeşitli biyolojik ve sosyal etmenler bir araya gelerek zihinsel yetersizliğe yol açabilmektedir. Zihinsel yetersizliği olan bireylerin çeşitli özellikleri aşağıdaki gibi özetlenebilir (Eripek, 2003):

- **DİKKAT** : Genel olarak dikkatleri dağınık ve kısa sürelidir.
- **BELLEK** : Zihinsel yetersizliği olan bireylerin pek çoğu hatırlamada güçlük çeker. Görsel ve işitsel algıları zayıftır. Bellekle ilgili yaşadıkları en önemli problem öğrendikleri bilgileri kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarmadır.
- **GENELLEME** : Genelleme yapmakta zorlanırlar, kazandıkları bilgileri ilişkilere göre gruplamada güçlük çekebilirler.
- **ÖĞRENME** : Akranları gibi öğrenebilir ve öğrenmeye devam ederler ancak öğrenme hızları daha yavaştır.
- **GÜDÜLENME** : Dikkatte, bellekte, kendini düzenlemede, dil gelişiminde, akademik başarıda süregelen problemler göstermeleri güdülenme problemlerinin ortaya çıkmasına uygun bir zemin hazırlamaktadır. Yaşanılan uzun süreli başarısızlıklar “öğrenilmiş çaresizlik” geliştirme olasılığını artırmaktadır.
- **DİL GELİŞİMİ**: Zihinsel yetersizliği olan bireyler dil ve konuşmayı zihinsel yetersizliği olmayan bireylerin geçtiği basamaklardan geçerek edinirler. Ancak bu basamaklardan geçiş hızları daha yavaştır.
- **KENDİNİ DÜZENLEME** : Zihinsel yetersizlik gösteren bireyler yaşantılarıyla karşılaştırıldığında kendilerini düzenleme stratejilerini daha az sıklıkta kullandıkları görülmektedir. Bu beceri dil gelişimini de etkilemektedir.
- **AKADEMİK BAŞARI**: Zekâ ile başarı arasındaki yakın ilişki nedeniyle, zihinsel yetersizlik gösteren bireylerin akademik başarıları da düşük olmaktadır.
- **SOSYAL GELİŞİM**: Zihinsel yetersizlik gösteren bireylerin benlik kavramları zayıftır ve arkadaşlıklarında sıklıkla problem yaşarlar.

DUYGU VE DAVRANIŞ BOZUKLUĞU

DUYGUSAL UYUM GÜÇLÜĞÜ: sağlık durumu, zihinsel ve duygusal faktörlerle açıklanamayan pek çok durumu içermektedir. Bunlar, bireyin kendisi ve çevresiyle sağlıklı ilişki kurma ve sürdürmede güçlük çekme, genel bir mutsuzluk ve depresyon hâli, bireysel sorunlar veya okul problemleriyle ilgili korku, tırnak yeme, parmak emme ve benzeri fiziksel belirtilerden bir veya birden fazlasını içerir (Santrock, 2012).

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU (OSB) Otizm, ilk olarak 1943 yılında çocuk psikiyatristi Amerikalı Leo Kanner tarafından tanımlanmıştır ve tıp alanına “Erken Çocukluk Otizmi” olarak girmiştir. Otizm, genellikle yaşamın ilk üç yılında ortaya çıkan, gelişimsel bir

bozukluktur. Bireyin sosyal etkileşimini ve iletişimini olumsuz yönde etkileyen bir problemdir.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARDA TANILAMA SÜRECİ

Özel gereksinimi olan bireylerin özel eğitim ve ilişkili hizmetlerden faydalanabilmesi için tanılamalarının yapılmış olması gerekmektedir. Özel gereksinimli çocukların tanınması sıklıkla başarılı müdahalelerin ilk adımıdır. Uygun tanılama, uygun destek ve hizmetlerin ya da çocuğun özel ihtiyaçları için müdahalelerin sağlanması açısından önemlidir (Kirk, Gallagher, Coleman & Anastasiow, 2012). Özel gereksinimli çocukların 0-3 yaş döneminde tanınması kritik bir öneme sahiptir.

Tıbbi Tanılama

Tıbbi tanılama yetkili sağlık kuruluşlarında hekimler tarafından tıbbi ve psikometrik testlerden elde edilen veriler doğrultusunda sınıflandırma yapmak ve teşhis koymak için yapılmaktadır.

Eğitsel Tanılama

Tıbbi tanılama özel gereksinimli bireylerin özel eğitime yönlendirilmesi için yeterli değildir. Her bireyin yetersizlikten etkilenme düzeyi ve eğitim ihtiyaçları farklılık göstermektedir. Bu nedenle tıbbi tanılama sonrası eğitsel tanılama ve değerlendirmenin yapılması gerekmektedir. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde, eğitsel amaçla bireyin tüm gelişim alanındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları belirlenerek en az sınırlandırılmış eğitim ortamına ve özel eğitim hizmetine karar verilir. Bireyin eğitsel değerlendirme ve tanınması Rehberlik ve Araştırma Merkezinde oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından nesnel, standart testler ve bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARIN AİLELERİ

Aileye yeni bir bebeğin katılacağı haberi çoğu ailede mutluluk, sevinç yaratır. Aile üyeleri aileye yeni bir bebeğin gelişini beklerken çoğunlukla sağlıklı bir bebeğin hayalini kurar ve heyecanla onun gelişini beklerler. Kimse bu süreçte gelişimsel olarak farklı bir bebek ihtimalini aklına getirmek istemez. Ancak, doğan bebeğin özel gereksinimli olması tüm aile üyelerinde hayal kırıklığı oluşturabilir. Özel gereksinimli çocuğun ailenin yaşantısında ve planlarında değişiklik yaratması yoğun bir kaygıya neden olabilir. Özel gereksinimli yeni bir birey aileye katıldığında sadece anne baba değil varsa kardeşler de bu durumdan etkilenmektedir. Kimi araştırmalarda (Gözün Kahraman ve Karadayı, 2015) özel gereksinimli kardeşe sahip çocukların, bu duruma ilişkin fazla bilgi sahibi olmadığı görülmüştür. Anne babalar ve kardeşin özel gereksinimli çocuğu tanıma ve sağlıklı ilişkiler geliştirebilmeleri için bilgi ve sosyal desteğe gereksinimleri vardır.

SORU-CEVAP

SORU:

Özel gereksinimli çocukları tanımlamak için kaç farklı ifade kullanılmaktadır?

AİLE EĞİTİMİ

CEVAP:

Gelişimi farklı olan bireyleri tanımlamak için alanda; "özürlü", "engelli", "özel gereksinimi olanlar", "gelişim farklılığı olanlar", "farklı gelişim gösterenler" ve "öğrenme farklılığı olanlar", "özel eğitim gerektiren bireyler" gibi terimler kullanılmaktadır (Baykoç, 2011). "Özürlü" ve "engelli" gibi ifadeler etiketlemeyi arttıran terimlere örnek; "özel gereksinimli", "farklı gelişen", "gelişim farklılığı olanlar", "özel eğitim gerektiren bireyler" gibi ifadeler de etiketlemeyi en aza indirmek için kullanılan terimlere örnek olarak verilebilir.

2

SORU:

Özel gereksinimli çocuk ne anlama gelmektedir?

CEVAP:

Özel gereksinimli çocuk, "çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey" olarak tanımlanmaktadır.

3

SORU:

özel gereksinimli çocuklarda yetersizlik alanları nasıl sınıflandırılmaktadır?

CEVAP:

Özel gereksinimli çocukların farklılıkları şu şekilde gruplandırılabilir (Kirk, Gallagher, Coleman & Anastasiow 2012): • Zihinsel Farklılıklar: Zihinsel olarak ileri düzeyde olan çocukları (üstün zekâli) ve çok yavaş öğrenen çocukları kapsamaktadır. • İletişim Farklılıkları: Dil ve konuşma bozukluğu olan çocukları ve otizm gibi iletişimde bozulma ya da gecikme olan yetersizlikleri kapsamaktadır. • Öğrenme Yetersizliği: Sınıflarda öğrenme ve dikkat problemi olan çocukları kapsamaktadır. • Duyusal Farklılıklar: İşitme ve görme bozukluğu olan çocukları kapsamaktadır. • Davranışsal Farklılıklar: Duygusal ya da sosyal olarak meydan okuyucu çocukları kapsar. • Çoklu veya Ağır Yetersizlikler: Birden fazla yetersizliği olan çocukları kapsar (Örneğin, Serebral Palsi, zihinsel ve gelişimsel yetersizliği olan ya da hem işitme hem de görme yetersizliği olan çocuklar). • Fiziksel Farklılıklar: Hareket, sağlık ve fiziksel canlılığa engel olan duyusal bozukluğu olmayan çocukları kapsar

4

SORU:

Sık rastlanan yetersizlik alanlarından ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ nasıl tanımlanabilir?

CEVAP:

Öğrenme güçlüğü ABD Ulusal Öğrenme Bozukluğu Kurulu tarafından yapılan tanıma göre; konuşma, dinleme, okuma, yazma, matematik ve akıl yürütme yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli derecede güçlüklerle kendini gösteren heterojen bir grup bozukluktur. Öğrenme güçlüğü terimi ilk kez 1962'de Kirk tarafından kullanılmıştır. Bu terimle nörolojik, duygusal ya da davranışsal bozukluklardan kaynaklanan konuşma, dil, okuma-yazma, aritmetik becerilerden bir ya da daha fazlasında gecikme ya da bozulma olması ifade edilmektedir. Zihinsel yetersizlik, duyu kusurları ve kültürel farklılıklar bu tanımın kapsamına alınmamıştır (Akt. Karaman, Kara ve Durukan, 2012).

5

SORU:

Öğrenme güçlüğü'nün 3 türü nedir?

CEVAP:

• Disleksi, okuma ve heceleme becerilerinde ciddi bozukluğu içerir. • Disgrafi, el yazısında zorluğu içerir. Çok yavaş ve okunaksız yazma ve imla hataları yapma bu zorluklardandır. • Diskalkuli, matematiksel işlemlerde zorluk çekmeyi içerir.

6

SORU:

Öğrenme güçlüğü olan çocuklara nasıl müdahalelerde bulunulabilir?

CEVAP:

Öğrenme güçlüğü olan çocuklara müdahale edilirken genellikle okuma becerisinin ilerletilmesine odaklanılmaktadır. Yetkin bir öğretmen tarafından belirli bir süre boyunca verilen yoğun öğretim pek çok çocuğa yardımcı olabilir (Santrock, 2012). Algısal, görsel-motor, fonolojik farkındalığın artırılması ya da bilginin çoklu duyusal formatta sunulması gibi teknikler ve özel programlar eğitimde kullanılan farklı yöntemlerdir. Örgün öğretimde öğretmenlerin, eğitim araçlarını, ödevleri ve sınav şekillerini bu öğrencilerin sorunlarına yönelik olarak hazırlaması faydalı olabilir. Öğrenme bozukluğunun yanı sıra davranışsal, sosyal, ailevi sorunlar, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu gibi eşlik eden başka sorunların tedavisi de ayrıca yapılmalıdır (Doğangün, 2008).

7

SORU:

Dil ve Konuşma Bozukluklarının nedenleri nelerdir?

CEVAP:

Dil ve konuşma bozukluğunun nedenleri organik bozukluklar ve işlevsel bozukluklar olmak üzere iki grupta toplanabilir. Organik bozukluklar, bireyin sinir-kas mekanizmasındaki tanımlanabilir bir soruna bağlı olan bozukluklardır. İşlevsel bozukluklar ise, ne organik ne de

AİLE EĞİTİMİ

sinir sistemine bağlı olarak tanımlanan bozukluklardır. Serebral Palsili ya da dudak damak yarıklığı olan bireylerdeki dil ve konuşma bozukluğu, organik bozukluklardandır. Kekemelik ve ses kaybı gibi bozukluklar ise işlevsel bozukluklardır (Maviş, 2011).

8

SORU:

Dil ve konuşma bozukluğu yaşayan bireylere sağlanabilecek müdahale yöntemleri nelerdir?

CEVAP:

Dil ve konuşma bozukluğu yaşayan bireylere sağlanabilecek müdahale yöntemlerini; doğal dil yaklaşımı ve kolaylaştırıcı dil stratejileri olarak iki gruba ayırabiliriz: Doğal dil yaklaşımında müdahalenin çocuğun doğal çevresinde gerçekleşmesi önemlidir. Müdahaleyi dil ve konuşma terapistinin yalnız başına uygulaması etkili sonuçlar vermeyebilir. Müdahaleye evde anne baba ve diğer aile bireylerinin ve okula giden bireyler için, sınıf ve alan öğretmenlerinin de katılımı son derece önemlidir (Maviş, 2011).

9

SORU:

Konuşma bozuklukları kaç grupta toplanmaktadır?

CEVAP:

Konuşma bozuklukları, sesletim (artikülasyon) bozukluğu, akıcılık bozukluğu ve ses bozukluğu şeklinde üç grupta toplanmaktadır. Bu bozukluklar tek başına, bir arada ve diğer bozukluklarla (işitme yetersizliği, zihinsel yetersizlik, serebral palsi gibi) bir arada da görülebilmektedir. • Sesletim (artikülasyon) Bozukluğu: Sesletim bozukluğu, konuşma seslerinin normalden farklı bir şekilde çıkarılması durumu olarak tanımlanmaktadır. • Akıcılık Bozukluğu: Akıcılık bozukluğu, konuşma akışının ses, hece, sözcük ve sözcük öbeklerinde tekrarlar biçiminde kesintiye uğraması ve konuşma hızının beklenenden farklı olması durumudur. • Ses Bozukluğu: Sesin kalitesi, perdesi ve şiddetinin bireyin yaşına ve cinsiyetine uygun olmaması ve bu durumun iletişimini engellemesi durumudur.

10

SORU:

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde (2018) zihinsel yetersizliği olan bireyler nasıl tanımlanmıştır?

CEVAP:

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde (2018) ise, zihinsel yetersizliği olan bireyler "Zihinsel işlevler bakımından ortalamanın iki standart sapma altında farklılık gösteren, buna bağlı olarak kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde

eksiklikleri ya da sınırlılıkları olan, bu özellikleri 18 yaşından önceki gelişim döneminde ortaya çıkan ve özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyan birey ifade eder" şeklinde tanımlanmıştır. Bu yönetmeliğe göre, zihinsel yetersizlik gösteren bireyler hafif düzeyde, orta düzeyde, ağır düzeyde ve çok ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler olmak üzere dört ayrı başlık altında sınıflandırılmaktadır.

11

SORU:

Zihinsel yetersizliği olan bireylerin çeşitli özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Dikkat: Genel olarak dikkatleri dağınık ve kısa sürelidir. • Bellek: Zihinsel yetersizliği olan bireylerin pek çoğu hatırlamada güçlük çeker. Görsel ve işitsel algıları zayıftır. Bellekle ilgili yaşadıkları en önemli problem öğrendikleri bilgileri kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarmadır. • Genelleme: Genelleme yapmakta zorlanırlar, kazandıkları bilgileri ilişkilere göre gruplamada güçlük çekebilirler. • Öğrenme: Akranları gibi öğrenebilir ve öğrenmeye devam ederle ancak öğrenme hızları daha yavaştır. • Güdülenme: Dikkatte, bellekte, kendini düzenlemede, dil gelişiminde, akademik başarıda süregelen problemler göstermeleri güdülenme problemlerinin ortaya çıkmasına uygun bir zemin hazırlamaktadır. Yaşanılan uzun süreli başarısızlıklar "öğrenilmiş çaresizlik" geliştirme olasılığını artırmaktadır. • Dil Gelişimi: Zihinsel yetersizliği olan bireyler dil ve konuşmayı zihinsel yetersizliği olmayan bireylerin geçtiği basamaklardan geçerek edinirler. Ancak bu basamaklardan geçiş hızları daha yavaştır. • Kendini Düzenleme: Zihinsel yetersizlik gösteren bireyler yaşitlarıyla karşılaştırıldığında kendilerini düzenleme stratejilerini daha az sıklıkta kullandıkları görülmektedir. Bu beceri dil gelişimini de etkilemektedir. • Akademik Başarı: Zekâ ile başarı arasındaki yakın ilişki nedeniyle, zihinsel yetersizlik gösteren bireylerin akademik başarıları da düşük olmaktadır. • Sosyal Gelişim: Zihinsel yetersizlik gösteren bireylerin benlik kavramları zayıftır ve arkadaşlıklarında sıklıkla problem yaşarlar.

12

SORU:

Otizimli çocuklara müdahale yöntemleri neler olabilir?

CEVAP:

Otizimli çocuklar iyi yapılandırılmış sınıf ortamları, bireysel öğretim ve küçük gruplarda öğretimden fayda sağlamaktadır. Davranış değiştirme yöntemleri otistik çocukların öğrenmesine bazı durumlarda yardımcı olmaktadır. Otizimli çocukta davranış değiştirme yoğun olarak ve küçük yaşlardan itibaren uygulandığında daha

AİLE EĞİTİMİ

etkili olmaktadır (Kurt, 2012). Bireylerin otistik bozukluğuyla ilişkili temel yetersizlik alanlarında yaşadıkları sorunların önemli bir bölümü uygulamalı davranış analizine dayalı, erken ve yoğun müdahale (haftada yaklaşık 20 saat ile 40 arasında bire-bir eğitim hizmetlerinden yararlanması) programlarıyla önemli ölçüde azaltılabilmekte ya da ortadan kaldırılabilmektedir.

13

SORU:

Özel gereksinimli çocuklarda erken tanılama niçin önemlidir?

CEVAP:

Özel gereksinimli çocukların tanınması sıklıkla başarılı müdahalelerin ilk adımıdır. Uygun tanılama, uygun destek ve hizmetlerin ya da çocuğun özel ihtiyaçları için müdahalelerin sağlanması açısından önemlidir (Kirk, Gallagher, Coleman & Anastasiow, 2012). Özel gereksinimli çocukların 0-3 yaş döneminde tanınması kritik bir öneme sahiptir. Çünkü ilk yıllarda hızlı bir büyüme ve gelişme gerçekleşmektedir. Erken tanı, özel gereksinimli çocukların gelişimlerinin erkenden desteklenmeye başlanarak normal yaşlılarıyla arasındaki farkı en aza indirmek ve kaynaştırma ortamlarında eğitim almalarını sağlamak açısından çok önemlidir. Aynı zamanda erken tanı, bireyin ve yetersizliğinin bir an önce kabul edilmesini sağlayacak; tıbbi tedavi, rehabilitasyon çalışmaları ve eğitim hizmetlerinin bireye zamanında ve işlevsel olarak ulaşmasını sağlayacaktır.

14

SORU:

Tıbbi tanılamada izlenen yöntemler nelerdir?

CEVAP:

Tıbbi Tanılamada İzlenen Yöntemler

- Öykü Alma (Demografik Bilgiler)
- Fizik Muayene
- Nörolojik Muayene
- Genetik Muayene
- İşitme Konuşma Değerlendirmesi
- Ruhsal Muayene
- Gerekli diğer muayeneler.

15

SORU:

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler nelerdir?

CEVAP:

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler şunlardır:

- a) Bireyin, velisinin ya da okul yönetiminin yazılı talebi,
- b) Koruyucu aile yanında kalan bireyler için yapılan başvurularda koruyucu aile belgesi,

c) Okula kayıtlı olan öğrenciler için Eğitsel Değerlendirme İstek Formu ,

ç) Birey için uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi amaçlı başvurularda gerektiğinde Engelli Sağlık Kurulu Raporu,

d) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti almak üzere yapılan başvurularda Engelli Sağlık Kurulu Raporu,

e) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti alan bireylerin raporlarının yenilenmesi için yapılan başvurularda ilgili kurumca düzenlenecek Dönem Sonu Bireysel

Performans Değerlendirme Formu

16

SORU:

Ağır yetersizliği olan bir çocuğa sahip çoğu ebeveynin yüzleştiği temel iki kriz nedir?

CEVAP:

Ağır yetersizliği olan bir çocuğa sahip çoğu ebeveyn iki büyük krizle yüzleşmektedir. Birincisi, çocuğun "sembolik ölümü" dür. Ağır yetersizlikleri olan çocukları olan pek çok aile ilk tanılamadan sonra şok hisseder ve bu duruma uyum sağlamadan önce inkâr, suçluluk, öfke ve üzüntü gibi duygular yaşar. Bazıları ise ağır depresyona girer. İkinci bir kriz, özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin günlük bakım rutinlerinde yaşadıkları problemlerdir. Örneğin, serebral palsi olan bir çocuğu beslemek, giydirmek ve uyutmak zordur. Sürekli olan bu bakım sorumlulukları aileleri yormaktadır.

17

SORU:

Özel gereksinimli çocukların ailelerinin verdiği tepkileri etkileyen bazı faktörler nasıl sıralanabilir?

CEVAP:

Ailelerin Tepkilerini Etkileyen Bazı Faktörler

- Çocuğun cinsiyeti, özel gereksinim türü ve derecesi
- Ailenin büyüklüğü, kültürel yapısı
- Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi,
- Dinî inanışları • Anne babanın kişilik özellikleri
- Eşlerin birbirine ne ölçüde yakın ve destek oldukları
- Anne babanın evlilik uyumu
- Ailenin sorunla başa çıkma kapasitesi
- Yakın çevrenin ve toplumun özellikleri,
- Doktorların davranışları

18

SORU:

Özel gereksinimli çocuk, anne babalarıyla kurulacak iletişim ve işbirliğinde izlenecek yola ne ad verilir?

CEVAP:

Günümüzde özel gereksinimli çocuk, anne babalarıyla kurulacak iletişim ve işbirliğinde izlenecek yolu en iyi ifade

AİLE EĞİTİMİ

eden yaklaşım aile merkezlidir. Aile-merkezli yaklaşımda aile, gereksinimlerini kendisi belirler ve karşılama yollarını kendisi oluşturur. Kaynak sağlama ve hizmet sunma tamamen ailenin gereksinimlerine ve isteklerine göre belirlenir. Uzman sadece danışman konumundadır. Uzman ailenin planlama ve uygulama becerilerini maksimum düzeyde kullanmasına yardım etmek için devreye girer ve aileyi teşvik eder. Uygulama tamamen yeterliliğe dayalıdır. Sağlanan kaynak ve desteklerin amacı, ailenin gereksinimlerini karşılama yeterliliğini arttırmaktır (Birkan, 2002).

19

SORU:

Özel eğitim sürecinde aile ile etkili iletişim ve iş birliği stratejileri nelerdir?

CEVAP:

- Ortaya çıkabilecek durumlar karşısında hazırlıklı, planlı ve çözüm odaklı olunmalıdır.
- Çocukların kültürel yapılarına ve ailelerin rollerine saygı duyulmalıdır.
- Sürekli iletişim halinde olunmalı, ailelerin kaygıları dinlenmeli ve birlikte çalışılmalıdır.
- Çocukların bireysel ihtiyaçlarını karşılayacak doğal destekler sağlanmalıdır.
- Özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarına yönelik hizmetler sağlanmalı ve aileler bilgilendirilerek güçlendirilmelidir.

20

SORU:

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) nedir?

CEVAP:

Özel gereksinimli bireyin gelişimi veya ona uygulanan programın gerektirdiği disiplin alanlarında eğitsel gereksinimlerini karşılamak üzere uygun eğitim ortamlarından ve destek hizmetlerinden (en üst düzeyde) yararlanmasını öngören yazılı planlardır.

21

SORU:

Ailenin özel gereksinimli çocuğun eğitimine katılımını arttırmak için yapılabilecekler nasıl sıralanabilir?

CEVAP:

- Anne-babalarla etkili, düzenli ve sürekli ilişki kurmak,
- Mutlaka her aileye ev ziyaretleri yapmak,
- Her aileye çocuklarıyla ilgili olumlu mesajlar yollamak,
- Çocuğun ve ailenin güçlü taraflarını vurgulamak,
- Anne-babalarla güvene ve saygıya dayalı ilişki kurmak,
- Onları dinlemek ve görüşlerine değer vermek,
- Ailelerin gereksinimlerini belirlemek,
- Ailelerin ve okul personelinin gereksinimi olan eğitimi sağlamak,
- Anne-babaların kendilerini rahat ve güvende hissedecekleri davet edici bir okul çevresi

yaratmak, • Okul personeline etkili iletişim becerileri kazandırmak, • Anne-babaları eşit ortaklar olarak görerek işbirliğinin ve ortaklığın nasıl geliştirileceğine ilişkin eğitim toplantıları yapmak, • Okulla ilgili kararların alınmasına, programların oluşturulmasına, değerlendirme sürecine ve etkinliklerin düzenlenmesine ailelerin katılımını sağlamak, • Onların bilgilerinden, becerilerinden ve uzmanlık alanlarından yararlanmaktır.

22

SORU:

Hem ev hem de kuruma dayalı olarak uygulanan programlar nelerdir?

CEVAP:

- Genişletilmiş programlar, çocuğun devam ettiği kurumdaki eğitim programının benzerinin, okulla aynı zamanda, aynı materyaller kullanılarak, evde ebeveyn tarafından çocuğa uygulanmasını sağlayan programlardır.
- Genelleştirme programları, çocuğun devam ettiği eğitim kurumunda uygulanmakta olan eğitim programında edinilen bazı kavram ve becerilerin ev ortamında sürdürülmesi ve genellenmesini sağlamaya çalışan programlardır.
- Özelleştirilmiş aile eğitim programları, çocuğun gereksinimi olduğu düşünülen ancak eğitim kurumunun eğitim programında yer almayan ya da okul ortamında kazandırılması uygun olmayan becerilerin, ebeveynler tarafından evde çocuğa öğretilmesini sağlamaya yönelik programlardır.
- Davranış yönetimi programları, ebeveynlere çocuklarının davranışlarını kontrol edebilme becerilerini kazandırmak amacıyla hazırlanmaktadır. Bu programlar, ebeveynlere çocuğun daha çok ev ortamında görülen, uygun olmayan davranışları azaltma ve uygun davranışları artırma becerileri kazandırmaktadır (Varol, 2006).

23

SORU:

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin sağladığı hizmetler nelerdir?

CEVAP:

Rehberlik ve araştırma merkezleri; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme, tanılama, izleme ve yönlendirme hizmetlerini yürütür. Ayrıca, birey ve ailesine destek eğitimi ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri de sunmaktadır (Özen, 2012). Rehberlik Araştırma Merkezlerinde oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından bireyin eğitsel değerlendirme ve tanılaması yapılarak özel eğitim hizmetlerinden yararlanmayı gerektirecek bir yetersizliğe sahip olup olmadığı belirlenir. Daha sonra özel gereksinimli birey uygun resmî okul veya kuruma yerleştirir. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öncelikle yetersizliği olmayan akranlarının devam ettiği sınıf olmak

AİLE EĞİTİMİ

üzere, özel eğitim sınıfı, gündüzlü özel eğitim okulu/kurumu, yatılı özel eğitim okulu/kurumu gibi ihtiyaçlarına göre yerleştirildikleri farklı ortamlarda eğitimlerini sürdürmeleri sağlanır.

24

SORU:

Kaynaştırma eğitim nedir?

CEVAP:

Kaynaştırma yoluyla eğitim, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır. Kaynaştırma, gerektiğinde sınıf öğretmenine ve/veya yetersizliği olan öğrenciye destek özel eğitim hizmetleri sağlanması koşuluyla, yetersizliği olan öğrencilerin normal eğitim ortamlarında eğitilmesidir.

AİLE EĞİTİMİ

ARA SINAVDA NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.SORU

Ailelerin çocuğun doğumundan yetişkinliğine kadar çocukların eğitim ve gelişimlerinin her aşamasında yer almaları şeklinde tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Aile takibi
- B
Aile ilgisi
- C
Aile eğitimi
- D
Aile desteği
- E
Aile katılımı

Yanıt Açıklaması:

Aile katılımı ailelerin çocuğun doğumundan yetişkinliğine kadar çocukların eğitim ve gelişimlerinin her aşamasında yer almaları şeklinde tanımlanmaktadır (National Parent Teacher Association, 2008, Akt. Erkan, 2010). Aile katılımı genelde anneler ve babaların bazı durumlarda da diğer aile üyelerinin, çocukların eğitimi ve gelişimlerine katkıda bulunmaları adına çocukların eğitim ve gelişim programlarına katıldıkları bir süreçtir (Morrison, 1998, Akt. Çakmak, 2010).

2.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile eğitimi ve katılımı çalışmalarını planlama ve uygulama basamakları arasında yer almaz?

- A
Gereksinim belirleme
- B
Hedef geliştirme
- C
Hedeflere ulaştıracak etkinlikleri belirleme ve uygulama planları geliştirme
- D
Statü belirleme
- E
Uygulama ve değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek D şıkkıdır. Statü belirleme bu basamaklar arasında yer almaz.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Swap'ın okul aile ilişkilerini ele aldığı modellerden biri değildir?

- A
Koruyucu model
- B

İşbirliği modeli

- C
Okuldan eve geçişli model
- D
Ekolojik sistemler modeli
- E
Zenginleştirilmiş program modeli

Yanıt Açıklaması:

Swap (1993) okul ve aile ilişkilerini koruyucu model, okuldan eve geçişli model, zenginleştirilmiş program modeli ve iş birliği modeli olmak üzere dört temel model çerçevesinde açıklamaktadır. Bu model okul ve aile arasında anlamlı bir iş birliği oluşturulmasına engel olan durumlara açıklık getirmeyi ve bu engellerin ortadan kaldırılarak okul ve aile iş birliğinin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Swap'a göre okul aile iş birliği çocuğun başarısını, kendine olan güvenini, okula devam etme oranını artırmaktadır.

4.SORU

Evden evlenerek ayrılmış çocukların ebeveynlerinin yanına taşınarak veya kendi hanelerinde yaşarken hem yaşlanmış ebeveynlerinin hem de kendi çocuklarının bakımından sorumlu olmaları hangi aile tipinin özelliğidir?

- A
Geniş aile
- B
Çekirdek aile
- C
Sandviç aile
- D
Parçalanmış aile
- E
Üvey aile

Yanıt Açıklaması:

Sandviç Aile: Bu aile tipinde, evden evlenerek ayrılmış çocuklar ebeveynlerinin yanına taşınarak veya kendi hanelerinde yaşarken hem yaşlanmış ebeveynlerinin hem de kendi çocuklarının bakımından sorumlu olmaktadır. Bu aile bireyleri yaşlı ebeveynleri ile kendi çocuklarının sorumlulukları arasında çift yönlü sıkıştığı için sandviç aile yapısı tanımı yapılmaktadır.

5.SORU

I. Akraba topluluklarının aile üzerindeki etkileri azalmaktadır.

II. Eş seçiminde özgürlük eğilimi artarken düzenlenmiş (görücü usulü gibi) evlilikler azalmaktadır.

III. İşçi sınıfı ailelerinde çocuklar da dâhil olmak üzere tüm aile bireyleri çalışma yaşamına katılmıştır.

IV. Kadınların aile içinde karar verme ve evliliği başlatma konusunda hakları tanınmaya başlamıştır.

AİLE EĞİTİMİ

V. Çocuklar ebeveynlerinden duygusal yakınlık görmemişler ve çocuğun toplumsallaşmasında ebeveynlerden çok diğerleri rol oynamıştır. Yukarıdaki aileye ilişkin özelliklerden hangisi/hangileri sanayi sonrası toplumunda gözlenmiştir?

- A
I-V
B
I-II-IV
C
I-II-III
D
I-II-III-IV
E
I-III-V

Yanıt Açıklaması:

Aileye ilişkin özelliklerden I-II-IV, sanayi sonrası toplumda gözlenmiştir.

6.SORU

I. Olumlu şeylere odaklanması
II. Önyargıdan uzak olması
III. Çok yönlü olması
IV. Sürekli olması
Yukarıdaki maddelerden hangileri iletişimi etkili yapan özellikler arasındadır?

- A
I ve III
B
II ve IV
C
I, II, III
D
II, III, IV
E
I, II, III, IV

Yanıt Açıklaması:

İletişimi etkili yapan özellikler şu şekilde sıralanabilir:

- Olumlu şeylere odaklanması,
- Önyargıdan uzak olması,
- Çok yönlü olması (hem iletişime konu olan durumların çok yönlülüğü hem de iletişimin kaynağı açısından çok yönlülük olmalıdır)
- Sürekli olması (devamlılık ve tutarlılık olmalıdır)
- Katılımcı olması (iletişimin sadece belli paydaşların tekelinde olmaması ve her paydaşın iletişim kurabilecek rahatlıkta hissetmesi gerekir; herkesin sesine kulak verilmesi önemlidir).

7.SORU

“..... çocuğun fiziksel çevresindeki roller, etkileşimler ve etkinlikler örüntüsüne işaret eder.” Bu açıklamada boşluğa gelecek tanım karşılığı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A
Mikrosistem

- B
Makrosistem
C
Akraba sistemi
D
Çekirdek aile
E
Topluluk

Yanıt Açıklaması:

Mikrosistem; çocuğun fiziksel çevresindeki roller, etkileşimler ve etkinlikler örüntüsüne işaret eder. Bu çevre, çocuğun diğerleri ile doğrudan etkileşime girdiği evini, okulunu ve oyun alanlarını içerir.

8.SORU

İletişim tarzlarından kapsayıcı iletişim tarzının tanımı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A
Tek yönlüdür; emretme ve hükmetme özellikleri gösterir.
B
Bilgi verir, rehberlik eder, diyaloga izin verir.
C
Uzlaşmaya kapalıdır ve bilgi paylaşımı yoktur.
D
Çift yönlüdür; emretme ve hükmetme özellikleri göztermez.
E
Diyalogu teşvik eder, karşılıklı bilgi paylaşımı vardır, uzlaşmaya açıktır.

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek E şıkkıdır. Kapsayıcı iletişimin tanımı E şıkkında doğru verilmiştir.

9.SORU

İletişimde bilginin net olmaması, dil sınırlılıkları, teknik terimlerle konuşma ve paydaşların farklı hedefleri veya ajandalarının olması gibi durumlar hangi soruna işaret eder?

- A
İçerik
B
Tutumlar
C
Kültürel farklılıklar
D
Stres faktörleri
E
Süreç

Yanıt Açıklaması:

İçerik: İletişimde bilginin net olmaması, dil sınırlılıkları, teknik terimlerle konuşma ve paydaşların farklı hedefleri veya ajandalarının olması gibi durumlar iletişimin içeriğinden kaynaklı sorunlardır.

AİLE EĞİTİMİ

10.SORU

Disiplinler ve ortamlar arasında, ailenin bireylerin hayatının merkezinde olmasını öngören ve uygulamaların tamamen "ailelerin yaptığı ve farkında olduğu seçimlerle yönlendirilen ve bu ailelerin güçlü yönleri ve yetileri üzerine odaklanan" yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Aile danışmanlığı/ terapisi
- B
Aile katılımı
- C
Aile merkezli hizmetler
- D
Ortak yetkilendirme (işbirliği)
- E
Okul aile işbirliği

Yanıt Açıklaması:

Disiplinler ve ortamlar arasında, ailenin bireylerin hayatının merkezinde olmasını öngören ve uygulamaların tamamen "ailelerin yaptığı ve farkında olduğu seçimlerle yönlendirilen ve bu ailelerin güçlü yönleri ve yetileri üzerine odaklanan" yaklaşım aile merkezli hizmetlerdir.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi karşılıklı bağımsız aile modelini gördüğümüz ailelerle ilgili bir özelliktir?

- A
Bireyci, yüksek refah düzeyindeki toplumlarda görülür.
- B
Birey ve aile hem maddi hem de duygusal alanda bağımsızdır.
- C
Aile bireyleri ve nesiller birbirinden ayrılmış bir özellik göstermektedir.
- D
Yapı olarak genellikle işlevsel- geniş aile özelliği sergilemektedir.
- E
Duygusal ve maddi kaynak yatırımı çocuğa yönelmektedir.

Yanıt Açıklaması:

Karşılıklı bağımlı aile modelinin tipik örnekleri özellikle ataerkil aile yapısının ve sıkı bağlarla örülmüş aile ve insan ilişkilerinin olduğu geleneksel ve kırsal toplumlarda görülmektedir. Birey ve aile hem maddi hem de duygusal alanda bağımlıdır. Bu tipteki aileler yapı olarak genellikle işlevsel- geniş aile özelliği sergilemektedir.

12.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Okul Öncesi Eğitim Programı'nda ailelerin dikkat etmesi gereken hususlardan biridir?

- A

Aileler okulun aile katılım programlarını özenle takip etmelidirler

B
Okulun programı dışında, evde çocuklara okuma-yazma öğretmelidir

C
Çocuklarını diğer çocuklarla kıyaslamalıdır

D
Okulun programına müdahale etmelidir

E
Okula hazırlığın sadece bilişsel gelişimden ibaret olduğunu unutmamalıdır

Yanıt Açıklaması:

Ailelerin dikkat etmesi gereken diğer bazı hususlar Okul Öncesi Eğitim Programında (MEB, 2013) şu şekilde sıralanmıştır:

- Aileler okulun aile katılım programlarını özenle takip etmelidirler.
- Okulun programı dışında, öğretmene danışılmadan, evde çocuklara okuma-yazma öğretmemelidirler.
- Okula hazırlığın sadece bilişsel gelişimden ibaret olmadığını, çocuğun tüm gelişim alanlarını eşit şekilde desteklemek gerektiğini unutmamalıdır.
- Okulun programına müdahale etmemelidirler.
- Okul ve öğretmenden okul öncesi eğitimin amaçları dışında olan (okuma-yazma, çarpma vb. öğretmek gibi), çocuğun ilköğretimde öğreneceği yeterliklerin kazandırılması için taleplerde bulunmamalıdır.
- Çocuklarını diğer çocuklarla kıyaslamamalıdır

14.SORU

Sosyolojik ve antropolojik çalışmalar insanlık tarihinin geçirdiği dönemleri insanların üretim biçimleri ve üretim ilişkileri çerçevesinde sınıflandırmaktadır. Buna göre insanlık tarihi kabaca avcı ve toplayıcı toplum; tarım toplumu, sanayi toplumu ve son olarak günümüzün bilgi toplumunu da niteleyen şeklinde dört temel dönemi kapsamaktadır.

Ailenin tarihsel gelişimi açısından önemli olan bu dördüncü ya da son dönem aşağıdaki şıkların hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A
Sanayi sonrası toplum
- B
Tarih öncesi toplum
- C
Antik çağ
- D
Ortaçağ
- E
Yeni çağ

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı A şıkkıdır.

15.SORU

AİLE EĞİTİMİ

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ EĞİTİMCİLERİN AİLELERLE İŞBİRLİĞİ KONUSUNDAKİ SORUMLULUKLARDAN DEĞİLDİR?

- A
Okulun programına müdahale etmemek.
- B
Aile hayatında yaşanan ve çocuğu etkileyen durumlara duyarlı olmak
- C
Çocukla ilgili bilgileri ailelerle paylaşmak.
- D
Öğrencilerine ve ailelerine hiç bir şekilde ayrımcılık yapmamak, herkese eşit mesafede ve adil olmak.
- E
Kendi haklarından haberdar değilse ailelerde ve çocukta haklarının farkındalığını oluşturmak.

Yanıt Açıklaması:

Eğitimcilerin ailelerle işbirliği konusundaki sorumlulukları şu şekilde sıralanabilir; • Ailelere karşı önyargılı davranmamak • Sosyokültürel farklılıklara saygı duymak, bu farklılıkları anlamak ve olumlu tepkilerde bulunmak • Öğrencilerine ve ailelerine hiç bir şekilde ayrımcılık yapmamak, herkese eşit mesafede ve adil olmak • Kendi haklarından haberdar değilse ailelerde ve çocukta haklarının farkındalığını oluşturmak • Aileleri etkili bir şekilde dinlemek • Ailelerin fikirlerine açık olmak • Kendi fikirlerini tartışmaya açmak • Her aile için makul zaman ayırmak • Aile hayatında yaşanan ve çocuğu etkileyen durumlara duyarlı olmak • Çocukla ilgili bilgileri ailelerle paylaşmak • Ailelerle işbirliği için gerekli planlama ve hazırlıkları yapmak • Ailelerle sorumlulukları paylaşmak • Aileleri işbirliğine ve sorumlulukları paylaşmaya teşvik etmek • Etkili sorular sorarak süreçlere rehberlik etmek. A şıkkında ebeveynin sorumluluğu ve yapmaması gereken bir davranıştır.

16.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sunduğu kadınlara yönelik hizmetlerdendir?

- A
Siddet Önleme ve İzleme Merkezleri
- B
İstihdam Yardımları
- C
Aile Yanında Destek
- D
Umut EVeri
- E
Koruyucu ve Önleyici Hizmetler

Yanıt Açıklaması:

Siddet Önleme ve İzleme Merkezleri, kadınlara yönelik sunulan hizmetlerdendir.

17.SORU

Aile ve çocuk arasındaki ilişkinin gelişimini destekleyerek, anne babalığa ilişkin bilgi ve becerilerin kazanılması, kavranması ve anlaşılmasını destekleyen bir süreç olarak tanımlanan kavrama ne ad verilir?

- A
Aile Eğitimi
- B
Aile Rehberliği
- C
Aile İletişimi
- D
Aile Psikolojisi
- E
Aile Kavramı

Yanıt Açıklaması:

Anne baba olmanın en temel gereklilikleri çocuğun bakımı, beslenmesi, disiplini, en önemlisi de çocuğun desteklenmesi, çocuğa şefkat ve sevgi gösterilmesidir. Bu çerçeveden hareketle aile eğitimi, aile ve çocuk arasındaki ilişkinin gelişimini destekleyerek, anne babalığa ilişkin bilgi ve becerilerin kazanılması, kavranması ve anlaşılmasını destekleyen bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

18.SORU

Ekolojik kurama göre bireyin içinde yaşadığı ve doğrudan etkileşimde bulunduğu yakın ilişkiler ağını içeren ve bireyin ailesini, akranlarını ve okulunu içeren çevresel sistem aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Mikrosistem
- B
Mezosistem
- C
Ekzosistem
- D
Makrosistem
- E
Kronosistem

Yanıt Açıklaması:

Mikrosistem: Bireyin içinde yaşadığı ve doğrudan etkileşimde bulunduğu yakın ilişkiler ağını içermektedir. Bireyin gelişiminde en üst düzeyde etkiye sahip olan bu sistem bireyin ailesini, akranlarını ve okulunu içermektedir.

19.SORU

İş yerinde işvereni tarafından baskı gören bir babanın ev ortamında çocuklarına baskıcı ve otoriter tavır içeren davranışlar sergilemesi Ekolojik Sistemler Kuramı'na göre hangi çevresel sistem ile doğrudan ilgilidir?

- A
Mikrosistem
- B
Mezosistem
- C

AİLE EĞİTİMİ

Ekzosistem

D

Makrosistem

E

Kronosistem

Yanıt Açıklaması:

Ekzosistem: Çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı fakat gelişimini dolaylı olarak etkileyen etkileşimlerdir. Örneğin iş yerinde işvereni tarafından baskı gören bir annenin ev ortamında çocuklarına baskıcı ve otoriter tavır içeren davranışlar sergilemesi.

20.SORU

Aşağıda verilenlerden hangisi aile eğitimi ve katılım amaçları arasında yer almaz?

A

Aile bireyleri arasında sağlıklı iletişim kurulmasını sağlamak.

B

Ailelerin okuldaki eğitime katılımlarını arttırmak.

C

Çocuğun ailedeki öğrenme ortamına katkıda bulunmak.

D

Çocuğun gelişimini desteklemek.

E

Ailelerin davranış ve alışkanlıklarını düzenlemede tek düze yollardan çıkmamalarını sağlamak.

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek E şıkkıdır. Ailelerin davranış ve alışkanlıklarını düzenlemede değişik yolları öğrenmelerini sağlamak gerekmektedir.

1.SORU

- I. AİLELER, AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMI KAPSAMINDA HEM ÇOCUKLARININ GELİŞİMLERİNİ HEM DE BİREYSEL GELİŞİMLERİNİ DESTEKLEYEN KONULARDA DESTEK ALDIKÇA KENDİLERİNE YÖNELİK ÖZ GÜVENLERİ VE ÖZYETERLİKLERİ GELİŞMEKTEDİR.
- II. AİLELER ÇOCUK BAKIMI VE EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YETERLİ BİLGİ DÜZEYİNE SAHİP OLDUKLARI İNANCINI GELİŞTİRMEKTEDİR.
- III. AİLELER ANNE BABALIK GÖREVİNİ YERİNE GETİRMEK İÇİN KENDİLERİNE GÜVEN DUYMAKTA VE ÇOCUK GELİŞİMİ İLE İLGİLİ ÇEVRELERİNDE BULUNAN KİŞİLER TARAFINDAN DESTEKLENEBİLECEKLERİNİ FARK ETMEKTEDİRLER.

Yukarıda verilen ifadeler aile eğitimi işlevlerinden hangisi ile ilgili olabilir?

A

Kişisel gelişim

B

Çocuk gelişimini destekleme

C

Ebeveynlik becerileri

D

Eğitime katılım

E

Özel gereksinim

Yanıt Açıklaması:

Verilen ifadeler "kişisel gelişim" işlevi ile ilgilidir. Doğru cevap A'dır.

2.SORU

Aşağıdakilerden hangisi işbirliğinin başlatılması ve verimli sürdürülmesinin yapı taşlarından biridir?

A

Saygı

B

Üstlenme

C

Eşitlik

D

Hak savunuculuk

E

Güven

Yanıt Açıklaması:

Güven, işbirliğinin başlatılması ve verimli sürdürülmesinin yapı taşlarından biridir.

3.SORU

"Bilmek Anlamaktır" çalışması, aşağıdakilerden hangisinin yürüttüğü bir çalışmadır?

A

AÇEV

B

MEB

C

EBADER

D

Tohum Otizm Vakfı

E

SERÇEV

Yanıt Açıklaması:

"Bilmek Anlamaktır" çalışması, Tohum Otizm Vakfı'nın yürüttüğü bir çalışmadır.

4.SORU

Aşağıdakilerden hangisi eğitimcilerin ailelerle işbirliği konusundaki sorumluluklarından biri değildir?

A

Ailelere karşı önyargılı davranmamak

B

Aileleri etkili bir şekilde dinlemek

C

Kendi fikirlerini kendine saklamak

D

Ailelerin fikirlerine açık olmak

AİLE EĞİTİMİ

E
Her aile için makul zaman ayırmak

Yanıt Açıklaması:

Eğitimcilerin ailelerle işbirliği konusundaki sorumluluklarına gelince;

- Ailelere karşı önyargılı davranmamak
- Sosyokültürel farklılıklara saygı duymak, bu farklılıkları anlamak ve olumlu tepkilerde bulunmak
- Öğrencilerine ve ailelerine hiç bir şekilde ayrımcılık yapmamak, herkese eşit mesafede ve adil olmak
- Kendi haklarından haberdar değilse ailelerde ve çocukta haklarının farkındalığını oluşturmak
- Aileleri etkili bir şekilde dinlemek
- Ailelerin fikirlerine açık olmak
- Kendi fikirlerini tartışmaya açmak
- Her aile için makul zaman ayırmak

5.SORU

Aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetler hakkında bilgilendirme ve yönlendirme sağlayan telefon hattı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
ALO 144
- B
ALO 156
- C
ALO 183
- D
ALO 112
- E
ALO 177

Yanıt Açıklaması:

Aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetler hakkında bilgilendirme ve yönlendirme sağlayan telefon hattı ALO183'tür.

6.SORU

2007 yılında, hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin kermes, festival, panayır gibi geçici yerlerde satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirler vergiden muaf tutulması hangi kanunda yapılan değişikliktir?

- A
Gelir vergisi kanunu
- B
Bütçe kanunu
- C
Kesin hesap kanunu
- D
Türk ceza kanunu
- E
Sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik kanunu

Yanıt Açıklaması:

2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda değişiklik yapılarak; hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin kermes, festival, panayır gibi geçici yerlerde

satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirler vergiden muaf tutulmuştur.

7.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile çalışmalarının önemlerinden birisidir?

- A
Farklı yaklaşımlarla aileyi destekleyerek bütün aile bireylerinin yaşamına olumlu katkılar getirmek
- B
Ailelere ihtiyaç duydukları bilgi, beceri, davranış ve tutumları kazandırmak
- C
Değişen koşullar altında anne babalığın gerektirdiği becerilerin de değişmesi ve karmaşıklaşması
- D
Ailelere ihtiyaçları doğrultusunda sunulduğu takdirde sosyal eşitsizliğin azalması
- E
Sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerin ekonomi, sağlık, eğitim ve çocuk yetiştirmede pek çok sorunla başa çıkma becerileri artması

Yanıt Açıklaması:

Değişen koşullar altında anne babalığın gerektirdiği becerilerin de değişmesi ve karmaşıklaşması, aile içi rollerin değişmesi, ailenin sosyal ve psikolojik ihtiyaçları aile çalışmalarına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

8.SORU

- I. BİLİMSEL TEMELLERE DAYALI YÖNTEMLERİ UYGULAMAK,
- II. KALİTELİ EĞİTİM SAĞLAMAK,
- III. ÖĞRENCİLERİ İÇİN YÜKSEK HEDEFLER GÜTMEK,
- IV. BİREYSEL FARKLILIKLARA VE İHTİYAÇLARA HİTAP ETMEK,

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri "Mesleki yeterliğe sahip olmanın göstergeleri"ndendir?

- A
I, II
- B
II, III
- C
III, IV
- D
I, II, III
- E
I, II, III, IV

Yanıt Açıklaması:

Verilenlerin hepsi doğrudur. Doğru cevap E'dir.

9.SORU

Toplumsallaşma kavramı ilk hangi araştırmacı tarafından kullanılmıştır?

- A
İhsan Şükrü Aksel

AİLE EĞİTİMİ

B
J. Jensen Arnett

C
Çiğdem Kağıtçıbaşı

D
Barbara Helling

E
George Helling

Yanıt Açıklaması:

J. Jensen Arnett'in (1995) kuramında toplumsallaşma kültürel bir süreç olarak tanımlanarak farklı kültürleri ayıran iki tür toplumsallaşmadan bahsedilmektedir.

10.SORU

- I. EĞİTİMCİNİN AİLELERİN BEKLENTİLERİNİ VE İHTİYAÇLARINI KARŞILAYABİLMEK İÇİN FARKLI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE YÖNTEMLER KULLANMASI OLARAK AÇIKLANMAKTADIR.
- II. EĞİTİMCİNİN AİLELERİN ETNİK KÖKENLERİ, DİLİ, IRKI, EKONOMİK VE MESLEKİ DURUMU GİBİ FAKTÖRLERİ GÖZETMEKSİZİN AİLELERE EŞİT DAVRANMASI OLARAK TANIMLANMAKTADIR.
- III. AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMI SÜRECİNDE ETKİLİ PLANLAMA YAPMAYI VE BU SÜRECİ DEĞERLENDİRMEYİ KAPSAMAKTADIR.
- IV. EĞİTİMCİNİN AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMI İÇİN FİZİKSEL KOŞULLARI DÜZENLEMESİ, EĞİTİM İÇERİĞİNİ VE SÜRECİNİ PLANLAMASIDIR.

Yukarıda açıklamaları verilen aile eğitimi ilkelerinden hangisi seçeneklerde verilen ilkelerin dışında kalır?

A
Hazırlıklı olma

B
Saygılı olma

C
Stratejik olma

D
Esnek olma

E
Özgün olma

Yanıt Açıklaması:

Verilen açıklamaların arasında "özgünlük" ilkesi yoktur. Doğru cevap E'dir.

11.SORU

"Kişiler kendi düşünce ve davranışlarına rehberlik eden ön yargılarının farkına varmadan, başkalarının kültürel farklılıklarına karşı duyarlılık geliştiremezler" ifadesi aşağıdakilerden hangisini tanımlamaktadır?

A
Bireysel beklentiler

B
Mesleki duyarlılık

C
Kültürel karşılıklık

D
Sosyal gelişim

E
Profesyonel uyumsuzluk

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek C şıkkıdır.

12.SORU

Aile danışmanı olmak isteyen ve farklı meslek gruplarından olan kişilerin toplamda kaç saat eğitim almaları gerekmektedir?

A
30

B
120

C
300

D
400

E
450

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığı eğitimine sosyal hizmet, çocuk gelişimi, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, hemşirelik, tıp ve sosyoloji mezunları başvurabilir. Bu bölümlerden mezun olanların aile danışmanı olabilmesi için ilgili yönetmeliğe göre 300 saati teorik, 120 saati uygulamalı eğitim, 30 saati de süpervizyon olmak üzere toplamda 450 saatlik eğitim almaları gerekmektedir.

13.SORU

İşbirliğinin başlatılması ve verimli sürdürülmesinin yapı taşlarından olan ve ailelerle profesyonel ilişkilerin bileşenlerinin oluşturduğu temel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A
Hak savunuculuk

B
Güven

C
Mesleki yeterlilik

D
Üstlenme/Adanmışlık

E
Saygı

Yanıt Açıklaması:

İşbirliğinin başlatılması ve verimli sürdürülmesinin yapı taşlarından olan ve ailelerle profesyonel ilişkilerin bileşenlerinin oluşturduğu temel unsur güvendir.

14.SORU

Ailelerle etkili profesyonel ilişkilerin bileşenlerinden olan görev ve sorumlulukların paylaşılmasına gönüllülük

AİLE EĞİTİMİ

gösterme ve gereğini yerine getirmek için çaba harcamak olarak adlandırılan bileşen aşağıdakilerden hangisidir?

- A İletişim
- B Mesleki yeterlilik
- C Eşitlik
- D Adanmışlık
- E Güven

Yanıt Açıklaması:

Üstlenme/Adanmışlık, görev ve sorumlulukların paylaşılmasına gönüllülük gösterme ve gereğini yerine getirmek için çaba harcamak olarak nitelendirilebilir.

15.SORU

Aşağıdakilerden hangisi sanayi sonrası toplumda aile kurumunu etkileyen önemli faktörlerden değildir?

- A Evlilik ve çocuk yapma yaşının yükselmesi
- B Üreme ve gen teknolojilerinin gelişmesi
- C Daha az sayıda çocuk sahibi olma
- D Nüfusun yaşlanması
- E Sınıf çatışması

Yanıt Açıklaması:

Evlilik ve çocuk yapma yaşının yükselmesi, üreme ve gen teknolojilerinin gelişmesi, daha az sayıda çocuk sahibi olma ve nüfusun yaşlanması sanayi sonrası toplumda aile kurumunu etkileyen önemli faktörlerdir. Ancak sınıf ayrılıkları burjuva ve işçi sınıfının var olduğu sanayi toplumunda söz konusu olmuştur.

16.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Tohum Otizm Vakfı'nın çalışma örnekleri ve araştırmalarından biridir?

- A Dere Tepe Eğitim Programı
- B Bilmek Anlamaktır
- C Anne Destek Programı
- D Aile Mektupları
- E Baba Olmak Güzel Şey

Yanıt Açıklaması:

AÇEV-Çalışma Örnekleri ve Araştırmaları

- Aile Mektupları
- Dere Tepe Eğitim Programı
- Baba Olmak Güzel Şey
- Anne Destek Programı
- Sen Benim Babamsın Kampanyası
- Erkeklik ve Babalık Halleri
- Tohum Otizm Vakfı-Çalışma Örnekleri ve Araştırmaları**
- Otizm Aile Eğitim Seminerleri
- Bilmek Anlamaktır
- Tohum Otizm Vakfı E-Öğrenme Portalı

17.SORU

- I. **AİLE EĞİTİMİ VE KATILIMI ÇALIŞMALARINI DÜZENLEMeye YÖNELİK YETERİNCE BİLGİYE SAHİP OLMAMA,**
- II. **AİLELERİN GÖSTERDİĞİ İLGİNİN AZLIĞI,**
- III. **AİLELERLE ÇALIŞMAYA İSTEKSİZ OLMA,**
- IV. **AİLENİN SOSYOEKONOMİK DÜZEYİ,**

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri aile eğitimi ve katılımını zorlaştıran etkenlerden "Aile Kaynaklı Olumsuz Etkenler"dendir?

- A I, II, III
- B I, II
- C II, IV
- D I, IV
- E II, III

Yanıt Açıklaması:

II, IV numaralı olanlar "Aile Kaynaklı Olumsuz Etkenler"dendir. Doğru cevap C'dir.

18.SORU

AİLE TEMEL EKONOMİK BİRİM OLARAK ÜRETİM İŞLEVİNİ HANGİ TOPLUMDA YİTİRMİŞTİR?

- A Köleci toplum
- B Avcı ve toplayıcı toplum
- C Tarım toplumu
- D Sanayi toplumu
- E Sanayi sonrası toplum

Yanıt Açıklaması:

Aile temel ekonomik birim olarak üretim işlevini sanayi toplumunda yitirmiştir.

19.SORU

Aşağıdakilerden hangisi toplumsal yapı içinde aileyi ve aile bireylerinin ilişkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı

AİLE EĞİTİMİ

olan kuramlardan makro düzeyde olan kuramlardan biridir?

- A
Gelişimsel Kuram
- B
Sosyal Mübadele Kuramı
- C
Yapısal İşlevsel Kuram
- D
Aile Sistemleri Kuramı
- E
Sembolik Etkileşimci Kuram

Yanıt Açıklaması:

Bu sorunun yanıtı Yapısal İşlevsel Kuram seçeneğidir.

20.SORU

Tarım toplumu temel olarak hangi ürünü yetiştirmiştir?

- A
Tahıl
- B
Buğday
- C
Arpa
- D
Pirinç
- E
Çavdar

Yanıt Açıklaması:

Örneğin, Giddens (2008) tarım toplumunu temel olarak tahıl yetiştiren gruplar olarak tanımlarken, kır toplumunu yaşanan çevreye bağlı olarak sığır, koyun, keçi, deve ya da at gibi evcil hayvan yetiştiren gruplar şeklinde tanımlamaktadır.

1.SORU

Kültürel çeşitliliğin/farklılıkların çok olduğu toplumlarda ailelerle iletişimin sorunlu olduğunu çeşitli araştırmalar görülmektedir. Aşağıdakilerden hangisi bu sorunların kaynaklarından?

- A
Ailelerle en iyi nasıl iletişim kurulabileceğinin bilinmemesi
- B
Uygun eğitim konusunda eğitimciler ile ailelerin anlaşamaması
- C
İletişim kurma konusunda duyulan kaygı
- D
Ailelerle konuşma konusunda isteksizlik
- E
Yeterli zaman olmadığının düşünülmesi

Yanıt Açıklaması:

Bu sorunların kaynakları ise şöyle açıklanmaktadır: Eğitimcilerin ailelerle iletişimde yetersiz eğitimi Uygun eğitim konusunda eğitimciler ile ailelerin anlaşamaması Ailelerle eğitimciler arasındaki kültürel uyumsuzluklar Ailelerin eğitilmesi gerektiğine dair düşünceler İşbirliği yerine tarafların güç mücadelesine girmesi

2.SORU

Belli bir konuyu görüşmek ve tartışmak için bütün tarafların anında fikir belirtmelerine olanak tanıyan, belli bir paydada buluşan bireyleri bir araya getiren toplantı şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Bireysel yüz yüze görüşme
- B
Aile görüşmesi
- C
Odak grup
- D
Konferans/Seminer
- E
Veli toplantısı

Yanıt Açıklaması:

Odak grup: Belli bir konuyu görüşmek ve tartışmak için bütün tarafların anında fikir belirtmelerine olanak tanıyan, belli bir paydada buluşan bireyleri bir araya getiren toplantı şeklidir.

3.SORU

C,ocuğun yaşantısında çocuğu etkileyen farklı sistemler yer almaktadır. Bu sistemler mikrosistem, mezosistem, _____, makrosistem ve kronosistemdir.

- A
selfsistem
- B
mekaniksistem
- C
ekosistem
- D
maxisistem
- E
ekzosistem

Yanıt Açıklaması:

C,ocuğun yaşantısında çocuğu etkileyen farklı sistemler yer almaktadır. Bu sistemler mikrosistem, mezosistem, ekzosistem, makrosistem ve kronosistemdir.

4.SORU

İtaati ve uyma davranışını en yüksek değer olarak kabul eder ve kültürel beklentilerin yerine getirilmemesi hoş karşılanmayan toplumsallaşma modeli aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Dar Toplumsallaşma
- B

AİLE EĞİTİMİ

Geniş Toplumsallaşma

C

Ekonomik Toplumsallaşma

D

Kültürel Toplumsallaşma

E

Siyasi Toplumsallaşma

Yanıt Açıklaması:

"Dar toplumsallaşma" özelliği gösteren kültürler ise itaati ve uyma davranışını en yüksek değer olarak kabul eder ve kültürel beklentilerin yerine getirilmemesi hoş karşılanmaz. Bu kültürlerde anne babalar çocuklarından itaat ve uyma davranışı göstermesini bekler. Toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki farkların da belirgin olduğu dar toplumsallaşma kültürlerinde kızların toplumsallaşması da erkeklerinkinden daha dardır.

5.SORU

I. İÇERİK

II. PROBLEM

III. TUTUMLAR

IV. SÜREKLİLİK

V. KÜLTÜREL FARKLILIKLAR

VI. SÜREÇ

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri "iletişim sorunları" ile ilgilidir?

A

II, III, IV, VI

B

I, II, IV, V

C

I, III, IV, V

D

I, III, V, VI

E

I, II, V, VI

Yanıt Açıklaması:

Verilenlerden I, III, V, VI numaralı olanlar doğrudur. Doğru cevap D'dir.

6.SORU

Çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı fakat gelişimini dolaylı olarak etkileyen etkileşimlerdir. Yukarıda verilen tanım çevresel sistemlerden hangisidir?

A

Mezosistem

B

Mikrosistem

C

Makrosistem

D

Kronosistem

E

Ekzosistem

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek E şıkkıdır. E şıkkında verilen tanım çevresel sistemlerden ekzosistemin tanımını vermektedir.

7.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Antony Giddens'in sanayi sonrası toplum aile özelliklerinden biri **değildir**?

A

Akraba topluluklarının aile üzerindeki etkileri azalmaktadır

B

Eş seçiminde özgürlük eğilimi artarken düzenlenmiş (görücü usulü gibi) evlilikler azalmaktadır

C

Kadınların aile içinde karar verme ve evliliği başlatma konusunda hakları tanınmaya başlamıştır.

D

Kadın ve erkek arasında pozitif ayrımcılık söz konusu değildir.

E

Çocukların haklarının genişletilmesi yönünde bir eğilim vardır.

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

8.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile eğitimi etkinliklerinde kullanılan teknikler içerisinde **yer almaz**?

A

Grup tartışması

B

Soru cevap

C

Bireysel görüşmeler

D

Rol oynama

E

Buz kırma

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek C şıkkıdır. Bireysel görüşmeler aile eğitimi etkinliklerinde kullanılan teknikler içerisinde yer almaz.

9.SORU

Okul ve aile arasında anlamlı bir iş birliği oluşturulmasına engel olan durumlara açıklık getirmeyi ve bu engellerin ortadan kaldırılarak okul ve aile iş birliğinin oluşturulmasını amaçlayan model aşağıdakilerden hangisidir?

A

okul-aile ilişkileri modeli

B

ekolojik sistemler modeli

AİLE EĞİTİMİ

C
örtüşen etki alanları modeli

D
aile eğitimi modeli

E
eve dayalı eğitim modeli

Yanıt Açıklaması:

Swap (1993) okul ve aile ilişkilerini koruyucu model, okuldan eve geçişli model, zenginleştirilmiş program modeli ve iş birliği modeli olmak üzere dört temel model çerçevesinde açıklamaktadır. Bu model okul ve aile arasında anlamlı bir iş birliği oluşturulmasına engel olan durumlara açıklık getirmeyi ve bu engellerin ortadan kaldırılarak okul ve aile iş birliğinin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Swap'a göre okul aile iş birliği çocuğun başarısını, kendine olan güvenini, okula devam etme oranını artırmaktadır.

10.SORU

Aile danışmanlığı konusunda açılan eğitim programlarına hangi bölüm mezunları **başvuramaz**?

A
Psikoloji

B
Hemşirelik

C
Tıp

D
Mühendislik

E
Sosyal Hizmet

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığı eğitimine sosyal hizmet, çocuk gelişimi, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, hemşirelik, tıp ve sosyoloji mezunları başvurabilir.

12.SORU

"Görev ve sorumlulukların paylaşılmasına gönüllülük gösterme ve gereğini yerine getirmek için çaba harcama" tanımını aşağıdakilerden hangisine aittir?

A
Adanmışlık

B
Hak savunuculuk

C
Eşitlik

D
Mesleki yeterlilik

E
Güven

Yanıt Açıklaması:

Üstlenme/Adanmışlık, görev ve sorumlulukların paylaşılmasına gönüllülük gösterme ve gereğini yerine getirmek için çaba harcamak olarak nitelendirilebilir. Adanmışlığın belirtileri şu şekilde sıralanabilir: 1)

Çocuk için beklentilerin yüksek tutulması. 2)İhtiyaç duyulduğunda erişilebilir olma ve gerekli zamanı ayırma. Eğitimciler genellikle ailelere çocukları konusunda gereğinden fazla umut verme konusunda dikkatli davranmaya eğilimlidirler. Oysa böyle bir tutum, ailelere çocuklarının yapabilecekleri ve gelecekteki hayatları konusunda umutsuzluk da aşılamaktadır. Araştırmalar ortaya koymuştur ki yüksek beklentiler davranışlara yön verir ve başarıyı artırır.

13.SORU

"Ailenin yaşadığı fiziksel, kültürel, sosyal ve ekonomik çevreden nasıl etkilendiğine ve çevreyi nasıl etkilediğine odaklanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, bu kuramın temsilcileri ailenin çevresini anlamadan aileyi anlamının, güçlendirmenin ve sorunlarına müdahale etmenin mümkün olmayacağını savunur." Bu açıklamada anlatılan içerik açıklaması aşağıdakilerden hangisine aittir?

A
Gelişimsel Kuram

B
Ekolojik Kuram

C
Feminist Kuram

D
Sosyal Mübadele Kuramı

E
Yapısal İşlevsel Kuram

Yanıt Açıklaması:

Bu sorunun yanıtı Ekolojik Kuram seçeneğidir.

14.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Ekolojik Sistemler Kuramı'nda belirtilen sistemlerden biri değildir?

A
Mikrosistem

B
Mezosistem

C
Ekzosistem

D
Makrosistem

E
Ekosistem

Yanıt Açıklaması:

Ekolojik Sistemler Kuramı Bronfenbrenner'in mikrosistem, mezosistem, ekzosistem, makrosistem ve kronosistem adını verdiği çevresel sistemler aracılığı ile çocuğun toplumun bir üyesi olma sürecini ele aldığı kuramdır.

15.SORU

ÇOCUĞUN EĞİTİMİNE, ANNE VE BABANIN BİLİŞSEL DESTEĞİNDEN OKUL PERSONELİNE YÖNELİK AKTİF İLETİŞİMİNE KADAR UZANAN BİR DİZİ DAVRANIŞI İFADE EDER (1), AİLELERİN ÇOCUKLARIN GELİŞİMİNE KATKI SAĞLAYABİLMELERİ İÇİN YÜRÜTÜLEN SİSTEMLİ VE DÜZENLİ

AİLE EĞİTİMİ

ÇALIŞMALARDIR (2), AİLE VE ÇOCUK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN GELİŞİMİNİ DESTEKLEYEREK, ANNE BABALIĞA İLİŞKİN BİLGİ VE BECERİLERİN KAZANILMASI, KAVRANMASI VE ANLAŞILMASINI DESTEKLEYEN BİR SÜREÇTİR (3), AİLEYİ OLUŞTURAN BİREYLERİN BİR ARAYA GELMESİ VE YAŞADIKLARI SORUNLARI BİRLİKTE ÇÖZMEYE ÇALIŞMALARIDIR (4). YUKARIDAKİ CÜMLEDE NUMARALANDIRILMIŞ YERLERE SIRASIYLA HANGİ KAVRAMLAR GELMELİDİR?

A
Aile danışmanlığı/terapisi - Aile katılımı - Aile rehberliği
- Aile eğitimi

B
Aile katılımı-Aile rehberliği-Aile eğitimi- Aile danışmanlığı/terapisi

C
Aile rehberliği - Aile eğitimi - Aile danışmanlığı/terapisi
- Aile katılımı

D
Aile eğitimi - Aile danışmanlığı/terapisi - Aile katılımı -
Aile rehberliği

E
Aile katılımı - Aile eğitimi - Aile rehberliği - Aile danışmanlığı/terapisi

Yanıt Açıklaması:

Numaralandırılmış yerlere sırasıyla, Aile katılımı-Aile rehberliği-Aile eğitimi- Aile danışmanlığı/terapisi kavramları gelmelidir.

16.SORU

Bütün üyeleriyle birlikte soylunun toprağında çalışır ve aile bir üretim birimidir.

Köleci toplumdan feodal topluma geçişte ise toprak sahipliği önemli hale gelmiş ve geniş aile şeklinde yaşayan üç aile tipi ortaya çıkmıştır. Cümlede sözü edilen aile aşağıdaki şıkların hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A
Soylu aileler

B
Çekirdek aile

C
Köylü aileler

D
Esnaf zanaatkar aileler

E
Göçebe aileler

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı C şıkkıdır.

19.SORU

Aşağıdakilerden hangisi toplumsal yapı içinde aileyi ve aile bireylerinin ilişkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı olan kuramlardan mikro düzeyde olan kuramlardan biridir?

A
Çatışma Kuramı

B
Ekolojik Kuram

C
Yapısal İşlevsel Kuram

D
Feminist Kuram

E
Sembolik Etkileşimci Kuram

Yanıt Açıklaması:

Bu sorunun yanıtı Sembolik Etkileşimci Kuram seçeneğidir.

20.SORU

I. **OLUMLU ŞEYLERE ODAKLANMASI,**

II. **ÖNYARGIDAN UZAK OLMASI,**

III. **TEK YÖNLÜ OLMASI**

IV. **SÜREKLİ OLMASI**

V. **KATILIMCI OLMASI**

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri "iletişimi etkili yapan özellikler" dendir?

A
I, II, III, IV

B
II, III, IV, V

C
I, II, IV, V

D
I, III, IV, V

E
II, IV, V

Yanıt Açıklaması:

Verilenlerden I, II, IV, V numaralı olanlar doğrudur. Doğru cevap C'dir.

1.SORU

"Bireyin içinde yaşadığı ve doğrudan etkileşimde bulunduğu yakın ilişkiler ağını içermektedir. Bireyin gelişiminde en üst düzeyde etkiye sahip olan bu sistem bireyin ailesini, akrabalarını ve okulunu içermektedir." yukarıdaki açıklama ekolojik sistemler kuramının hangi sistemini ifade etmektedir?

A
mezosistem

B
ekzosistem

C
kronosistem

D
mikrosistem

E
makrosistem

Yanıt Açıklaması:

Mikrosistem: Bireyin içinde yaşadığı ve doğrudan etkileşimde bulunduğu yakın ilişkiler ağını içermektedir. Bireyin gelişiminde en üst

AİLE EĞİTİMİ

düzeyde etkiye sahip olan bu sistem bireyin ailesini, akranlarını ve okulunu içermektedir.

2.SORU

Aşağıdakilerden hangisi iletişimi etkili yapan özelliklerden birisi değildir?

- A
Önyargıdan uzak olması
- B
Tek yönlü olması
- C
Sürekli olması
- D
Katılımcı olması
- E
Olumlu şeylere odaklanması

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek B şıkkıdır. Çok yönlü olmalıdır. (hem iletişime konu olan durumların çok yönlülüğü hem de iletişimin kaynağı açısından çok yönlülük olmalıdır)

3.SORU

aşağıdakilerden hangisi aile katılımının farkındalık geliştirme ve önleyici işlevlerindendir?

- A
saygılı olma
- B
dışsallaştırılmış problemler
- C
içselleştirilmiş problemler
- D
özel eğitim
- E
eğitime katılım

Yanıt Açıklaması:

Farkındalık Geliştirme ve Önleyici İşlevler

• Eğitime katılım: Aile eğitimi, ailelerin çocukların eğitim süreçlerine katılımlarını artırmaktadır. Bu eğitimler sayesinde aile ve okul arasında iş birliği sağlanmakta ve bu iş birliği güçlendirilmektedir. Çocuklar aile ve öğretmenin birbirlerinden beklentilerini açık olarak bildikleri zaman daha başarılı olmaktadır. Ayrıca aileler ve öğretmenler çocuğun öğrenme alışkanlıkları, davranışları, akademik gelişimi gibi çocukla ilgili konularda iletişim halinde oldukları durumlarda çocuklar daha başarılı olmaktadır. Bu eğitimler çocuğun yüksek yararını sağlamak amacıyla aile ve okulun görüş birliği içinde planlamalar yapmasına fırsat vermektedir (Redding, 1998; EARGED, 2001; Hornby & Lafaele, 2011).

4.SORU

Türkiye'de aile yapısını etkileyen ve ailelerin toplumsal örüntüsünde belirleyici olan olguların başında ne gelir?

- A
İş
- B
Tarım
- C
Sanayi
- D
Ataerkil yapı
- E
İç göç

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı E şıkkıdır.

5.SORU

Aile Eğitimi Kurs Programı kapsamında hizmet verilen yaş grupları hangisinde yanlış verilmiştir?

- A
0-3 Yaş Aile Eğitimi
- B
3-6 Yaş Aile Eğitimi
- C
18- 22 Yaş Aile Eğitimi
- D
7-11 Yaş Aile Eğitimi
- E
12-18 Yaş Aile Eğitimi

Yanıt Açıklaması:

Yaş grupları;
0-3 Yaş Aile Eğitimi
3-6 Yaş Aile Eğitimi
7-11 Yaş Aile Eğitimi
12-18 Yaş Aile Eğitimi

6.SORU

"Aile eğitimi ve katılımı çalışmaları ailelere çocuklarının gelişimi ve eğitimi konusunda yapmayı hedefleyen uygulamaları kapsamaktadır." yukarıdaki ifadeye yer alan noktalı yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A
rehberlik
- B
terapi
- C
tedavi
- D
danışmanlık
- E
hiçbiri

Yanıt Açıklaması:

AİLE EĞİTİMİ

Aile eğitimi ve katılımı çalışmaları ailelere çocuklarının gelişimi ve eğitimi konusunda rehberlik yapmayı hedefleyen uygulamaları kapsamaktadır.

7.SORU

1962-63 yılları arasında 'Anne Babalara Haftalık Sohbetler' başlığı altında düzenlenen çalışmalar aşağıda verilenlerden hangisi önderliğinde gerçekleştirilmiştir?

- A
Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı
- B
Prof. Dr. Sevda Bekman
- C
MEB (Milli Eğitim Bakanlığı)
- D
AÇEV (Anne Çocuk Eğitim Vakfı)
- E
Ord. Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel

Yanıt Açıklaması:

Ord. Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel'in önderliğinde 1962-63 yılları arasında Anne Babalara Haftalık Sohbetler" başlığı altında düzenlenen çalışmalar ilk anne baba okulu olarak kabul görmektedir.

8.SORU

Aile eğitiminin en temel amacı seçeneklerden hangisidir?

- A
Ailelerin okuldaki eğitime katılımlarını arttırmak
- B
Çocuğun tüm gelişimini desteklemek
- C
Ailelerin davranış ve alışkanlıklarını düzenlemede değişik yolları öğrenmelerini sağlamak
- D
Çocuğun ailedeki öğrenme ortamına katkıda bulunmak
- E
Ailelere çocuk yetiştirme konusunda rehberlik etmektir.

Yanıt Açıklaması:

Ailelere çocuk yetiştirme konusunda rehberlik etmektir. Doğru cevap E'dir.

9.SORU

Aşağıdakilerden hangisi ailelerle etkili profesyonel ilişkilerin bileşenlerinden biri olan iletişimi etkili yapan özelliklerdendir?

- A
Bilimsel temellere dayalı yöntemleri uygulamak
- B
Kaliteli eğitim sağlamak
- C
Olumlu şeylere odaklanması
- D
Öğrenciler için yüksek hedefler gütmek
- E
İhtiyaç duyulduğunda erişilebilir olma

Yanıt Açıklaması:

İletişimi etkili yapan özellikler şu şekilde sıralanabilir: • Olumlu şeylere odaklanması, • Önyargıdan uzak olması, • Çok yönlü olması (hem iletişime konu olan durumların çok yönlülüğü hem de iletişimin kaynağı açısından çok yönlülük olmalıdır) • Sürekli olması (devamlılık ve tutarlılık olmalıdır) • Katılımcı olması (iletişimin sadece belli paydaşların tekelinde olmaması ve her paydaşın iletişim kurabilecek rahatlıkta hissetmesi gerekir; herkesin sesine kulak verilmesi önemlidir).

10.SORU

Eğitmciler ve aileler arasında yazılı iletişimi sağlamaya, çocuğun okulda ve evde yaptıkları hakkında iki tarafı bilgilendirmeye yönelik olan, öğretmen tarafından hazırlanan iletişim aracı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Hatırlatma notu
- B
Davet yazısı
- C
Bülten
- D
İletişim defteri
- E
Okul veya sınıf gazetesi

Yanıt Açıklaması:

Eğitmciler ve aileler arasında yazılı iletişimi sağlamaya, çocuğun okulda ve evde yaptıkları hakkında iki tarafı bilgilendirmeye yönelik olan, öğretmen tarafından hazırlanan iletişim aracı "iletişim defteri"dir.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün (ASAGEM) 2010 yılında hazırlanmış olduğu rapora göre göç alan ve veren bölgelerde yaşanan sorunlardan biri değildir?

- A
Uyum sorunları
- B
Mekânsal yer değişimleri
- C
Çocukların çalışması
- D
Eğitim sorunları
- E
Ekonomik sorunlar

Yanıt Açıklaması:

Göç alan ve veren bölgelerde yaşanan farklı sorunlar şöyle özetlenebilir (ASAGEM, 2010): Göç alan bölgelerde uyum sorunları, mekânsal yerleşim, çocukların çalışması, eğitim sorunları ve ekonomik sorunlar yaşanmaktadır.

12.SORU

AİLE EĞİTİMİ

Ekolojik Sistemler Kuramı çocuğun gelişimini doğrudan ya da dolaylı etkileyen kaç tane çevresel sistem üzerine odaklanmaktadır?

- A
bir
- B
iki
- C
üç
- D
dört
- E
beş

Yanıt Açıklaması:

Ekolojik Sistemler Kuramı çocuğun gelişimini doğrudan ya da dolaylı etkileyen beş çevresel sistem üzerine odaklanmaktadır

13.SORU

Boşanma, terk veya eşlerden birinin ölümü nedeniyle tekrar evlenenler ve eşlerden en az birinin önceki ilişkisinden çocuğunun olduğu ailelere ne ad verilmektedir?

- A
Geniş aile
- B
Çekirdek aile
- C
Tek ebeveynli aile
- D
Sandviç aile
- E
Üvey aile

Yanıt Açıklaması:

Boşanma, terk veya eşlerden birinin ölümü nedeniyle tekrar evlenenler ve eşlerden en az birinin önceki ilişkisinden çocuğunun olduğu ailelere üvey aile adı verilmektedir.

14.SORU

Aşağıdakilerin hangisinde farkındalık geliştirme ve önleyici işlevler yanlış verilmiştir?

- A
Hazırlıklı olma
- B
Eğitime katılım
- C
Ebeveynlik becerileri
- D
Kişisel gelişim
- E
Çocuk gelişimini destekleme

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek A şıkkıdır. Hazırlıklı olma farkındalık geliştirme ve önleyici işlevler arasında yer almaz. Aile eğitimi ve katılımının ilkeleri arasında yer almaktadır.

15.SORU

Hangisi aile eğitimi konusunda belediyelerin gerçekleştirdiği çalışmalarından birisidir?

- A
Tohum Otizm Vakfı
- B
Bilinçli Aile Engelsiz Çocuk Projesi
- C
Gölbaşı Engelsiz Parkı Projesi
- D
Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı
- E
Sen Benim Babamsın Kampanyası

Yanıt Açıklaması:

Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı, 0-6 yaş arası gelişimsel geriliği olan çocukların ailelerine yönelik hazırlanmış bir erken eğitim programıdır. Bu program 1995 yılında Zihinsel Engellilere Destek Derneği tarafından Türkiye'ye getirilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 2001 yılından beri çeşitli üniversiteler ile işbirliği içinde uygulanmaktadır.

16.SORU

Aşağıdakilerden hangisi ailelerle doğrudan çalışan meslek gruplarından biridir?

- A
Psikologlar
- B
Biyologlar
- C
Felsefeciler
- D
Avukatlar
- E
Doktorlar

Yanıt Açıklaması:

Ailelerle doğrudan çalışan meslek gruplarından biri psikologlardır.

17.SORU

Toplumsal yapı içinde aileyi ve aile bireylerinin ilişkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı olan kuramlar makro ve mikro düzeyde kuramlar şeklinde sınıflandırılmaktadır. Makro düzeydeki kuramlar aileyi toplumsal bir kurum olarak sınıflandırarak ailenin toplumdaki diğer kurumlardan (din, ekonomi, siyaset vb.) nasıl etkilendiğine ve toplumu nasıl etkilediğine odaklanır. Yapısal işlevsel kuramın toplumla ilgili tezlerini eleştiren farklı kuramcıların tezlerini içermektedir. Bu kuram temel olarak toplumdaki eşitsizliklere ve çatışmalara dikkat çeken; Bu yönüyle de Karl Marx'ın ve Hegel'in fikirlerine dayanan makro düzeydeki kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A

AİLE EĞİTİMİ

Ekolojik kuram

B

Feminist kuram

C

Sembolik etkileşimci kuram

D

Çatışma kuramı

E

Gelişimsel kuram

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

18.SORU

“Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin aktif katılımı sağlanmalıdır” açıklaması aşağıdakilerden hangisinde yer almaktadır?

A

Milli Eğitim Temel Kanunu

B

Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

C

İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

D

İlkokulun Temel İlkeleri

E

Milli Eğitimin Temel İlkeleri

Yanıt Açıklaması:

“Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin aktif katılımı sağlanmalıdır” açıklaması aşağıdakilerden Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkelerinde yer almaktadır.

19.SORU

Kırsalda yaşayan kadınların ihtiyaçlarından yola çıkarak özel olarak hazırlanmış olan destek programına ne ad verilir?

A

Bilmek Anlamaktır

B

Anne Destek Programı

C

Dere Tepe Eğitim Programı

D

Aile Mektupları

E

Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı

Yanıt Açıklaması:

İhtiyacı olan her kesimden kadına ulaşma hedefi ile geliştirilen Dere Tepe Eğitim Kadın Destek Programı, kırsalda yaşayan kadınların ihtiyaçlarından yola çıkarak özel olarak hazırlanmış bir destek programıdır.

20.SORU

Anne babanın çocuğun gelişim düzeyine ve gelişimini destekleyici pekiştireçler belirlemesi aile eğitiminin hangi parçası ile ilgilidir?

A

Gelişimi destekleme

B

Ödüllerin kullanımı

C

Gözlem yapma

D

Disiplin ve problem çözme

E

Kişisel destek kaynakları

Yanıt Açıklaması:

Ödüllerin kullanımı: Anne babanın çocuğun gelişim düzeyine ve gelişimini destekleyici ödül olarak sadece somut pekiştireçler verebileceğini değil çocuğunu parka götürebileceğini, çocuğuyla oyun hamurları ile oynayabileceğini, beraber müzik dinleyebileceğini, çocuk tiyatrosuna gidebileceğini, boyama kitabı alabileceğini, birlikte resim çizebileceğini, evdeki günlük planları yaparken çocuğun da düşüncesini söylemesine izin verme.

1.SORU

Aşağıdakilerden hangisi “OBADER” kelimesinin açık yazılımını içermektedir?

A

0-36 Aylık Çocuklar için Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi

B

Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi

C

Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi

D

Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi

E

Okul Öncesi Eğitim Programı

Yanıt Açıklaması:

Okul öncesi dönemdeki çocuklar için eğitim programı ve eğitim materyalleri 2013-2014 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Okul Öncesi Eğitim Programı Materyali arasında yer alan OBADER, Aile Eğitimi Çalışmaları ve Aile Katılımı Çalışmaları olmak üzere iki ana başlık içermektedir.

2.SORU

Yetişkin üyelerin çocuklara bakma sorumluluğunu üstlendiği ve akrabalık ilişkileri olan insan topluluğuna ne ad verilir?

A

Klan

B

Göçebe toplum

C

Avcı ve toplayıcı toplum

D

Soylu aileler

AİLE EĞİTİMİ

E
Aile

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı E şıkkıdır.

3.SORU

Çiğdem Kağıtçıbaşı'na göre, ailenin içinde bulunduğu yaşam koşulları ve kültür aşağıdakilerden hangisidir?

A
Aile yapısı

B
Bağlam

C
Aile birliği

D
Aile sistemi

E
Bağlılıklar

Yanıt Açıklaması:

Çiğdem Kağıtçıbaşı'na göre, ailenin içinde bulunduğu yaşam koşulları ve kültür "bağlam"ı oluşturur.

4.SORU

- I. AİLELERE HANGİ İLETİŞİM TEKNİĞİNİ TERCİH ETTİKLERİNİ SORUNUZ.
- II. AİLELER GÜNLÜK YAŞANTILARINDA OKULDA KULLANILAN EĞİTİM DİLİNİ KULLANMIYORLARSA BİR ÇEVİRMENE İHTİYAÇLARI OLUP OLMADIĞINI EVRAKLARIN ÇEVİRİSİNE İHTİYAÇ DUYUP DUYMADIKLARINI BELİRLEYİNİZ.
- III. AİLELERİN DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİ ANLATMALARINDA ISRAR EDİNİZ.
- IV. FARKLI GÖRÜŞLERİ TARTIŞMAYA GÖNÜLLÜLÜK GÖSTERİNİZ.
- V. YÖNLENDİRİCİ İLETİŞİM TÜRÜNÜ KULLANINIZ.

Ailelerle iletişimde doğabilecek problemlere yönelik tedbirler ile ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

A
I, II, III

B
II, III, IV

C
I, II, IV

D
III, IV, V

E
I, III, IV

Yanıt Açıklaması:

I, II, IV numaralı olanlar doğrudur. Doğru cevap C'dir.

5.SORU

Çekirdek aile içinde yeni evli çift kendi ailelerinden bağımsız bir hane kuruyorsa buna ne denir?

A

Matrilokal yerleşim

B
Neolokal yerleşim

C
Ambilokal yerleşim

D
Avunkulokal yerleşim

E
Patrilokal yerleşim

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

6.SORU

Yeni evlenen çiftin erkeğin ailesinin yanında yaşamasına ne ad verilir?

A
Matrilokal yerleşim

B
Patrilokal yerleşim

C
Ambilokal yerleşim

D
Avunkulokal yerleşim

E
Neolokal yerleşim

Yanıt Açıklaması:

Geniş ailede yeni evli çift, kadının annesinin akrabaları ile kalıyorsa buna matrilokal yerleşim; erkeğin babasının akrabaları ile yaşıyorsa buna patrilokal yerleşim denilmektedir.

7.SORU

"Bir öğretmenin bankacı bir aile ile ilişkisinde, aileden kredi çekme konusunda yardım istemesi" öğretmen ve aile arasında hangi olumsuz duruma bir örnektir?

A
Hizmet verilen kişilerle arkadaşlık gibi yakın ilişkiler kurulması,

B
Kişinin kendisiyle ilgili fazla bilgi vermesi,

C
Uygun olmayan fiziksel temaslarda bulunulması

D
Hizmet ilişkisi dışında çıkar ilişkileri kurulması,

E
Sunulan hizmette standart uygulamaların dışına çıkılması,

Yanıt Açıklaması:

"Hizmet ilişkisi dışında çıkar ilişkileri kurulması"na bir örnektir. Doğru cevap D'dir.

8.SORU

Aşağıdakilerden hangisi öğretmene aile ilişkilerini doğal ortamda gözlemlene fırsatı sunmaktadır?

A

AİLE EĞİTİMİ

Haber mektubu

B

Bireysel görüşme

C

Telefon görüşmesi

D

Ev ziyareti

E

Gidiş-geliş saatleri

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek D şıkkıdır. Ev ziyareti; öğretmen ve aile arasındaki iş birliğini güçlendirmek, ev ortamını çocukların gelişimi açısından zenginleştirmek amacıyla öğretmen tarafından düzenlenen ziyaretlerdir. Bu ziyaretler öğretmenlerin ailelerle olumlu ilişkiler kurmasını, ailelere ve çocuklara kendilerine değer verildiğini hissetmesini sağlar.

9.SORU

Profesyonellik tanımı çerçevesinde, ailelerle çalışan meslek gruplarına örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A

Aile Danışmanları

B

Çocuk Gelişim Uzmanları

C

Çocuk Hastalıkları Doktoru

D

Öğretmenler

E

Sosyal Hizmet Uzmanları

Yanıt Açıklaması:

Bu profesyonellik tanımı çerçevesinde, ailelerle çalışan meslek gruplarına örnek olarak farklı yaşlarda çocuklarla, farklı branşlarda çalışan eğitimciler (okul öncesinden liseye kadar öğretmenler ve yöneticiler), çocuk gelişimi uzmanları, sosyal hizmet uzmanları ve aile danışmanları gösterilebilir.

10.SORU

Aile üyelerinin ilişkilerinde fayda-maliyet temelli davranışlarda bulunduğu savunulan aile kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A

Sembolik etkileşimci kuram

B

Sosyal mübadele kuramı

C

Yapısal işlevsel kuram

D

Gelişimsel kuram

E

Feminist kuram

Yanıt Açıklaması:

Sosyal mübadele kuramı bireylerin ilişkilerinde fayda-maliyet temelli davranışlarda bulunduğu ve ödülleri artırmaya yönelik hareket ettiklerine dikkat çeker. Bu kuramın temel kavramları ödüller, eşitlik, fayda-maliyet ve kaynaklardır.

11.SORU

Seçeneklerden hangisi "Dünya Aile Günü" nün kutlandığı tarihtir?

A

14 Şubat

B

21 Mart

C

15 Nisan

D

15 Mayıs

E

21 Haziran

Yanıt Açıklaması:

15 Mayıs Dünya Aile Günü olarak kutlanmaktadır.

12.SORU

Aşağıdakilerden hangisi yazılı iletişim teknikleri arasında yer almaz?

A

Odak grup

B

Hatırlatma notu

C

Bülten

D

Duyurular

E

Broşür

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek A şıkkıdır. Odak grup ; belli bir konuyu görüşmek ve tartışmak için bütün tarafların anında fikir belirtmelerine olanak tanıyan, belli bir paydada buluşan bireyleri bir araya getiren toplantı şeklidir. Bu da yazılı iletişim teknikleri arasında yer almaz. Sözlü iletişim teknikleri arasında yer alır.

13.SORU

Anne Destek Programı yoluyla kaç yaşlarında çocuğu olan annelere çocuk eğitimi ve gelişimi konusunda bilgi ve destek verilmektedir?

A

0-3

B

3-6

C

7-11

D

3-11

E

AİLE EĞİTİMİ

12-18

Yanıt Açıklaması:

Anne Destek Programı ile 3-11 yaşları arasında çocuğu olan annelere çocuk eğitimi ve gelişimi konusunda bilgi ve destek verilmektedir.

14.SORU

Swap (1993) tarafından öne sürülen aile katılımına yer vermeyen, çocuğun eğitiminin okulda öğretmenlerin sorumluluğunda olduğunu içeren model aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Zenginleştirilmiş program modeli
- B
Okuldan eve geçişli model
- C
Koruyucu model
- D
İşbirliği modeli
- E
Ekolojik sistenler modeli

Yanıt Açıklaması:

Koruyucu model, aile katılımına yer vermeyen modeldir. Bu modelde çocuğun eğitimi okulda öğretmenlerin sorumluluğundadır. Ailenin sorumluluğu ise çocuğun okula gitmesini ve devam etmesini sağlamaktır.

15.SORU

"Herkesin sesine kulak verilmesi" iletişimi etkin yapan özelliklerden hangisiyle ilişkilidir?

- A
Olumlu şeylere odaklanması
- B
Önyargıdan uzak olması
- C
Çok yönlü olması
- D
Katılımcı olması
- E
Sürekli olması

Yanıt Açıklaması:

"Herkesin sesine kulak verilmesi" iletişimi etkin yapan özelliklerden Katılımcı olması ile ilişkilidir.

16.SORU

Bireylerin hem çocuklarının hem de kendi anne-babalarının sorumluluğunu üstlendiği aile yapısına ne ad verilmektedir?

- A
Geniş aile
- B
Tek ebeveynli aile
- C
Sandviç aile

- D
Üvey aile
- E
Çift çekirdekli aile

Yanıt Açıklaması:

Sandviç aile tipinde, evden evlenerek ayrılmış çocuklar ebeveynlerinin yanına taşınarak veya kendi hanelerinde yaşarken hem yaşlanmış ebeveynlerinin hem de kendi çocuklarının bakımından sorumlu olmaktadır. Bu aile bireyleri yaşlı ebeveynleri ile kendi çocuklarının sorumlulukları arasında çift yönlü sıkıştığı için sandviç aile yapısı tanımı yapılmaktadır.

1.SORU

İhtiyacı olan her kesimden kadına ulaşma hedefi ile geliştirilen, kırsal alanda yaşayan genç kız ve kadınların yaşam becerilerinin eğitim yoluyla güçlendirilmesini amaçlayan program aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Anne Destek Programı
- B
Aile Mektupları
- C
Dere Tepe Eğitim Programı
- D
Bilmek Anlamaktır
- E
Eğitim İçin Ailelerin Bilinçlendirilmesi

Yanıt Açıklaması:

İhtiyacı olan her kesimden kadına ulaşma hedefi ile geliştirilen, kırsal alanda yaşayan genç kız ve kadınların yaşam becerilerinin eğitim yoluyla güçlendirilmesini amaçlayan program Dere Tepe Eğitim Programı'dır.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile eğitimi ve katılımının ilkeleri arasında değildir?

- A
Kişisel gelişim
- B
Özgün olma
- C
Yaratıcı olma
- D
Esnek olma
- E
İş birliğine açık olma

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek A şıkkıdır. Kişisel gelişim farkındalık geliştirme ve önleyici işlevler arasında yer alır. Aile eğitimi ve katılımının ilkeleri arasında yer almaz.

4.SORU

AİLE EĞİTİMİ

Aşağıdakilerden hangisi Çiğdem Kağıtçıbaşı'nın aileleri tanımlamak için kullandığı modeli açıklayan en uygun seçenektir?

- A
Karşılıklı bağımlı aile
- B
Bağımsız aile ve psikolojik/duygusal aile
- C
Karşılıklı bağımlı aile, bağımsız aile ve psikolojik/duygusal aile
- D
Karşılıklı bağımlı aile, bağımsız aile
- E
Bağımsız aile

Yanıt Açıklaması:

Çiğdem Kağıtçıbaşı aileleri üç farklı model ile açıklamaktadır: Karşılıklı bağımlı aile, bağımsız aile ve psikolojik/duygusal aile. Bu modeller aile sisteminin ve işleyişinin sosyoekonomik koşullara göre farklılık gösterdiği öngörüsü üzerine temellendirilmiştir.

5.SORU

Ailelerle işbirliği süreçlerinde kullanılabilecek iletişim teknikleri yazılı ve sözlü olmak üzere ikiye ayrılır. Aşağıdakilerden hangisi yazılı tekniklerden biridir?

- A
Yüz yüze görüşme
- B
Hatırlatma notu
- C
Aile görüşmesi
- D
Odak grup
- E
Telefon görüşmesi

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisinde "Boşanma, terk veya eşlerden birinin ölümü nedeniyle tekrar evlenenler ve eşlerden en az birinin önceki ilişkisinden çocuğunun olduğu aileler üvey aile yapısı içinde değerlendirilmektedir." tanımına ait aile tipi doğru olarak verilmiştir?

- A
Geniş aile
- B
Sandviç Aile
- C
Üvey Aile
- D
Çekirdek Aile
- E

Tek Ebeveynli Aile

Yanıt Açıklaması:

Üvey Aile: Boşanma, terk veya eşlerden birinin ölümü nedeniyle tekrar evlenenler ve eşlerden en az birinin önceki ilişkisinden çocuğunun olduğu aileler üvey aile yapısı içinde değerlendirilmektedir. Bu aileler aynı zamanda karma aile veya yeniden kurulmuş aile olarak da tanımlanmaktadır.

7.SORU

Eş sayısına göre yapılan sınıflandırmalarda evlilikler monogami ve poligami şeklinde sınıflandırılmaktadır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi monogami'nin tanımına en uygun seçenektir?

- A
Bir kadının birden fazla erkekle eş zamanlı olarak evli olması
- B
Bireylerin birden fazla evlilik yapması
- C
Bir erkeğin birden fazla kadınla eş zamanlı olarak evli olması
- D
Kişilerin aynı anda tek kişi ile evli olması
- E
Birden fazla evlilik yapma

Yanıt Açıklaması:

Monogami (tekeşlilik) modern zamanların kabul gören ve en sık görülen evlilik türü olup kişilerin aynı anda tek kişi ile evli olmasıdır. Ancak eşlerden birinin ölümü veya boşanma gibi durumlarda bireyler yeniden evlenebilir.

8.SORU

Alınan kararlarda tarafsızlığı korumak, hizmet alanların talepleri karşısında duygusal korunma sağlamak ve bulunulan konumu geliştirmek için çalışan ve hizmet alanlar arasında doğru mesafenin kurulması kavramının karşılığı nedir?

- A
Profesyonellik
- B
Amatörlük
- C
Danışmanlık
- D
Psikoloji
- E
Tarafsızlık

Yanıt Açıklaması:

Profesyonellik, 'alınan kararlarda tarafsızlığı korumak, hizmet alanların talepleri karşısında duygusal korunma sağlamak ve bulunulan konumu geliştirmek için çalışan

AİLE EĞİTİMİ

ve hizmet alanlar arasında doğru mesafenin kurulması' anlamı taşımaktadır.

9.SORU

Ailelerle etkili profesyonel ilişkilerin yedi bileşeninden olan adanmışlık bileşeninin tanımı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A
İşini en iyi şekilde yerine getirmek için sahip olunması gereken meslekle ilgili yetilerdir.
- B
Herkesi eşit mesafede olmak ve herkesin ihtiyaçlarına dayalı olarak imkânlarla erişimde eşit fırsatlara sahip olması için çaba harcamaktır.
- C
Görev ve sorumlulukların paylaşılmasına gönüllülük gösterme ve gereğini yerine getirmek için çaba harcamak olarak nitelendirilebilir.
- D
İşbirliğinin başlatılması ve verimli sürdürülmesinin yapı taşlarındandır.
- E
Kendinin ve başkalarının haklara erişememeleri veya bu hakların farkında olmamaları durumunda, hakları elde etmek için verilen mücadeledir.

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek C seçeneğidir. Diğer seçenekler farklı bileşenlerin tanımını vermektedir.

10.SORU

Epstein'in aile katılım düzeylerinden hangisi ailelerin en etkin katılımını kapsamaktadır?

- A
İletişim
- B
Çocuk yetiştirme
- C
Toplumla işbirliği
- D
Evde öğrenme
- E
Gönüllülük

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek C şıkkıdır. Toplumla işbirliği ; toplumsal olanaklardan aile ve okulu desteklemek için yararlanma ile aile ve okulu geliştirerek toplumu güçlendirme döngüsünü içeren çift yönlü bir süreçtir ve aile katılımının en üst düzey hedefi olarak düşünülebilir.

11.SORU

Türkiye'de aile çalışmalarının tarihçesi ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A

Ailelerin yaşamında çeşitli becerileri artıracak eğitimler Millet Mektepleri faaliyetleri ile Atatürk tarafından başlatılmıştır.

B
"Anne Babalara Haftalık Sohbetler" başlığı altında düzenlenen çalışmalar ilk anne baba okulu olarak kabul görmektedir.

C
Aile çalışmaları kapsamında en önemli çalışmaların başında "Erken Destek Projesi" yer almaktadır.

D
Günümüzde aile çalışmaları yalnızca sivil toplum kuruluşları tarafından yönetilmektedir.

E
Halk Mektepleri 1922'de yetişkinlere okuma-yazma öğretmek ve temel eğitim vermek üzere başlatılmıştır.

Yanıt Açıklaması:

Türkiye'de gerçekleştirilen aile çalışmalarının tarihsel süreçte ilk adımlarının Cumhuriyetin ilk yıllarında okuma yazma seferberliği kapsamında Ali Okulları, Millet Mektepleri gibi çalışmalarla atıldığı belirtilmektedir. Ord. Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel'in önderliğinde 1962-63 yılları arasında Anne Babalara Haftalık Sohbetler" başlığı altında düzenlenen çalışmalar ilk anne baba okulu olarak kabul görmektedir. Aile çalışmaları kapsamında atılan en önemli ve en kapsamlı çalışmaların başında ise 1982-2004 yılları arasında gerçekleştirilen Erken Destek Projesi yer almaktadır. Ailelerin yaşamında çeşitli becerileri artıracak eğitimlerin ilk adımının harf devriminden sonra Millet Mektepleri faaliyetleri ile Atatürk tarafından Cumhuriyet Döneminde atıldığı söylenebilir. Günümüzde ise Milli Eğitim Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve bazı sivil toplum kuruluşlarının çeşitli çalışmaları da Türkiye'de yaygın bir şekilde yürütülen aile çalışmaları arasında yer almaktadır.

12.SORU

Toplumu yaşayan bir organizma gibi ele alan ve toplumda sürekliliğin sağlanmasında çeşitli toplumsal kurumların işleyişine dikkat çeken kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Yapısal-işlevsel Kuram
- B
Çatışma kuramı
- C
Ekolojik kuram
- D
Feminist kuram
- E
Sembolik etkileşimci kuram

Yanıt Açıklaması:

Yapısal işlevsel kuram toplumu yaşayan bir organizma gibi ele alır ve toplumda sürekliliğin sağlanmasında çeşitli toplumsal kurumların işleyişine dikkat çeker.

AİLE EĞİTİMİ

13.SORU

Aşağıdakilerden hangisi eğitimcilerin ailelerle işbirliği konusundaki sorumlulukları arasında değildir?

- A
Etkili sorular sorarak süreçlere rehberlik etmek.
- B
Aile hayatında yaşanan ve çocuğu etkileyen durumlara duyarlı olmak.
- C
Çocukla ilgili bilgileri ailelerle paylaşmak.
- D
Eğer çocuk ana sınıfına devam ediyorsa ilköğretim ve anaokulu karşılaştırmasını olumsuz cümleler kurarak yapmamalıdır.
- E
Öğrencilerine ve ailelerine hiç bir şekilde ayrımcılık yapmamak, herkese eşit mesafede ve adil olmak.

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek D şıkkıdır. D şıkkında verilen seçenek ailenin sorumluluklarını kapsamaktadır. Eğitimcilerin ailelerle işbirliği konusundaki sorumlulukları arasında yer almaz.

14.SORU

Aşağıdakilerden hangisi insanlık tarihini içeren temel dönemlerden birisi değildir?

- A
Avcı ve toplayıcı toplumu
- B
Tarım toplumu
- C
Sanayi toplumu
- D
Bilgi toplumu
- E
İnternet toplumu

Yanıt Açıklaması:

Buna göre insanlık tarihi kabaca avcı ve toplayıcı toplum; tarım toplumu, sanayi toplumu ve son olarak günümüzün bilgi toplumunu da niteleyen sanayi sonrası toplum şeklinde dört temel dönemi içermektedir (Köse, 2012).

15.SORU

aşağıdakilerden hangisi ekolojik sistemler kuramında yer alan ekzosistem tanımıdır?

- A
Bireyin içinde yaşadığı ve doğrudan etkileşimde bulunduğu yakın ilişkiler ağını içermektedir. Bireyin gelişiminde en üst düzeyde etkiye sahip olan bu sistem bireyin ailesini, akranlarını ve okulunu içermektedir.
- B

Çocuğun ilişkide olduğu en az iki farklı mikrosistem arasındaki ilişkilerdir. Örneğin çocuk, aile ve okul mikrosisteminin içinde yer almaktadır. Aile ortamında gerçekleşen olayların etkisi okul

ortamına yansıdığı gibi okul ortamında gerçekleşen olayların etkisi de aile ortamına yansımaktadır.

C

Çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı fakat gelişimini dolaylı olarak etkileyen etkileşimlerdir. Örneğin iş yerinde işvereni tarafından baskı gören bir annenin ev ortamında çocuklarına baskıcı ve otoriter tavır içeren davranışlar sergilemesi.

D

Çocuğun içinde yaşadığı toplumsal çerçeveyi belirleyen bu sistem dolaylı olarak çocuğun gelişimini etkilemektedir. Toplumun kültürel değerleri, yasalar bu sistemde yer almaktadır.

E

hiçbiri

Yanıt Açıklaması:

Ekzosistem: Çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı fakat gelişimini dolaylı olarak etkileyen etkileşimlerdir. Örneğin iş yerinde işvereni tarafından baskı gören bir annenin ev ortamında çocuklarına baskıcı ve otoriter tavır içeren davranışlar sergilemesi.

16.SORU

Aşağıdakilerden hangisi göç veren bölgelerin sorunlarından?

- A
Uyum sorunları
- B
Mekansal yerleşim
- C
Mevsimlik işçilik sorunları
- D
Eğitim sorunları
- E
Çocukların çalışması

Yanıt Açıklaması:

Göçle ortaya çıkan ve aileleri etkileyen sorunlar göç alan ve göç veren bölgeler için farklıdır. Göç alan ve veren bölgelerde yaşanan farklı sorunlar şöyle özetlenebilir. Göç alan bölgelerde uyum sorunları, mekânsal yerleşim, çocukların çalışması, eğitim sorunları ve ekonomik sorunlar yaşanmaktadır. Göç veren bölgelerde ise ailelerin dağılması, mevsimlik işçiliğin getirdiği sorunlar ve yerel ekonomik zayıflık önemli sorunlar arasında gösterilmektedir.

17.SORU

AİLE EĞİTİMİ

Dul kalan kadının kaybettiği kocasının erkek kardeşi (kayınbirader) ile evlenmesi kültüre bağlı olan hangi evlilik türü içinde adlandırılır?

- A
Taygeldi
- B
Levirat
- C
Berder
- D
Sororat
- E
Polijini

Yanıt Açıklaması:

Tercihli evlilikler ise farklı kültürlerde görülebilen ve farklı değerleri yansıtan evlilik türleridir. Bu ölçüte göre Türkiye'de örnekleri görülen levirat, sororat, berder ve taygeldi evlilikleri örnek verilebilir. Levirat türü evlilikte, dul kalan kadın, kaybettiği kocasının erkek kardeşi (kayınbirader) ile evlenir.

18.SORU

Seçeneklerden hangisi aile eğitiminde farkındalık geliştirme ve önleyici işlevler arasında sayılmayabilir?

- A
Eğitimden kaçınma
- B
Ebeveynlik becerileri
- C
Çocuk gelişimini destekleme
- D
Kişisel gelişim
- E
Çocuk gelişimi

Yanıt Açıklaması:

Eğitime katılım: Aile eğitimi, ailelerin çocukların eğitim süreçlerine katılmalarını artırmaktadır. Bu eğitimler sayesinde aile ve okul arasında iş birliği sağlanmakta ve bu iş birliği güçlendirilmektedir.

19.SORU

Ailelerle işbirliği halinde olup çalışan belirli meslek grupları vardır. Aşağıdakilerden hangi meslek grubunun ailelerle ilişkileri daha uzun sürelere yayılmakta ve yaptıkları çalışmalar yoğunluk, süreklilik, sıklık ve etki yaratma kapasitesi açısından diğer meslek gruplarından ayrılmaktadır?

- A
Sosyal hizmet uzmanları
- B
Eğitmciler
- C
Çocuk gelişimi uzmanları
- D
Aile danışmanları

- E
Psikologlar

Yanıt Açıklaması:

Profesyonellik tanımı çerçevesinde, ailelerle çalışan meslek gruplarına örnek olarak farklı yaşlarda çocuklarla, farklı branşlarda çalışan eğitimciler (okul öncesinden liseye kadar öğretmenler ve yöneticiler), çocuk gelişimi uzmanları, sosyal hizmet uzmanları ve aile danışmanları gösterilebilir. Kurumlarda farklı unvanlarla görevli pek çok kişi de ailelerle çalışmakla birlikte özellikle bu meslek gruplarında çalışanların ailelerle ilişkileri daha uzun sürelere yayılmakta ve yaptıkları çalışmalar yoğunluk, süreklilik, sıklık ve etki yaratma kapasitesi açısından diğer meslek gruplarından ayrılmaktadır. Bu açıdan, eğitimcilerin ailelerle ilişkileri ve bu süreçte takındıkları profesyonel tutum öne çıkmaktadır. Çünkü eğitimcilerin hizmet sunduğu grup sadece çocuklar ve gençler değildir; bu grup özelde aileleri genelde ise tüm toplumu içermektedir. Eğitimcilerin sundukları hizmetlerin niteliği de özellikle ailelerle yaptıkları çalışmalar ve onlarla kurdukları ilişkilerle değişmektedir.

20.SORU

C,ocuğun ilişkide olduğu en az iki farklı mikrosistem arasındaki ilişkiler hangi çevresel sistemdir?

- A
Mikrosistem
- B
Mezosistem
- C
Ekzosistem
- D
Makrosistem
- E
Kronosistem

Yanıt Açıklaması:

Mezosistem: C,ocuğun ilişkide olduğu en az iki farklı mikrosistem arasındaki ilişki-lerdir. O'meğin çocuk, aile ve okul mikro sisteminin içinde yer almaktadır. Aile or- tamında gerçekleşen olayların etkisi okul ortamına yansıdığı gibi okul ortamında gerçekleşen olayların etkisi de aile ortamına yansımaktadır

1.SORU

Aşağıdaki yaklaşımlardan hangisi aile merkezli hizmetlere örnek olarak gösterilebilir?

- A
High Scope
- B
Waldorf
- C
Montessory
- D
Regio Emilia
- E
Head Start

AİLE EĞİTİMİ

Yanıt Açıklaması:

Head Start programı, aile merkezli hizmetlere örnek olarak gösterilebilir.

2.SORU

Türkiye'de aile kurumu yapı olarak modern kabul edilen çekirdek aile özellikleri göstermesine rağmen etkileşimleri ve ilişkilerinde hangi aile tipi örnek olarak gösterilir?

- A Bağımlı aile
- B Bağımsız aile
- C Dar Aile
- D Geniş Aile
- E Gelenekçi Aile

Yanıt Açıklaması:

Türkiye'de aile kurumu yapı olarak modern kabul edilen çekirdek aile özellikleri göstermesine rağmen etkileşimleri ve ilişkilerinde geniş aile özellikleri taşımaktadır.

3.SORU

Zihin emeği harcayarak çalışan, üniversite mezunu, vasıflı ofis işçileri hangi meslek grubunda adlandırılırlar?

- A Mavi yakalılar
- B Beyaz yakalılar
- C Gri yakalılar
- D Siyah yakalılar
- E Yeşil yakalılar

Yanıt Açıklaması:

Beyaz yakalılar zihin emeği harcayarak çalışan, üniversite mezunu, vasıflı ofis işçileridir. Mavi yakalılar ise beden emeği harcayarak çalışan işçilerdir.

4.SORU

"Aileler ve profesyoneller arasında güç dağılımının dengelenmesi açısından önemli bir yaklaşımdır". Sözü edilen yaklaşım hangisidir?

- A Aile merkezli hizmetler
- B Aile danışmanlığı/terapi
- C Aile katılımı
- D Ortak yetkilendirme
- E

Aile eğitimi

Yanıt Açıklaması:

Sözü edilen yaklaşım "aile merkezli hizmetler"yaklaşımıdır. Doğru cevap A'dır.

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, eş seçimi için geçen süreyi kentlerde kırsal alana göre uzatmıştır?

- A İç göç süreci hızlanması ve şehirlerde organize olan sanayi ve hizmet sektörünün üretimdeki payının artması
- B Anne babalığın gerektirdiği becerilerin değişmesi ve karmaşıklaşması, aile içi rollerin değişmesi
- C Aile yaşamında eğitim seviyesi ve özellikle bir mülk sahibi olmanın önemli duruma gelmesi
- D Tek kişilik aile ve tek ebeveynli aile gibi aile tiplerinin de ortaya çıkması
- E Çeşitli toplumsal dönüşümler karşısında eğitsel, psikolojik, sosyal, ekonomik ve hukuki destek gereksinimlerin artması

Yanıt Açıklaması:

Eş seçimi için geçen süreyi kentlerde kırsal alana göre uzatan etmen "Aile yaşamında eğitim seviyesi ve özellikle bir mülk sahibi olmanın önemli hâle gelmesi"dir.

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi tarım toplumunun özelliklerindedir?

- A Kadınlar ve erkekler eşit statüdedir.
- B Çok eşlilik söz konusudur.
- C Soy anneye göre belirlenmiştir.
- D Özel mülkiyet anlayışı hakimdir.
- E Kişiler istedikleri kişi ile cinsel birliktelik yaşayabilir.

Yanıt Açıklaması:

Avcı ve toplayıcı toplumlarda kadın ve erkek eşit statüdedir, çok eşlilik söz konusudur ve herkes istediği kişi ile cinsel birliktelik yaşayabilir. Bu toplumlarda soy anneye göre belirlenir. Ancak özel mülkiyet anlayışının gelişmesi tarım toplumlarında olmuştur.

7.SORU

Karşı cinsten çocukları olan dul kadın ve erkeğin kendilerinin evlenerek çocuklarını da evlendirmelerinin söz konusu olduğu evlilik türü aşağıdakilerden hangisidir?

AİLE EĞİTİMİ

A
Levirat

B
Berder

C
Sororat

D
Taygeldi

E
Poligami

Yanıt Açıklaması:

Karşı cinsten çocukları olan dul kadın ve erkeğin kendilerinin evlenerek çocuklarını da evlendirmelerinin söz konusu olduğu evlilik türü taygeldidir.

8.SORU

Dar toplumsallaşma özellikleri gösteren ülkelere örnek olarak aşağıdakilerden hangisini gösterebiliriz?

A
ABD

B
Çin

C
Japonya

D
Avustralya

E
Afrika

Yanıt Açıklaması:

Dar toplumsallaşma özellikleri gösteren ülkelere örnek olarak Japonya, Hindistan ve Suudi Arabistan gösterilmektedir.

9.SORU

Aşağıdakilerden hangisi iletişimi etkili yapan özellikler arasındadır?

A
Olumsuz şeylere odaklanması,

B
Önyargılı davranılması

C
Tek yönlü olması

D
Süreksiz olması

E
Katılımcı olması

Yanıt Açıklaması:

İLETİŞİMİ etkili yapan özellikler şu şekilde sıralanabilir:

- Olumlu şeylere odaklanması,
- Önyargıdan uzak olması,
- Çok yönlü olması (hem iletişime konu olan durumların çok yönlülüğü hem de iletişimin kaynağı açısından çok yönlülük olmalıdır)

- Sürekli olması (devamlılık ve tutarlılık olmalıdır)

• Katılımcı olması (iletişimin sadece belli paydaşların tekelinde olmaması ve her paydaşın iletişim kurabilecek rahatlıkta hissetmesi gerekir; herkesin sesine kulak verilmesi önemlidir)

10.SORU

Türkiye' de gerçekleştirilen aile çalışmalarının tarihsel süreçte ilk adımlarının Cumhuriyetin ilk yıllarında okuma yazma seferberliği ile hangi çalışmayla atıldığı bilinmektedir?

A

Köy Enstütüleri

B

Harf Devrimi

C

Millet Mektepleri

D

Şapka Devrimi

E

Seçme Seçilme Hakkı

Yanıt Açıklaması:

Türkiye' de gerçekleştirilen aile çalışmalarının tarihsel süreçte ilk adımlarının Cumhuriyetin ilk yıllarında okuma yazma seferberliği kapsamında ALİ OKULLARI, MİLLET MEKTEPLERİ gibi çalışmalarla atıldığı belirtilmektedir

11.SORU

Türkiye' de aile yapısında görülen en önemli değişim aşağıdakilerden hangisidir?

A

Ailenin küçülmesi

B

Ailenin eğitim düzeyinin artması

C

Ailenin dağılması

D

Kadınlardaki doğurganlığın artması

E

Kadının toplumsal statüsünün artması

Yanıt Açıklaması:

Türkiye' de aile yapısında görülen en önemli değişim ailenin küçülmesidir.

12.SORU

Swap (1993) okul ve aile ilişkilerini kaç temel model çerçevesinde açıklamaktadır?

A

1

B

2

C

3

AİLE EĞİTİMİ

D
4

E
5

Yanıt Açıklaması:

Swap (1993) okul ve aile ilişkilerini koruyucu model, okuldan eve geçişli model, zenginleştirilmiş program modeli ve iş birliği modeli olmak üzere dört temel model çerçevesinde açıklamaktadır.

13.SORU

Aşağıda yer alan aile ile ilgili günümüz gelişmelerinden hangisi doğrudur?

A

Akraba topluluklarının aile üzerindeki etkileri artmaktadır

B

Eş seçiminde özgürlük eğilimi artarken düzenlenmiş (görücü usulü gibi) evlilikler artmaktadır

C

Kadınların aile içinde karar verme ve evliliği başlatma konusunda hakları elinden alınmıştır

D

Çocukların haklarının genişletilmesi yönünde bir eğilim vardır

E

Cinsel özgürlükler ve eşcinsel birlikteliklerin toplumca kabulü azalmıştır

Yanıt Açıklaması:

Anthony Giddens (2008) da aile ile ilgili günümüzdeki gelişmeleri şöyle özetlemektedir (s.252):

- Akraba topluluklarının aile üzerindeki etkileri azalmaktadır.
- Eş seçiminde özgürlük eğilimi artarken düzenlenmiş (görücü usulü gibi) evlilikler azalmaktadır.
- Kadınların aile içinde karar verme ve evliliği başlatma konusunda hakları tanınmaya başlamıştır.
- Çocukların haklarının genişletilmesi yönünde bir eğilim vardır.
- Cinsel özgürlükler ve eşcinsel birlikteliklerin toplumca kabulü artmıştır.

14.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (2015) ailelere yönelik eğitim, danışma ve destek hizmetlerinden birisi değildir?

A

Aile Eğitim Programı (AEP)

B

Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı

C

Baba Destek Programı (BADEP)

D

Özel Aile Danışma Merkezleri

E

Suriye Vatandaşlarına İlişkin Psikososyal Destek Çalışmaları

Yanıt Açıklaması:

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (2015) ailelere yönelik eğitim, danışma ve destek hizmetlerinden bazıları şunlardır:

- Aile Eğitim Programı (AEP)
- Evlilik Öncesi Eğitim Programı
- Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı
- Özel Aile Danışma Merkezleri
- Afetlerde Psikososyal Destek Birimi Çalışmaları
- Suriye Vatandaşlarına İlişkin Psikososyal Destek Çalışmaları
- Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP)

15.SORU

Çocuklarla en yakın ve en yoğun ilişki halindeki aile bireylerini desteklemeye ve aile yaşantısını iyileştirmeye yönelik eğitsel girişimler olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A

Aile katılımı

B

Aile eğitimi

C

Aile desteği

D

Aile ilgisi

E

Aile sistemi

Yanıt Açıklaması:

Aile eğitimi, çocuklarla en yakın ve en yoğun ilişki halindeki aile bireylerini desteklemeye ve aile yaşantısını iyileştirmeye yönelik eğitsel girişimler olarak tanımlanmaktadır (Lam, 2003; Davis-Kean, 2005). Aile eğitim etkinlikleri; çocuk sağlığı, çocuk gelişimi, davranış yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı gibi konularda ailelerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik sistemli ve planlı çalışmalar olarak da tanımlanmaktadır (OBADER, 2013).

16.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ, ARAŞTIRMACILARIN AİLELERLE YAPILAN ÇALIŞMALARDA DAHA FAZLA ODAKLANMA İHTİYACI DUYMASINA NEDEN OLMUŞTUR?

A

Şehirleşmenin ve sanayileşmenin artması, aile yapısındaki değişimler, yokluk ve yoksunluklar karşısında ailelerin çocuğun gelişimi ile ilgili özellikleri öğrenmeye ihtiyaç duyması

B

Çocukluk yıllarından itibaren ailenin çocuklar için temel destek kaynağı olduğu ve aile ortamının mikrosistem düzeyinde çocuğu önemli ölçüde etkilediğinin kabul edilmesi

C

AİLE EĞİTİMİ

Tüm dünyada özellikle şehir hayatında nüfusun artmasıyla ortaya çıkan değişimlerde ve aile yapısının değişmesi karşısında yeni politikalar oluşturulmaya başlanması

D

Özellikle büyük şehirlerde kadınların toplumsal statüsü ve aile içindeki rollerinin değişmesi ve kadınların çalışma hayatına katılması

E

İnsan yaşamında anne baba olmak ve anne babalık becerilerinin gelişiminin kişinin hem kendisi için hem de bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı çocuklar yetiştirmedeki önemini anlaşılması

Yanıt Açıklaması:

Özellikle büyük şehirlerde kadınların toplumsal statüsünde ve aile içindeki rollerinin de değişmesi ve kadınların çalışma hayatına katılması, araştırmacıların ailelerle yapılan çalışmalara daha fazla odaklanma ihtiyacı duymasına neden olmuştur.

17.SORU

AİLELERİN YAŞAMINDA ÇEŞİTLİ BECERİLERİ ARTIRACAK EĞİTİMLERİN İLK ADIMININ ATILDIĞI GİRİŞİM AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

A

Millet Mektepleri

B

Anne Babalara Haftalık Sohbetler

C

Erken Destek Projesi

D

Halk Dershaneleri ve Gece Kursları

E

Okuma-Yazma Okulu

Yanıt Açıklaması:

Ailelerin yaşamında çeşitli becerileri artıracak eğitimlerin ilk adımının atıldığı girişim Millet Mektepleridir.

18.SORU

Kişilerin eş zamanlı olarak birden fazla eşle evli olma durumuna ne ad verilir?

A

Monogami

B

Poligami

C

Polijini

D

Endogami

E

Egzogami

Yanıt Açıklaması:

Poligami (çokeşlilik) ise kişilerin eş zamanlı olarak birden fazla eşle evli olmasıdır ve çok yaygın değildir.

19.SORU

TOPLAYICI ROLÜNÜN YANI SIRA DOĞURGANLIĞININ TOPLUMDA KADINA SAYGINLIK GETİRDİĞİ VE KADIN İLE ERKEĞİN EŞİT STATÜDE OLDUĞU İDDİA EDİLEN TOPLUM AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

A

İlkel toplum

B

Avcı ve toplayıcı toplum

C

Tarım toplumu

D

Sanayi toplumu

E

Sanayi sonrası toplum

Yanıt Açıklaması:

Toplayıcı rolünün yanı sıra doğurganlığının toplumda kadına saygınlık getirdiği ve kadın ile erkeğin eşit statüde olduğu iddia edilen toplum, avcı ve toplayıcı toplumdur.

20.SORU

Sanayi sonrası toplumda beliren, orta sınıf olarak adlandırılan ve zihin emeği harcayarak vasıflı ofis işçileri konumunda bulunan kişilere ne ad verilir?

A

Mavi yakalılar

B

Burjuva sınıfı

C

Beyaz yakalılar

D

Proletarya sınıfı

E

Z kuşağı

Yanıt Açıklaması:

Beyaz yakalılar zihin emeği harcayarak çalışan, üniversite mezunu, vasıflı ofis işçileridir.

AİLE EĞİTİMİ

FİNALLERDE NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.SORU

Aile üyelerinin nasıl yönetileceğine ilişkin kuralları ortaya koyan sistemin merkezini oluşturan temel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Aile yapısı
- B
Aile etkileşimi
- C
Aile işlevleri
- D
Aile yaşam döngüsü
- E
Aile sistemi

Yanıt Açıklaması:

Aile etkileşimi, aile üyelerinin nasıl yönetileceğine ilişkin kuralları ortaya koyan sistemin merkezini oluşturur.

2.SORU

"...bu programda babalığın önemi, çocuğu dinleme, kendini ifade etme, aile tutumları, çocuğun gelişiminin desteklenmesi, çocuğa yönelik olumsuz disiplin yöntemlerinin azaltılması, aile içinde demokratik davranışların geliştirilmesi gibi konularda bilinç ve farkındalığın artırılması hedeflenmektedir." Bu açıklamada anlatılan içerik açıklaması aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A
Aile Mektupları
- B
Baba Olmak Güzel Şey
- C
Dere Tepe Eğitim Programı
- D
Anne Destek Programı
- E
Sen Benim Babamsın Kampanyası

Yanıt Açıklaması:

Bu program Baba Destek Programı'nı tanıtmayı hedefleyen bir televizyon programıdır. Uygulamalardan görüntülerin de yer aldığı bu programla babalığın önemi, çocuğu dinleme, kendini ifade etme, aile tutumları, çocuğun gelişiminin desteklenmesi, çocuğa yönelik olumsuz disiplin yöntemlerinin azaltılması, aile içinde demokratik davranışların geliştirilmesi gibi konularda bilinç ve farkındalığın artırılması hedeflenmektedir.

3.SORU

- I- Psikanalitik yaklaşımdan derinlemesine etkilenmiş sistem kuramlarındandır.
- II- Şizofreni aileleri ile yapılan çalışmalar sonrasında olgunlaştırmıştır.

III-Kuram, büyük oranda benliğin farklılaşması kavramı üzerinde durmaktadır.
Yukarıda verilen öncüller, aile danışmanlığı hizmetlerinde kullanılan kuramlardan hangisinin özelliklerine aittir?

- A
Yapısal Aile Terapisi
- B
Yaşantısal Aile Terapisi
- C
Aile Sistemleri Teorisi
- D
Bilişsel-Davranışçı Aile Terapisi
- E
Çekirdek Aile Teorisi

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığında psikanalitik yaklaşımlardan sonra ortaya çıkmış, psikanalitik yaklaşımdan derinlemesine etkilenmiş sistem kuramlarından ilki Murray Bowen'ın Aile Sistemleri Kuramıdır. Bowen, kuramını şizofreni aileleri ile yaptığı çalışmalar sonrasında olgunlaştırmıştır. Aile sistemleri kuramı büyük oranda benliğin farklılaşması kavramı üzerinde durmaktadır. Benliliğin farklılaşması kişinin kendisini ailesinden duygusal ve bilişsel olarak bağımsız bir biçimde ifade edebilmesi, bağımsız bir biçimde var olabilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

4.SORU

- I. HEDEF GELİŞTİRME,
- II. GEREKSİNİM BELİRLEME,
- III. HEDEFLERE ULAŞTIRACAK ETKİNLİKLERİ BELİRLEME VE UYGULAMA PLANLARI GELİŞTİRME
- IV. UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME.

Yukarıda verilen aile eğitimi ve katılımı çalışmalarını planlama ve uygulama basamaklarının doğru sıralanması için hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

- A
II ile III
- B
I ile II
- C
III ile IV
- D
I ile III
- E
I ile IV

Yanıt Açıklaması:

Doğru sıralama için I ile II' nin yer değiştirmesi gerekir.

5.Soru

"8 yaşındaki çocuk annesinin hazırladığı akşam yemeklerinden yemez ve ısrarla her akşam hamburger ya da pizza yemek ister.Çocuğun bu isteğini anne kabul

AİLE EĞİTİMİ

eder ve çocuğa her akşam telefonla hamburger veya pizza sipariş eder."Bu davranış biçimi hangi tür Ebeveyn (Anne-Baba) davranışına örnektir?

A
SERBEST/İLGİSİZ TUTUM,

B
DEMOKRATİK TUTUM,

C
DENGESİZ VE KARARSIZ EBEVEYN TUTUMU,

D
AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ TUTUM,

E
AŞIRI KORUYUCU tutum,

Yanıt Açıklaması:

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ TUTUMDA, çocuğa sınırsız hak ve özgürlükler tanınır. Bu tutumda çocuğun yanlış davranışları da hoşgörü ile karşılanır ya da görmezden gelinir. Aileler çocuğun kasıtlı olarak yaptığı yanlış davranışları bile hoşgörü ile karşılarken, çocuğun istediği her şeyi yapmak için büyük çaba sarf ederler. " 8 yaşındaki çocuk annesinin hazırladığı akşam yemeklerinden yemez ve ısrarla her akşam hamburger ya da pizza yemek ister. Okula başlamadan önce hastalığı sebebiyle uzun süre mama ile beslenmek zorunda kalan çocuğun bu isteğini anne kabul eder ve çocuğa her akşam telefonla hamburger veya pizza sipariş eder."

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi yas süreci evrelerinden birisi değildir?

A
İnkar

B
Pazarlık

C
Kabullenme

D
Rahatlama

E
Öfke

Yanıt Açıklaması:

Yas sürecini yaşayan kişilerde farklılıklar olmakla birlikte belli evreler içinde yaşanan tepkiler ve duygu durumları şunlardır: Yadsıma, öfke, pazarlık, depresyon, kabullenme.

7.SORU

aile danışmanlığı / aile terapisi alanının Türkiye'deki gelişimi yıllarında hızlanmıştır. yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A
1950

B
1960

C
1970

D
1980

E
1990

Yanıt Açıklaması:

aile danışmanlığı / aile terapisi alanının Türkiye'deki gelişimi 1980'li yıllarda hızlanmıştır.

8.SORU

Bir davranışın tekrarını sağlamak amacıyla verilen uyarıcıya ne ad verilir?

A
sosyal gelişim

B
kimlik kazanma

C
pekiştireç

D
sosyal yeterlik

E
sosyalleşme

Yanıt Açıklaması:

Bir davranışın tekrarını sağlamak amacıyla verilen uyarıcıya pekiştireç adı verilir. Doğru cevap C'dir.

9.SORU

- I. KÜLTÜR
- II. GEÇMİŞ YAŞANTILAR
- III. AİLENİN BÜYÜKLÜĞÜ
- IV. YAŞAM TARZI
- V. ETNİK KÖKEN

Yukarıda verilen maddeler ailenin hangi özelliği için belirleyicidir?

A
Ailede rollerin düzenlenmesi

B
Aile kuralları

C
Dışsal ve içsel aile sınırları

D
Aile üyeleri arasındaki güç dağılımı

E
İletişim süreci

Yanıt Açıklaması:

Ailede rollerin düzenlenmesi

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi tanılanmış özel sorunu olan çocuk tiplerinden biridir?

A
yalan söyleme

B
özgül öğrenme güçlüğü

AİLE EĞİTİMİ

- C
altını ıslatma
D
yeme bozukluğu
E
uyku bozukluğu

Yanıt Açıklaması:

Duygu ve davranım bozuklukları kapsamında; korku, yalan söyleme, altını ıslatma (enürezis), dışkı kaçırmaya (enkoprezis), öfke, parmak emme, tırnak yeme, kıskançlık, çalma, yeme bozuklukları ve uyku bozukluklarından oluşur. Özgül öğrenme güçlüğü ise tanılanmış özel sorunu olan çocuklar için söz konusudur. Doğru cevap B'dir.

11.SORU

Bir ailede çocuğun meslek seçimi, romantik ilişkilere yönelmesi, evden ayrılması gibi konular yüzünden sorunlar oluşmaktadır. Buna göre bu ailenin hangi aile yaşam döngüsü evresinde olduğu söylenebilir?

- A
Ergen çocuklu aileler
B
Gençlik döneminde çocuğa sahip olan aileler
C
İleri yaşta aileler
D
Evden ayrılma
E
Çocukların evden ayrılması

Yanıt Açıklaması:

Gençlik döneminde çocuğa sahip olan ailelerde, çocuğun meslek seçimi, romantik ilişkilere yönelmesi, evden ayrılması gibi konular aile ilişkilerinde rolleri, sorumlulukları değiştiren ve yeniden yapılanmayı gerektiren alanlardır. Ebeveynlerinde kendi iş, aile ve toplumdaki rollerini gözden geçirmesi, yeni olanakların belirlenmesi değişikliklere uyumu kolaylaştıracaktır.

12.SORU

Çocukların duygusal gelişimlerinde rol oynayan kavramlardan ikisi tutku ve duygusal zekadır. Bu iki kavram psikanalitik açıdan düşünülecek olursa sıralı ve doğru olarak aşağıdakilerden hangilerine benzetilebilir?

- A
İd-Süperego
B
Süperego-İd
C
Ego-İd
D
İd-Ego
E
Ego-Süperego

Yanıt Açıklaması:

Tutku, bireyi gerçekleri görmekten uzaklaştıran, şiddeti ve sürekliliği çok fazla olan bir duygu durumudur ki bu da psikanalitik kuramdaki id'e karşılık gelir zira id de bireyin rasyonellikten uzak arzu ve haz isteğini hemen şimdi, ne olursa olsun karşılamak istediğidir. Duygusal zeka ise dürtüleri kontrol ederek tatminini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellenmesine izin vermeme olarak tanımlanır. Psikanalitik kuramda ego, hiçbir kuralı önemsemeyen ve isteğinin anında yerine getirilmesini arzulayan İd'i dizginleyen bilinçtir. Dolayısıyla ego ile duygusal zeka örtüşüyor denebilir. Cevap da bu yüzden İd ve Ego'dur, D'dir.

13.SORU

Öğrenme güçlüğü ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A
Zihinsel yetersizlik olarak da adlandırılır.
B
Akıl yürütme yeteneklerinde eksiklik görülebilir.
C
Okuma, yazma, heceleme problemleri olabilir.
D
Matematik alanında da öğrenme güçlüğü görülebilir.
E
Kültürel veya çevresel bir dezavantaja bağlı değildir.

Yanıt Açıklaması:

Öğrenme güçlüğü ABD Ulusal Öğrenme Bozukluğu Kurulu tarafından yapılan tanıma göre; konuşma, dinleme, okuma, yazma, matematik ve akıl yürütme yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli derecede güçlüklerle kendini gösteren heterojen bir grup bozukluktur. Öğrenme güçlüğü sınıflandırması yapılabilmesi için, öğrenme sorununun temelde diğer bir görsel, işitsel veya motor sorundan; zihinsel gerilikten; duygusal sorundan kaynaklanmaması veya çevresel, kültürel ve ekonomik bir dezavantaja bağlı olmaması gerekmektedir. Öğrenme güçlüğü kesinlikle zihinsel yetersizlik değildir. Tanı için bireyin zekâ düzeyinin normal sınırlarda (ya da üzerinde) olması beklenmektedir.

14.SORU

Her ne kadar gizlilik ilkesi aile danışmanlığında en önemli etik ilkelerden birisi olsa da farklı durumlarda gizlilik ihlal edilip, bozulabilmektedir. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi bu tip durumlara örnek gösterilemez?

- A
Danışan herhangi bir nedenle konuştuklarının bir bölümünün bir başka kişi ile paylaşılmasına onay veriyorsa gizlilik ilkesi bozulabilir.
B
Danışman, ailenin bilgisi olmaksızın bilgileri ve istatistikleri kendi yüksek lisans tezinde kullanıyorsa gizlilik ilkesi bozulabilir.
C

AİLE EĞİTİMİ

Aile danışmanı yaptığı görüşmelerin herhangi birinde çocuklarla ilgili bir ihmal, istismar bilgisini edindiğinde bunu hem mesleki olarak hem de hukuki olarak yetkili yerlere bildirmek durumundadır.

D

Aile danışmanı öğrendiği bir bilginin gizli kalması durumunda kamunun zarar göreceğini düşünüyorsa bunu bildirmekle yükümlüdür.

E

Mahkeme kararı ile gizlilik bozulabilir.

Yanıt Açıklaması:

Her ne kadar gizlilik ilkesi aile danışmanlığında en önemli etik ilkelerden birisi olsa da gizlilik ilkesi dört farklı durumda bozulabilmektedir. Bunlardan ilki danışanların onay vermesiyle olur. Danışan herhangi bir nedenle konuştuklarının bir bölümünün bir başka kişi ile paylaşılmasına onay veriyorsa gizlilik ilkesi bozulabilir. İkinci olarak, çocuk koruma ile ilgili konular gelmektedir. Aile danışmanı yaptığı görüşmelerin herhangi birinde çocuklarla ilgili bir ihmal, istismar bilgisini edindiğinde bunu hem mesleki olarak hem de hukuki olarak yetkili yerlere bildirmek durumundadır. Gizlilik ilkesinin bozulacağı bir üçüncü durum ise kamu yararadır. Aile danışmanı öğrendiği bir bilginin gizli kalması durumunda kamunun zarar göreceğini düşünüyorsa bunu bildirmekle yükümlüdür. Son olarak da mahkeme kararları gizliliğin bozulmasına bir neden olarak gösterilebilir.

15.SORU

Türkiye'de yıllarına kadar aile danışmanlığı alanının gelişmemesinde, geleneksel toplum yapısının etkisinden söz edilebilir. yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A

2000

B

1990

C

1980

D

1970

E

1960

Yanıt Açıklaması:

Türkiye'de 2000'li yıllara kadar aile danışmanlığı alanının gelişmemesinde, geleneksel toplum yapısının etkisinden söz edilebilir.

16.SORU

-Kişiler arası iletişim ve sosyal becerilerin eksikliği bu çocuklarda görülen en önemli özelliklerdendir.
-Hareket eden, dönen ya da parlak olan bazı nesnelere çok uzun bakabilirler.
-Dokunulmaya, kucağa alınmaya tepki gösteren otistik çocuklar, fiziksel teması reddeder, çevreleriyle ilişki kurmaktan kaçınırlar.

Yukarıda verilen özellikler hangi davranış bozukluğunun belirtileridir?

A

Parmak Emme

B

Tırnak Yeme

C

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

D

Özgül Öğrenme Güçlüğü

E

Otizm Spektrum Bozukluğu

Yanıt Açıklaması:

Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocukların belirgin bazı özellikleri vardır. Seslere karşı ve çevreyle ilgili en ufak değişikliklerin karşısında çok duyarlıdırlar. Kişiler arası iletişim ve sosyal becerilerin eksikliği bu çocuklarda görülen en önemli özelliklerdendir. Hareket eden, dönen ya da parlak olan bazı nesnelere çok uzun bakabilirler. Dokunulmaya, kucağa alınmaya tepki gösteren otistik çocuklar, fiziksel teması reddeder, çevreleriyle ilişki kurmaktan kaçınırlar. Diğer çocukların oyununa katılmazlar, karşısındaki kişinin yüzüne ve gözüne bakmama, karşılıklı iletişim kurmak istemediğinde bağırma, vurma, çığlık atma ve telâffuz güçlüğü gibi özellikler görülebilir.

17.SORU

Hangi yaşlar arasında, çocukların anlattığı abartılı olaylar hayal ve gerçeği ayırt edememelerinden kaynaklandığı için yalan davranışı olarak değerlendirilemez?

A

1-3 yaş,

B

3-5 yaş,

C

2-4 yaş

D

5-7 yaş

E

2-7 yaş,

Yanıt Açıklaması:

2-7 yaşlar arasında çocukların anlattığı abartılı olaylar hayal ve gerçeği ayırt edememelerinden kaynaklandığı için yalan davranışı olarak değerlendirilemez.

18.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Sorun yaşayan ailelerde çocuğun rolünü belirleyen etmenlerden biridir?

A

Demografik özellikleri

B

Soy Devamı

AİLE EĞİTİMİ

C
Ekonomik Koşullar

D
Bireysel Farklılıklar

E
Gelecek Güvencesi

Yanıt Açıklaması:

Sağlıklı bir aile ortamında çocuk kendine özgü gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları, gereksinimleri, becerileri, eğilimleri olan bakım, korunma ve desteğe ihtiyaç duyan bir varlıktır. Çocuğun öncelikle çocukluğunu yaşayabileceği ve aynı zamanda gelecekteki rollerine hazırlanabileceği, bir insan olarak kendini inşa edebileceği bir anlayışa ihtiyacı vardır. Çocuklar için her zaman bu ortamı ve anlayışı oluşturmak mümkün olamamaktadır. Kimi zaman çocuk ekonomik bir kaynak, işgücü, gelecek güvencesi, cinsiyeti ile var olan, çalışan, kardeşlerine bakan, ev işleri yapan, itaatkâr ya da tam tersi karar veren biri olarak ailede varlığını sürdürebilmektedir. Sonuç olarak çocuğun ailedeki rolleri ailenin yapısına, demografik özelliklerine, tutum, inanç ve değerlerine göre değişmektedir.

19.SORU

Ebeveynlerin;

- I. SINFITA ÇOCUKLARININ DAHA İYİ ÖĞRENMESİNE YARDIMCI OLMASI
- II. BEP'İN EVDEKİ UYGULAMASINA YARDIMCI OLMASI
- III. GÜNLÜK PROGRAMDA YER ALAN ETKİNLİKLERE MALZEME SAĞLAMASI

Özel gereksinimli çocuğu olan ailelerin eğitim sürecine katılımı ve eğitimi değerlendirildiğinde, yukarıda verilen maddeler ailelerin katılımının sağlandığı hangi aşamada karşımıza çıkmaktadır?

A
Bireyselleştirilmiş eğitim programının uygulanması

B
Özel gereksinimli çocuğun değerlendirilmesi ve tanınması

C
Belirleme/Aday gösterme

D
Bireyselleştirilmiş Eğitim Program Hazırlığı

E
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının Değerlendirilmesi

Yanıt Açıklaması:

Bireyselleştirilmiş eğitim programının uygulanması

20.SORU

Yas sürecinin evreleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A
Depresyon- Yadsıma- Kabullenme- Pazarlık- Öfke

B
Yadsıma- Kabullenme- Pazarlık- Öfke- Depresyon

C
Yadsıma- Öfke- Pazarlık- Depresyon- Kabullenme

D
Depresyon- Pazarlık- Öfke- Yadsıma- Kabullenme

E
Pazarlık- Öfke- Depresyon- Yadsıma- Kabullenme

Yanıt Açıklaması:

Yadsıma- Öfke- Pazarlık- Depresyon- Kabullenme

1.SORU

Aşağıdaki dönemlerden hangisinde çekirdek ailenin yeni üyeyi kabule hazır olması gerekir?

A
Çiftlerin bir araya gelerek aileyi oluşturma dönemi

B
Çocuğun aileye katılmasıyla birlikte ilk kez ebeveyn olunan dönem

C
Ailenin küçük çocuğa sahip olduğu dönem

D
Ergen çocuklu aileler

E
Gençlik döneminde çocuğa sahip olan aileler

Yanıt Açıklaması:

Çocuğun aileye katılmasıyla birlikte ilk kez ebeveyn olunan dönemde, ailenin yeni üyeyi kabule hazır olması gerekir.

2.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Sosyal Öğrenme Kuramı'nın öncülerindendir?

A
Albert Bandura

B
Jean Piaget

C
Harry Harlow

D
Bowlby

E
Mary Ainsworth

Yanıt Açıklaması:

Sosyal Öğrenme Kuramı'nın öncüleri; üç Amerikalı psikolog olan Neal Elgar Miller, John Dollard ve Albert Bandura'dır.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile danışmanlığında temel kuramlardan biridir?

A
Aile sistemleri kuramı

B
Yapısal aile terapisi

C
Yaşantısal aile terapisi

AİLE EĞİTİMİ

D
Bilişsel-Davranışçı aile terapisi

E
Hepsi

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığı tarihçesi içerisinde birçok önemli kuramcı ve kuramdan bahsedilebilir. özellikle günümüz aile danışmanlığı hizmetlerinde önemli yeri olan aile sistemleri teorisi, yapısal aile terapisi, yaşantısal aile terapisi ve bilişsel-davranışçı aile terapisi olmak üzere dört temel kuramdan ve bu temel kuramların kimi temel kavramlarından bahsedilebilir.

4.SORU

Özel gereksinimli çocukların aileleri ihtiyaç duydukları duygusal desteği nereden alabilirler?

A
Sosyal hizmet uzmanları

B
Bakım ve Rehabilitasyon merkezleri

C
Erken müdahale uzmanları

D
İnternet

E
Formal sosyal ağlar

Yanıt Açıklaması:

Duygusal destek; kaynaklarının tanımlanması ve kullanılabilmesi, ailenin güven hissetmesi, duygularını kontrol etmesi ve öz saygısı için esastır. Erken müdahale uzmanları ve ailenin formal destek sistemlerindeki diğer kişiler doğrudan duygusal destek sağlayabilir

5.SORU

Çocuk destek merkezleri hangi yaş gruplarındaki çocuklara hizmet vermektedir?

A
0-3 yaş

B
3-6 yaş

C
5-8 yaş

D
8-11 yaş

E
11-14 yaş

Yanıt Açıklaması:

Çocuk destek merkezleri, suça sürüklenme, suç mağduru, sokakta yaşama, gebelik, madde bağımlılığı gibi alanlarda (11-14/15 18) yaş gruplarında çocuklara hizmet vermektedir. Bu merkezlerde çocukların temel gereksinimlerini karşılamak, fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, aile ve yakın çevrelerine

dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere hizmet vermektedir.

6.SORU

Özel gereksinimli çocukların tıbbi tanılmasında aşağıdakilerden hangisi belirlenir?

A
Akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri

B
Bireyin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri

C
Eğitim ihtiyaçları

D
Az sınırlandırılmış ortama karar verme

E
Yetersizliğin olup olmadığı

Yanıt Açıklaması:

Tıbbi tanılamada çeşitli yöntemler izlenerek, yetersizliğin olup olmadığı belirlenmekte, yetersizliğe neden olan zedelenmenin yeri, derecesi, zedelenmeye yol açan etmenler, süregelen olup olmadığı ya da ilerleyip ilerlemediği gibi özellikler belirlenmektedir

7.SORU

1. 5 YAŞINDAKİ ÇOCUĞU İLE ALIŞVERİŞE ÇIKAN BİR BABA, ÇOCUĞUNUN ISRARLA YOL KENARINDAKİ PARKTA OYNAMAK İSTEMESİNE İZİN VERMEYEREK SERT BİR TEPKİ GÖSTERİR VE ÇOCUĞA BAĞIRARAK ONU ZORLA ALIŞVERİŞ YAPMAYA GÖTÜRÜR.
2. 6 YAŞINDAKİ ÇOCUĞUN ANNESİ İŞTEN EVE ÇOK YORGUN GELİR. ÇOCUK GEÇ SAATLERE KADAR ANNESİNİ ÖZLER VE BEKLER. ANNESİ EVE GİRER GİRMEZ ÇOCUĞUN ELİNE TABLETİ TUTUŞTURUR VE BİR OYUN AÇARAK OYNAMASINI SAĞLAR BÖYLECE ANNE DİNLENİR VE ÇOCUK DA 1 SAAT TABLETTE OYNAR VE UYUYAKALIR.
3. 8 YAŞINDAKİ ÇOCUK ANNESİNİN HAZIRLADIĞI AKŞAM YEMEKLERİNDEN YEMEZ VE ISRARLA HER AKŞAM HAMBURGER YA DA PİZZA YEMEK İSTER. OKULA BAŞLA- MADAN ÖNCE HASTALIĞI SEBEBİYLE UZUN SÜRE MAMA İLE BESLENMEK ZORUNDA KALAN ÇOCUĞUN BU İSTEĞİNİ ANNE KABUL EDER VE ÇOCUĞA HER AKŞAM TELEFONLA HAMBUR- GER VEYA PİZZA SİPARİŞ EDER.
4. 6 yaşındaki çocuk lösemi (kan kanseri) tedavisi olur ve iyileşir. Aile ve çocuk tedavi sürecinde çok sıkıntı yaşar. Çocuk iyileşip, tedavi bittikten sonra anne-babanın davranışları hastalık öncesine göre çok değişir. Artık çocuklarını üşümesin, yorulmasın diye mümkün olduğunca dışarı çıkarmazlar. Yukarıda örnekleri verilen ebeveyn tutumları aşağıdaki seçeneklerle eşleştirilmek istenirse hangi seçenek dışarıda kalır?

AİLE EĞİTİMİ

- A
Otoriter tutum
- B
Serbest/ilgisiz tutum
- C
Aşırı hoşgörölü tutum
- D
Aşırı koruyucu tutum
- E
Dengesiz ve kararsız tutum

Yanıt Açıklaması:

Otoriter tutum daha çok eğitim düzeyi düşük ve alt sosyo ekonomik düzeydeki ailelerde gözlenmektedir. Bu ailelerde ebeveynler çoğunlukla sert bir ailede yetişmiş, otoriter ebeveyn tutumuna maruz kalmış ve bu özellikleri ile kendi aile üyelerini model alırlar. Bu ailelerde; çocuğun istek ve ihtiyaç- ları dikkate alınmadan, anne baba tarafından be- lirlenen kural ve emirler katı bir şekilde uygulanır. Anne babalar çocuklarının adeta bir yetişkin gibi kurallara sıkı sıkıya uymasını ister ve beklerler. Cezanın ön planda olduğu bu tutumda anne babalar katı, baskıcı ve hoşgörüsüz bir tutum sergilerken, duygusal destek oldukça azdır. Madde 1 bu duruma örnektir.

Serbest/ilgisiz tutumu olan ailelerde çocuğun yaşayarak öğrenmesi esastır ve çocuğu merkeze alan bir tutumdur. Genellikle çok yoğun iş temposu olan ailelerde ya da çocuk sayısının fazla olduğu kalabalık ailelerde daha sık bu tutuma rastlanmaktadır. Bu ailelerde çocuğun davranışlarına rehber olunmaz, hatalı ya da doğru davranışları çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesi beklenir ve desteklenir. Aslında bu tutuma sahip ailelerin temel isteği özgür ve kendine yetebilen bir çocuk yetiştirmektir. Ama aile denetimi olmadığı için çocuk başına buyruk davranır ve bunun sonucunda da davranışlarına sınır çekilmeyen çocuk kurallara uymamaya başlar. Bu tutumun sonucunda çocuk ihmâl edilir ve aileler tarafından gereksinimlerine kayıtsız kalınır. Madde 2 bu duruma örnektir.

Aşırı hoşgörölü tutumda, çocuğa sınırsız hak ve özgürlükler tanınır. Bu tutumda çocuğun yanlış davranışları da hoşgörü ile karşılanır ya da görmezden gelinir. Aileler çocuğun kasıtlı olarak yaptığı yanlış davranışları bile hoşgörü ile karşılar, çocuğun istediği her şeyi yapmak için büyük çaba sarf ederler. Bu tutum geç veya zor çocuk sahibi olan anne babalarda veya tek çocuğu olan ailelerde daha sık görülebilir. Madde 3 bu duruma örnektir.

Aşırı koruyucu tutumda ebeveyn kontrol ve denetimi çocuğun hayata atılmasını ciddi şekilde zorlaştırır. O'yle ki adeta çocuklarını cam bir fanusta büyütürler. Aşırı koruyup kollayan anne babalar çocuklarını kucaklarından indirmez, her şeyi onun adına düşünüp yaparlar. Çocuklarına zarar gelmesin diye pek çok ortama girmezler, hasta olmasın, yorulmasın, üşümesin diye pek çok deneyimi çocuğun yaşamasına ve kendi kendine yeni beceriler kazanmasına izin vermezler. Madde 4 buna örnektir.

Dengesiz ve kararsız ebeveyn tutumu örnekler arasında yer almamaktadır, dolayısıyla cevap E'dir.

8.SORU

Aile danışmanlığında 1940 yılı öncesi dönemde hangi kuram ön plandaydı?

- A
psikanaliz kuramı
- B
varoluşçu kuram
- C
bütüncül psikoterapi
- D
eklektik yaklaşım
- E
hiçbiri

Yanıt Açıklaması:

1940 yılından önceki ilk dönemde özellikle danışmanlık alanında başat kuramlardan olan davranışçı kuram ve psikanaliz doğrudan bireyle ilgilenmekte ve aileyi sürecin dışında bırakmaktaydı.

9.SORU

Çocuğun öz bakım becerilerini kazandığı, cinsiyet rollerinin farkına vardığı dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Bebeklik dönemi
- B
İlk çocukluk
- C
Son çocukluk
- D
Ergenlik dönemi
- E
Doğum öncesi dönem

Yanıt Açıklaması:

İlk çocukluk (3-6 Yaş) dönemi ise, çocuğun öz bakım becerilerini kazandığı, cinsiyet rollerinin farkına vardığı dönemdir.

10.SORU

Çocuğun içinde bulunduğu toplumun inançlarını, tutumlarını ve kendisinden beklediği davranışları öğrenmesi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A
Benlik
- B
Sosyalleşme
- C
Sosyal Zeka
- D
Sosyal Olgunluk
- E
Sosyal Yeterlik

AİLE EĞİTİMİ

Yanıt Açıklaması:

Sosyalleşme

11.SORU

"Bireyi gerçekleri görmekten uzaklaştıran, şiddeti ve sürekliliği çok fazla olan bir duygu durumu," aşağıdaki kavramlardan hangisinin içeriğini oluşturur?

- A
TUTKU,
B
HEYECAN,
C
DUYGUSALLIK,
D
DUYGUSAL ZEKA,
E
Sosyal zeka,

Yanıt Açıklaması:

TUTKU: Bireyi gerçekleri görmekten uzaklaştıran, şiddeti ve sürekliliği çok fazla olan bir duygu durumudur.

12.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Erikson Psikososyal Gelişim Kuramına göre 6-12 Yaşı ifade eder?

- A
Temel Güvene Karşı Güvensizlik
B
Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku
C
Girişimciliğe Karşı Suçluluk
D
Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu
E
Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası

Yanıt Açıklaması:

Erikson Psikososyal Gelişim Kuramında, bireyin yaşam sürecini doğumdan ölüme kadar, her birine özel bir psikolojik bunalımın eşlik ettiği sekiz gelişim dönemine ayırarak incelemiştir. Bu dönemlerden;

Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu (6-12 Yaş): Okula başlayan çocuğun sosyal dünyası genişler. Çocuk bu dönemde, yetişkinlerin kullandıkları alet, araç ve benzeri şeyleri kusursuz bir biçimde kullanmak için ciddi çabalar harcar. Eğer bu çabalarına karşı çıkılırsa, çocuk yaptıklarının değersizliğine inanır ve aşağılık duygusuna kapılır. Doğru cevap D seçeneğidir.

13.SORU

Aşağıdaki yerleşim türlerinden hangisi geniş aile yapısı için söylenemez?

- A
Matrilokal yerleşim
B
Patrilokal yerleşim

C
Ambilokal yerleşim

D
Avunkulokal yerleşim

E
Neolokal yerleşim

Yanıt Açıklaması:

Çekirdek aile içinde yeni evli çift kendi ailelerinden bağımsız bir hane kuruyorsa buna neolokal yerleşim denilmektedir.

14.SORU

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi, Bilişsel Davranışçı Aile Terapisi kuramı özelliklerinden **değildir**?

- A
Bilişsel davranışçı aile terapisinde en önemli kavram öğrenme kavramıdır.
B
Bilişsel davranışçı aile terapisinde; psikoeğitim, edimsel koşullama, kontratlar yapma, klasik koşullama, şekillendirme ve sönme gibi tekniklerden bahsedilebilir.
C
Bilişsel davranışçı aile terapilerinin çeşitleri; davranışçı ebeveyn eğitimleri, işlevsel aile terapisi, cinsel işlev bozukluklarının davranışsal tedavisi ve bilişsel davranışçı aile terapisidir.
D
Bilişsel davranışçı aile terapisinde; insanı anlamaya çalışırken buz dağı metaforu kullanılmaktadır. Buzdağının hemen üzerinde görülenler sadece davranışlardır.
E
Bilişsel davranışçı aile terapisinde temel kabul davranışların sonuçlarının davranışın devam edip etmeyeceğine dair belirleyici olmasıdır.

Yanıt Açıklaması:

Yaşantısal Aile Terapisi yaklaşımının en önemli özelliği; aile geçmişi ile çok fazla ilgilenmemesi bunun tam tersi "şimdi ve burada" yaklaşımını benimsemesidir. Bu yaklaşımın en önemli temsilcisi ve kurucusu olan Virginia Satir'in kişiliği, yaklaşımın gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Virginia Satir insanı anlamaya çalışırken buz dağı metaforunu kullanmaktadır. Ona göre buzdağının hemen üzerinde görülenler sadece davranışlarımızdır. Fakat sırası ile baş etme stratejilerimiz, duygularımız, duygularımız hakkındaki duygularımız, algılarımız, beklentilerimiz, özlemlerimiz ve benliğimiz sırası ile buz dağının altında bulunmaktadır.

15.SORU

"Türkiye Özürlüler Araştırması" (2002) ile geniş kapsamlı olarak yapılan araştırma sonuçlarına göre, özel gereksinimli bireylerin toplam nüfus içindeki oranı nedir?

- A
%10
B

AİLE EĞİTİMİ

%12
C
%15
D
%17
E
%21

Yanıt Açıklaması:

Türkiye'deki özel gereksinimli grupların profili Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yapılan "Türkiye Özürlüler Araştırması" (2002) ile geniş kapsamlı olarak araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, özel gereksinimli bireylerin toplam nüfus içindeki oranı %12.29'dur. Buna göre Türkiye'de 8.431.937 kişi özel gereksinimli olarak yaşamlarını sürdürmektedir.

16.SORU

Aşağıda verilen seçeneklerden ailelerle iletişimde doğabilecek problemlere yönelik tedbirlerden hangisi yanlıştır?

- A
Farklı görüşleri tartışmaya gönüllü olmayınız.
- B
Ani yargılara varmaktan, karar vermekten ve hareket etmekten kaçınınız.
- C
Verilen mesajın anlaşılmasının herkesin bu mesaja katıldığı anlamına gelmediğini hatırlayınız.
- D
Söylediklerinizi tam ve doğru anladıklarından emin olmaları için, ailelerin soru sormasını teşvik ediniz.
- E
Bilgilerin ailelere ulaştığından emin olmak için kısa telefon görüşmeleri ile bilgi akışını takip ediniz.

Yanıt Açıklaması:

Doğru seçenek A şıkkıdır. Farklı görüşleri tartışmaya gönüllülük gösteriniz.

17.SORU

- I. AİLELER VE PROFESYONELLER ÇOCUĞUN FAYDASI İÇİN ÇALIŞIR.
- II. KARŞILIKLI TARAFLAR BİRBİRLERİNİN BU İLİŞKİLERE KAZANDIRDIĞI BECERİ VE UZMANLIĞA SAYGI DUYAR.
- III. AİLELER VE EĞİTİMCİLER ARASINDAKİ ORTAK DESTEK, KENDİLİĞİNDEN VAR OLMAYAN SOSYAL SERMAYEYİ İNŞA ETMENİN BİR YOLUDUR.
- IV. GÜVEN, BU İLİŞKİLERİN TEMEL YAPI TAŞI OLARAK ALGILANIR.
- V. ÇOCUKLARIN ÖĞRENME VE DAVRANIŞ İLE İLGİLİ SIKINTILARI OLDUĞUNDA AİLELERİN VE EĞİTİMCİLERİN BİRBİRLERİNİ SUÇLAMA EĞİLİMLERİNİ AZALTACAKTIR.

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri "İşbirliğinin temel ilkeleri" ndenedir?

A
I, II, III
B
I, II, IV
C
I, II, V
D
II, III, IV
E
II, IV, V

Yanıt Açıklaması:

Verilenlerden I, II, IV numaralı olanlar doğrudur. Diğerleri ailelerle işbirliği içinde çalışmanın sağladığı faydalardır. Doğru cevap B'dir.

18.SORU

- I. ORTAMIN UYGUN OLMAYAN ISIDA OLMASI
- II. UYKU RUTİNİNDEKİ BOZULMALAR
- III. ANNE YOKSUNLUĞU
- IV. DİŞ ÇIKARMA, GEÇİRİLEN HASTALIKLAR
- V. KÂBUS VE KORKULU RÜYALAR

Yukarıda uyku bozukluğuna neden olabilecek bir takım bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler yaş dönemine göre sınıflandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

A
I
B
II
C
III
D
IV
E
V

Yanıt Açıklaması:

V

19.Soru

Bireyin;

- I. EL YAZISINDA ZORLUK ÇEKMESİ
- II. ÇOK YAVAŞ VE OKUNAKSIZ YAZMASI
- III. İMLA HATALARI YAPMASI

Aşağıdaki öğrenme güçlükleri sınıflandırılmasından hangisine girmektedir?

A
Diskalkuli
B
Disgrafi
C
Distimi
D
Disleksi
E
Artikülasyon

Yanıt Açıklaması:

AİLE EĞİTİMİ

Disgrafi

20.SORU

- I. Aile kuralları
II. Aile rollerinin düzenlenmesi
III. Aile sınırları
IV. Aile üyeleri arasındaki iletişim süreci
Yukarıdaki maddelerden hangileri aile sisteminin en önemli karakteristik özellikleri arasında yer alır?

- A
I ve III
B
II ve IV
C
I, II, III
D
II, III, IV
E
I, II, III, IV

Yanıt Açıklaması:

Aile sisteminin en önemli karakteristik özellikleri aile kuralları, aile rollerinin düzenlenmesi, dışsal ve içsel aile sınırları, aile üyeleri arasında güç dağılımı ve iletişim sürecidir.

1.SORU

Çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanmaması, mülkiyet kavramının gelişmemiş olması, çocuğun uygun olmayan modellerle birlikte olması, çocuğun bunu anne-baba ile hesaplaşmanın bir yolu olarak görmesi ve ebeveynlerinden intikam almak istemesi, yeni doğan kardeşe duyulan kıskançlık veya öfkenin yarattığı stres, çocuğun kendini değersiz hissetmesi ve öz-güven eksikliği gibi etkenler; çocuğu hangi davranım bozukluğunu göstermeye itebilir?

- A
çalma
B
öfke
C
kıskançlık
D
tırmak yeme
E
parmak yeme

Yanıt Açıklaması:

Çalma; çocuğun kendine ait olmayan bir eşyayı, sahibinin izni olmadan alması, kullanması ya da sahip çıkmasıdır. Çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanmaması, mülkiyet kavramının gelişmemiş olması, çocuğun uygun olmayan modellerle birlikte olması, çocuğun bunu anne-baba ile hesaplaşmanın bir yolu olarak görmesi ve ebeveynlerinden intikam almak istemesi, yeni doğan kardeşe duyulan kıskançlık veya öfkenin yarattığı stres, çocuğun kendini değersiz hissetmesi ve öz-güven eksikliği gibi etkenler çalma davranışına neden olabilir.. Doğru cevap A'dır.

2.SORU

Soyut düşünme ve cinsel olgunlaşma dönemi olan ergenlik kaç yaş arasında kapsar?

- A
0-2 Yaş
B
3-6 Yaş
C
7-11 Yaş
D
12-18 Yaş
E
25-35 Yaş

Yanıt Açıklaması:

Soyut düşünme ve cinsel olgunlaşma ise ergenlik (12-18 Yaş) döneminin özelliğidir. Doğru cevap D seçeneğidir.

3.SORU

Aile içindeki kültür, geçmiş yaşantılar, ailenin büyüklüğü, deneyimleri, yaşam tarzı, etnik köken gibi etmenlerin belirleyici olduğu aile sisteminin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Aile kuralları
B
Ailede rollerin düzenlenmesi
C
Dışsal ve içsel aile sınırları
D
Aile üyeleri arasındaki güç dağılımı
E
İletişim süreci

Yanıt Açıklaması:

Ailede rollerin düzenlenmesi

4.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ TIRNAK YEME BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARA UYGUN YAKLAŞIMLAR ARASINDA SAYILMAZ?

- A
Başlangıçta tırnak yeme davranışı görmezden gelinmelidir.
B
Tırnak yeme davranışı fiziksel olarak baskılanmalıdır.
C
Davranışın hangi durum ve ortamda gerçekleştiği gözlenmelidir.
D
Çocuğun korku ve kaygı yaratacak durumlardan uzak tutulması gerekmektedir.
E
Özgüvenini arttırmak için çocuğa başarabileceği küçük sorumluluklar verilmelidir.

AİLE EĞİTİMİ

Yanıt Açıklaması:

Tınak yeme davranışı ile karşı karşıya olan aileler ve eğitimciler başlangıçta bu davranışı görmezden gelmelidirler ve tınak yemenin hangi durum ve ortamlarda gerçekleştiğini gözlemlenmelidir. Çocuğun korku ve kaygı yaratacak durumlardan uzak tutulması ve tınak yemesine neden olan olaylar gözlemlenerek, bu durumların ortadan kaldırılması sorunun en önemli çözüm yollarıdır. Eğer sorun aileden kaynaklanıyor ise; çocuğun özgüvenini artırmak için küçük, başarabileceği sorumluluklar vermek, anne baba ile duygu ve düşüncelerini rahatlıkla paylaşabileceği ortamların yaratılması, çocuğa karşı baskıcı ve eleştirel yaklaşımın, ceza verilmemesi, oldukça önemli adımlardır

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi sosyal gelişim ile ilgili kavramların dışındadır?

- A Sosyal beceri
- B Sosyal yeterlik
- C Sosyalleşme
- D Sosyal zeka
- E Sosyal haklar

Yanıt Açıklaması:

Sosyal gelişim denildiğinde karşımıza pek çok kavram çıkmaktadır. Bunlar; sosyal beceri, sosyal yeterlik, benlik, sosyalleşme, sosyal zeka ve sosyal olgunluk kavramlarıdır. Dolayısıyla doğru cevap E'dir.

6.SORU

ANNE BABANIN ÇOCUKLARIYLA BİR PROBLEMİN NASIL ÇÖZÜLECEĞİNE İLİŞKİN NASIL BİR KONUŞMA YAPACAĞINI ÖĞRENMESİ VE BU YOLLA ÇOCUĞUN DUYGULARINI İFADE ETMESİNİ SAĞLAMASINA, ÇOCUĞUN PROBLEM ÇÖZME YOLLARINI KAZANDIRARAK BİLİŞSEL VE SOSYAL GELİŞİMİNE YARDIM ETMESİNE YÖNELİK AİLE EĞİTİMİ PROGRAMI AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

- A Çocuk gelişimi
- B Gözlem yapma
- C Disiplin ve problem çözme
- D Ödüllerin kullanımı
- E Gelişimi destekleme

Yanıt Açıklaması:

Anne babanın çocuklarıyla bir problemin nasıl çözüleceğine ilişkin nasıl bir konuşma yapacağını öğrenmesi ve bu yolla çocuğun duygularını ifade etmesini sağlama, çocuğun problem çözme yollarını kazandırarak bilişsel ve sosyal gelişimine yardım etmesine yönelik aile eğitimi programı, "Gelişimi Destekleme Programı"dır.

7.SORU

- I. EŞİN AİLESİNİ VE TORUNLARI İÇEREN İLİŞKİLERİN DÜZENLEMESİ
- II. ÇİFT OLARAK EVLİLİK SİSTEMİNİ YENİDEN GÖRÜŞME
- III. BÜYÜYEN ÇOCUKLAR VE EBEVEYNLER ARASINDA YETİŞKİN İLİŞKİLERİNİN GELİŞMESİ

Verilen maddeler doğrultusunda, aile sistemi içine giren ve çıkan kişileri kabul etme sürecini kapsayan aile yaşam döngüsü evresi aşağıdakilerden hangisidir?

- A I.Evre
- B II.Evre
- C IV.Evre
- D V.Evre
- E VI.Evre

Yanıt Açıklaması:

V.Evre

8.SORU

Çocuklarda mülkiyet kavramı ortalama hangi yaşlarda kazanılır?

- A 2-3
- B 3-5
- C 5-7
- D 6-7
- E 5-8

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarda mülkiyet kavramı ortalama 5-7 yaş civarında kazanıldığı için, bu yaşlardan önce izinsiz eşya alma davranışı, bir uyum ve davranış bozukluğu olarak kabul edilmez. Çalma davranışının bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ele alınabilmesi için, çocuğun ilköğretim çağına gelmiş olması gerekir.

9.SORU

Paylaşılan eğitimsel hedefler, birbiri ile rekabet halindeki televizyon ve akran gibi kaynaklardan gelecek bilgi akışını karşılama durumlarında hangi tür fayda sağlanması hedeflenmiştir?

AİLE EĞİTİMİ

A
Ailelerle işbirliği

B
Öğretmen ile işbirliği

C
Ekonomik işbirliği

D
Aile Katılımı

E
Öğretmen Aile güveni

Yanıt Açıklaması:

Ailelerle işbirliği içinde çalışmanın sağladığı faydalar şöyle sıralanabilir:

1. Paylaşılan eğitimsel hedefler, birbiri ile rekabet halindeki televizyon ve ekran gibi kaynaklardan gelecek bilgi akışını karşılayacaktır.
2. İşbirliği ile sağaltım girişimleri öğrenciler için öğrenme fırsatlarını en yüksek seviyeye çıkaracaktır.

10.SORU

Zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda gözlenen önemli düzeyde sınırlılıkların karakterize ettiği; bilişsel, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren bir yetersizlik türü aşağıdakilerden hangisidir?

A
Otizm spektrum bozukluğu

B
Gelişim geriliği

C
Öğrenme güçlüğü

D
Zihinsel yetersizlik

E
Duygu ve davranış bozukluğu

Yanıt Açıklaması:

Amerikan Zihinsel ve Gelişimsel Yetersizlikler Birliği (AAIDD)'nin 2010 yılında yapmış olduğu tanıma göre zihinsel yetersizlik , "zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda gözlenen önemli düzeyde sınırlılıkların karakterize ettiği; bilişsel, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren bir yetersizlik türüdür. Bu yetersizlik 18 yaşından önce ortaya çıkmaktadır"

11.SORU

Ailelerle etkili profesyonel ilişkilerin yedi bileşeni olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

A
İletişim

B
Kurumsallık

C

Mesleki yeterlilik

D
Saygı

E
Adanmışlık

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

12.SORU

Geniş ailede yeni evli çift, kadının annesinin akrabaları ile kalıyorsa bu durum nasıl adlandırılır?

A
Matrilokal yerleşim

B
Patrilokal yerleşim

C
Ambilokal yerleşim

D
Avunkulokal yerleşim

E
Neolokal yerleşim

Yanıt Açıklaması:

Geniş Aile: Büyük aile olarak da adlandırılan geniş aile, aynı hanede yaşayan ve birlikte çalışan, karı koca ve beraber yaşadıkları akrabalarını içeren aile yapısıdır. Yani geniş aile aslında birden fazla çekirdek aileyi içerir. Antropolojik çalışmalar, aileleri çiftlerin yerleşim yerine göre de sınıflandırmaktadır. Geniş ailede yeni evli çift, kadının annesinin akrabaları ile kalıyorsa buna matrilokal yerleşim denmektedir.

13.SORU

Duygusal geçiş sürecinde kuşak rollerinin değişimini kabul eden aile yaşam döngüsü evresi aşağıdakilerden hangisidir?

A
Evden ayrılma: Genç yetişkinlik

B
Küçük çocuklu aileler

C
Ergen çocuklu aileler

D
Geç yaştaki aileler

E
Yaşamın sonlarına yaklaşan aileler

Yanıt Açıklaması:

Tablo 6.1 Aile Yaşam Döngüsünün Evreleri ve Özellikleri

14.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile danışmanlığında benimsenen kuramsal yaklaşıma veya terapi ekollerine göre kullanılmaması gereken uygulamalardan birisi değildir?

A

AİLE EĞİTİMİ

Canlandırma	0-3
B	B
Yeniden çerçeveleme	0-6
C	C
Ev ödevleri	3-6
D	D
Aile haritası	4-5
E	E
Sözselsel uyarılar	4-6

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığında benimsenen kuramsal yaklaşıma veya terapi ekollerine göre canlandırma, yeniden çerçeveleme, ev ödevleri, aile haritası, film ve hikayeler gibi uygulamalar aile danışmanlığı süresinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

15.SORU

Sosyal gelişim; bireyin yaşadığı topluma, grup yaşamının kural ve zorunluluklarına karşı duyarlılık geliştirmesidir. Sosyal gelişim denildiğinde karşımıza pek çok kavram çıkmaktadır. Bunlar; sosyal beceri, sosyal yeterlik, benlik, sosyalleşme, sosyal zeka ve sosyal olgunluk kavramlarıdır. Çocuğun kendisiyle ilgili olarak zihninde çizdiği görünüm bu kavramlardan hangisidir?

- A
Benlik
- B
Sosyal zeka
- C
Sosyalleşme
- D
Sosyal beceri
- E
Sosyal yeterlik

Yanıt Açıklaması:

Sosyal beceriler; problem çözme, karar verme, iletişim, kendini yönetme ve akran ilişkileri gibi diğerleriyle olumlu sosyal ilişkileri başlatmaya ve sürdürmeye izin veren becerilerdir. Çocukların tüm bu sosyal becerilerini akranları ile iletişim ve etkileşimlerinde uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri ise **sosyal yeterlik** olarak tanımlanır. **Benlik**, çocuğun kendisiyle ilgili olarak zihninde çizdiği görünümdür. **Sosyalleşme**; çocuğun içinde bulunduğu toplumun inançlarını, tutumlarını ve kendisinden beklediği davranışları öğrenmesidir. **Sosyal zeka**; bireyin çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesi olarak tanımlanırken, bireyin sosyal açıdan yaşına uygun davranışları gösterebilmesi ise **sosyal olgunluk** olarak tanımlanır.

16.SORU

Özel gereksinimli çocukların hangi yaş döneminde döneminde tanılanması kritik bir öneme sahiptir?

- A

Yanıt Açıklaması:

Özel gereksinimli çocukların **0-3 yaş** döneminde tanılanması kritik bir öneme sahiptir. Çünkü ilk yıllarda hızlı bir büyüme ve gelişme gerçekleşmektedir. Doğru yanıt A seçeneğidir.

17.SORU

En önemli özelliği bundan önce bahsedilen yaklaşımlar gibi aile geçmişi ile çok fazla ilgilenmemesi bunun tam tersi "şimdi ve burada" yaklaşımını benimsemesi olan terapi aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Yapısal aile terapisi
- B
Aile sistemleri kuramı
- C
Bilişsel davranışçı aile terapisi
- D
Çift terapisi
- E
Yaşantısal aile terapisi

Yanıt Açıklaması:

Bu yaklaşımın en önemli özelliği bundan önce bahsedilen yaklaşımlar gibi aile geçmişi ile çok fazla ilgilenmemesi bunun tam tersi "şimdi ve burada" yaklaşımını benimsemesidir. Bu yaklaşımın en önemli temsilcisi ve kurucusu olan Virginia Satir'in kişiliği, yaklaşımın gelişiminde önemli bir rol oynamıştır.

18.SORU

Bireyin aile ağacının veya haritasının çeşitli evrensel şekillerle resmedilmesine ne ad verilir?

- A
Yeniden çerçeveleme
- B
Genogram
- C
Ev ödevleri
- D
Filmlerin ve hikayelerin kullanımı
- E
Canlandırma

Yanıt Açıklaması:

Genogram bireyin aile ağacının veya haritasının çeşitli evrensel şekillerle resmedilmesidir.

19.SORU

AİLE EĞİTİMİ

Aşağıdakilerden hangisi Ailenin hem bütünlüğü koruma hem de dış sistemler arasında bilgi akışına izin veren bir anlayış izlemesi anlayışını işaret etmektedir?

- A Etkileşim
- B Güç Dağılımı
- C Uyum
- D Aile Sınırları
- E Yaşam Döngüsü

Yanıt Açıklaması:

Aile sisteminin en önemli karakteristik özellikleri aile kuralları, aile rollerinin düzenlenmesi, dışsal ve içsel aile sınırları, aile üyeleri arasında güç dağılımı ve iletişim sürecidir. Ailenin bu özellikleri aynı zamanda denge ve uyumun sağlanmasında önemli aile içi dinamiklerdir. Aileyi diğer sistemlerden ayıran dışsal sınırların, çocuk ve aileyi en az stres içeren ortamlarda bir araya getirmesi önemlidir. Ailenin hem bütünlüğü koruma hem de dış sistemler arasında bilgi akışına izin veren bir anlayış izlemesi ailede sağlıklı ortamların oluşmasına, işlevlerin yerine getirilmesine ve sorunların çözümüne katkı sağlamaktadır. Ailenin içsel sınırlarının düzenlenmesi, bireylerin özerkliklerini ve bireyselliklerini etkilemektedir. Bazı ailelerde içsel sınırlar çok katıdır ve bireylerin birbirinden uzaklaşıp yalnızlaşmasına neden olabilir. Uzaklaşmış, kopuk ailelerde yetersiz ve sağlıklı bir iletişim olacağından sorunlu davranış gösterme riski yüksektir. İç içe ailelerde ise, aile etkileşimi çok yoğun, yakın ve diğerlerinin yaşamına karışmaya fırsat veren özelliktedir. Çocukların bireysellik, bağımsızlık duygularını sağlıklı biçimde yaşamaları pek mümkün olmaz. Sistemin sınırları zayıftır ve kolayca aşılabilir. Ailenin dışsal ve içsel sınırlarının çok katı ya da tam tersine belirsiz, zayıf olması ailede pek çok sorun yaşanmasına da zemin hazırlar.

20.SORU

İşten yorgun gelen annenin dinlenebilmek için çocuğunun telefonda oyun oynamasına izin vermesi hangi ebeveyn tutumuna örnektir?

- A Otoriter tutum
- B Serbest/ilgisiz tutumu
- C Aşırı hoşgörülü tutumda
- D Dengesiz ve kararsız ebeveyn tutumunda
- E Demokratik tutum

Yanıt Açıklaması:

Serbest/ilgisiz tutumu olan ailelerde çocuğun yaşayarak öğrenmesi esastır ve çocuğu merkeze alan bir tutumdur. Genellikle çok yoğun iş temposu olan ailelerde ya da çocuk sayısının fazla olduğu kalabalık ailelerde daha sık bu tutuma rastlanmaktadır. Bu ailelerde çocuğun davranışlarına rehber olunmaz, hatalı ya da doğru davranışları çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesi beklenir ve desteklenir. Aslında bu tutuma sahip ailelerin temel isteği özgür ve kendine yetebilen bir çocuk yetiştirmektir. Ama aile denetimi olmadığı için çocuk başına buyruk davranır ve bunun sonucunda da davranışlarına sınır çekilmeyen çocuk kurallara uymamaya başlar. Bu tutumun sonucunda çocuk ihmal edilir ve aileler tarafından gereksinimlerine kayıtsız kalınır. Aşağıdaki örnek annenin serbest ilgisiz tutumuna işaret etmektedir. 6 yaşındaki çocuğun annesi işten eve çok yorgun gelir. Çocuk geç saatlere kadar annesini özler ve bekler. Annesi eve girer girmez çocuğun eline tableti tutuşturur ve bir oyun açarak oynamasını sağlar. Böylece anne dinlenmeye fırsat bulur, çocuk ise yaklaşık 1 saat sessizce tablette oyun oynar ve ardından uyuyakalır. Çocuğun tablette oynadığı oyun yaşına uygun olmayan öğeler içerir ve anne bu durumun farkında değildir.

1.SORU

Aşağıdaki bilgilerden hangisi Murray Bowen'ın Aile Sistemleri Kuramı'na ilişkin doğru bir bilgi değildir?

- A Ailelerin ilişkilerine odaklanma
- B Ailenin geçmişini odak dışı tutma
- C Bir teknik olarak üçgen bozmayı kullanma
- D Ailelerin farklılaşma düzeylerinin artırılmasını amaçlama
- E Bir teknik olarak genogramı kullanma

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığında psikanalitik yaklaşımlardan sonra ortaya çıkmış, psikanalitik yaklaşımdan derinlemesine etkilenmiş sistem kuramlarından ilki Murray Bowen'ın Aile Sistemleri Kuramıdır. Bowen, aile terapileri kuramları arasında aileleri en detaylı ve sistemik bir biçimde ele alan kuramcılardan birisi olarak kabul edilebilir. Aile sistemleri teorisinde ailelerin ilişkilerine odaklanılmakta fakat bunu yaparken aile geçmişlerine de büyük önem verilmektedir. Bowen, kuramını şizofreni aileleri ile yaptığı çalışmalar sonrasında olgunlaştırmıştır. Aile sistemleri kuramının oluşmasında Bowen'ın içinde yaşadığı ve oldukça geniş olan kendi ailesinin de etkili olduğunu ifade etmek gerekir. Bowen için her ne kadar bir aile terapisi kuramcısı denilse de kendisi aile danışmanlığı/terapisinde kuram ve uygulamanın kesinlikle birbirinden ayrılmaz parçalar olduğunu ifade etmektedir. Aile sistemleri kuramı, ailelere müdahale ederken genogram, üçgen bozma, eve geri dönüş,

AİLE EĞİTİMİ

benliğin farklılaşması gibi teknikler kullanmaktadır. Tüm terapi sürecinde temel amaç en genel şekilde bireylerin geçmiş ailelerinden getirdikleri farklılaşma düzeylerinin artırılmasını sağlamaktır.

2.SORU

I. Korku
II. Yalan söyleme
III. Altını ıslatma
IV. Tırnak yeme
Yukarıda verilebilenlerden hangileri duygu ve davranım bozuklukları kapsamında yer almaktadır?

- A
I ve II
B
II ve III
C
I, II ve III
D
II, III ve IV
E
I, II, III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Duygu ve davranım bozuklukları kapsamında; korku, yalan söyleme, altını ıslatma (enürezis), dışkı kaçırmaya (enkoprezis), öfke, parmak emme, tırnak yeme, kıskançlık, çalma, yeme bozuklukları ve uyku bozuklukları yer almaktadır. Doğru cevap E seçeneğidir.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile merkezli uygulamaların bileşenlerinden **değildir**?

- A
Aileye bilgi sağlama
B
Ekip çalışması
C
Hizmetleri aile rutinine göre düzenleme
D
Ailede tek bir bireye odaklanma
E
Hizmetleri aile gereksinimlerine göre düzenleme

Yanıt Açıklaması:

Aile merkezli uygulamanın bileşenleri: Ailenin kaynaklarını, güçlü yanlarını ve isteklerini dikkate alma
Aileyi (tek bireyden ziyade) bir bütün olarak destekleme
Aileye bilgi sağlama
Hizmetleri aile rutinlerini bozmadan sağlama
Ekip çalışması
Hizmetleri aile gereksinimlerine göre düzenleme
Aileye odaklanma

4.SORU

Çocukların tüm sosyal becerilerini akranları ile iletişim ve etkileşimlerinde uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri ise olarak tanımlanır. yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A
sosyal yeterlik
B
benlik
C
kişilik
D
sosyal beceri
E
toplumsal yaşam

Yanıt Açıklaması:

Çocukların tüm bu sosyal becerilerini akranları ile iletişim ve etkileşimlerinde uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri ise sosyal yeterlik olarak tanımlanır.

5.SORU

Erikson Psikososyal Gelişim Kuramına göre bireyin başarıya karşı aşağılık duygusuna kapıldığı yaş dönemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A
0-1 yaş
B
3-6 yaş
C
1-3 yaş
D
12-18 yaş
E
6-12 yaş

Yanıt Açıklaması:

Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu (6-12 Yaş): Okula başlayan çocuğun sosyal dünyası genişler. Çocuk bu dönemde, yetişkinlerin kullandıkları alet, araç ve benzeri şeyleri kusursuz bir biçimde kullanmak için ciddi çabalar harcar. Eğer bu çabalarına karşı çıkılırsa, çocuk yaptıklarının değersizliğine inanır ve aşağılık duygusuna kapılır. Doğru cevap E'dir.

6.SORU

İSTANBUL'DA DÜŞÜK GELİRLİ ÇOCUKLARIN ANNELERİNİN EĞİTİMİ YOLUYLA ÇOCUKLARININ ÇOK YÖNLÜ GELİŞİMİNİ AMAÇLAYAN, ÇOCUĞUN BİLİŞSEL GELİŞİMİNİ DESTEKLEMİYİ, ANNEYİ ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE DUYARLI HÂLE GETİRMİYİ VE ÇOCUĞUNUN TÜM GELİŞİMİNİ DESTEKLEMİYİ ÖNGÖREN PROGRAM AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

- A
Millet Mektepleri
B

AİLE EĞİTİMİ

Anne Babalara Haftalık Sohbetler

C

Halk Dershaneleri ve Gece Kursları

D

Erken Destek Projesi

E

Anne-Babalara Haftalık Sohbet Toplantıları

Yanıt Açıklaması:

İstanbul'da düşük gelirli çocukların annelerinin eğitimi yoluyla çocuklarının çok yönlü gelişimini amaçlayan, çocuğun bilişsel gelişimini desteklemek, anneyi çocuğun gelişimine duyarlı hâle getirmek ve çocuğunun tüm gelişimini desteklemesini öngören program Erken Destek Projesi'dir.

7.SORU

Çocuğun akademik başarısı ile ilgili endişe ve sıkıntılar hakkında en etkili iletişim yöntemi bu duruma bakışından yaklaşımdır.

Cümledeki boşluğa aşağıdaki şıklardan hangisi gelirse doğru olur?

A

Kültür

B

Öğretici

C

Sosyoloji

D

Eğitimci

E

Problem çözme

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı E şıkkıdır.

8.SORU

Seçeneklerden hangisi özel gereksinimli çocukların farklılıklarına ilişkin yapılan sınıflamada yer almaz?

A

Zihinsel farklılıklar

B

Öğrenme yetersizliği

C

İletişim farklılıkları

D

Davranışsal farklılıklar

E

Bireysel farklılıklar

Yanıt Açıklaması:

Özel gereksinimli çocukların farklılıkları şu şekilde gruplandırılabilir (Kirk, Gallagher, Coleman & Anastasiow 2012):

- Zihinsel Farklılıklar: Zihinsel olarak ileri düzeyde olan çocukları (üstün zekâlı) ve çok yavaş öğrenen çocukları kapsamaktadır.
- İletişim Farklılıkları: Dil ve konuşma bozukluğu olan

çocukları ve otizm gibi iletişimde bozulma ya da gecikme olan yetersizlikleri kapsamaktadır.

- Öğrenme Yetersizliği: Sınıflarda öğrenme ve dikkat problemi olan çocukları kapsamaktadır.
- Duyusal Farklılıklar: İşitme ve görme bozukluğu olan çocukları kapsamaktadır.
- Davranışsal Farklılıklar: Duygusal ya da sosyal olarak meydan okuyucu çocukları kapsar.
- Çoklu veya Ağır Yetersizlikler: Birden fazla yetersizliği olan çocukları kapsar (Örneğin, Serebral Palsi, zihinsel ve gelişimsel yetersizliği olan ya da hem işitme hem de görme yetersizliği olan çocuklar).
- Fiziksel Farklılıklar: Hareket, sağlık ve fiziksel canlılığa engel olan duyusal bozukluğu olmayan çocukları kapsar.

9.SORU

Çocuğun kendisiyle ilgili olarak zihninde çizdiği görünüme ne ad verilmektedir?

A

Sosyal yeterlik

B

Benlik

C

Sosyalleşme

D

Sosyal zeka

E

Sosyal olgunluk

Yanıt Açıklaması:

Benlik, çocuğun kendisiyle ilgili olarak zihninde çizdiği görünümdür. Doğru cevap B seçeneğidir.

10.SORU

ARAŞTIRMA AŞAMASI

BAŞLANGIÇ AŞAMASI

MÜDAHALE AŞAMASI

SONLANDIRMA AŞAMASI

Kuramlar arasındaki bakış açısı farklılıkları her ne kadar tekniklere yansısı da aile danışmanlığının temel aşamaları her kuramda benzer özellikler göstermektedir. Yukarıda verilenlerden hangisi/hangileri bu aşamalar arasında **yer almaz**?

A

I

B

II

C

III

D

II ve III

E

III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Kuramlar arasındaki bakış açısı farklılıkları her ne kadar tekniklere yansısı da aile danışmanlığının temel

AİLE EĞİTİMİ

aşamaları (telefonla ilk irtibat kurmaktan sonlandırmaya kadar geçen süreçler dikkate alındığında) her kuramda benzer özellikler göstermektedir. Bu bölümde bu süreçler başlangıç aşaması, müdahale aşaması (orta aşama) ve sonlandırma aşaması olarak üç bölümde ele alınacaktır.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi problem davranışa sahip çocukların ailelerine sunulan hizmet ve desteklerden değildir?

- A Rehberlik
- B Danışmanlık
- C Aile eğitimi
- D Maddi yardım
- E Sosyal destek

Yanıt Açıklaması:

Problem davranışı olan çocukların ailelerine sunulan destek ve hizmetler rehberlik ve psikolojik danışmanlık, eğitim hizmetleri ve sosyal desteklerdir.

12.SORU

Aşağıdakilerden hangisi ailelerin çocuklarını yetiştirirken çocuklarının sahip olmalarını istedikleri özelliklerden birisi olamaz?

- A Karşılaşacakları güçlükler karşısında aile veya büyüklerinden yardım isteme becerisi kazanmaları,
- B Çocuklarının akranlarıyla ve yetişkinlerle olumlu ilişkiler kurabilme becerisi kazanmaları,
- C Aile, okul ve diğer sosyal gruplara katılabilme becerilerini kazanmaları,
- D İleriki yaşlarda kendilerini riskli davranışlardan koruyacak kararlar alabilme becerileri kazanmaları,
- E Güçlüklerle başa çıkabilme motivasyonuna sahip olmalarını,

Yanıt Açıklaması:

Aileler çocuklarını yetiştirirken çocuklarının akranlarıyla ve yetişkinlerle olumlu ilişkiler kurabilmelerini, akran gruplarına, aile, okul ve diğer sosyal gruplara katılabilmelerini, ileriki yaşlarda kendilerini riskli davranışlardan koruyacak kararlar alabilmelerini ve güçlüklerle başa çıkma yeteneğine ve motivasyonuna sahip olmalarını isterler.

13.SORU

Çocuğun tümüyle başkalarına bağımlı olmaktan çıkıp, istediklerini tek başına yapma davranışı gösterdiği dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A Girişimciliğe Karşı Suçluluk (3-6 Yaş)
- B Temel Güvene Karşı Güvensizlik (0-1 Yaş)
- C Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku (1-3 Yaş)
- D Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu (6-12 Yaş)
- E Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası (12-18 Yaş)

Yanıt Açıklaması:

Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku (1-3 Yaş): Çocuk, tümüyle başkalarına bağımlı olmaktan çıkıp, istediklerini tek başına yapma davranışı gösterir. Kendi kendine yiyeceklerini yemek, giyinmek, soyunmak, yürümek, koşmak, giysisini seçmek ve bu konularda teşvik edilmek ister. Anne-babanın aşırı kontrolü ve baskısı, çocuğun kendi yeteneklerinden şüphelenmesine ve yaptığı davranışlardan utanç duymasına neden olabilir.

14.SORU

Kişinin kendisini ailesinden duygusal ve bilişsel olarak bağımsız bir biçimde ifade edebilmesi, bağımsız bir biçimde var olabilmesi aşağıdakilerden hangisiyle tanımlanabilir?

- A Katı sınırlar
- B Kendilik değeri
- C Duygusal ilişkiyi kesme
- D Benliğin farklılaşması
- E Çok kuşaklı aktarım süreci

Yanıt Açıklaması:

Benliliğin farklılaşması kişinin kendisini ailesinden duygusal ve bilişsel olarak bağımsız bir biçimde ifade edebilmesi, bağımsız bir biçimde var olabilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

15.SORU

Çocuklarda görülen anoreksiya nervoza, hangi bozukluğa işaret eder?

- A Yeme bozukluğu
- B Kıskançlık
- C Öfke
- D Altını ıslatma
- E

AİLE EĞİTİMİ

Dikkat eksikliği

Yanıt Açıklaması:

Yeme bozukluğu, kökeni ruhsal sorunlara dayanan, yeme davranışlarındaki bozukluklardır. Başlıca yeme bozuklukları iştahsızlık, obezite, anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza ve tepkisel yemek yeme bozukluğudur.

16.SORU

Aile bireyleri arasındaki sağlıklı ortamın desteklenebilmesi için aile bireyelerine sunulan psikolojik yardım aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Aile bireyinin yaşamı
- B
Aile danışmanlığı
- C
Aile ilişkileri
- D
Aile bakanlığı
- E
Aile sağlığı

Yanıt Açıklaması:

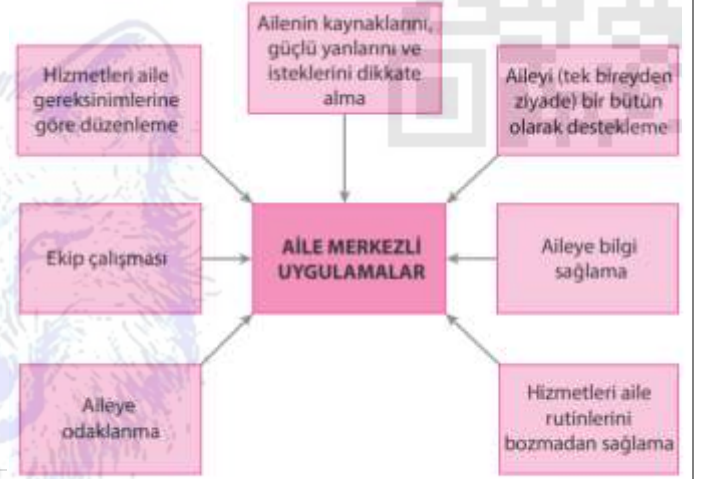
Aile danışmanlığı ile ilgili olarak alan yazında birçok farklı tanım bulmak mümkündür. Kuzgun (1991) aile danışmanlığını "aile bireyleri arasındaki sağlıklı ortamın desteklenebilmesi için aile bireyelerine sunulan psikolojik yardım" olarak tanımlamaktadır.

17.SORU

Aşağıdakilerden hangisi özel gereksinimli çocuğa sahip ailelere yönelik aile merkezli uygulamalardan değildir?

- A
Aileye bilgi sağlama
- B
Hizmetleri aile rutinlerini bozmadan sağlama
- C
Ailenin kaynaklarını, güçlü yanlarını ve isteklerini dikkate alma
- D
Bireysel çalışma
- E
Hizmetleri aile gereksinimlerine göre düzenleme

Yanıt Açıklaması:

Şekil 8.1 Aile Merkezli Uygulama Bileşenleri

18.SORU

Aşağıda verilen aile danışmanlığında kullanılan yöntem ve tekniklerle ilgili bilgilerden hangisi doğrudur?

- A
Rol varsayımında kişilere ailede hali hazırda var olan rollerinin tersi roller oynatılır.
- B
Canlandırma tekniğinin uygulanması için danışmanlığın başlangıç aşaması veya kritik olayların yaşandığı dönemler daha uygundur.
- C
Canlandırma tekniği aslında var olan gerçekliği (olayı) değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelmektedir.
- D
Yakın dönem post modern terapiler arasında da ödev verme oldukça yaygın kullanılan bir tekniktir.
- E
Bowen'e göre genogramlar en az iki kuşağı kapsamalıdır.

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığı ekollerinden birçoğu, ailedeki değişimi seansların dışında da sürdürmek amacı ile ev ödevlerini kullanırlar. Kuşaklar arası aile terapisi, yapısal aile terapisi, stratejik terapi veya davranışçı terapi bu ekollere örnek gösterilebilir. Yakın dönem post modern terapiler arasında da ödev verme oldukça yaygın kullanılan bir tekniktir.

19.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile danışmanlığının ilerlemesindeki gelişmelerden biri değildir?

- A
Sistem teorilerinin gelişmesi
- B
Şizofreni aileler ile yapılan çalışmalar
- C
Çift terapisinin gelişimi
- D

AİLE EĞİTİMİ

Çocuk rehberliği hareketi

E

Bireysel terapinin gelişimi

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığının ilerlemesindeki beş önemli gelişme:

- Sistem teorilerinin gelişimi
- Şizofreni aileleri ile yapılan çalışmalar
- Çift terapinin gelişimi
- Çocuk rehberliği hareketi
- Grup terapisi

20.SORU

Çocukların özelliklerini bilmek, aynı yaş grubundaki çocuklar arasında bireysel farklılıklar olabileceğini göz önünde bulundurmak, ailelere ve eğitimcilere nasıl bir kolaylık sağlar?

A

Ailelerin ve eğitimcilerin çocukta var olan problemleri görmelerini sağlar,

B

Ailelerin ve eğitimcilerin çocuklardan beklentilerinin gerçekçi düzeyde olmasını sağlar,

C

Ailelerin ve eğitimcilerin çocukların eksiklerini gidererek daha üstün başarılar göstermesini sağlar,

D

Ailelerin ve eğitimcilerin ileriki yaşlarda çocuklar da görülecek riskli davranışları anlamalarını sağlar,

E

Ailelerin ve eğitimcilerin çocukların gelişim süreçlerini yeniden planlamalarına imkan sağlar,

Yanıt Açıklaması:

Çocukların içinde buldukları gelişim dönemlerini ve bu dönemin özelliklerini bilmek, aynı yaş grubundaki çocuklar arasında bireysel farklılıklar olabileceğini göz önünde bulundurmak, ailelerin ve eğitimcilerin çocuklardan beklentilerinin gerçekçi düzeyde olmasını sağlar.

1.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile danışmanlığının Türkiye'ye gelişi ile ilgili doğru bir bilgi içerir?

A

1970 yıllarında örgütlülüğünü Türkiye'de tamamlamıştır.

B

Aile danışmanlığı alanında Türkiye'de açılan ilk dernek 2000 yılında olmuştur.

C

2002 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından çıkarılan bir yönerge ile aile danışma hizmetlerinin, aile danışma merkezleri aracılığı ile sistemli bir biçimde verilmesinin ilk adımları atılmıştır.

D

Ankara Aile Danışma Merkezi 2004'te açılmıştır.

E

2010 yılında SHÇEK tarafından Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Açılacak Aile Danışma Merkezleri Hakkında Yönetmelik çıkarılmıştır.

Yanıt Açıklaması:

2002 yılına kadar aile danışmanlığı hizmetleri kısmen hastanelerde verilmekte, kısmen de özel sektör aracılığı ile yürütülmekteydi. 2002 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından çıkarılan bir yönerge ile aile danışma hizmetlerinin, aile danışma merkezleri aracılığı ile sistemli bir biçimde verilmesinin ilk adımları atılmıştır. Bu yönerge ile birlikte özellikle büyük illerde aile danışma merkezleri açılmaya başlamış ve psikolog, sosyal hizmet uzmanı (sosyal çalışmacı) ve çocuk gelişimciler açılan bu merkezlerde görev almaya başlamışlardır.

2.SORU

"Tarihsel açıdan bakıldığında, aile, zamanla pek çok işlevini başka sosyal kurumlara devretmiş olsa da bugün ailenin yerine getirdiği görevlerin tümüyle başka kurumlara devri olanaklı görünmemektedir" cümlesi ile aile danışmanlığı hizmetlerinin hangi yönüne vurgu yapılmak istenmiş olabilir?

A

Aile danışmanlığı hizmeti, diğer hizmetlerde olduğu gibi tamamıyla devlet eliyle karşılanması gereken bir hizmettir.

B

Aile danışmanlığı hizmetlerine her geçen gün daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

C

Aile danışmanlığı hizmetlerine, batılı ülkelerde olduğu kadar fazla gereksinim duyulmamaktadır.

D

Her kültürde aile danışmanlığı hizmetleri farklılık göstermektedir.

E

Problemi olsun olmasın her ailenin danışmanlık hizmeti alması gerekmektedir.

Yanıt Açıklaması:

Sanayileşme, kentleşme, iç ve dış göç gibi etkenlere bağlı olarak yaşanan sosyal, ekonomik ve teknolojik değişimler her kurum gibi aileyi de etkilemekte ve zayıflatmaktadır. Ailenin üstlendiği işlevleri yerine getirmekte zorlanması ciddi sosyal sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Tarihsel açıdan bakıldığında, aile, zamanla pek çok işlevini başka sosyal kurumlara devretmiş olsa da bugün ailenin yerine getirdiği görevlerin tümüyle başka kurumlara devri olanaklı görünmemektedir. Bu bağlam içerisinde aile danışmanlığı hizmetlerine her geçen gün daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

3.SORU

Diskalkuli gelişimsel bozukluk olarak da adlandırılır.

AİLE EĞİTİMİ

Yukarıdaki boşluk anlamlı olarak aşağıdaki hangi seçenikle doldurulur?

- A
Okuma
- B
Heceleme
- C
Aritmetik
- D
Okunaksız yazma
- E
İmla hataları yapma

Yanıt Açıklaması:

Diskalkuli gelişimsel **aritmetik** bozukluk olarak da adlandırılır.

4.SORU

Annenin izin vermediği bir davranışa babanın izin vermesi hangi ebeveyn tutumuna örnektir?

- A
Demokratik tutum
- B
Dengesiz ve kararsız ebeveyn tutumunda
- C
Aşırı hoşgörülü tutum
- D
Serbest/ilgisiz tutum
- E
Otoriter tutum

Yanıt Açıklaması:

Dengesiz ve kararsız ebeveyn tutumunda; çocuğun bir davranışı anne babanın o anki psikolojik durumuna göre kimi zaman hoş karşılanırken kimi zaman cezalandırılabilir. Ailenin davranışı ve tepkileri günden güne farklılaşır. Bu tutum tutarsız tutum olarak da adlandırılmaktadır. Bir gün görmezden gelinen davranışa, ertesi gün ağır bir ceza verilebilir. Bu ailede tutarsızlık vardır ve annenin yaptığını baba ya da diğer aile üyeleri (örneğin büyük anneler) bozabilir ya da babanın vermiş olduğu cezayı anne kaldırmaya çalışabilir. Anne babanın çocuğun istenmeyen davranışa gösterdiği tepki bazen çok sert iken bazen hoşgörü gösterebilirler. Anne baba çocuğun disiplininde ortak hareket etmediklerinde, birbirine çok aykırı ceza ve eğitim davranışları gösterebilirler ve bu durum da çocuğun doğru davranışı kazanması konusunda kafasının karışmasına neden olabilir. Aşağıdaki örnek dengesiz ve kararsız anne baba tutumuna güzel bir örnektir. Anne işten geldiğinde 5 yaşındaki kızı çikolata yemek ister. Anne akşam yemeğini yedikten sonra küçük bir parça yiyebileceğini söyler. Ardından baba işten gelir ve çocuk babasına da aynı isteğini yineler. Baba kızını öper ve cebinden çıkardığı büyük bir çikolata paketini çocuğa verir.

5.SORU

Aile yapısını aile üyelerinin birbirleri ile nasıl etkileşim kuracaklarını düzenleyen, görünmeyen veya saklı bir dizi işlevsel talep olarak tanımlanan model aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Yapısal Aile Terapisi
- B
Yaşantısal Aile Terapisi
- C
Bilişsel Davranışçı Aile Terapisi
- D
Davranışçı Aile Terapisi
- E
Hiçbiri

Yanıt Açıklaması:

Yapısal Aile Terapisi: Bu model, aile yapısını aile üyelerinin birbirleri ile nasıl etkileşim kuracaklarını düzenleyen, görünmeyen veya saklı bir dizi işlevsel talep olarak tanımlamaktadır (1974, Akt. Goldenberg & Goldenberg, 2000).

6.SORU

'Çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyler' aşağıdaki kavramlardan hangisi ile tanımlanmaktadır?

- A
Sorunlu çocuk
- B
İlgiye muhtaç çocuk
- C
Özel gereksinimli çocuk
- D
Uyumsuz çocuk
- E
Sorunlu çocuk

Yanıt Açıklaması:

Özel gereksinimli çocuk, "çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey" olarak tanımlanmaktadır. Doğru cevap C seçeneğidir.

7.SORU

ANNE BABALAR ÇOCUĞUN TEMEL İHTİYAÇLARINI ZAMANINDA KARŞILAMALIDIR.

ÇOCUĞUN KENDİNE AİT EŞYALARININ OLMASI SAĞLANMALIDIR.

İHTİYACI OLDUĞUNDA, KENDİSİNE AİT OLMAYAN BİR EŞYAYI NASIL ÖDÜNÇ ALABİLECEĞİ VE BUNU NASIL GERİ VERECEĞİ ÖĞRETİLMELİDİR.

ÇOCUKTA MÜLKİYET KAVRAMI GELİŞTİRİLMELİDİR.

ANNE BABALAR ÇOCUĞUN ÇALMA DAVRANIŞINI GÖRDÜKLERİNDE FİZİKSEL

AİLE EĞİTİMİ

CEZA KULLANDIKTAN SONRA ÇOCUĞUN ALDIĞI EŞYAYI GERİ VERMESİNİ SAĞLAMALIDIR.

Yukarıdakilerden hangisi çocuklardaki çalma davranışını engellemek için uygulanan yöntemler arasında yer almaz?

- A
- I
- B
- II
- C
- III
- D
- IV
- E
- V

Yanıt Açıklaması:

V

8.SORU

Aile yaşam döngüsünde duygusal geçiş sürecinde 'Büyük ebeveynlerin zayıf yanları ve çocukların bağımsızlığını içeren aile sınırlarının esnekliğinin artması' hangi evrede gerçekleşmektedir?

- A
- Evre 3: Küçük çocuklu aileler
- B
- Evre 4: Ergen çocuklu aileler
- C
- Evre 5: Çocukların evden ayrılması ve orta yaşta ilerleme
- D
- Evre 6: Geç yaştaki aileler
- E
- Evre 7: Yaşamın sonlarına yaklaşan aileler

Yanıt Açıklaması:

Evre 4: Ergen çocuklu aileler

9.SORU

- I. Farklı özelliği olan çocuğu olduğunu öğrenen aileler duygusal bir karmaşa içine girerler
- II. Birinci aşamada yoğun bir çok duygusu yaşarlar
- III. İkinci aşamada yas, aşırı üzüntü, hayal kırıklığı, kaygı, ret, suçluluk ve savunma mekanizmalarının yoğun yaşandığı tepkisel aşama gelir
- IV. Üçüncü aşama "Ne yapabilir?", "Neler yapabilirim?" sorularının sormaya başladığı uyum ve duruma alışma aşamasıdır
- V. Ailelerin yaşadığı duygularda yakın çevrenin özellikle büyük anne ve büyük babanın ve arkadaşların etkisi çok fazladır
- VI. Aileler en son noktada bilgi ve becerilerini geliştirmeye, çocukları ve kendileri için planlar yapmaya ve geleceği düşünmeye başlarlar.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde "Tepki Aşamaları Modeli" doğru olarak tanımlanmaktadır?

- A
- I, II, III
- B
- I, II, III, IV
- C
- I, II, III, V
- D
- I, II, III, IV, VI
- E
- I, II, III, V, VI

Yanıt Açıklaması:

V. seçenekte verilen bilgi çeldirici olarak kullanılmıştır. Yakın çevrenin etkisi "**Çaresizlik, Güçsüzlük ve Anlamsızlık**" modelinde etkili olmaktadır. Doğru yanıt D seçeneğidir.

10.SORU

ZİHİNSEL YETERSİZLİK DEĞİLDİR.

TANI İÇİN BİREYİN ZEKÂ DÜZEYİNİN NORMAL SINIRLARDA (YA DA ÜZERİNDE) OLMASI BEKLENMEKTEDİR.

Yukarıda tanımlaması yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A
- Öğrenme Güçlüğü
- B
- Ruhsal Bozukluk
- C
- Dil ve Konuşma Bozuklukları
- D
- Duygu ve Davranış Bozukluğu
- E
- Otizm Spektrum Bozukluğu

Yanıt Açıklaması:

Öğrenme Güçlüğü

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi ailelerle işbirliği ve iletişimde aile merkezli yaklaşımın bileşenlerinden birisi **değildir**?

- A
- Hizmetleri aile gereksinimlerine göre düzenleme
- B
- Aileye bilgi sağlama
- C
- Hizmetleri aile rutinlerini bozmadan sağlama
- D
- Ailenin kaynaklarını, güçlü yanlarını ve isteklerini dikkate alma
- E
- Ekonomik destek sağlama

Yanıt Açıklaması:

Ekonomik destek sağlama

AİLE EĞİTİMİ

12.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Aile sistemleri kuramının aileye ilişkin temel varsayımlarından biri değildir?

- A
Aile, içinde sonsuz sayıda kişisel, kültürel ve ideolojik özellikleri barındırabilen bir çeşitliliğe sahiptir
- B
Aile, sınırlarını koruyan ve değişime farklı biçimlerde tepki veren bir yapıdır
- C
Aile, her üyesinin gelişip kendi gereksinimlerini karşılayabileceği işlevleri olan bir yapıdır
- D
Aileler de yaşamın çeşitli dönemlerindeki sorunlar karşısında desteğe ihtiyaç duyarlar
- E
Aile bütün üyelerini etkileyen değişim süreçlerinden geçer

Yanıt Açıklaması:

Ailenin bütün parçaları birbirleriyle etkileşim içinde olmakla birlikte bütün üyelerin birbirleriyle olan ilişkileri kendine has özellikler taşımaktadır. Aile sistemleri kuramının aileye ilişkin bazı temel varsayımları şunlardır;

• Her aile tek olmakla birlikte içinde sonsuz sayıda kişisel, kültürel ve ideolojik özellikleri barındırabilen bir çeşitliliğe sahiptir. • Aile, kendini oluşturan unsurlarla etkileşimde bulunmanın yanında sınırlarını koruyan ve değişime farklı biçimlerde tepki veren bir yapıdır. • Aile, her üyesinin gelişip kendi gereksinimlerini karşılayabileceği işlevleri olan bir yapıdır. • Aile bütün üyelerini etkileyen değişim süreçlerinden geçer. Ancak her üyenin değişimin getirdiği gerilimden etkilenme düzeyi farklıdır. Aile, bir düzen ve iç dengeye sahip açık bir sistemdir.

13.SORU

Bir sonucun bir nedenden ortaya çıkabileceğini iddia eden bir nedensellik biçimine ne denir?

- A
Döngüsel nedensellik
- B
Paralel nedensellik
- C
Ters nedensellik
- D
Doğrusal nedensellik
- E
İlişkisel nedensellik

Yanıt Açıklaması:

Doğrusal Nedensellik: Bir sonucun bir nedenden ortaya çıkabileceğini iddia eden bir nedensellik biçimidir.

14.SORU

aşağıdakilerden hangisi güvenli bağlanmış çocuğun özelliklerini ifade etmektedir?

A
annesi ile aynı ortamda iken rahat ve huzurludur. Annesi yakınında iken oynar, araştırır, rahat ve girişkendir. Annesi uzaklaştığında hafif protesto davranışları sergileyebilir; fakat stres durumlarında annenin yardımcı olacağını bilmektedir. Bebek, anneye tekrar kavuştuğunda ise olumlu duygular yaşar ve duygularını jest ve mimikleriyle ifade eder

B
annesi ile aynı ortamda iken annenin varlığından habersizmiş gibi davranmaktadırlar. Çocuk ile bakım veren kişi arasındaki iletişim, çok azdır. Bakım veren kişi yanından uzaklaştığında pek tepki göstermez ve bakım veren tekrar yanına döndüğünde onunla iletişim içine girmez. Annenin tekrar geri dönmesi de çocuk için bir anlam ifade etmez

C
Annelerinin yardımcı olacağına ilişkin fazla güven geliştirmeyen çocuktur. Kendine bakım veren kişiyi yanından kısa süre bile olsa ayırmak istemez ve bu durumu aşırı ağlama davranışıyla protesto eder.

D
Bu tür çocuklar, şaşkın ve korkulu gözükür. Anne ya da bakım veren kişiden çok korktuğunu gösteren davranışlar sergilerler

E
hiçbiri

Yanıt Açıklaması:

Güvenli Bağlanmış Bebek/Çocuk: Güvenli bağ oluşturan bebek, annesi ile aynı ortamda iken rahat ve huzurludur. Annesi yakınında iken oynar, araştırır, rahat ve girişkendir. Annesi uzaklaştığında hafif protesto davranışları sergileyebilir; fakat stres durumlarında annenin yardımcı olacağını bilmektedir. Bebek, anneye tekrar kavuştuğunda ise olumlu duygular yaşar ve duygularını jest ve mimikleriyle ifade eder.

15.SORU

DİL VE KONUŞMA BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLAR

OTİZMLİ BİREYLERDE GELİŞİMSEL OLARAK BİRTAKIM BOZULMA YA DA GECİKME OLAN YETERSİZLİKLER

Yukarıda verilenler özel gereksinimli çocuklarda görülen yetersizlik alanlarının hangisinde sınıflandırılmaktadır?

- A
Zihinsel Farklılıklar
- B
İletişim Farklılıkları
- C

AİLE EĞİTİMİ

Öğrenme Yetersizliği

D

Duyusal Farklılıklar

E

Davranışsal Farklılıklar

Yanıt Açıklaması:

İletişim Farklılıkları

16.SORU

Ailenin kuruluşundan başlayarak üyelerinin tamamını kaybedinceye kadar geçen zaman içinde belirli evrelerde ailenin yaşadığı gelişim ve değişimi gösteren modele ne ad verilir?

A

Aile kuralları

B

Dışsal ve içsel aile sınırları

C

Aile yaşam döngüsü

D

İletişim süreci

E

Ailede rollerin düzenlenmesi

Yanıt Açıklaması:

Aile yaşam döngüsü, ailenin kuruluşundan başlayarak üyelerinin tamamını kaybedinceye kadar geçen zaman içinde belirli evrelerde ailenin yaşadığı gelişim ve değişimi gösteren modeldir.

17.SORU

Tıbben enkoprezis olarak tanımlanan problem davranış aşağıdakilerden hangisidir?

A

Dışkı kaçırma

B

Altını ıslatma

C

Tırmak yeme

D

Parmak emme

E

Yeme bozuklukları

Yanıt Açıklaması:

Tıbben enkoprezis olarak tanımlanan problem davranış dışkı kaçırma.

18.SORU

Aşağıdakilerden hangisi yemek bozuklukları arasında yer almaz?

A

Anoreksiya nervoza

B

Bulumia nervoza

C

Obezite

D

Enkoprezis

E

Tepkisel yeme bozukluğu

Yanıt Açıklaması:

C, çocuğun bağırsak kontrolünün sağlandığı (kakasını tutma ve bırakma işlevini kontrol edebilmesi) yaşa gelmesine rağmen, kakasını uygunsuz yerlerde yapması dışkı kaçırma yani enkoprezis denir. Doğru cevap D'dir.

19.SORU

Parmak emme davranışının nedenleri konusunda yapılan çalışmalarda en yaygın görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A

Yemek yeme ihtiyacı

B

Sevgi ihtiyacı

C

Duygu eksikliği

D

Kendini rahatlatma

E

Kıskançlık

Yanıt Açıklaması:

Parmak emme davranışının nedenleri konusunda yapılan çalışmalarda en yaygın görüş, çocuğun kendini rahatlatmak amacı ile parmak emdiği yönündedir.

20.SORU

AŞAĞIDAKİ HANGİ MESLEK GRUBU, AİLELERİN İHTİYAÇ VE GEREKSİNİMLERİ BELİRLEMEDE, HER TÜRLÜ SOSYAL DESTEĞİ SAĞLAMADA ÖNEMLİ BİR ROL ÜSTLENMEKTEDİR?

A

Doktor

B

Avukat

C

Sosyal hizmet uzmanı

D

Hemşire

E

Fizyoterapi ve rehabilitasyon uzmanı

Yanıt Açıklaması:

Özellikle **sosyal hizmet uzmanları** ailelerin ihtiyaç ve gereksinimleri belirlemede önemli role sahiptir. Sosyal hizmet uzmanları, öncelikle aileye hem kendileri hemde çocuklarının yararlanabilecekleri özel eğitim ve ilişkili hizmetlere ilişkin bilgi sunma, aileyi yasal hakları ve diğer toplum kaynakları konularında bilgilendirme çalışmaları yapmaktadırlar. Aynı zamanda, ev içindeki ve dışındaki işleri üstlenme, özel gereksinimli bireylere protez, tekerlekli sandalye vb. alınması için girişimlerde

AİLE EĞİTİMİ

bulunma, yoksul özel gereksinimli bireylere tedavi giderleri için ilgili kuruluşlara başvurma ve parasal yardım sağlayan çeşitli kuruluşlara başvurma gibi sosyal destek hizmetini sunmaktadırlar Doğru yanıt C seçeneğidir.

1.SORU

Özel gereksinimli çocukların ailelerinin tepkileri farklı modellerle açıklanmaktadır. TEPKİ AŞAMALARI MODELİ ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A
Aileler sürekli üzüntü ve kaygı içindedirler.
- B
İlk aşama olarak duygusal bir karmaşa içine girerler.
- C
Aileler çocukların geleceğine ilişkin bilişsel yapılar oluştururlar.
- D
Oluşan duygular yakın çevrenin tepkileriyle belirlenmektedir.
- E
Şok dönemi atlatıldıktan sonra tekrar yapılanma sürecine girilir.

Yanıt Açıklaması:

“Sürekli Üzüntü Modeli” dir. Bu yaklaşıma göre, aileler gerek aile içi yaşantıları ve çocuğunun farklılığı, gerekse toplumsal tepkilere bağlı olarak sürekli üzüntü ve kaygı içindedirler.“Kişisel Yapılanma Modeli” ise duygulardan çok bilişi temel almakta ve ailelerin farklı tepkilerini bu duruma getirdikleri farklı yorumlara, farklı algılara bağlamaktadır.“Çaresizlik, Güçsüzlük ve Anlamsızlık” modeline göre farklı özellikleri olan bir çocuğun anne babada yarattığı duygular, yakın çevrenin (büyükanneler, büyükbabalar, arkadaşlar) tepkileriyle belirlenmektedir.Erken çocukluk dönemi uzmanlarının en yaygın kullandıkları dördüncü model ise “Tepki Aşamaları Modeli” dir. Buna göre, farklı özelliği olan çocuğu olduğunu öğrenen anne babalar, ilk aşama olarak duygusal bir karmaşa içine girerler; davranışlar, düşünceler karmaşıktır, yaşanan yoğun bir şok, karmaşıklık ve şaşkınlıktır. Daha sonra yas, aşırı üzüntü, hayal kırıklığı, kaygı, ret, suçluluk ve savunma mekanizmalarının yoğun yaşandığı tepkisel aşama gelir.

2.SORU

Aile haritası oluşturulurken kullanılan sembollerle ilgili olarak aşağıda yapılan eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

- A
----- : Belirgin Sınır
- B
----| I----- : Koalisyon
- C
} : Belirsiz sınır
- D
..... : Çatışma
- E

----- : Aşırı ilgi

Yanıt Açıklaması:

- : Belirgin Sınır
- : Belirsiz Sınır
- : Katı Sınır
- | I----- : Çatışma
- : Normal İlgi
- : Aşırı İlgi
- } : Koalisyon

3.SORU

1960'lı yılların hümanistik psikoloji akımı ve varoluşçuluğun etkisi ile ortaya çıkan aile terapisi yaklaşımlarından biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Yaşantısal Aile Terapisi
- B
Yapısal Aile Terapisi
- C
Özelleşmiş Aile Terapisi
- D
Kavramsallaşmış Aile Terapisi
- E
Kurumsal Aile Terapisi

Yanıt Açıklaması:

Yaşantısal aile terapisi 1960'lı yılların hümanistik psikoloji akımı ve varoluşçuluğun etkisi ile ortaya çıkan aile terapisi yaklaşımlarından biridir. Bu yaklaşımın en önemli özelliği bundan önce bahsedilen yaklaşımlar gibi aile geçmişi ile çok fazla ilgilenmemesi bunun tam tersi “şimdi ve burada” yaklaşımını benimsemesidir.

4.SORU

Erikson Psikososyal Gelişim Kuramında, bireyin yaşam sürecini doğumdan ölüme kadar, her birine özel bir psikolojik bunalımın eşlik ettiği sekiz gelişim dönemine ayırarak incelemiştir. “Bu dönemde anne ya da onun yerine geçen yetişkinle kurulan ilişkinin niteliği temel güven duygusunun ve toplumsallaşmanın özünü oluşturur.” Bahsi geçen bu dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Girişimciliğe Karşı Suçluluk
- B
Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku
- C
Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu
- D
Temel Güvene Karşı Güvensizlik
- E
Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası

Yanıt Açıklaması:

AİLE EĞİTİMİ

Bu dönemlerden 0-18 yaş grubunu içeren aralığı özellikleriyle birlikte kısaca açıklayalım. **Temel Güvene Karşı Güvensizlik (0-1 Yaş):** Bu dönemde anne ya da onun yerine geçen yetişkinle kurulan ilişkinin niteliği temel güven duygusunun ve toplumsallaşmanın özünü oluşturur. **Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku (1-3 Yaş):** Çocuk, tümüyle başkalarına bağımlı olmaktan çıkıp, istediklerini tek başına yapma davranışı gösterir. **Girişimciliğe Karşı Suçluluk (3-6 Yaş):** Bu dönemde, çocuk bağımsız hareket edebilme becerisi geliştiği için, hareketli ve meraklıdır. **Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu (6-12 Yaş):** Okula başlayan çocuğun sosyal dünyası genişler. **Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası (12-18 Yaş):** Ergenliği de kapsayan bu dönemde, birey kimlik arayışı içindedir.

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgelerden biri değildir?

- A Bireyin, velisinin ya da okul yönetiminin yazılı talebi
- B Eğitsel Değerlendirme İstek Formu
- C Koruyucu aile yanında kalan bireyler için yapılan başvurulara koruyucu aile belgesi
- D Engelli Sağlık Kurulu Raporu
- E Sabıka kaydı raporu

Yanıt Açıklaması:

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler şunlardır:

- a) Bireyin, velisinin ya da okul yönetiminin yazılı talebi,
- b) Koruyucu aile yanında kalan bireyler için yapılan başvurulara koruyucu aile belgesi,
- c) Okula kayıtlı olan öğrenciler için Eğitsel Değerlendirme İstek Formu ,
- ç) Birey için uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi amaçlı başvurulara gerektiğinde Engelli Sağlık Kurulu Raporu,
- d) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti almak üzere yapılan başvurulara Engelli Sağlık Kurulu Raporu,
- e) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim hizmeti alan bireylerin raporlarının yenilenmesi için yapılan başvurulara ilgili kurumca düzenlenecek Dönem Sonu Bireysel Performans Değerlendirme Formu istenir.

6.SORU

Suçta sürüklenme, suç mağduru, sokakta yaşama, gebelik, madde bağımlılığı gibi alanlarda (11-14/15-18) yaş gruplarında çocuklara hizmet vermekte olan kurum hangisidir?

- A Çocuk Evleri Sitesi

- B Çocuk Destek Merkezleri
- C Çocuk İzlem Merkezleri
- D Çocuk Evleri
- E Kadın Sığınma Evi

Yanıt Açıklaması:

Çocuk Destek Merkezleri

7.SORU

Sorun yaşayan ailelerin sosyal ve psikolojik özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi ailenin sosyal özellikleri arasındadır?

- A Ailenin amaçları
 - B İnançları
 - C Çocuk yetiştirme anlayışları
 - D İletişim özellikleri
 - E Koruyucu aile belgesi
- Eğitim düzeyi

Yanıt Açıklaması:

Eğitim düzeyi

8.SORU

Satir'e göre samimi bir biçimde duygularını ortaya koyabilme, öz güveni yüksek ve otantik olma durumu hangi iletişim kalıbının göstergesidir?

- A Dengeli iletişim kalıbı
- B Süper mantıklı iletişim
- C Kopuk ve ilgisiz iletişim
- D Suçlayıcı iletişim
- E Yalvarıcı iletişim

Yanıt Açıklaması:

Satir için iletişim oldukça önemlidir. Satir insanların birbirleri ile iletişim için kullandığı birbirinden farklı ama evrensel beş iletişim kalıbından bahseder. Bunlar; karşısındakini sürekli suçlayan ve eleştiren suçlayıcı iletişim kalıbı, durmadan af dileyen ve yalvaran yalvarıcı iletişim kalıbı, karşısındaki kişiden tamamen kopuk ve ilgisiz iletişim kalıbı, yaşananları neredeyse hiç duygu göstermeden derinlemesine matematiksel analizlere tabi tutan süper mantıklı iletişim kalıbı ve samimi bir biçimde duygularını ortaya koyabilen, öz güveni yüksek, otantik bir dengeli iletişim kalıbıdır.

AİLE EĞİTİMİ

1.SORU

Çocuğa yönelik istismar türleri sınıflandırıldığında aşağıdakilerden hangisi farklı sınıfta değerlendirilir?

- A Cinsel ilişkiye şahit olma
- B Yaralanma, berelenme ve yanma
- C Duygusal gereksinimleri karşılamama
- D Yalnız bırakma ve korkutma
- E Kırık çıkık ve zehirlenme

Yanıt Açıklaması:

Cinsel ilişkiye şahit olma

2.SORU

DÜNYADA 1970'Lİ YILLARDA ÖRGÜTLÜLÜĞÜNÜ TA- MAMLAYAN AİLE DANIŞMANLIĞI / AİLE TERAPİSİ ALANININ TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ HANGİ YILLARDA HIZLANMIŞTIR?

- A 1940' lı yıllarda
- B 1930' lu yıllarda
- C 1960' lı yıllarda
- D 1970' li yıllarda
- E 1980' li yıllarda

Yanıt Açıklaması:

Dünyada 1970'li yıllarda örgütlülüğünü tamamlayan aile danışmanlığı / aile terapisi alanının Türkiye'deki gelişimi 1980'li yıllarda hızlanmıştır. Ancak, bu alandaki çalışmaların henüz emekleme döneminde olduğu söylenebilir. Bu anlamda, Türkiye'de ilk derneğin (Aile ve Emlilik Terapileri Derneği) 1997 yılında kurulmuş olması önemli bir adımdır.

3.SORU

Danışmanlık sürecinde canlandırma tekniği kullanımı dört aşamadan oluşmaktadır. Aşağıdakilerden hangisi bu aşamalar içinde **yer almaz?**

- A Ailenin seçilmesi
- B Ailedeki rollerin seçimi
- C Kişilerin rollerine odaklanması
- D Rol varsayımı
- E Canlandırmanın gerçekleştirilmesi

Yanıt Açıklaması:

Danışmanlık sürecinde canlandırma tekniği kullanımı dört aşamadan oluşmaktadır (Fışiloğlu, 2001). Bunlar; ailenin seçilmesi, ailedeki rollerin seçimi, kişilerin rollerine odaklanması ve canlandırmanın gerçekleştirilmesidir.

4.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Kalyanpur ve Harry (1999)'nin ailelerle profesyonel ilişkilerde kullanılabilecek "kültürel karşılıklık" yaklaşımının uygulamasındaki özelliklerden **değildir?**

- A Farklılıkların farkındalığından öte bireyin kendi öz-farkındalığını geliştirmesi gerekir.
- B En ince farklılıkların farkındalığını geliştirmeyi hedeflemelidir.
- C Hem ailelerin hem de profesyonellerin güçlendirilmesini sağlar.
- D Standart düşünölmüş çözümler doğrultusunda ilerlenir.
- E Kültürel karşılıklılığın evrensel uygulanabilirliği vardır.

Yanıt Açıklaması:

Bu yaklaşım, "Kişiler kendi düşünce ve davranışlarına rehberlik eden ön yargıların farkına varmadan, başkalarının kültürel farklılıklarına karşı duyarlılık geliştiremezler" düşüncesine dayanır. Bu yaklaşımın uygulamadaki özellikleri aşağıdaki gibi beş başlıkta sıralanabilir:

1. Farklılıkların farkındalığından öte bireyin kendi öz-farkındalığını geliştirmesi gerekir.
2. En ince farklılıkların farkındalığını geliştirmeyi hedeflemelidir.
3. Kültürel karşılıklılığın evrensel uygulanabilirliği vardır.
4. Basmakalıp çözümlerden kaçınılır.
5. Hem ailelerin hem de profesyonellerin güçlendirilmesini sağlar.

5.SORU

Yas sürecinde kayıpla karşılaşan kişinin bir tür anlaşma yapmaya çalışarak, gerçeği erteleme çabasının görüldüğü aşama aşağıdakilerden hangisidir?

- A Öfke
- B Yadsıma
- C Depresyon
- D Kabullenme
- E Pazarlık

Yanıt Açıklaması:

AİLE EĞİTİMİ

Pazarlık 6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi var olan gerçekliği değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelmektedir?

- A
Yeniden Çerçeveleme
- B
Ev O'devleri
- C
Genogram
- D
Canlandırma
- E
Hika'yeler ve Filmlerin Kullanımı

Yanıt Açıklaması:

Aile danışmanlığında başta sistem yaklaşımları olmak üzere birçok yaklaşımın ortak olarak kullandığı bir diğer teknik ise yeniden çerçeveleme tekniğidir. Yeniden çerçeveleme aslında var olan gerçekliği (olayı) değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelmektedir. Yeniden çerçeveleme olayı değiştirmeden yeniden tanımlama olarak da ifade edilmiştir. Var olan gerçekliği (olayı) değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelmektedir

7.SORU

Aşağıdakilerden hangisi zihinsel yetersizliği olan bireylerin özellikleri arasında **yer almaz**?

- A
Fiziksel görünüm
- B
Dikkat
- C
Sosyal Gelişim
- D
Dil gelişimi
- E
Akademik başarı

Yanıt Açıklaması:

Zihinsel yetersizliği olan bireylerin çeşitli özellikleri sunlardır: Dikkat, Bellek, Genelleme, Öğrenme, Güdülenme, Dil Gelişimi, Kendini Düzenleme, Akademik Başarı, Sosyal Gelişim. **Fiziksel görünüm** bu özellikler arasında yer almamaktadır. Doğru yanıt A seçeneğidir.

8.SORU

Çocuğun meslek seçimi, romantik ilişkilere yönelmesi, evden ayrılması gibi konular karşısında aile ilişkilerinde rolleri, sorumlulukları değiştiren ve yeniden yapılanmaya iten durumlar aşağıdaki aile tiplerinden/döneminden hangisinde görülür?

- A

Ergen çocuklu ailelerde

B

İleri yaşta ailelerde

C

Gençlik döneminde çocuğa sahip olan ailelerde

D

Çocuğun aileye katılmasıyla birlikte ilk kez ebeveyn olunan dönemde

E

Ailenin küçük çocuğa sahip olduğu dönemde

Yanıt Açıklaması:

Gençlik döneminde çocuğa sahip olan ailelerde

9.SORU

I. Duyguları paylaşma

II. Bireysel farklılıkları kabul etme

III. İşbirliği

IV. Mizah duygusu

Yukarıdaki maddelerden hangileri sağlıklı ailelerde rastlanılan temel özellikler arasında yer alır?

A

I ve II

B

III ve IV

C

I, III, IV

D

I, II, III

E

I, II, III, IV

Yanıt Açıklaması:

Sağlıklı ailenin özellikleri hakkında her ne kadar tam bir fikir birliği olmasa da bazı temel özellikler bulunmaktadır. Bunlar; duyguları paylaşma, bireysel farklılıkları kabul etme, ilgi ve sevgi duygularının gelişimi, işbirliği, mizah duygusu, yaşamı sürdürmek için temel gereksinimlerin karşılanması, problem çözüme, iletişim, geniş bir felsefi düşünce, taahhüt ve takdir duygularını ifade etme, birlikte zaman geçirme, maneviyat ve başa çıkma becerileridir.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi sosyal becerilerdendir?

A

iletişim

B

iş birliği

C

etkileşim

D

hiçbiri

E

hepsi

Yanıt Açıklaması:

AİLE EĞİTİMİ

Çocukların tüm bu sosyal becerilerini akranları ile iletişim ve etkileşimlerinde uygun ve etkili bir şekilde kullanabilmeleri ise sosyal yeterlik olarak tanımlanır.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Erikson Psikososyal Gelişim Kuramına göre 0-1 Yaş arası dönemi ifade eder?

- A
Temel Güvene Karşı Güvensizlik
- B
Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku
- C
Girişimciliğe Karşı Suçluluk
- D
Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu
- E
Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası

Yanıt Açıklaması:

Erikson Psikososyal Gelişim Kuramında, bireyin yaşam sürecini doğumdan ölüme kadar, her birine özel bir psikolojik bunalımın eşlik ettiği sekiz gelişim dönemine ayırarak incelemiştir. Bu dönemlerden

Temel Güvene Karşı Güvensizlik (0-1 Yaş): Bu dönemde anne ya da onun yerine geçen yetişkinle kurulan ilişkinin niteliği temel güven duygusunun ve toplumsallaşmanın özünü oluşturur.

Annenin bebeğin gereksinimlerine duyarlı olması bebekte güven duygusu oluştururken, bu gereksinimlerin karşılanmama düzeyi güvensizlik oranını belirler.

Doğru cevap A seçeneğidir.

12.SORU

Beslenmeyi daha çok anne sağladığı için, bebeğin beslendikten sonra yaşadığı haz ile yavaş yavaş annesine (Anne yoksunluğu durumunda birincil bakım veren kişiye) bağlandığını iddia eden kuramcı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Melanie Klein
- B
Jean Piaget
- C
Harry Harlow
- D
Mary Ainsworth
- E
Sigmund Freud

Yanıt Açıklaması:

Psikanalitik teoriye göre, bağlılığın oluşmasında en önemli nokta, bebeğin beslenme ve diğer bakımı için gerekenlerin zamanında yapılmasıdır. Bu teorinin temsilcilerinden Sigmund Freud; beslenmeyi daha çok

anne sağladığı için, bebeğin öncelikle beslendikten sonra yaşadığı haz ile yavaş yavaş annesine (Anne yoksunluğu durumunda birincil bakım veren kişiye) bağlandığını ifade etmektedir.

13.Soru

Dil ve konuşma bozukluğu ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A
Kekemelik organik dil bozukluğu gurubuna girmektedir.
- B
Müdahale yöntemi olarak kolaylaştırıcı dil stratejileri ve doğal dil yaklaşımı kullanılır.
- C
Sesletim bozukluğunda ses ve hecelerin çok sık tekrarı gözlemlenir.
- D
En sık görülen akıcılık bozukluğu disleksidir.
- E
Zihinsel geriliğe genellikle dil ve konuşma problemi etki etmez.

Yanıt Açıklaması:

Dil ve konuşma bozukluğu yaşayan bireylere sağlanabilecek müdahale yöntemlerini; doğal dil yaklaşımı ve kolaylaştırıcı dil stratejileri olarak iki gruba ayırabiliriz. Konuşma bozuklukları, sesletim (artikülasyon) bozukluğu, akıcılık bozukluğu ve ses bozukluğu şeklinde üç grupta toplanmaktadır. Bu bozukluklar tek başına, bir arada ve diğer bozukluklarla (işitme yetersizliği, zihinsel yetersizlik, serebral palsi gibi) bir arada da görülebilmektedir. En sık görülen akıcılık bozukluğu kekemeliktir. Disleksi ise öğrenme güçlüğünde olup, okuma ve heceleme becerilerinde ciddi bozukluğu içerir.

14.SORU

Yurt içinde ve yurt dışındaki kaynaklar incelendiğinde, gerek aile terapisi gerekse de aile danışmanlığı tanımlarının benzer mesleki rol ve görevler üzerinde durduğunu ifade etmek mümkündür. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde, küçük de olsa iki kavramı birbirinden ayıran özelliklere örnek verilmiştir?

- A
Aile danışmanlığı, aile terapisinden daha kısa süreli ve sistemi kökten değiştirmek yerine kriz yaşayan ailelerdeki güçlendirme çalışmalarını daha fazla öne çıkarır.
- B
Aile danışmanlığı daha genel; aile terapisi daha özel konularla ilgilenmektedir.
- C
Aile terapisi yapan kişilerin yetkinliği, danışmanlık hizmeti veren kişilerin yetkinliğinden daha fazladır.
- D
Gerek alandaki yayıncılıkta gerekse de alanda ailelerle çalışan uzmanların terminolojiyi kullanımlarında kesin sınırlar veya ayrımlar bulunmaktadır.

AİLE EĞİTİMİ

E
Aileler, terapiler için ücret dahilinde; aile danışmanlığı için ücretsiz olarak hizmetlerden faydalanmaktadır.

Yanıt Açıklaması:

Korkut (2001) da aile terapisi ve aile danışmanlığı arasında bir ayırım yapmanın çok kolay olmadığını ifade ederek aile danışmanlığının aile terapisinden daha kısa süreli olduğunu ve sistemi kökten değiştirmek yerine kriz yaşayan ailelerdeki güçlendirme çalışmalarını daha fazla öne çıkardığını söylemektedir.

15.SORU

X dönemi: Motor yetenekler ve koordinasyon, dil ve duyuşsal beceriler gelişir.

Y dönemi: Öz bakım becerilerini kazanır ve cinsiyet rollerinin farkına varır.

Z dönemi: Soyut düşünmeye ve cinsel olgunluğa erişir.

X, Y ve Z harfleri ile gizlenmiş çocukluk gelişim dönemleri isimleri aşağıdakilerden hangisinde sıralı ve doğru olarak verilmiştir?

- A
İlk çocukluk-Bebeklik-Ergenlik
B
Bebeklik-İlk çocukluk-Ergenlik
C
Ergenlik-İlk çocukluk-Bebeklik
D
İlk çocukluk-Ergenlik-Bebeklik
E
Bebeklik-Ergenlik-İlk çocukluk

Yanıt Açıklaması:

Bebeklik dönemi (0-2 Yaş), motor yetenekler ve koordinasyon, dil becerisi ve duyuşsal becerilerinin geliştiği; ilk çocukluk (3-6 Yaş) dönemi ise, çocuğun öz bakım becerilerini kazandığı, cinsiyet rollerinin farkına vardığı dönemdir. Soyut düşünme ve cinsel olgunlaşma ise ergenlik (12-18 Yaş) döneminin özelliğidir.

16.SORU

Var olan gerçekliği (olayı) değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelen teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Ev ödevleri
B
Canlandırma
C
Yeniden çerçeveleme
D
Genogram
E
Hikayelerin ve filmlerin kullanımı

Yanıt Açıklaması:

Yeniden Çerçeveleme: Var olan gerçekliği (olayı) değiştirmeden, dilin kullanımı yolu ile aile üyelerinin

bakış açılarını, algılarını değiştirme anlamına gelmektedir.

17.SORU

Özel gereksinimli çocuklarda işitme ve görme bozukluğu olan çocukları kapsayan farklılık aşağıdakilerden hangisidir?

- A
zihinsel farklılıklar
B
iletişimsel farklılıklar
C
duyuşsal farklılıklar
D
davranışsal farklılıklar
E
fiziksel farklılıklar

Yanıt Açıklaması:

Zihinsel Farklılıklar: Zihinsel olarak ileri düzeyde olan çocukları (üstün zekâli) ve çok yavaş öğrenen çocukları kapsamaktadır. • İletişim Farklılıkları: Dil ve konuşma bozukluğu olan çocukları ve otizm gibi iletişimde bozulma ya da gecikme olan yetersizlikleri kapsamaktadır. • Öğrenme Yetersizliği: Sınıflarda öğrenme ve dikkat problemi olan çocukları kapsamaktadır. • Duyusal Farklılıklar: İşitme ve görme bozukluğu olan çocukları kapsamaktadır. • Davranışsal Farklılıklar: Duyusal ya da sosyal olarak meydan okuyucu çocukları kapsar.

18.SORU

Parmak emme davranışı ile ilgili yapılan çalışmalar; en geç bu davranışın hangi yaşlarda sona erdiği taktirde zararlı olmadığını belirtmektedir?

- A
1-3
B
2-3
C
4-3
D
4-5
E
5-6

Yanıt Açıklaması:

. Parmak emme davranışı ile ilgili yapılan çalışmalar; en geç bu davranışın 5-6 yaşlarında sona erdiği taktirde zararlı olmadığını, ancak daha uzun süre devam ederse parmağın incilmesi, renginin koyulaşması, diş ve damak yapısının bozulmasına neden olduğu için zarar verici bir nitelik kazandığı belirtilmiştir.

19.SORU

Duyusal gelişim; çocuğun çevresi ile sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlarken çevresindeki kişilerin de duygu ve düşüncelerini anlamlandırmasını sağlayan bir süreçtir.

AİLE EĞİTİMİ

Buna göre çocuklar kaç aylıktan korku duygusunu öğrenirler?

- A
3 aylık
- B
4 aylık
- C
5 aylık
- D
6 aylık
- E
7 aylık

Yanıt Açıklaması:

Bebeklik döneminde anne bebeğin güç ve güven kaynağıdır ve gelecekteki duygusal gelişimin en önemli belirleyicisidir. Yeni doğan bebekler ağlama, kollarım sallama şeklinde mutsuzluklarını belirtirken, birinci ayda insan sesi duyduklarında sessizleşirler, yedinci aylarda ise korku duygusunu öğrenirler.

20.SORU

SADECE OTİZMİ OLAN ÖZEL GEREKSİNİMİ BİR ÇOCUK AŞAĞIDAKİ HANGİ FARKLILIK GRUBU İÇERİSİNDE YER ALIR?

- A
Çoklu veya Ağır Yetersizlik
- B
Zihinsel Farklılıklar
- C
İletişim Farklılıkları
- D
Öğrenme Yetersizliği
- E
Duyusal Farklılıklar

Yanıt Açıklaması:

Özel gereksinimli çocuklar, zihinsel özellikler; duyuşal yeterlilikler; iletişim yeterlilikleri; duyuşal ve davranışsal gelişim ve fiziksel özellikleri bakımından normal çocuklardan farklılıklar gösterirler. **İletişim Farklılıkları:** Dil ve konuşma bozukluğu olan çocukları ve **otizm** gibi iletişimde bozulma ya da gecikme olan yetersizlikleri kapsamaktadır. Doğru yanıt C seçeneğidir.

ONLINE DÖNEMDE NELER SORULDU?

BU DERSİN ONLINE DÖNEM SORULARI SKYMOONPDF'DEN TEMİN EDİLMİŞTİR.

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

1- Duyuru, bülten ve telefon görüşmeleri gibi yollarla ailelerin bilgilendirilmesi ve çocukların çalışmalarının belirli aralıklarla ailelerle paylaşılması şeklindeki çalışmalar Epstein'in aile katılım düzeylerinden hangisine bir örnektir?

Cevap: İletişim

2- Aşağıdakilerden hangileri Jensen Arnett'in toplumsallaşma kuramında yer alan toplumsallaşma kaynaklarından biri değildir?

Cevap: Sağlık Sistemi

5- Ailelerin çocukların eğitim sürecine katılımında Gordon ve Breivogel'in modeline göre, ailelerin sınıf ortamında gerçekleştirilen çalışmalara kendi yetenekleri doğrultusunda katılmaları aşağıdaki aile rollerinden hangisine bir örnektir?

Cevap: Sınıf gönüllüsü olan aile

6- Aşağıdakilerden hangileri ailelerde profesyonel ilişkilerde, adanmışlığın belirtilerinden biridir?

Cevap: Çocuk için beklentileri yüksek tutmak

7- Bireyin yaşam sürecini, doğumdan ölüme kadar her birine özel bir psikolojik bunalımın eşlik ettiği sekiz gelişim dönemine ayırarak inceleyen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Erikson'un psikososyal gelişim kuramı

8- Aşağıdakilerden hangileri geç yaştaki ailelerde gelişimsel süreçte aile statüsündeki gerekli olan ikincil değişikliklerden biridir?

Cevap: Eski kuşağı destekleme

9- Çocuğun içinde bulunduğu toplumun inançlarını, tutumlarını ve kendisinden beklediği davranışları öğrenmesine ne ad verilir?

Cevap: Sosyalleşme

10- Özel gereksinimli çocuklara sahip ailelerde "bana söylediğiniz her şeyi yaparsam bu problem çözülecek" ifadelerinin yaygın olarak kullanıldığı aşama aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Pazarlık yapma

11- Koruma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı, aynı alanda birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Çocuk evleri

12- Aşağıdakilerden hangisi anne çocuk eğitim vakfı (AÇEV)'in çalışmaları arasında yer almaz?

Cevap: Bilinçli aile engelsiz çocuk projesi

13- --- iletişim, diyalogu teşvik eder, karşılıklı bilgi paylaşımı vardır, uzlaşmaya açıktır. Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yeri hangisi doğru şekilde tamamlar?

Cevap: Kapsayıcı

14- Özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin, gerek bireyselleştirilmiş eğitim programlarının kısa ve uzun dönemli hedeflerinin saptanmasında, gerekse çocuklarının eğitimi için en uygun yerleştirme kararının alınmasında katılımları aşağıdaki aşamalardan hangisinde gerçekleşir?

Cevap: Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlığı

15- Aşağıdakilerden hangisi aile danışmanlığında kişilere ailede hali hazırda var olan rollerin tersi roller oynatılarak yapılan canlandırma biçimidir?

Cevap: Rol değişikliği

16- Aşağıdakilerden hangileri orta sosyoekonomik düzeydeki ailelere yönelik aile çalışmalarının katkılarından biridir?

Cevap: Psikolojik rahatlama sağlama

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

17- Özel gereksinimli çocukların aileleri ile ilgili tepki aşamaları modelinde, ailelerin utanma, suçluluk ve güvensizlik duyguları ile birlikte problemden kaçınmaya çalıştıkları aşama aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Şok, inanmama ve inkar

18- Aşağıdakilerden hangileri özel gereksinimli çocukların ailelerinin tepkilerini açıklayan kişisel yapılanma modelinin özelliklerinden biridir?

Cevap: Duygulardan çok biliş temel alması, ailelerin farklı tepkilerini durumu farklı yorumlamalarına, algılamalarına bağlaması

19- 0-18 yaş grubu çocukların ve ailelerin gereksinimlerinin belirlenerek uygun destek programlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde hizmet veren meslek grubu aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Çocuk gelişimciler

20- Ainsworth'un bağlanma kuramına göre, bebeğin kendi bakım veren kişinin yanında kısa süreli bile olsa ayrılmasını aşırı ağlama davranışıyla protesto etmesi aşağıdaki bağlanma türlerinden hangisinde görülmektedir?

Cevap: Güvensiz dirençli bebek çocuk

21- Aşağıdakilerden hangisi tıbbi tanılamada izlenen yöntemlerden biridir?

Cevap: İşitme konuşma değerlendirmesi

23- Çekirdek ailelerde ebeveynlerin çocuklar ve torunlarla sağlıklı iletişim kuramama gibi sorunlarla karşılaştıkları dönem aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: İleri yaşta aile dönemi

24- Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuna sahip çocuklarda görülen özellikler ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

Cevap: Bu çocuklarda ortamda çok uyarının bulunması dikkatlerini toplamalarına yardım eder.

25- Aşağıdakilerden hangisi aile ile ilgili mikro düzey kuramlarından biridir?

Cevap: Gelişimsel kuram

27- Aşağıdakilerden hangisi bir kişinin aynı anda birden fazla eşinin olduğu evlilik türüdür?

Cevap: Poligami

28- Aşağıdakilerden hangisi danışmanlık sürecinde canlandırma tekniğinde kullanılan aşamalardan biri değildir?

Cevap: Aile dışındaki kişilerin canlandırmaya davet edilmesi

29- Yapısal işlevsel kuramın geliştirdiği dönem aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: 1930-1945

30- Anne babalara haftalık sohbetler adlı aile çalışmaları aşağıdakilerden hangisinin önderliğinde düzenlenmiştir?

Cevap: İlhan Şükrü Aksel

31- Çocuklarda mülkiyet kavramı hangi yaşlarda kazanılır? **Cevap: 5-7 Yaş**

32- Sanayi sonrası toplumundaki aile ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? **Cevap:**

Kadınların doğurganlık yoluyla kazandıkları saygınlık, üretimdeki etkin rolleri ve soyun anaya göre belirlenmesi anaerkil yapının temelini oluşturmuştur.

SKYMOON PDF

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

33- Aile eğitimi ve katılımı süresince etkili planlama yapmak ve değerlendirmek aşağıdaki aile eğitimi katılımı ilkelerinden hangisini açıklar?

Cevap: Stratejik olmak

34- Berk altı aydır hemen hemen her gün ... Buna göre, öğretmenin bu değerlendirmesi aşağıdaki ölçütlerden hangisine dayalı olarak yapılmıştır?

Cevap: Süreklilik

35- 15 yaşında çeşitli nedenlerle sokakta yaşamaya başlayan suç mağduru bir çocuk için hizmet verebilecek kurum aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Çocuk destek merkezleri

36- 0-36 ay arasındaki özel eğitime ihtiyacı olan çocukların ve ailelerin gereksinimleri doğrultusunda aile temelli bir yaklaşımla verilen eğitim hizmetleri aşağıdakilerden hangisi içinde yer alır?

Cevap: Erken çocukluk döneminde özel eğitim hizmetleri

37- Özel gereksinimli çocuklarda “duygusal ya da sosyal olarak meydan okuyucu çocukları” kapsayan yetersizlik alanı aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Davranışsal farklılıklar

38- Yukarıdakilerden hangisi sağlıklı ailelerin özelliklerindedir?

Cevap: II ve IV

39- Konuşma hızının beklenenden farklı olması, konuşma akışının ses, hece, sözcük ve sözcük öbeklerinde tekrarlar biçiminde kesintiye uğramasını kapsayan bozukluk aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Akıcılık bozukluğu

40- Aşağıdakilerden hangisi 2012 yılında aile, çalışma ve sosyal hizmetler bakanlığı (AÇSHB) tarafından yenilenen yönetmeliğe göre aile danışmanlığı hizmetlerini verebilecek meslekler arasında yer almaz?

Cevap: Sınıf öğretmenleri

41- Aile sisteminin temel karakteristik özellikleri açısından; bir ailenin evlerinin önündeki geniş yeşillik alanı çocukların güvenliği bakımından çitlerle çevrilmesi aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilidir?

Cevap: Dışsal sınırlar

42- 5 yaşındaki Ekin'in öğretmen olan annesi ve babasının ... Buna göre Ekin'in anne ve babasının bu durumu aşağıdakilerden hangisinin kapsamında değerlendirilir?

Cevap: Uyum

43- Belli periyodik zamanlarda hazırlanan ve süren bir durum hakkındaki gelişmeleri duyuran bilgilendirme amaçlı belgelere ne ad verilir?

Cevap: Bülten

44- Ailede gerçekliği değiştirmeden dil kullanımı ile ailedeki bakış açısını değiştirme şeklinde kullanılan aile danışmanlığı yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Yeniden çerçeveleme

45- Aile eğitimi etkinliklerinde bir işin nasıl yapıldığını göstermek için kullanılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Demonstrasyon

46- Aile içi şiddete karşı danışmanlık süresince bir kontrat yapmadan nötr bir biçimde şiddeti izlemek veya şiddete ilişkin kimi teknikleri kullanmak aşağıdaki etik sorun türlerinden hangisine bir örnektir?

Cevap: Kuramsal teknikler

47- İnsanın benliğinde birbirinden farklı ama etkileşim halinde olan sekiz parçasının kişisel mandalımızı oluşturduğunu ifade eden kuram aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Yapısal aile terapisi

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW.

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

48- Koruma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı, aynı alanda birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Çocuk evleri sitesi

49- Bankacı olan ayşe hanım boşanmıştır ve iki çocuğu vardır... Ayşe hanım ve Semih bey bu evliliği aşağıdakilerden hangisine bir örnektir?

Cevap: Seri monogrami

50- Çocuklara doğru ve yanlış arasında ikilemler yaşama, ne zaman ve nerede, nasıl davranacağına ayırt edememe ve ne yaparsa ceza almaktan kurtulacağını öğrenme gibi sonuçlara neden olan ebeveyn tutumu aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Dengesiz ve kararsız tutum

51- Ailesi olan ya da olmayan çocukların yasal koşullar doğrultusunda yeni bir aile yanına yerleştirilerek gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamalarına fırsat veren bir uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

Cevap: Koruyucu aile sistemi

52- Yukarıdaki aile danışmanlığı hizmetlerindeki kuramlar ve bunların temel kavramlarının doğru eşleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

Cevap: 1-K, 3-L, 4-M

- I. Aile toplumun en küçük birimidir.
- II. Boşanma aile birliğini bozamaz.
- III. Aile de karşılıklı ilişkiler olmalıdır.
- IV. Aile üyeleri arasında kan bağı olması esastır.
- V. Birey 18 yaşını geçince aile üyeliği sona erer.

1. Yukarıdaki yargılardan hangisi ya da hangileri aile tanımı içerisinde yer almaz?

II ve V

2. Aşağıdaki seçeneklerde belirtilen durumlardan hangisi aile olmanın şartları arasında sayılamaz?

Ailenin çocuk sahibi olması

3. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi ailenin özelliklerinden biridir?

Ailenin kapsamı sınırlıdır.

4. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi aile eğitimi tanımı içinde yer almaz?

Aile reisine aileyi yönetme konusunda yetiştirme

5. Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi aile eğitimin önemini ortaya koyan olgular arasında yer almaz?

Ailenin evrenselleşmesi

6. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitiminin hedeflerinden biri değildir?

Aile kurmak

I. Aile hukuku

II. Aile içi iletişim

III. Aile planlaması

IV. Aile yaklaşımları

V. Aile ve medya

7. Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri aile eğitim programlarının konuları içerisinde yer almaz?

I, II ve V

8. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitiminde uygulama ilkeleri arasında yer almaz?

Zaman, konunun özelliğine uygun olarak uzatılır.

9. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi ailenin temel özellikleri arasında yer almaz?

Ailenin sınırsız bir kapsama sahiptir.

Aile eğitimi, örgün eğitime hiç girmemiş veya yarım bırakmış ya da tamamlamış bireylere, hayatlarını kolaylaştırmak için birtakım bilgi, beceri ve davranış kazandırmak olarak tanımlananeğitim kapsamındadır.

10. Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki ifadelerden hangisi gelmelidir?

Yaygın

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

11. Aşağıdakilerden hangisi yapısal işlevsel aile kuramı açısından ailenin temel ihtiyaçlarından biri değildir?

Rekabet

12. Aşağıdakilerden hangisi ailenin birey açısından taşıdığı yararlar arasında yer almaz?

Mesleki beceri

13. Aşağıdakilerden hangisi ailenin işlevleri arasında yer almaz?

Mesleki işlevi

14. Aile içerisinde güç mücadelesi konusuna vurgu yapılan kuram aşağıdakilerden hangisidir?

Sosyal çatışma kuramı

15. Dünya aile örgütü hangi yıl kurulmuştur?

1947

16. Aile üyelerinin anlam üretme ve kendi açılarından yorumlamalarının önemine vurgu yapan aile kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

Sembolik etkileşim kuramı

17. Aile ekolojisi kuramına göre aşağıdakilerden hangisi sistem olarak sıralanmaz?

Endosistem

18. Kültür, toplumsal normlar ve değerler; aile ekolojisi kuramına göre aşağıdaki hangi sisteme aittir?

Makrosistem

19. Aşağıdakilerden hangisi ailenin üyelerine sağladığı ekonomik destek kapsamında değerlendirilebilir?

Cep harçlığı

20. Aile sistemleri kuramına göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

Aile ile çevre arasında iletişim oldukça sınırlıdır.

Genellikle okul öncesi dönem ya da ağır derecede yetersizlikten etkilenmiş çocuklar için uygulanmaktadır. Bu eğitim programında evde anne ve babalara destek olacak bir ev öğretmeni belirlenir ve bu ev öğretmeni rehberliğinde anne babaların çocuklarına bilgi, beceri ve uygun davranışları nasıl kazandıracakları öğretilmeye çalışılır.

21. Paragrafta açıklanan aile eğitimi programı aşağıdakilerden hangisidir?

Eve dayalı

“Aile eğitimiyle ilgili pek çok yaklaşım ileri sürülmüştür. Fakat bu yaklaşımlar içerisinde en yaygın olarak kullanılanın olduğu görülmektedir.”

22. Paragrafta boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

Davranışçı Yaklaşım

23. Mesajın içeriği ya da alıcı tarafından nasıl algılandığıyla ilgilenilmediği, iletinin kaynağına doğrudan gönderildiği iletişim türü aşağıdakilerden hangisidir?

Tek yönlü iletişim

24. Aşağıdakilerden hangisi iletişim engellerinden biri değildir?

Teyit etmek

25. Kaynak tarafından tasvip edilmeyen, olumlu karşılanmayan ya da beğenilmeyen duygu ve düşüncelerin yine kaynak tarafından tanımlanması ve bu tür olumsuzlukların kaynağı nasıl etkilediğinin dürüst ve nesnel bir şekilde ortaya konulduğu aile içi iletişim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

Ben dilini kullanma

SKYMOON PDF

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

26. Mehmet Bey akşam yemeğinde annesinin çok güzel yemekler yaptığından bahsetmiştir. Eşi Yasemin Hanım ise kocasının bu sözleri kendisinin iyi yemek yapamadığını ima etmek için söylediğini düşünmüştür.

Buna göre Yasemin Hanım'ın sergilemiş olduğu bu tavır iletişim engellerinden hangisine örnektir?

Zihin okuma

“Öz saygı eksikliği zamanla

..... iletişim şeklinin doğmasına yol açar.”

27. Cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

Yalvarıcı

Emrah doktorasını yurt dışında yapmak ve alanında uzmanlaşmak istemektedir. Fakat babası onun bu talebini her çocuğun istediği gibi denetimden uzak bir hayat yaşama isteği olarak görüp reddetmektedir.

28. Emrah'ın babasının sergilemiş olduğu bu tavır iletişim engellerinden hangisine örnektir?

Ön yargı

I. Kabul eder, destekler.

II. Yerinde ve uygun sorular sorar.

III. Öğüt verir, çözüm ve öneri getirir.

29. Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri etkili iletişimi kullanan bir kişinin davranışlarına örnektir?

I ve II

30. Aşağıdakilerin hangisinde ben dili kullanılmıştır?

Söylediklerim dikkate alınmadığında çok üzülüyorum.

31. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitiminin temel işlevleri arasında sayılabilir?

İş birliği

32. Aşağıdakilerden hangisi aile çalışmalarını doğrudan etkileme potansiyeline sahiptir?

Nüfus

33. Aile eğitiminin temel odağı aşağıdakilerden hangisidir?

Ailenin mutluluğunu sağlamak

34. Aile eğitimi ve araştırmalarına ilişkin ilk mesleki bildirge hangi yıl yayımlanmıştır?

1938

35. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitim programlarında çocukların yaşları açısından gruplandırmada kullanılan bir yaş aralığı değildir?

0-2 yaş

36. Aile eğitimi uygulamalarında anlama aşamasının odak noktası nedir?

Bireyi tanımak

37. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitiminin uygulama aşamasında eğitmenin üstlendiği rollerden biri değildir?

Öğretici

38. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitiminin uygulama boyutunda eğitmenin kolaylaştırıcı rolünün en önemli özelliğidir?

İlişki temellidir.

39. Aile eğitiminde değerlendirme için aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

Süreç odaklıdır.

40. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitiminde etik ilkeler arasında yer almaz?

Azarlama

41. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitimi katılım çalışmalarının amaçları arasında yer almaz?

Aileleri ekonomik yönden kalkındırmak

42. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitimi katılım etkinliklerinin yararlarından biri değildir?

Çocuğun okula devamsızlığını artırmak

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

43. Çocuk eğitime yönelik ebeveynlik becerilerini geliştirmek, ailelere farkındalık kazandırmak amacıyla yapılan katılım etkinlikleri aşağıdaki seçeneklerden hangisinin içinde yer alır?

Öğrenen aile

44. Aşağıdakilerden hangisi karar almada aile katılım etkinliklerinin yararlarından birisi değildir?

Yanlış kararların neticesini aileye yüklemek

45. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitimi katılım çalışmalarında aileden kaynaklanan sorunlar arasında gösterilmez?

Çocuğun yaşadığı çevrenin uygunsuz koşulları

46. Aşağıdakilerden hangisi aileyle iletişim etkinliklerinden biri değildir?

Dilekçeler

47. Aşağıdakilerden hangisinin aile eğitim etkinliklerine faydası yoktur?

Öğrenci kıyaslamalarına yer vermek

48. Aşağıdakilerden hangisi ev ziyaretlerinde gözlemlenmesi gereken öncelikli durumlardan biri değildir?

Ailenin varlık durumu

49. Aşağıdakilerden hangisi ebeveynlerle telefon görüşmesi yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar arasında sayılmaz?

Görüşme olabildiğince uzun tutulmalıdır.

50. Velilerle yapılacak toplantılarda aşağıdakilerden hangisinin toplantı amacının gerçekleşmesine sağladığı katkı diğerlerine göre daha zayıftır?

Toplantıda baskın konuşmacı durumunda olmak

51. Aşağıdaki işlem basamaklarından hangisi aile eğitim çalışmalarının uygulama sürecine aittir?

Öğretmenleri ve aileleri çalışmalara yöneltmek

52. Aşağıdaki çalışmalardan hangisi aile eğitim çalışmalarını planlama sürecinde gerçekleşir?

Ebeveynlerin aile eğitime katılım tercihlerini belirlemek

53. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitim çalışmalarının değerlendirme amaçlarından biri değildir?

Yapılan plandan hareketle çalışmaları uygulamak

54. Aile eğitim çalışmalarında uygulayıcı olan öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

Eğitim toplantılarında sürekli görüş belirtir.

55. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitim çalışmalarını planlama ve uygulama sürecinde eğitimcilerin göz önünde bulundurması gereken hususlardan biri değildir?

Sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerle daha çok ilgilenmek

56. Aşağıdaki formlardan hangisi aile eğitimi çalışmaları değerlendirilirken kullanılmaktadır?

Aile eğitimi çalışmaları gözlem formu

57. Aile eğitim çalışmaları için en uygun çalışma düzeni oluşturmak, uygulama sürecinin hangi işlem basamağını ifade etmektedir?

Aile eğitimi çalışmalarını örgütleme

58. Velilere çocuklarıyla iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla soru sorma tekniği hakkında eğitim verilmesi, aşağıdaki aile eğitimi katılım alanlarından hangisine yönelik örnek bir etkinliktir?

Öğrenen aile eğitimi

59. Aşağıdaki örnek etkinliklerden hangisi, ailelerin çocuğun evdeki öğrenmelerini desteklemek amacıyla gerçekleştirilmiştir?

Velinin çocuğuyla birlikte evde bitki yetiştirmesi

'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLO

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

60. Aşağıdaki varsayımlardan hangisiyle hareket edilmesi hâlinde öğretmenin ailelere yönelik tutum ve davranışları olumsuz yönde etkilenir?

Öğretmen çocuğu kendi ebeveynlerinden daha iyi tanır.

I. Ailenin çocuk gelişimiyle ilgili konularda donanımlı olmasını sağlamak

II. Çocuk gelişimiyle ilgili etkinliklerde pasif davranan aileleri ilgili kurumlara bildirmek

III. Çocuk gelişimi üzerinde etkili olan paydaşlarla ortak hedefler geliştirilmesi konusunda aileyi teşvik etmek

61. Aile eğitiminin görevleriyle ilgili yukarıdaki bilgilerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

I ve III

62. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitimi etkinliklerinin görevlerinden biri değildir?

Aileyi kurmadan önce eşlerin psikolojik destek almalarını sağlamak

I. Grup üyelerinin, sorunlarını iç dünyalarında çözebilmelerini sağlamak

II. İnsanlar arası ilişkilerin bir benzeri oluşturularak konunun öğrenilmesini sağlamak

III. Grup üyelerinin bir sorun ya da konuyla ilgili duyarlılıklarını artırmak

63. Aile eğitimi etkinliklerinde kullanılan rol oynama tekniğiyle ilgili yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

II ve III

64. Uygulama sırasında sorunun çözümü için farklı seçeneklerin artırılması ve uygulamanın daha nitelikli hâle getirilmesi için beyin fırtınası tekniğinin kullanıldığı yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

Balık kılçığı

I. Ailelerin eğitim ihtiyaçları belirlenmelidir.

II. Dosyada yer alacak kazanımlar belirlenmelidir.

III. Dosyada yer alacak etkinliklerle ilgili bir izleni olmalıdır.

65. Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri aile eğitimi etkinlik dosyası hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususlardandır?

I, II ve III

Sekiz kişilik bir aile eğitimi etkinliğinde aile içi iletişimle ilgili sorunlarla ilgili olarak katılımcıların görüşlerini bireysel olarak bir kâğıda yazmaları istenir. Sonra katılımcılardan ikili gruplar oluşturularak yazmış oldukları bu düşünceleri birbirleriyle paylaşmaları beklenir. İkili gruplar görüşlerini birbirleriyle paylaştıktan sonra dördü gruplar oluşturularak görüşler yeniden paylaşılır. Son olarak ise genel bir oturum düzenlenerek etkinlik tamamlanır.

66. Paragrafta anlatılan etkinlikte kullanılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

Kartopu

67. Çocukların gelişimiyle ilgili olarak ailelerin bilgilendirilmesinde ve okul-aile iş birliğinin geliştirilmesinde pek çok imkân sunmasına rağmen gizlilik konusunda hassas olunması gereken iletişim aracı aşağıdakilerden hangisidir?

İnternet

68. Portfolyonun diğer adı aşağıdakilerden hangisidir?

Öğrenci gelişim dosyası

69. Haftalık, aylık veya dönemlik çıkarılabilen ve aileyle öğretmenler arasında bilgi paylaşımının sağlanmasına yardımcı olan iletişim aracı aşağıdakilerden hangisidir?

Bülten

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

Aile etkinliklerinde yapılanların kaydedilmesi, not edilmesi, bu etkinliklerde kullanılan araç gereçlerin aile eğitimcisi tarafından raporlaştırılması, aile eğitimi etkinlik dosyasına dosyası olma niteliği kazandırır.

70. Cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

sonuç

71. Aşağıdakilerden hangisinin aile içi sorunlardan biri olduğu söylenemez?

Kentten köye geri dönüş

72. Aşağıdakilerden hangisi yoksulluğun sebepleri arasında yer almaz?

Sportif etkinliklere yeterince önem vermeme

73. Aşağıdakilerden hangisi boşanma sonucunda çocukların olumsuz etkilendiğinin belirgin bir göstergesidir?

Çocuğun birlikte yaşadığı ebeveynin evi terk edeceği korkusunu yaşaması

74. TÜİK (2018) verilerine göre boşanmaların % 38'i evliliğin hangi dönemi içerisinde gerçekleşmiştir?

5 yıl

75. Aşağıdakilerden hangisinin kitle iletişim araçlarının kontrolsüz kullanımının sonucunda ortaya çıktığı söylenemez?

Kişisel web sitesinin kurulması

76. Aşağıdakilerden hangisi çocukların kitle iletişim araçlarını kontrolsüz ve denetimsiz kullanımının oluşturduğu bir tehlike değildir?

Aldatma vakalarının artması

77. Aşağıdakilerden hangisi çiftlerin ortak bir bakış açısı, anlayış oluşturma zorunluğunu doğuran etkenlerden biri değildir?

Aynı yaşta olmaları

78. Bir süre için öz ailesi tarafından bakımı sağlanamayan çocukların, eğitimi, bakılması ve yetiştirilmesi yükümlülüğünün, kendi aile ortamlarında belirli bir süre, ücretli veya gönüllü olarak, devlet denetiminde paylaşılan, duyduğu toplumsal sorumluluğu gösterebilen uygun aile ya da kişilere verilmesi hizmetine ne ad verilir?

Koruyucu aile hizmeti

79. Aşağıdakilerden hangisinin sağlıklı iletişimi oluşturan unsurlardan olduğu söylenemez?

Karşısındaki insanı kontrol altına almaya çalışma

80. Korunmaya alınan çocukların daha küçük birimlerde bakımlarının sağlanması için illerin çocuk yetiştirmeye müsait bölgelerinde, okul ve hastanelere yakın apartman dairesi ya da müstakil dairelerde sunulan yatılı sosyal hizmet şekline ne ad verilir?

Çocuk evi hizmetleri

81. Aile ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

Aile resmî bir birlikteliktir.

82. Aşağıdakilerden hangisi Türk aile yapısının güçlü olmasının nedenleri arasında gösterilemez?

Göç kültürü

83. Aşağıdakilerden hangisi yanlış bir yargıdır?

Çekirdek aile şehirlerde görülmektedir.

84. Türk kadınına eşit haklar aşağıdakilerden hangisi ile verilmeye başlanmıştır?

1839 Tanzimat Fermanı

85. Aşağıdakilerden hangisi köy ailesinin giderek azalması, kent ailesinin çoğalmasının nedenleri arasında yer almaz?

Evlilik işlemlerinin kolaylaşması

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

86. Türkiye’de aşağıdaki gelişmelerden hangisi Türk aile yapısının değişmesinde en az etkilidir?

Babanın oğlunu güvence olarak görmek yerine sosyal güvenlik kurumuna kaydolması

87. Teknolojinin doğrudan yaşamamızı etkilemesi Türk aile yapısında nasıl bir değişikliğe yol açmıştır?

Kadın girişimciliği ve istihdamı artmıştır.

88. Kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın bitirilmesi ile ilgili sözleşme hangi tarihte imzalanmıştır?

1985

89. Korunma altında bulunan çocukların daha küçük birimlerde bakımının sağlanması amacıyla tercihen il merkezinde, okullara ve hastanelere yakın apartman dairesi veya müstakil dairelerde verilen yatılı sosyal hizmet modeline ne ad verilir?

Çocuk evi

90. Aşağıdakilerden hangisi koruyucu aile olma şartlarından değildir?

En az lise mezunu olmak

91. Aşağıdakilerden hangisi “demokrasi” kavramıyla örtüşmez?

Güçlü olanın hâkimiyetine dayanan bir yönetim şeklidir.

92. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde aile içi demokrasiden söz edilebilir?

Ebru’nun kardeşinin, odasına girmeden önce kapıya vurması

93. Aşağıdakilerden hangisi İlk Çağ’da çocuğa yüklenen anlam ile örtüşmez?

Bu çağda çocuk çok önemsenirdi.

94. Hangi bildirge uluslararası alanda çocukların korunmasına yönelik yapılan ilk sözleşme niteliği taşımaktadır?

Çocuk Hakları Cenevre Bildirgesi

95. Türkiye, Çocuk Hakları Sözleşmesi’ni hangi tarihte onaylamıştır?

9 Aralık 1994

96. Aşağıdakilerden hangisi BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin içeriği ile uyuşmayan bir maddedir?

Yalnızca 15 yaşından büyük çocuklara idam cezası verilebilir.

97. Aşağıdakilerden hangisi çocuk haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerden biri değildir?

Çocukların Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Aşı Olmasına Dair Sözleşme

98. Çocuk haklarını ihlal eden, çocuğun en iyi düzeyde sağlık, yaşama veya gelişmesini tehlikeye atan her eylem ya da eylemsizlik nasıl tanımlanmaktadır?

Çocuk istismarı

99. Aşağıdakilerden hangisi belirgin olarak duygusal istismarın belirtisidir?

Sürekli aşağılama, utandırma ve küçük düşürücü davranmak

100. Aşağıdakilerden hangisi ihmal ve istismarın sonuçlarından biri olamaz?

Yüksek öz saygı

101. “Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren birey” olarak tanımlanan kavram hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

Özel gereksinimli çocuk

102. Aşağıdakilerden hangisi ailenin işlevlerinden biri değildir?

Teknolojik

103. Ailede özel gereksinimli bir bireyin olması ailenin işlevselliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Aşağıdakilerden hangisi ailenin işlevselliğini olumsuz etkileyen sebeplerden biri değildir?

Çocuğun bağımsız hareket edebilme becerilerine sahip olması

104. Özel gereksinimli çocuğa sahip olduklarını öğrendikleri zaman aile üyelerinin gösterdiği ilk tepki aşağıdakilerden hangisidir?

Şok

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

105. “Anne babaların çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş etkinlikler bütünü” olarak ifade edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

Aile katılımı

106. Aşağıdaki maddelerden hangisi aile katılımının hem aile hem de özel gereksinimli çocuğa sağladığı yararlarından biri değildir?

Ailelerin eğitim sürecine katılımı, diğer ebeveynlere destek olmalarında rol oynamaz.

107. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitiminin genel amaçlarından biri değildir?

Özel gereksinimli çocuğun sadece okul ortamında desteklenmesini sağlamak

108. “....., her tür ve kademedeki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimine katkı sağlamak amacıyla aileye verilecek her türlü rehberlik ve eğitim hizmetlerini içerir.” Cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi gelebilir?

Aile eğitimi

109. Aşağıdakilerden hangisi aile eğitim programlarının sınıflandırılmasında yer almaz?

Bireye dayalı aile eğitim programları

110. Aşağıdakilerden hangisi, aile eğitim programlarının hazırlanmasında yaşanan güçlüklerden biri değildir?

Aile bireylerinin okul ortamına ya da sistemine ilişkin olumlu yaşantıları veya düşünceleri

111. Aşağıdakilerden hangisi özel gereksinimli bireylere ve ailelerine sunulan hizmetler arasında yer almaz?

Teknik servis

112. Aşağıdakilerden hangisi “Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu” tarafından özel gereksinimli bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılama ile izleme sürecine ilişkin işlemlerden biri değildir?

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecine ilişkin işlemlerde bireyin veya velinin görüşüne gerek yoktur.

113. Kaç aylık özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için erken çocukluk dönemi eğitim hizmetleri verilir?

0-36 aylar arası

114. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenen aşağıdaki alanlardaki destek eğitim programlarından hangisi uygulanmaz?

Üstün zekâlı bireyler destek eğitim programı

115. Aşağıdaki komisyon ya da birimlerden hangisi üniversitelerin rektörlüklerine bağlı engelli üniversite öğrencileriyle ilgili bir birimdir?

Yükseköğretim Kurumları Engelli Öğrenci Birimleri

116. Aşağıdakilerden hangisi Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bakıma muhtaç özel gereksinimli bireylere yönelik sunduğu hizmetlerden biridir?

Aile danışmanlığı hizmeti

117. Aşağıdakilerden hangisi engellilerin toplumla bütünleşmelerinin önündeki engellerden biri değildir?

İnanç

118. Hasta, yaşlı ve engellilerin ulaşılabilirlik sorunları düşünüldüğünde belediyelerin hizmeti engellinin bulunduğu yere götürmesi hangi bakım ve destek hizmetidir?

Evde sağlık hizmetleri

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

119. Aşağıdakilerden hangisi bakıma muhtaç özel gereksinimli bireylerin özel bakım merkezlerine yerleştirilmelerinde yaş ve cinsiyetlerine göre yapılan yanlış bir planlamadır?

19 ve üzeri yaş kadın ve erkek

120. “Eğitsel değerlendirme ve tanılama” hizmetlerini veren kurum aşağıdakilerden hangisidir?

Rehberlik ve Araştırma Merkezleri

121. Çözüm odaklı aile danışmanlığında danışmanın danışana “kendini çok güzel ifade ediyorsun”, “sorumluluklarını yerine getirmen harika” gibi tepkileri aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanabilir?

İltifat

122. “Her aile üyesinin diğer aile üyeleri ve ilişkiler hakkında sahip olduğu inanç” bilişsel davranışçı aile danışmanlığının hangi kavramıyla açıklanabilir?

Varsayım

123. Aşağıdakilerden hangisi Bowen’in aile sistemler teorisinin amaçlarından biridir?

Ailenin kaygısını azaltmak, aile üyelerinin bağımsız çalışabilme yeteneklerini geliştirmelerini sağlamak ve semptomatik davranışlarını azaltmak

124. Yapısal aile danışmanlığında, mevcut sorunu ailenin getirdiklerinden farklı ve daha uygulanabilir bir bakış açısıyla ortaya koymak için kullanılan teknik aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak belirtilmiştir?

Yeniden çerçeveleme

125. Stratejik aile danışmanlığında “semptom taşıyıcısı” kavramı ne anlama gelmektedir?

Aile ilişkilerinde bazı zorluklar gösteren ve iyileştirilmesi için getirilen kişi

126. Aşağıdaki kişilerden hangisi, Milan stratejik modelinin öncüleri arasında gösterilemez?

Perls

127. Aşağıdakilerden hangisi Zihinsel Araştırmalar Enstitüsüne göre aile danışmanlığında kazandırılmaya çalışılan birincil sıra değişiklikleri arasında gösterilemez?

Eşlerin birbirlerini suçlaması

128. Aşağıdakilerden hangisi çözüm odaklı aile danışmanlığına göre hedef belirlemede kullanılacak bir soru olarak gösterilemez?

Geçmişte benzer problemlerle nasıl başa çıktınız?

129. Neşeli bir ailede danışman ailenin iletişim tarzına uygun olarak neşeli ve geniş bir yaklaşım benimsemesi yapısal aile danışmanlığı tedavisinde kullanılan hangi teknikte açıklanabilir?

Taklit/benzeme

130. Bir tartışmadan sonra eşlerden birinin “Bu evliliği kurtarmak için çok geç” ya da eve eşin geç gelmesinden sonra diğer eşin “Eşim yine eve geç kaldı, beni umursamıyor.” şeklinde düşünmesi bilişsel davranışçı aile yaklaşımının hangi temel kavramıyla açıklanabilir?

Otomatik düşünme

131. Aşağıdakilerden hangisi danışma sürecinde danışanların gösterebileceği direnç belirtilerinden biri olarak gösterilemez?

Zamanında seanslara gelme

132. Kişilerin bireysel ve grup davranışlarını etkileyen sosyal, çevresel ve kültürel güçlerini netleştirmek ve anlamak için rol üstlendikleri bir rol yapma sahnesi veya oyunu olarak aile danışmanlığında kullanılan özel teknik aşağıdaki hangi kavramla açıklanabilir?

Sosyodrama

133. Aile danışmanına danışma sürecinde kılavuzluk etme, elde ettiği bilgileri toparlama ve yönlendirmede destek olan terapötik süreç aşağıdakilerden hangisiyle

ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020

ANADOLU AÖF

AİLE EĞİTİMİ ÇGE209U

açıklanabilir?

Hipotez kurma

134. Aşağıdakilerden hangisi Rogers, Truax ve Crakhuff'e göre aile danışmanlığında, danışmanda olması gereken terapötik bir beceri değildir?

Eleştirme

135. Aşağıdakilerden hangisi Steffler ve Stewart'a göre, bir aile danışmanın temel özelliklerinden biri değildir?

Taraf tutma

136. Bir ailedeki insanlar ve örgütlenme biçimleri hakkında klinik bilgiler içeren bir aile ağacı olarak ifade edilen kavram aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Genogram

137. Aşağıdakilerden hangisi aile danışmanlığında kısa dönemli hedefler arasında gösterilemez?

Duygusal ihtiyaçların karşılanması

138. Aile danışmanlığında değişimin yaşandığı evre aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Orta evre

139. Danışanlardan, sorun çözüldüyse günlük faaliyetlerini tam olarak nasıl yapacaklarını görselleştirmelerini istemek, danışanın tedavi hedeflerini ifade etmelerine yardımcı olmak için kullanılan soru sorma tekniği aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Mucizevi sorular

140. Aile danışmanlığının sonlandırma evresinde aşağıdaki konulardan hangisi yer almaz?

Yapılandırma

141. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde ailenin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

Bireysel farklılık

142. Boşanma sürecindeki çiftlerin yaşadığı ilk evre aşağıdakilerden hangisidir?

Duygusal evre

I. Aile eğitimi seminerlerinde aile eğitimi uzmanlarının neler yapmaları gerektiği adım adım açıklanmalı II. Aile eğitimi etkinlik dosyasındaki faaliyetlerin ne zaman ve nasıl yapılacağıyla ilgili bilgiler gizli tutulmalı III. Zaman kaybı yaşamamak için aile eğitimi etkinliklerine doğrudan başlanmalı 143.

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri aile eğitimi etkinlik dosyası hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususlar arasında yer alır?

Yalnız I

144. Korunmaya, bakıma veya yardıma ihtiyacı olan aile, çocuk, engelli, yaşlı ve diğer kişilere götürülen hizmetlere ve bu hizmetleri yürütmek üzere kurulan teşkilatın kuruluş görevi yetki ve sorumluluklar ile faaliyet ve gelirlerine ait esas ve usulleri düzenlemek amacıyla oluşturulan kanun hangisidir?

2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu

145. Kuşaklar arası çatışmaların azalması için önerilen çözümlerden hangisi daha çok devletin hareket alanına girmektedir?

Toplumda ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan kalkınma sağlanmalı

146. Aile eğitimi etkinliklerinde kullanılan akvaryum tekniğiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

Gruplar 15 ile 20 dakika arasında tartışır ve ulaşılan sonuçlar grup üyeleri arasında saklı tutulur

147. Öğrenen aile katılım etkinlikleri aşağıda yer alan ifadelerden hangisiyle açıklanır?

Ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi üzerine bilgi ve beceri kazandırmak

148. Aile sistemleri kuramına göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

Aile üyeleri arasındaki ilişkiler durağandır

DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

SINCE 2020